

PERSFOCUS

ELFDE JAARGANG NUMMER 2 - FEBRUARI 1995

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

SIGMUND

VK
21-2-95

Peter de Wit

IN DIT NUMMER:

Op jacht naar meer dan kinderbloot	pag. 2
Jong & seks; het blijft tobben	pag. 13
John 'Spartacus' Stamford aangeklaagd	pag. 15
Pedofilie in Frankrijk	pag. 16
Affaire Doucé	pag. 18
Die Lust am Kind	pag. 19
Poppen-doctor Lamers/False Memory Syndrome	pag. 20
Ontucht van de maand	pag. 24
Kindermoord	pag. 27
Nee!	pag. 28
Ja!/Henny Huisman wil wel	pag. 29
O.I.: Thomas vs. Hill	pag. 31
Strijd tegen kinderarbeid...	pag. 32
...en tegen sekstoerisme	pag. 35
De schone kunsten	pag. 36
Achtergrond	pag. 38

PERSEPHOCUS

THE PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSEPHOCUS

PERSFOCUS, ELFDE JAARGANG, NUMMER 2, FEBRUARI 1995

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Nieuwsblad van het Noorden	NvHN
Utrechts Nieuwsblad	UN
Brabants Dagblad	BD
De Gelderlander	Geld
Gooi en Eemlander	G+E
GPD-kranten (regionaal)	GPD
VPRO-gids	VPRO
Primeur	Prim
Groene Amsterdammer	GA
Hitkrant	
XL	
Sekstant	
Naturisme	
Neckermann-catalogus	
Uit Duitsland:	
Tageszeitung	TAZ
Uit Zwitserland:	
Die Weltwoche	
Uit België:	
Gazet van Antwerpen	GvA
Uit Frankrijk:	
Libération	LIB
Le Vif/L'Express	VIF
Uit Engeland:	
Guardian Weekly	
Uit Thailand:	
The Bangkok Post	

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-- per jaar. Verzending als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--. Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

MEER DAN BLOOT

WE ZITTEN NAAR acht televisieschermen te kijken. Acht videorecorders draaien versneld de banden af die een paar dagen eerder zijn aangetroffen in de woning van een verdachte. Vóór ons staan nog drie verhuisdozen vol met videobanden die moeten worden doorgenomen. Op de wand met schermen zijn linksboven Bessie en Adriaan te zien, daaronder Freek de Jonge, daarnaast *Kinderen voor kinderen* en een speelfilm van Walt Disney. Rechtsboven een homopornofilm: mannen die om de paar minuten weer een andere man neuken, pijpen of afrukken. Versneld afgespeeld krijgt het iets komisch. 'Dat zijn nou met recht vluggertjes', zegt de onderzoeker naast mij.

Hij kijkt al een aantal maanden elke werkdag naar al die schermen. De homopornoband kan er weer uit. 'Voor ons is dat niet interessant. Daar komen geen kinderen in voor. Juist die andere moet je in de gaten houden. Die lijken onschuldig maar opeens, tijdens *Kinderen voor kinderen* of een sketch van Freek, kan het beeld verspringen en krijg je echte "KP" (kinderporno) te zien. Daarom moeten we alles helemaal bekijken. En dan zie je dat in vrijwel alle banden, ook in de niet-kinderpornobanden, kinderen de hoofdrol hebben.'

Rechtsboven verschijnt nu weer de volgende pornofilm. Dit keer heteroseks. Intussen kijken wij naar het scherm daaronder. Een paar jongetjes kleden zich uit en springen een meer in. Ze spartelen wat in het water. Wanneer ze eruit komen zoomt de camera in op hun geslachtsdelen. Waar ze ook lopen, de camera blijft gericht op hun piemeltjes. Om goed te zien wat er gebeurt en vooral ook om te horen wat de jongetjes zeggen wordt deze band op normale snelheid afgespeeld. 'Ze spreken Nederlands. Hoor jij nou wat hij zegt?' Even terugspoelen. 'Het lijkt net alsof hij een naam noemt. Het zou pas echt mooi zijn als je de naam hoort van diegene die staat te filmen, maar die mazzel heb je maar heel zelden, laat staan dat de volwassene in beeld komt. Maar namen van kinderen zijn even belangrijk. Stel je voor dat je daarmee zo'n jochie kan herkennen.'

Ook op de video ernaast zijn blote jongetjes van tussen de zes en tien jaar te zien. Zij krijgen van de onzichtbare cameraman duidelijk aanwijzingen om aan hun piemeltjes te trekken. Af en toe een blik in de camera om te zien of ze het goed doen. 'Nee... als je schuiner gaat staan heb ik het beter in beeld', is de tekst die je niet hoort maar er wel bij kan denken als je ziet hoe een van de ventjes heen en weer draait.

DEZE BANDEN KOMEN UIT het huis van een van de verdachten. Hij zit nu hier op het hoofdbureau in de cel. Het is een man die bij de zedenpolitie bekend is als een 'pedoseksueel'. Hij werd al eerder veroordeeld voor seksueel misbruik van een klein kind. Ik was erbij toen hij in verzekering werd gesteld. Hij wordt nu weer verdacht van ontucht met een jongen van zes. Van dat misbruik zijn foto's en video-opnamen gemaakt. Bij de huiszoeking bij de moeder van de kinderen zijn brieven gevonden waarin hij zijn seksuele verhouding met het slachtoffer beschrijft. Ondanks dat blijft hij al een paar dagen ontkennen. Een kennis van hem, een andere verdachte, die de negenjarige broer van het eerste kind misbruikte, heeft tijdens de verhoren van de afgelopen dagen wel bekend. Ook het misbruik van veel meer kinderen. Ik mocht bij zijn verhoor blijven en het zelfs opnemen. Hij sprak over zijn seksuele verhoudingen met jongens, niet ouder dan tien, elf jaar, alsof het de gewoonste zaak van de wereld was.

Kinderporno

In Nederland werden onlangs op verschillende plaatsen arrestaties verricht in verband met kinderporno. Michal Citroen, medewerkster van de VPRO-radio, was erbij in Amsterdam. Stof voor de Tweede Kamer, die binnenkort praat over artikel 240b: de kinderpornowet.

door Michal Citroen

FOTO: HAARTJE GEELS

Freek is afgelopen en kan in de verhuisdoos voor onbelangrijke banden. Hij wordt vervangen door opnieuw blote jongetjes. In totaal moeten, alleen al voor deze zaak, ongeveer tweeduizend banden worden bekeken. Een andere onderzoeker van de KP-unit komt de kamer binnen. Een paar dagen geleden liep ik samen met hem de verhoorkamer uit. Hij had zeer beleefd en vriendelijk uren met de verdachte zitten praten. Op de gang vertelde de onderzoeker hoe bewust hij zijn walging had zitten inhouden. 'Hoe vriendschappelijker ik met hem omga, des te meer zal hij mij vertellen. Als ik hem laat merken hoe ik over hem denk, klapt hij dicht. Nu heb ik een lijst met namen van andere verdachten

(Ingezonden mededeling)

De Bezige Bij - hart voor literatuur

Nu in de boekhandel

Barbara Gowdy
Vallende engelen
Vertaling Barbara van Kooten
Roman
f 39,50

'Een treffende roman waarin hets gezinsleven wordt verzacht door het dwaze gevoel voor humor van de schrijfster.'
The New York Times

en met namen van een groot aantal slachtoffers en kunnen we weer een heel stuk verder. Dank zij zo'n verhoor halen we waarschijnlijk meer van dit soort typen van de straat. We hebben allemaal zelf kinderen. Je moet er toch niet aan denken dat zo'n man bij je in de straat woont en alle buurkinderen vrijwel dagelijks laat pijpen en rukken, bij elkaar, bij hem, bij zijn kennissen...'

Ik was ook bij het verhoor van de moeder van de kinderen, die als medeverdachte is aangehouden. Haar eenzaamheid was zo ernstig dat ze, in ruil voor vriendschap met de heren, haar kinderen seksueel liet mishandelen. De moeder: 'Ze gingen af en toe naar de slaapkamer. Daar begonnen ze met "kachel-tje spelen". Dan gingen ze (een van de verdachten, een man van rond de zestig, en haar zoon van zes) samen bloot in een slaapzak liggen. Wat ze verder deden weet ik niet precies, ik was er niet altijd bij. Ik heb de ene wel zien zuigen aan de piemel van mijn oudste zoon. Ze moesten die mannen ook wel eens afrukken. Mijn zoon kan nog niet klarkomen, daar is hij te jong voor. Ik ging in de tussentijd meestal koffie zetten voor de mannen en chocolademelk inschenken. Voor als ze klaar waren.'

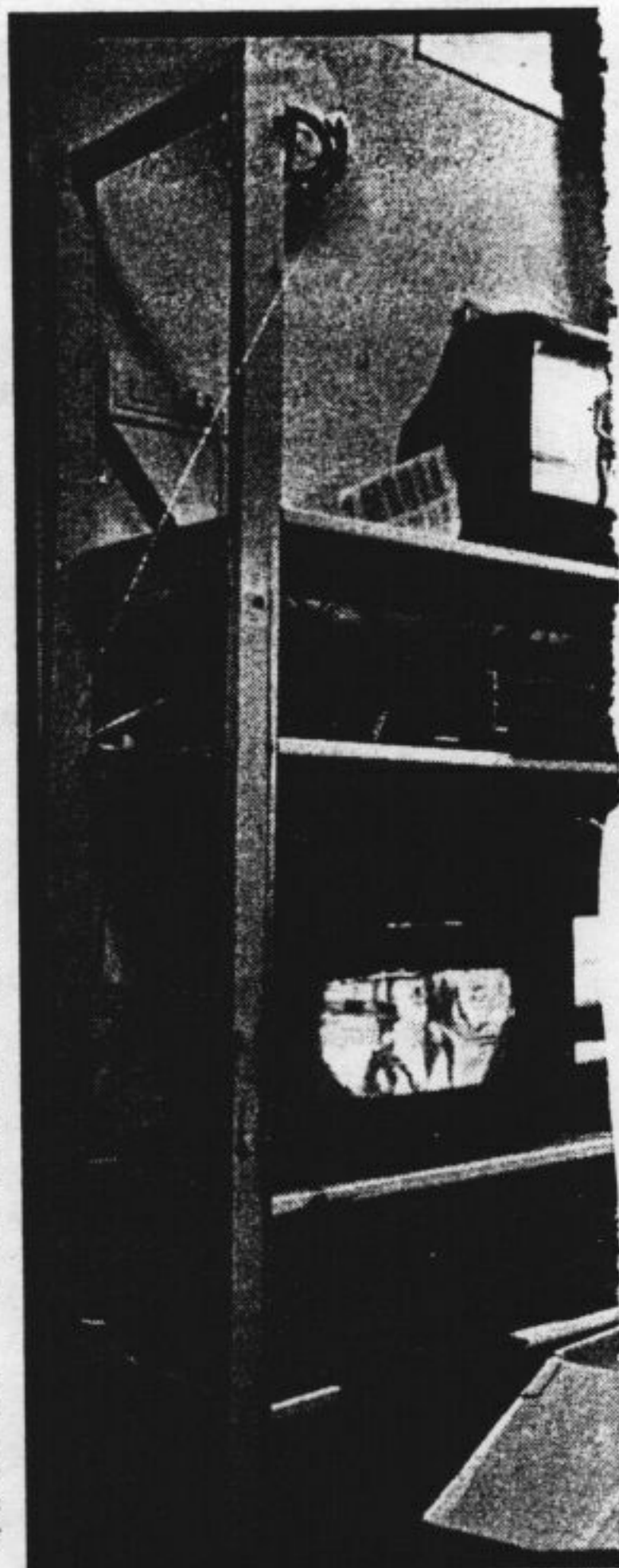
Ik zag haar afscheid nemen van haar kinderen, vlak voor de uithuisplaatsing. Hoorde haar ook bekennen dat ze zelf meewerkte aan het seksueel misbruik. Ik heb de schriftelijke weergave van het verhoor van haar kinderen gelezen. De oudste van negen is bang dat hij zal worden gestraft en in de gevangenis komt. Hij is heel erg gespannen en plast regelmatig in zijn bed. Zijn moeder komt voorlopig niet vrij en hij en zijn broertje zijn in een pleeggezin ondergebracht. Het jongste kind vertelt in detail wat hij allemaal met 'opa' deed. Hij is te zien op een van de videobanden.

NET ZOALS ELKE redelijk geïnformeerde Nederlander heb ik in de kranten gevolgd wat er de laatste tijd op het gebied van kinderporno te doen was. Nooit heb ik geprobeerd in mijn gedachten de daarbij horende scènes te visualiseren. Dat is iets wat je liever vermijdt.

Er is een verzamelband van de kinderporno die in de afgelopen anderhalf jaar door de Amsterdamse politie is aangetroffen. Die band wordt af en toe, met inliciding van de projectleider van de unit Kinderporno, getoond aan deskundigen uit het veld. Het komt regelmatig voor dat mensen tijdens het kijken kwaad of misselijk de zaal uit rennen omdat de confrontatie met de beelden hun te veel wordt. Ik word gewaarschuwd: 'Je moet je er niet voor schamen als je het niet wilt zien of als je er niet tegen kunt. Als je, zoals wij dat moeten doen, iedere dag naar dat soort banden zit te kijken, reageer je niet meer op de handelingen die verricht worden. Je kan jezelf goed dwingen om je te concentreren op zaken die voor het onderzoek van belang zijn. Daarmee kunnen we daders pakken, niet met gevoelens, die leveren geen resultaten op.'

Op een van de acht schermen wordt een nieuwe band een aantal malen heen en weer gespoeld in de hoop een detail op de achtergrond beter te kunnen zien. 'Daar hebben we wat aan voor toekomstig onderzoek. Ik kwam een keer bij een pedo binnen en herkende een schilderijtje dat ik eerder op een KP-band had gezien. Als er binnen wordt gefilmd moet je het van dat soort kleine dingen hebben. De kinderen zijn moeilijk op te sporen, laat staan de dader, want die krijg je nooit in beeld.'

De projectleider van de unit Kinderporno komt binnenlopen en kijkt even mee. Voor

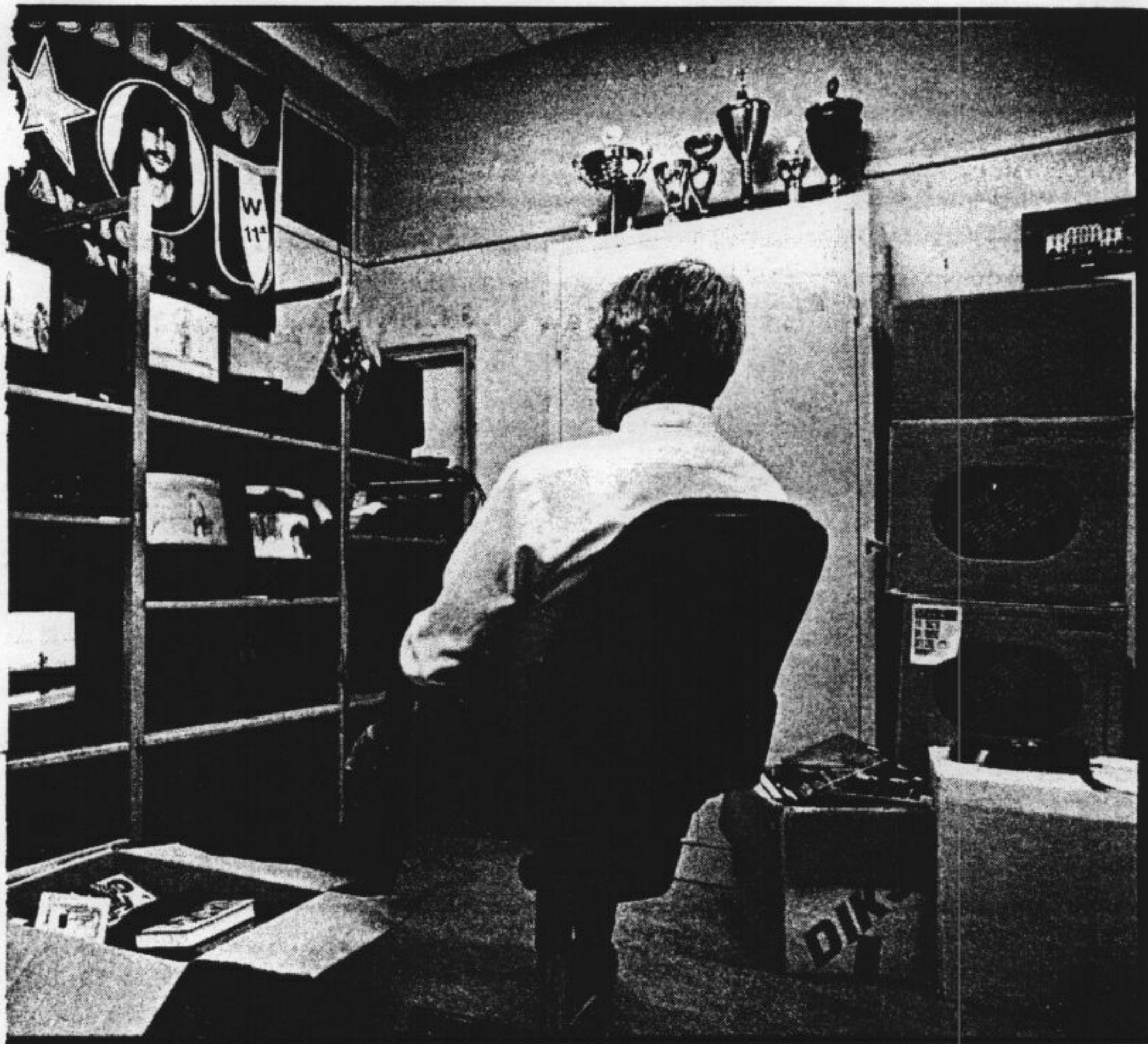
Viewing van inbeslaggenomen videobanden op het Amsterdamse hoofdbureau van politie

het onderzoek is het van belang zo snel mogelijk te weten wat er ongeveer op de banden staat. Hij zal de zaak tegen deze verdachten binnen een aantal uren moeten overdragen aan het Openbaar Ministerie met zoveel mogelijk onderzoeksgegevens. 'Je realiseert je wel dat het niet alleen om dit soort beelden gaat, dit is pas het begin.' Ja, dat doe ik. Ik realiseer mij ook, helaas, dat ik onmogelijk een reportage kan maken over kinderporno zonder naar die verzamelband te kijken. Terwijl de andere video's versneld doordraaien, wordt hij erin gestopt en kijk ik.

Een close-up van een gezicht van een jongen van een jaar of acht. Hij zit op zijn knieën. Voor hem staat een man met een stijve pik. Het hoofd van de man is buiten beeld. Hij pakt het jongetje bij zijn hoofd en dwingt hem die stijve in zijn mond te nemen. Het jongetje kijkt angstig naar de camera. Dege- ne die staat te filmen geeft regieaanwijzingen. Het jongetje kan zijn mond nauwelijks ver genoeg open krijgen. Hij moet zuigen. Even later komt de man klaar. Het kind moet zijn sperma aflikken.

Een volgend beeld. Een klein meisje zit met haar benen gespreid. Twee volwassenen, van achteren gefilmd, bekijken haar geslachtsdeel. De camera zoomt in. Met z'n tweeën zitten ze met hun handen in haar vagina te graaien. Ze moet heen en weer wie-

E KINDEREN

de rechterlijke macht kunnen zeggen dat de band in scène is gezet en dat er geen bewijs is voor misbruik. Dat is ook onlangs in een zaak gebeurd. Wij proberen vaak kinderporno langs die omweg aan te pakken. We gebruiken het artikel over seksueel kindermisbruik, waar een gevangenisstraf van zes jaar op staat, en dat dus veel meer mogelijkheden biedt. Maar dan moeten we het misbruik kunnen bewijzen. Nu heb je zelf die handen gezien; het is verschrikkelijk moeilijk om de kinderen te herkennen en te traceren. Laat staan dat je de dader kan herkennen, aangezien van hem meestal alleen het geslacht en de handen in beeld zijn. En die herkenning is noodzakelijk willen we tot een aangifte komen. En dan hebben we het echt niet over wat blote kinderen. We hebben het dan over de beelden die je net zelf gezien hebt.

TERWIJL WE ZITTEN te praten gaat de telefoon. Na een paar seconden gebaart de projectleider dat ik mag meeluisteren. Aan de andere kant van de lijn hoor ik een man die duidelijk overstuur is. Hij wil anoniem blijven, maar toch zijn verhaal vertellen. Die ochtend was hij in het huis van een bekende geweest. Daar had hij stapels videobanden aangetroffen. 'Zelfs op de hoer staat bij sommige dat het om kinderporno gaat. Ik zag ook dozen vol met dia's. Uit nieuwsgierigheid heb ik gekeken. Allemaal blote kinderen. De beelden werden steeds erger. Ik keek tot ik er misselijk van werd. Ik zag ook een aantal videorecorders en een videocamera.'

De man geeft het adres. Aan de beller wordt uitgelegd dat de politie niks kan met zijn verklaring als hij anoniem wil blijven. De man aarzelt. Hij wil wel contact opnemen met de officier van justitie om ook daar zijn verhaal te doen. Hij hangt op. 'Kijk, daar heb je nou een aardig voorbeeld. We weten niets zeker. Maar stel dat die man nou echt kinderporno heeft gezien. Ik kan daar helemaal niets mee. Het bezit is immers niet strafbaar. Ik kan nog een omweg proberen om die banden in beslag te nemen en te bekijken. Die omweg moet zijn dat die camera waar hij over sprak gebruikt is voor de vervaardiging en dat bij die vervaardiging sprake is geweest van seksueel kindermisbruik. Maar om dat aan te tonen moet ik die banden zien en daar krijg ik nu nooit toestemming voor.'

Dat klopt. Even later is er overleg met de officier van justitie. Hij heeft de anonieme beller inmiddels gesproken. Huiszoeking is uitgesloten. Ook andere dwangmiddelen zijn bij de wet niet toegestaan. Het telefoontje zal tot niets leiden.

belen. Even zie ik haar gezicht. Ze is misschien zes jaar oud.

Nog een scène. Een blote man, ook vanaf zijn torso in beeld, loopt naar een bed. Hij heeft een erectie. Op het bed ligt een kind vastgebonden als een varken aan het spit. Een close-up laat zien dat het kind doodsbang is. Even later loopt de man met hetzelfde vastgebonden kind naar een tafel. Nu kun je zien dat het kind gedrogeerd is. De man zet het kind met zijn billen naar zich toe op de tafel en verkracht het kind anaal.

'Dit is wat wij net niet meer "soft" noemen', zegt de projectleider. 'Het ergste laten wij je maar niet zien.'

CLICHÉS ZIJN niet voor niets clichés. Vaak waar dus. Ook deze: Je moet het zien voordat je er over mee kunt praten. In discussies over dit onderwerp wordt niet zelden de illusie opgehouden dat het bij kinderporno gaat om blote kindertjes die spelen op het strand. Na het zien van de verzamelband is die fictie onmogelijk vol te houden.

Artikel 240b van het Wetboek van Strafrecht behandelt kinderpornografie. In het artikel staat letterlijk: 'Met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft degene die een afbeelding - of informatiedrager, bevattende een afbeelding - van een seksuele gedraging, waarbij iemand die kennelijk de leeftijd van zestien nog niet heeft bereikt, is betrokken,

'Geef mij
vijf minuten zendtijd
op Nova en heel
Nederland weet niet
waar hij het zoeken
moet van ellende'

hetzij verspreidt of openlijk tentoonstelt, hetzij om verspreid of openlijk tentoongesteld te worden vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert of in voorraad heeft.'

De projectleider van de unit Kinderporno: 'Tien procent van de banden die wij hebben aangetroffen in de afgelopen anderhalf jaar bij huiszoekingen, is kinderporno. Van die tien procent is nog eens tien procent zeer pervers te noemen. Het is nog nooit voorgekomen dat wij bij pedoseksuelen alleen dat ene fotootje hebben aangetroffen. Het zijn vrijwel altijd kasten vol met banden en dozen vol met foto's. De indruk wordt wel eens gewekt dat de Zedenpolitie in Amsterdam als

een dolle in het rond rent om op mensen te jagen die een fotootje van een bloot kind in hun borstzak hebben zitten. Alsof we daar tijd voor hebben. We kunnen de hoeveelheid werk in de veel ernstiger zaken al nauwelijks aan.'

Hij wil zijn frustratie over de onvolkomenheden van artikel 240b wel kwijt. 'Je moet het als volgt zien: als we praten over kinderporno dan hebben we, naar mijn idee, altijd te maken met seksueel kindermisbruik. Het kind is bovendien niet in staat zelf iets te zeggen over zijn eigen integriteit, als het gaat om verspreiding van die beelden. Nu is het zo dat de politie in veel gevallen onmachtig is iets te doen tegen kinderpornografie. In de wet ligt verankerd dat je pas gebruik kan maken van dwangmiddelen, dus ook van opsporingsmethoden, wanneer er sprake is van een straf van vier jaar of meer. Tenzij het strafbare feit is opgenomen in een bijzonder artikel, nummer 67, waarmee extra opsporingstechnieken rechtmatig kunnen worden gemaakt. Artikel 240b valt daar niet onder. Het bezit is niet strafbaar. Alleen het vervaardigen en verkopen is strafbaar met die drie maanden.

Dus als een kinderpornoband bij iemand in huis ligt, al is het er een van de duizend, en die band wordt afgedraaid en seksuele handelingen met een klein kind zijn te zien, dan is dat op zich geen strafbaar feit. Zelfs als wij dan via een omweg de producent van die band zouden willen aanpakken, dan nog zou

TEGEN HALF VIJF is de dienst afgelopen. De recorders gaan uit. De banden verdwijnen in de verhuisdozen. De banden waarop kinderporno is aangetroffen zullen in de komende dagen nog een keer worden bekeken. Op een van de banden is een van de verdachten en het jongetje van zes duidelijk te zien. De projectleider van de unit Kinderporno: 'Allerlei mensen, ook politici, doen nu uitspraken over kinderporno. Velen daarvan hebben niet gezien wat jij wel hebt bekeken. Op zich is het te respecteren dat mensen die beelden niet willen zien. Maar eigenlijk vind ik dat iedereen die beleidsbeslissingen neemt aangaande dit onderwerp en iedereen die straks beslist over een mogelijke wetwijziging, moet weten waar hij over praat. Geef mij vijf minuten zendtijd op een vrijdagavond op Nova en heel Nederland weet een weekend lang niet waar hij het zoeken moet van ellende. Misschien dat er dan een meer weloverwogen discussie kan worden gevoerd in de Tweede Kamer over artikel 240b.'

Op verzoek van de betrokkenen zijn de namen van alle personen in dit artikel weggelaten.

De auteur was drie maanden lang dagelijks aanwezig op het bureau van de Amsterdamse Jeugd- en Zedenpolitie. Ze maakte er vier radiodocumentaires over die in januari werden uitgezonden in het programma *Aardse zaken* van de VPRO.

door Pauline Bax

'WIE DE GESCHIEDENIS van de totstandkoming van de zedenwetgeving bestudeert krijgt een goed inzicht in de ontwikkeling van de publieke moraal, tenminste, voor zover zij wordt verwoord in het politieke debat', luidt de eerste zin van het onderzoeksrapport van het Verwey-Jonker Instituut, dat vorige week woensdag werd gepubliceerd. De toevoeging 'voorzover verwoord in het politieke debat' bleek een wetenschappelijk noodzakelijke, maar praktisch nagenoeg overbodige nuanceering. Sinds de jaren zeventig weet bijna geen enkel onderwerp een zo heftig politiek debat te doen ontvlammen als de zedelijkheidswetgeving en mogelijke veranderingen daarin. De hoevelheid post over de komende herziening van de zedenwet die elke dag weer bij de leden van de vaste kamercommissie voor Justitie arriveert, is overstelpend. Alleen de asielzoekerskwestie kan dat aantal evenaren.

Nog voor het rapport van het Verwey-Jonker Instituut goed en wel verzonden was aan de betrokken instanties, hadden de NVSH en in haar kielzog de Vereniging van Pedofielen 'Martijn' hieruit afgeleid dat het instituut pleit voor zowel een verbod op seks van en met tieners als voor de heroprichting van een afdeling jeugd- en zedenpolitie voor iedere regio. Dat is niet terecht, zoals professor J. de Savornin Lohman constateerde in een ingezonden brief in de Volkskrant. Het Verwey-Jonker Instituut houdt zich verre van dergelijke politieke uitspraken. Toch is hun paniecreactie tot op zekere hoogte begrijpelijk: een maatschappelijk debat over een ander onderdeel van de zedelijkheidswetgeving is op komst, waarbij de politie met zware middelen ten strijde trekt. Middelen die de seksuele verworvenheden uit de jaren zeventig mogelijk ter discussie kunnen stellen. Na een hausse aan affaires over seksueel misbruik is pedofilie en alles wat daarmee in verband kan worden gebracht immers in een dubieus daglicht komen te staan.

Na onderzoek naar de effectiviteit van het in 1991 in de zedelijkheidswet opgenomen 'klachtvereiste' (de bepaling die onder meer seksuele contacten van jongeren tussen de twaalf en zestien jaar oud niet strafbaar stelt, tenzij de jongere wil overgaan tot rechtsvervolging; seks met kinderen onder twaalf jaar is altijd strafbaar), concludeert het Verwey-Jonker Instituut dat de wettelijke bescherming van slachtoffers van seksueel misbruik beter is, maar 'nog niet adequaat'. Daarbij meent het merendeel van de geïnterviewden dat een betere samenwerking van hulpverleners en de politie in het opvangen en het begeleiden van slachtoffers van zedenmisdrijven tot meer aangiften zou kunnen leiden. Driekwart van hen oordeelt zeer negatief over de opheffing van de meeste afdelingen jeugd- en zedenpolitie, met een mooi eufemisme 'despecialisatie' geheten. Het rapport schrijft: 'Rampzalig', 'een zeer groot verlies', 'drempelverhogend', 'onbegrijpelijk'.

oud-minister van Justitie Hirsch Ballin bracht vorig jaar het onderwerp kinderporno weer ter sprake, indachtig het wetsvoorstel Zware Zedenmisdrijven van zijn voorganger Korthals Altes. Afgelopen september keerden de kamerfracties van PvdA, VVD en D66 zich tegen het voorstel tot herziening van de kinderpornowet 240b, waarmee het in voorraad hebben van kinderporno strafbaar zou worden. De definitie van kinderporno liet te veel aan duidelijkheid te wensen over. Ook foto's van naakte kinderen zouden namelijk volgens het arrest van de Hoge Raad in de zaak tegen de Amerikaanse fotograaf Donald Mader als zodanig betiteld kunnen worden. En dat terwijl aan het eind van de jaren tachtig de productie van kinderporno in Nederland nog ontkend werd.

Huisarts F. Jonker, een van de hoofdrolspelers in de immer onopgeloste Oude Pekela-affaire: Toen Korthals Altes in 1988 ons dorp bezocht, verklaarde hij stellig dat Ne-

HENRIK SAXGREN/HOLLANDESE HOOGTE

Kinderporno

KINDERPORNNO, PEDOFILIE EN TIENERSEKS

Seksuele vrijheid, ook voor kinderen. Dat is een verworvenheid van de jaren zestig. En van de in 1991 aangebrachte wijziging in de zedelijkheidswet. Die wet staat nu opnieuw ter discussie. De voors en tegens.

derland slechts bedrijvig was in de grafische reproductie, maar niet in de grafische productie van kinderporno.' Jonker acht het echter 'zeer aannemelijk' dat destijds in Oude Pekela kinderen onder meer misbruikt werden voor de productie van kinderporno. Hij kiest zijn woorden zorgvuldig: 'Ik kan alleen spreken op grond van wat we in 1987 van de kinderen gehoord hebben. Die hebben duidelijk verteld dat er foto's en films werden gemaakt. Enerzijds zeiden ze dat ze zelf gefilmd werden, anderzijds dat ze dorpsgenootjes herkend hebben op video's. We gaan ervan uit dat dit zo is, tot het tegendeel bewezen is.'

Dat men toentertijd niets heeft kunnen bewijzen, wil niet zeggen dat er niets geproduceerd is - dat kan ook te wijten zijn aan het onderzoek, meent Jonker. 'Wij denken dat hier een combinatie van business en pedofilie gespeeld heeft. En zodra er één videofilm gevonden wordt, ben ik er van overtuigd dat "Oude Pekela" wordt opgelost.'

DAAR IS DE POLITIE in ieder geval hard mee bezig. Diverse korpsen hebben zich gestort op het opsporen van producenten, afnemers en kinderpornovideo's. De politie hoopt dat het in bezit hebben van kinderporno strafbaar gesteld zal worden, omdat het een beter opsporingsbeleid mogelijk zou maken. De afdelingen jeugd- en zedenpolitie van Amsterdam en Rotterdam zijn ervan overtuigd dat Nederland wijdvertakte kinderpornonetwerken kent, ook al wil het CRI zich niet uitlaten over de grootte of de mate van georganiseerdheid. De Amsterdamse politie startte in april 1993 een kinderpornoproject dat zich ten doel heeft gesteld met zoveel mogelijk 'harde gegevens' naar buiten te komen. Om iedereen van de ernst van zaak te overtuigen, heeft projectleider Jaap Hoek een compilatievideo samengesteld met kinderporno.

Verwarring heerst alom in de wereld van de kinderseks, zo zal zelfs de politie toegeven. Kinderporno is seksueel misbruik en dus verwerpelijk, daar is iedereen het over eens. Maar in het debat over de nieuwe zedenwetgeving duiken vragen op die slechts met veel moeite en veel nuances beantwoord kunnen worden. Vragen als: wat is kinderporno precies? In hoeverre zijn pedofielen betrokken bij de productie van kinderporno? En wat is pedofilie? Moet seks met kinderen überhaupt strafbaar worden gesteld?

Dat de politie in de jacht op kinderporno ook aan kwalijke begripsverwarring ten prooi kan vallen, bleek onlangs nog. Op 20 januari meldde NRC Handelsblad het oprollen van twee 'seksclubs voor pedofielen' met overwegend minderjarige, mannelijke prostituees. De jongenshoeren waren tussen de zestien en achttien jaar oud en dus van een leeftijd die pedoseks per definitie uitsluit.

Dat foutieve bericht maakt deel uit van een welbewuste 'semantische strategie' om pedofielen weer naar de zelfkant van de samenleving te manoeuvreren, zegt Martin Maassen, beleidscoördinator van de landelijke NVSH en hoofdredacteur van De Nieuwe Sextant. Ook hij heeft de kinderporno-compilatie gezien die door de politie is samengesteld. 'Tijdens de vertoning aan het COC en de NVSH werd nog even benadrukt dat er al 52 dossiers klaarlagen om pedofielen aan te pakken. We hebben de indruk dat de politie zo vlak voor een mogelijke wetswijziging met een media-offensief aan de gang is. In korte tijd zijn al vier zogenaamde "pedofielen-netwerken" opgerold, maar het is de vraag of er ook echt mensen veroordeeld worden. Ik geloof dat de meesten al weer vrij zijn.'

De voormalig directeur van het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek (Nisso), seksuoloog en jurist Cees Straver, vindt dat de Amsterdamse politie ten onrechte kinderporno voorop stelt in plaats van seksueel misbruik. 'Vorig jaar zag ik op de Westduitse televisie een documentaire over kinderporno. Daarbij werd de nadruk op de films gelegd, terwijl het in eerste instantie om een duidelijk geval van seksueel misbruik ging. Het videomateriaal speelde

namelijk een ondergeschikte rol in de betreffende gezinssituatie. Men verwacht dat seksueel misbruik voortkomt uit netwerken van pornoconsumenten. Maar daarmee wordt de hele zaak omgedraaid. Die fout maakt de politie volgens mij ook.'

Straver zag de kinderpornoband van Jaap Hoek samen met Frits Wafelbakker; te zamen zetten ze hun standpunt inzake 240b aldus uiteen in NRC Handelsblad: 'Wij vinden dat het voorstel van Hirsch Ballin het propo-

leeft er zelf plezier aan en een kind van zeven, acht, negen jaar is daar nog niet aan toe.' Dan zijn er, aldus Hoek, de 'gewelddenaars', die seksueel handelen alsof het kind een volwassene is. 'Kan onder geen voorwaarde.' En tenslotte zijn er degenen die niet in staat zijn relaties op te bouwen met volwassenen: 'Een categorie die gebiologeerd raakt door kinderen van bijvoorbeeld zeven jaar. Daarbij is het een nadeel dat zo'n kind wordt weggegooid als oud vuil zodra het een

'Zodra er één videofilm gevonden is, wordt "Oude Pekela" opgelost'

tionaaliteitsbeginsel uit het oog heeft verloren. De minister verdedigde zijn voorstel met de redenering dat anders de opsporing ernstig belemmerd zou worden. (...) Maar door de voorgestelde verandering wordt het artikel uitgebreid tot tal van situaties die met seksueel misbruik en de bestrijding daarvan niets van doen hebben, waardoor een willekeurig vervolgingsbeleid kan ontstaan.'

Straver: 'Hoek vertoonde, naast inderdaad verderfelijke beelden van ernstig misbruik, ook plaatjes van naakte, spelende kinderen met een close-up van de geslachtsdelen van een meisje. Wij vroegen hem wat de bedoeling daarvan was, want naar de letter van de wet is dat geen kinderporno. Het kind verrichtte geen seksuele handeling. Maar hij antwoordde doodleuk dat het toch porno was.' Het gevaar bestaat, zegt Straver, dat definities worden opgerekt en dat de wet te ruim wordt geïnterpreteerd. 'Bestrijd datgene wat de wet strafbaar stelt: seksueel misbruik.'

Martin Maassen is evenzeer bevreesd dat de politie na herziening van 240b de wet te ruim zal gaan interpreteren. Welk belang denkt hij dat de politie daarbij heeft? 'Ik

bepaalde leeftijd heeft bereikt.' Als je veronderstelt dat iedereen van kinderen houdt, zegt Hoek, zijn we allemaal pedofiel. De term 'pedoseksueel' acht hij daarom toepasselijker.

'HET IS HELEMAAL niet duidelijk of de mannen die tot nu toe "opgerold" zijn, op kinderen vallen of hen gebruiken als een soort porno-instrument. De mannen die kinderporno maken, worden er echt niet geil van. Toevallig ken ik er een paar van dat zogenaamde netwerk en dat zijn absoluut geen pedofielen. Het zijn wel schurken die gebruik maken van de machteloze kant van kinderen', zegt klinisch-psycholoog Lex van Naerssen. Hij is universitair hoofddocent aan de Universiteit Utrecht en treedt vaak op als deskundige in rechtszaken over seksueel misbruik. 'Amsterdam is nu erg streng, maar dat is lange tijd anders geweest, je kon zo een jongetje van dertien krijgen. Dit is voor de jeugd- en zedenpolitie natuurlijk een prachtmiddel om aan te tonen dat ze weer nodig zijn. Nederland is geen erger pornoland dan andere landen en het heeft ook geen over-

'We hebben de indruk dat de politie met een media-offensief aan de gang is'

denk dat ze werkgelegenheid wil creëren. Bovendien passen "dat soort mensen" - pedofielen - niet in het normen- en waardenpatroon van de politie.'

'De weerstand tegen het voorstel om het bezit van kinderporno onder de strafwetgeving te laten vallen, is gebaseerd op de angst dat de politie een stok in handen zal krijgen om fotootjes van naakte kinderen op te sporen. Nou, daar heb ik helemaal geen zin of interesse in', zegt projectleider Jaap Hoek. Over wat wel en geen porno is kun je eindeloos discussiëren, meent hij. 'Dan kom je terecht in het schmerzgebied tussen een pikje dat stijf of half stijf staat.' Persoonlijk vindt Hoek dat je geen foto's van blote kinderen moet maken, zeker niet als het je eigen kinderen niet zijn. 'Je kunt je afvragen in hoeverre die kinderen in staat zijn daarvoor toestemming te geven.'

Jaap Hoek gaat ervan uit dat kinderporno-producenten doorgaans pedofiel zijn. De 'opa-figuur', de man die zich tot kinderen aangetrokken voelt en graag voor oppas speelt, laat hij buiten beschouwing. De overige pedofielen zijn volgens hem mannen - soms vrouwen - die kinderen seksueel misbruiken. Hij deelt ze in drie categorieën in. Om te beginnen de mannen die in de seksuele omgang met kinderen geen geweld gebruiken, maar hun grenzen niet kennen: 'De gewelddoze pedofiel verzamelt kinderen om zich heen en wil het liefst een beetje aan pikkie zuigen en trekken. Vervolgens zegt hij: het kind heeft erom gevraagd. Maar hij be-

dreven aantal pedofielen, al zijn de cijfers over seks met kinderen tussen de twaalf en zestien onbekend, omdat de betrokkenen meestal hun mond houden. Hun actie heeft in ieder geval veel invloed: het bezoekersaantal op de open avonden van de afdeling pedofilie en jeugdseksualiteit van de NVSH zijn in zes maanden bijna gehalveerd.

Een klein deel van mijn cliënten is psychisch gestoord en zo geremd in de omgang met volwassenen dat ze het makkelijker vinden met een jonge jongen om te gaan. Sommigen zijn erg verward over zichzelf en hebben een seksueel identiteitsprobleem. Ze weten niet of ze pedofiel zijn.' Hoewel deze mannen graag een volwassen partner zouden hebben, gaan ze toch het liefst met jonge kinderen om. Maar Van Naerssen behandelt ook mannen die hij uitdrukkelijk als niet-pedofiel classificeert. Zij voelen zich aangetrokken tot meisjes of jongens omdat hun eerste seksuele ervaringen met leeftijdsgenootjes zo goed zijn bevallen. Dan gaat het niet om prepuberterende maar om geslachtsrijpe kinderen tussen de twaalf en zestien jaar. 'Ze denken gewoon: "meer van hetzelfde".'

Volgens Van Naerssen suggereert de term pedofilie ten onrechte een afwijkende psychologie van seks. Pedofielen hebben een afwijkende sociologie ten aanzien van kinderen, geen afwijkende psychologie. 'Als je per se een pathologische term wilt gebruiken: het zijn eerder sociopaten dan psychopaten.' De term pedofilie kan beter helemaal afgeschaft worden, zegt Van Naerssen. 'Het recht kent

"pedofilie" niet, het recht kent "ontucht" of "seksuele handelingen met...". Je moet een term gebruiken in de enige context waar die hoort, namelijk de psychologisch-psychiatrische, en dus niet in de wettelijke context, zoals nu gebeurt.'

THEO SANDFORT is voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor de Seksualiteit (NVVS) en heeft als getuige-deskundige gefungeerd bij rechtszaken tegen mannen die seksueel contact met kinderen hebben gehad. De NVVS heeft geen officieel standpunt over de kinderpornokwestie omdat onderling de meningen te zeer verschillen. Sandfort spreekt derhalve op persoonlijke titel. Zoals iedereen stelt hij voorop dat te allen tijde moet worden voorkomen dat kinderen misbruikt worden voor de productie van porno. Maar: 'In de jaren zeventig moest alles kunnen, nu neigt de algemene opinie over pedofielen naar het andere uiterste. Ik voel af en toe tussen de regels door dat met het vervolgen van kinderporno ook de verlangens naar kinderen moeten worden uitgebannen. Nou, dat kan je wel vergeten: het maakt deel uit van ons seksuele verlangenspatroon. De een heeft het niet, de ander heel sterk. Ik denk dat we er als samenleving aan moeten wennen dat kinderen seksueel aantrekkelijk kunnen zijn. Je moet kijken naar de omstandigheden waarin een contact tot stand komt, hoe een kind zich daarbij voelt, of het de ruimte krijgt. Manipulatie is natuurlijk te allen tijde uit den boze.'

Allemaal goed en wel, zegt F. Jonker, maar als volwassenen beweren dat het zo goed is voor een kind om zich met een ouder iemand op seksueel gebied te ontwikkelen, wil hij dat weleens gestaafd zien. 'Ik denk dat iedere vorm van machtsongelijkheid waarbij het belang van het kind niet voorop staat, onjuist, verwerpelijk en schadelijk voor het kind is. Ik heb geen enkele reden om aan te nemen dat het heilzaam zou zijn.'

De projectleider van de zedenpolitie, ten slotte, zegt dat de seksuele bevrijding van de jaren zeventig te ver is doorgesloten. Een kentering in het gedachtegoed waar de NVSH en mensen als Sandfort en Straver voor op de bres hebben gestaan, ziet hij graag tegemoet. In de woorden van Hoek klinkt de opvatting door dat volwassenen altijd van kinderen moeten afblijven: 'Juist tussen de twaalf en de zestien jaar begint de puberteit en ontwikkelt een kind zijn seksualiteit. Ik bestrijd het dat volwassenen daar richting aan geven.' Daarom vindt hij dat het 'klachtvereiste' - het eerder vermelde onderzoeksobject van het Verwey-Jonker Instituut - best bijgesteld mag worden: 'Je zou kunnen zeggen: tot zestien jaar is seksueel contact strafbaar, tenzij het kind afziet van een rechtsvervolgung.'

Van Naerssen is het daar niet mee eens. 'De politie klaagt veelvuldig dat de opsporing van misbruik bemoeilijkt wordt, maar het was nou net de bedoeling van de wetswijziging van 1991 dat ze niet na elke tip meteen een inval zou doen.' Schrap het klacht delict in z'n geheel en maak verkrachting en aanranding leeftijdsafhankelijk, zegt de klinisch-psycholoog. 'Ik heb ooit gedacht: schaf de leeftijdsgrens af, maar de sociale situatie is nog zo dat kinderen lang gebonden zijn aan het gezin en een sterke verhouding met hun ouders hebben. Het probleem is dat er een maatschappelijk onduidelijke situatie voor kinderen van twaalf jaar en ouder is met betrekking tot autonomie en afhankelijkheid. Er heerst nog altijd een ontzettende onzekerheid over hoe we met de seksualiteit van jongeren moeten omgaan. Zodra kinderen een jaar of dertien zijn, begint het gezeur: hoe vaak mogen ze uit, hoeveel zakgeld krijgen ze, hoe laat moeten ze thuiskomen. Het grootbrengen door kleinhouden is onveranderd de norm. Sommige kwesties moet je niet door het strafrecht willen laten oplossen, maar door maatschappelijke eensgezindheid over de vrijheid die we eenieder geven om zijn of haar seksuele zelf te bepalen.'

Porno met kinderen ^{PAR 1/2} verspreid via Internet

STOCKHOLM - Pedofielen gebruiken de elektronische snelweg Internet voor het uitwisselen van kinderporno. Dit zegt de Zweedse wetenschapper Mats Wiklund. In één week tijd trof hij tijdens een onderzoek op vier 'mededelingenborden' bijna zesduizend aanbiedingen en boodschappen aan over kinderpornografie.

Wiklund, die werkt bij het Instituut voor Computerwetenschap van de Universiteit van Stockholm, verrichtte zijn onderzoek in de laatste dagen van vorig jaar en de eerste van dit jaar. Bij de aanbiedingen die hij aantroef, ging het in achthonderd gevallen om grafische afbeeldingen van seks met jongeren.

Zeker acht afbeeldingen toonden zeer jonge kinderen. Ze waren niet actief betrokken bij de seksuele handelingen, maar werden als 'lokaas' gebruikt, aldus Wiklund.

De mededelingenborden die Wiklund onderzocht, waren opgenomen in Usenet, een sectie van het wereldwijde computernetwerk dat voor circa 24 miljoen gebruikers toegankelijk is, onder wie ook kinderen. Het systeem overschrijdt moeiteloos landsgrenzen en functioneert vrijwel zonder controle.

Zweedse autoriteiten vermoeden dat pedofielen het systeem ook gebruiken om contacten te leggen met kinderen en ze daarna over te halen tot een persoonlijke ontmoeting.

Wiklund is ervan overtuigd dat het werkelijke aantal aanbiedingen van kinderporno veel groter is dan zijn onderzoek uitwijst.

Hij bekeek slechts de helft van de 'mededelingenborden' die aan porno waren gewijd en had geen toegang tot privéboodschappen.

(AP)

Par 1/2 Arrestatie wegens bezit kinderporno

(Van een verslaggeefster) AMSTERDAM - Een 34-jarige inwoner van Blaricum is eergisteren gearresteerd wegens het bezit van kinderporno. Dit heeft de politie vandaag bekendgemaakt.

Bij huiszoeking trof de politie 135 videobanden aan en een pakket pornografische lectuur. De politie zegt de Blaricummer op het spoor te zijn gekomen tijdens een groot onderzoek naar een kinderpornonetwerk dat de politie Haaglanden in november vorig jaar heeft gedaan. Toen werd een groep opgerold die actief was in de regio's Zuid-Limburg en Rotterdam-Rijnmond.

Veel kritiek op aanpak kinderporno Nederland

UN 11/2, voor pag.

GPD Den Haag

De Duitse regering heeft harde kritiek op de Nederlandse aanpak van kinderporno. Het irriteert Duitsland dat de Nederlandse autoriteiten kinderporno niet als een grove misdaad zien. „Zo kunnen we niet goed samenwerken om de handel in deze porno tussen beide landen te bestrijden”, zegt G.J. Almer van de Duitse ambassade in Den Haag in een toelichting op de kritiek vanuit Bonn.

De Duitse politie en het ministerie van justitie in Bonn vinden dat Nederland hardertegen kinderporno-handelaren en -producenten moet optreden. Nederland wordt in Duitsland, maar ook in andere landen als de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, al jaren genoemd als één van de distributiecentra voor kinderporno, vooral vanwege de milde straffen die hier op deze misdrijven staan.

Door de gebrekkige wetgeving in ons land beschikt de politie over te weinig opsporingsmethoden om kinderporno te bestrijden, zo verklaren woordvoerders van de politie. Krachtens het artikel 240b uit het wetboek van strafrecht kan de politie bij onderzoek naar handel in kinderporno geen telefoons aftappen, huiszoekingen verrichten of posten bij verdachten. Deze opsporingsmethoden mogen alleen gebruikt worden bij zwaardere misdrijven. Hierdoor blijven veel kinderpornozaken liggen.

Bij de Tweede Kamer ligt al geruime tijd een wetsvoorstel tot aanpassing van het zogeheten kinderporno-artikel, waardoor de maximumstraffen voor de daders flink worden verhoogd. Als dat nieuwe wetsartikel van kracht is geworden, zal de politie meer bevoegdheden krijgen bij de opsporing van kinderporno. „Die wetswijziging moet zo snel mogelijk worden behandeld”, vindt PvdA-kamerlid Gerda Dijsman, die in het verleden bij de Haagse zedenpolitie

heeft gewerkt. „De situatie van nu is schrijnend. De politie kan tal van kinderporno-zaken niet goed aanpakken, die glippen gewoon door hun vingers heen”.

In Duitsland gelden veel zwaardere straffen voor het maken en verkopen van kinderporno dan in Nederland. Producenten en gebruikers krijgen daar een gevangenisstraf van drie tot maximaal vijf jaar. In ons land krijgt een kinderporno-handelaar slechts drie maanden of een boete van 10.000 gulden. Als de Tweede Kamer de wetswijziging goedkeurt, wordt die straf verhoogd tot maximaal vier jaar of een boete van 25.000 gulden. De notoire producent of handelaar kan rekenen op een straf van zes jaar of 100.000 gulden boete. Ook het bezit van kinderporno wordt strafbaar. Vooral D66 en VVD hebben hier moeite mee, omdat de wet onduidelijk omschrijft wat kinderporno is.

Op pagina 33: Kinderporno is meer dan huiskamervlijt

Een collage van naturistenbladen, die tegen verhoogde prijzen in porno-shops worden verkocht.

Foto's GPD

Producenten kinderporno bijna ongrijpbaar

GFD 23-2

De politie in Nederland is bezig met een intensieve jacht op producenten van kinderporno. Jarenlang was het een ondergeschoven kindje, maar nu erkennen politie en justitie kinderporno als "een ernstig en structureel probleem".

Wie harde kinderporno wil bemachtigen, stort zich in het 'circuit' van pedoseksuelen, koopt het spul 'onder de toonbank' bij de pornoshop of logt in in een computernetwerk. De 'zachte' kinderporno - naakte plaatjes van minderjarige - ligt vrijelijk in de etalage. "Kinderporno is meer dan huiskamervlijt", zeggen de deskundigen.

Van onze verslaggevers
Cees van der Laan
en Carine Neeffjes

DEN HAAG - De video laat een Duitse versie van Love Letters zien. Plotseling wordt het beeld zwart en verschijnt er een titel: 'A Free Loving Family'. Een geslachtsdeel van een man komt in beeld, vervolgens begint een vrouw hem oraal te bevredigen. Daarna volgt een scène met een kind van ongeveer negen jaar oud, vermoedelijk de dochter. Ze draagt een hoofddoekje. Ook zij bevredigt de man. Een minuut later wordt zij op het geslachtsdeel van de man gehezen. Haar vagina verschijnt levensgroot in beeld.

"Een redelijk professioneel gemaakte video", concluderen de Rotterdamse onderzoekers Gerrit Lammers en Pierre Winkelman. Beiden hebben als specialisatie jeugd- en zedezorg en zijn gewend urenlang naar kinderporno-video's te kijken. Hoewel, kijken naar misbruikte kinderen went nooit, vertellen ze.

"Deze video valt nog mee. Er zijn films waarin de meest gruwelijke dingen met kinderen worden uitgehaald. Op een gegeven moment kijk je niet meer, maar let je op details. Zo probeer je thuis te brengen waar de film is gemaakt, je kijkt bij voorbeeld naar schildertjes aan de muur. En je moet zien te achterhalen of de kinderen en verdachten ook op andere video's staan."

Het gaat vaak om huisgemaakte video's met soms een semi-professioneel tintje. De eerder beschreven film werd vorig jaar in beslag genomen bij een Rotterdammer die werd verdacht van seksueel misbruik van zijn drie kinderen en het produceren van kinderporno. Ze kwamen hem op het spoor via het advertentieblad De Particulier, waarin hij Lilita-banden had aangeboden voor 1500 gulden per stuk. Via hem werd een netwerk blootgelegd dat tot in Limburg liep. Negen verdachten werden aangehouden die al zo'n tien jaar ongestoord hun gang hadden kunnen gaan.

Contactcircuit

Makers en kopers van kinderporno zijn vaak pedoseksueel. Seks is voor hen een ziekelijke obsessie; of ze 'het' nu doen met een kleuter, baby of tiener, dat maakt hen niet uit. Als het maar seks is, ofschoon ze hun voorkeuren hebben.

De pedoseksuelen leren elkaar kennen op parenavonden, op het naaktstrand, via obscure advertenties, maar ook op rommelmarkten of in het verenigingsleven. "Ze voelen haarfijn van elkaar aan of ze pedoseksueel zijn of niet. Het lijkt wel of ze het ruiken", vertellen Winkelman en Lammers. Zo ontstaan er wereldwijd voor de politie bijna ondoordringbare

kinderpornonetwerken waarbinnen pedoseksuelen plaatjes of video's uitwisselen, soms voor geld. De prijzen kunnen oplopen van minimaal 250 tot soms 3000 gulden, afhankelijk van de kwaliteit en lengte van de film.

De rechercheurs praten nadrukkelijk over pedoseksuelen, niet over pedofielen. "Veel pedofielen weten hun geaardheid te onderdrukken. We mogen ze niet over één kam scheren." Pedofielen beperken zich vaak tot het opnemen van luierreclames met baby's of kijken naar plaatjes van kinderen in een modeblad. "Daar trekken ze zich dan bij af en dat is voor hen voldoende."

Bij het maken van harde kinderpornofilms worden de slachtoffers meestal seksueel misbruikt. Soms is de producent een vader, een oom, een buurman of een nette meneer die zeer zorgvuldig en geraffineerd een vertrouwensrelatie opbouwt met één of meerdere kinderen van voornamelijk alleenstaande moeders.

Voor de echte doorzetter is het geen enkel probleem om kinderporno te kopen. Binnen een week kan hij een band in huis hebben. En daarmee is KP, zoals kinderporno in politievaktermen wordt aangeduid, een ernstig en serieus probleem, zeggen de rechercheurs. "We praten hier niet over incidenten, maar over een steeds weer terugkerend fenomeen. Bovendien gaat het vaak om ernstige vormen van kindermishandeling, waarbij kinderen voor hun leven beschadigd raken. Wij hebben volop werk."

Bulletin board

De computer draait het telefoonnummer van een particulier in het zuiden van het land. Na de fluittoon verschijnt een verzoek tot identificatie op het scherm. Vervolgens wordt verzocht het wachtwoord in te tikken. Daarna worden we welkom geheten. Er verschijnt een index: de wereld van bizarre seks ligt voor ons open.

Dit zijn de particuliere bulletin boards, de zogeheten BBS'en (Bulletin Board Stations). Met namen als Erotic City, Erotic Board, Eronet en Dragon voorzien ze geïnteresseerden onder strikte voorwaarden van plaatjes en desnoods films per computer. Sommige BBS'en verspreiden ook voor de insiders kinderporno.

De beller moet over een autorisatie beschikken voordat de BBS hem accepteert. De 'Kind Sex'-index is meestal alleen voor speciale klanten toegankelijk. Via een tussenpersoon in Limburg wisten we de hand te leggen op enkele foto's uit een BBS, in dit geval Dragon. Zoals zo vaak, is van de man alleen het geslachtsdeel te zien. Op deze foto wordt hij oraal bevredigd door een jong meisje. Een andere afdruk uit de computer laat een serie naaktopnamen van een iets oudere meisje zien die volgens de tekst 'de hele dag de liefde heeft bedreven'.

Internet, onderdeel van de toekomstige elektronische snelweg, wordt ook genoemd als medium voor de verspreiding van kinderporno. Vooral in internationaal verband.

Kinder erotica

Voor de meer onschuldige kinderporno, de zogeheten kindererotica, hoeft de liefhebber minder moeite te doen. Hij moet alleen de schroom overwinnen om naar een pornozaak

te gaan. Maar eenmaal binnen, vindt hij makkelijk zijn weg.

Op prominente plekken, vaak vlak naast de kassa, liggen hier de zogenoemde naturisten-video's. Voor 90 tot 350 gulden koopt de klant banden met naakte kinderen die op het strand of in het bos spelen. De gebrekkige in zwart-wit gekopieerde foto's op de voorkant hebben meestal niets van doen met het verhaal, waar overigens vaak geen touw aan vast te knopen valt. Het gaat alleen om de opnamen. Op de banden wordt overigens geen seks bedreven, want dat is immers verboden.

De Nederlandse Federatie van Naturistenverenigingen noemt deze handel "uitermate vervelend". Onder de noemer 'naturisme' wordt zachte kinderporno verkocht. Regelmatig bellen leden boos op omdat ze dergelijke films in etalages van pornoshops hebben gezien.

De Naturistenvereniging staat echter met haar rug tegen de muur. De naaktstranden, waar dergelijke films worden gemaakt, zijn openbaar. De makers verschuilen zich vaak met een teletens in de duinen. Ouders en kinderen weten van niets. Pas als de kinderen op de films worden herkend - en er is geen toestemming gevraagd aan de ouders - kan de vereniging gerechtelijke stappen ondernemen.

In een pornozaak in de Amsterdamse rosse buurt hangt achter in de winkel een briefje aan de muur waarop staat dat de klant op verzoek ook een serie foto's kan zien van naakte jongens of meisjes. Vanachter een vitrine naast de kassa haalt de verkoper het materiaal te voorschijn. Deze foto's waren wel professioneel gemaakt.

Boekjes

In de pornozaken liggen stevast ook naturistenbladen als Helios, Sonnenfreude en Aus der Welt der FKK-Jugend. FKK staat voor Freie Körper Kultur. In de bladen worden bladzij na bladzij naakte jongens en meisjes afgedrukt, soms gecombineerd met oude- ren. In bijna alle gevallen zijn de geslachtsdelen van de kinderen en pubers goed in beeld gebracht, desnoods frontaal op de cover. De verkoper van bovengenoemde Amsterdamse pornozaak deelt desgevraagd mee dat er een levendige handel in dit soort naturalistische bladen en video's bestaat. Kinderporno verkoopt hij niet, zegt hij. Vorig jaar trof de Amsterdamse politie bij een pornozaak in dezelfde buurt wel enige honderden kinderporno-banden aan.

Een andere uitgave is O.K. van de pedofilievereniging Martijn, een organisatie die relaties tussen ouders en jongeren bespreekbaar wil maken. In dit blad worden voornamelijk foto's van spelende of in de zon liggende naakte jongens afgedrukt. Met daarbij sfeerverhalen, waaruit het volgende citaat: "Was hij één van de jongens die ik als priester moest uittesten op zijn seksuele rijpheid? Zonder af te tasten wat die jongens er van vonden had ik ze als een robot afgetrokken en gepijpt." Of over het Aziatische jongetje van dertien jaar: "De jongen kwam met zijn tengere, naakte en bruine lichaam tegen mij aanliggen. Mijn lichaam stond in vuur en vlam maar ik doofde het liefdesvuur niet."

Tot voor kort kwam kinderporno, behalve uit het Nederlandse en Westeuropese circuit, vooral uit Aziatische landen. Nu het IJzeren Gordijn is weggefallen, is vanuit Oost-Europa een gestage stroom illegale video's naar het westen op gang gekomen. "Dit wordt vooral veroorzaakt door de gebrekkige zedenwetgeving of het ontbreken daarvan in deze landen", zegt kinderporno-expert Henk Hagen van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI). "Wij hebben informatie dat in het voormalige Oostblok en de vroegere Sovjet-landen kinderporno wordt geproduceerd. Samen met Interpol doen we veel aan voorlichting in deze landen."

Hagen reist regelmatig af naar het Interpol-hoofdkwartier in Lyon. De internationale politie-organisatie tracht wereldwijd de produktie van kinderporno en seksueel misbruik van kinderen in kaart te brengen. "Uit de onderzoeken is vast komen te staan dat er in Europa een netwerk bestaat van legale bedrijven en mensen die zich schuldig maken aan kinderporno", zegt hij.

De kinderpornospecialist waakt er echter ook voor paniek te zaaien door met allerlei vage cijfers te zwaaien. Bij de CRI zijn vorig jaar welgeteld 15 zaken aangemeld die met kinderporno te maken hadden, zegt Hagen nuchter. Een onderzoek van het Duitse parlement concludeerde onlangs dat er in Duitsland 30.000 verzamelaars van kinderporno zijn en dat er 130.000 kinderen seksueel worden misbruikt. Hagen: "Hoe en in welke mate wordt niet aangegeven. Deze aantallen zijn mij een beetje te wild."

Wet

Toch verklaren hij en vertegenwoordigers van de politie dat er in Nederland een serieus kinderporno-probleem bestaat. Vorig jaar werden alleen al in Amsterdam 41 verdachten aangehouden. Ook in Rotterdam groeit het aantal zaken. In de Rijnmondse regio werden verschillende netwerken en escortbureaus opgerold. Ook in de overige politieregio's steken dergelijke netwerken de kop op.

Hagen en de Rotterdamse rechercheurs Winkelman en Lammers zeggen dat vooral het bekende kinderporno-wetsartikel 240b een harde aanpak van de kinderporno in de weg staat. Volgens hen is de maximumstraf van drie maanden of maximaal tienduizend gulden boete veel te mild. Daardoor mogen rechercheerteams geen gebruik maken van opsporingsmethoden als af luisteren om netwerken op te rollen. Ze zijn veelal afhankelijk van aangiften van slachtoffers of ouders of door ouderswets te onderzoeken. Zij hopen dan ook dat het wetswijziging van de voormalige justitieminister Hirsch Ballin waarin strengere straffen in verband met kinderporno worden genoemd snel door de Tweede Kamer wordt aangenomen. In het wetsvoorstel staat op handel in kinderporno een maximumstraf van vier jaar of een boete van 25.000 gulden. Voor het in bezit hebben zal dezelfde straf gaan gelden. De notoire producent of producent, die vaker is betrapt, kan rekenen op een straf van zes jaar of 100.000 gulden boete.

"Met deze aanscherpingen kunnen we ook zwaardere opsporingsmethoden gebruiken. Dit zal zeker leiden tot het oprollen van meer kinderpornonetwerken", voorspellen Lammers en Winkelman.

Moeder ziet kinderen terug in pornofilms

Vooral kinderen van alleenstaande moeders worden makkelijk het slachtoffer van kinderporno, verklaren deskundigen van de politie. Een voorkeur hebben daders voor allochtone jongetjes, vanwege het mooie bruine huidje. De dader is vaak een 'huisvriend' die op een zeer geraffineerde manier een vertrouwensband kweekt met de kinderen en de alleenstaande moeder. Brenda Monkau, moeder van zes kinderen, van wie er drie zijn misbruikt voor het maken van kinderpornofilms, vertelt samen met haar zoon Stanley haar verhaal.

Door Cees van der Laan
en Carine Neeffjes

DEN HAAG - Met tranen in haar ogen laat Brenda een brief van de dader zien. Geschreven vanuit zijn cel. Een velletje papier vol spijtbetuigingen en excuses. "Op het randje van mijn bed bid ik tot God voor jou en je gezin..." Brenda, geëmotioneerd: "Die brief zelf deed me niks, maar het was een bekentenis. Pas toen was ik er voor 100 procent van overtuigd dat hij mijn kinderen had misbruikt."

Toen de politie een paar jaar geleden bij haar aan de deur kwam en vertelde dat haar beste vriend B.K. (63) pornofilms van drie van haar zes kinderen had gemaakt, geloofde zij dat niet. "Mijn wereld stortte in. Huilend werd ik meegenomen naar het politiebureau."

In de videokamer zag zij films met naaktscènes van haar kinderen. B. streefde de geslachtsdelen van haar zoons en smeerde hen in met olie. Er waren ook beelden van haar jongens (8, 10 en 13 jaar) in bad, waarbij B. de kleine lichaampjes masseerde, de camera voortdurend gericht op hun piemels. De vrouw was zo geschokt dat ze slechts één scène onder ogen kon zien.

In eerste instantie dacht de vrouw dat alleen haar oudste zoon Stanley, die tijdens dit gesprek naast haar zit, was misbruikt. Wat B. precies met hem heeft gedaan, weet Brenda zelfs nu nog niet. Ze vraagt het hem ter plekke. "Schaam je niet, ik ben je moeder."

Ze schakelt over op het papiamento. Stanley, nu 19 jaar oud, geneert zich, vertoont wat zenuwachtige lachjes. "Met hem is er meer gebeurd", vat de moeder het onderonsje samen. "Toen ik destijds dus op het politiebureau kwam en ook die twee andere kleintjes op de film zag, draaide ik totaal door. M'n hoofd explodeerde, ik dacht dat ik gek werd."

Beste vriend

Toch konden zelfs de choquerende beelden haar niet voor 100 procent overtuigen. B.K. kwam namelijk zelf niet in de film voor. Alleen zijn handen waren zichtbaar. Brenda: "Hij was mijn beste vriend. Ik kon

Foto's die je niet kunt maken

In **NATURISME 94/2** schreef **Theo Damme**

hoe je kinderen in seksbladen terecht

kunnen komen. Foto's die de Amerikaanse

fotograaf op een Hongaars

naturistenterrein had gemaakt, bleken te

zijn verkocht aan het Nederlandse seksblad

Helios. De uitgever werd veroordeeld,

Heilberg ging vrijuit. Het verhaal kreeg een

staartje toen Heilberg ons een boze brief

schreef waarin hij ons verweet de waarheid

geweld te hebben aangedaan. In zijn ogen

waren we 'evil bull elephants' die hadden

huisgehouden temidden van zijn zorgvuldig

opgebouwde contacten...

Een van de brieven die we naar aanleiding van het verhaal van Theo Damme ontvingen, was een uitvoerig gedocumenteerd relaas van dhr. A.H.M. Vos uit Gerven die ons wees op de praktijk in het fotograferende wereldje. Of je werkt met toestemming van de modellen met een zogeheten 'model release' of je fotografeert openbare evenementen, waar ook naturistische sportwedstrijden onder zouden vallen, volgens Vos. Ouders die hun kinderen aan dit soort evenementen laten deelnemen, weten dat iedereen daar mag fotograferen en deze foto's zonder toestemming mag gebruiken. Aldus dhr. Vos die zijn verhaal vervolgt met: *'Het beeld van Leif Heilberg, die ik overigens niet ken, als de grote, boze fotograaf die zich wederrechtelijk verrijkt met blote foto's van argeloze naturistenkinderdjes is dus niet juist.'*

De NFN stelt zich echter op het standpunt dat er bij activiteiten die onder haar auspiciën worden georganiseerd, nooit sprake is van 'openbare evenementen'. Ook in dergelijke gevallen blijft er de beslotenheid van een

beperkte toegang, bijvoorbeeld door zo'n activiteit 'alleen toegankelijk voor leden en begunstigers' te maken. Ook hier dient er dus altijd uitdrukkelijk toestemming door gefotografeerden te worden gegeven alvorens tot publicatie mag worden overgegaan.

Eind vorig jaar stuurde Heilberg **NATURISME** een aanvulling op zijn eerste boze brief om een toelichting te geven op zijn standpunt. Uitvoerig schetste hij hoe hij zich sinds tien jaar met het Hongaarse naturisme had bezig gehouden. Iedereen kent hem daar en sinds jaar en dag had hij toestemming op Hongaarse terreinen te fotograferen; ik had het recht er te mogen fotograferen, was zijn stelling.

Vervolgens had een van zijn agenten onderhandelingen gevoerd met een Nederlands 'quality naturist magazine' en daaraan een aantal van zijn Hongaarse foto's verkocht. Pas na het artikel van Theo Damme in **NATURISME** had hij Helios onder ogen gekregen. Over de tekst kon hij niet oordelen, schreef hij ons, maar zijn foto's waren goed afgedrukt. Het was misschien allemaal wel niet zo hoogstaand, voegde hij er aan toe, maar andere mensen hebben het recht op een andere smaak en bovendien is er nog zo iets als persvrijheid, aldus Heilberg. Kortom: **NATURISME** zou Heilberg valselijk hebben beschuldigd foto's te hebben gemaakt zonder toestemming en **NATURISME** zou buiten zijn boekje zijn gegaan door het verhaal van Damme te publiceren zonder alle feiten te kennen.

Merkwaardig is het dat Heilberg in zijn reactie alleen inging op de procedurele kanten van de zaak. Uitvoerig belichtte hij zijn eigen betekenis in de naturistische toenadering tussen Oost en West. Maar waarom hij zijn vertegenwoordigers zoveel vrijheid geeft bij het aan de man brengen van zijn foto's, kon hij ons niet uitleg-

gen. Laat staan wat zijn activiteiten op het gebied van de commerciële seks met persvrijheid te maken hebben.

Kennelijk vindt Heilberg dat hij zodra hij een foto gemaakt heeft, hij deze overal mag publiceren zonder rekening te houden met de belangen van de gefotografeerden. Hij weet zelfs niet waar zijn foto's terecht komen, gezien het feit dat hij pas met Helios werd geconfronteerd toen Theo Damme er in **NATURISME** over had geschreven.

Kennelijk weet Heilberg niet dat er een verschil bestaat tussen het naakt zijn in de beslotenheid van een terrein en het naakt afgebeeld worden in bladen die niets met naturisme te maken hebben.

Theo Damme eindigde zijn artikel met een oproep aan de **NATURISME**-lezers om alert te zijn, omdat een heel vervelende affaire in een klein hoekje zit. En dat betekent natuurlijk niet dat er een heksenjacht geopend moet worden op iedereen die met een fototoestel op een naturistenterrein rondloopt. Dhr. Vos verweet ons dat wij als redactie van **NATURISME** het vertrouwen onder onze leden in de goede bedoelingen van fotografen hebben ondermijnd. Jammer meneer Vos, maar mensen als Leif Heilberg - waar u zo collegiaal voor opkomt - hebben van die goede bedoelingen allang niet veel meer heel gelaten. Zolang dit soort fotografen rondloopt, zullen u en de andere goed bedoelende fotografen extra goed moeten opletten. Dat kunt u **NATURISME** niet verwijten.

Redactie

95/1 *Naturisme* 25

Fotograaf eist van staat twee miljoen gulden

ANP
MIDDELBURG

De fotograaf P. K. uit Nieuw-Vossemeer eist 2,19 miljoen gulden schadevergoeding van de staat. Hij zegt dat zijn bedrijf in Tholen dat bedrag aan winst derft doordat hij enkele jaren geleden ten onrechte werd beschuldigd van ontucht met kinderen.

Enkele ouders klaagden de fotograaf in 1992 aan. Hij zou hun kinderen bij fotosessies tijdens een zogenoemde Doe-dag van een basisschool in Tholen onzedelijk hebben betast. K. zat hierop drie dagen in een politiecel, maar bleef ontkennen. De Middelburgse rechtbank sprak hem in oktober vorig jaar vrij wegens gebrek aan bewijs.

K. voelt zich aangetast in zijn goede naam en zegt veel klanten kwijt te zijn.

NATURISME 94/2

het gewoon niet geloven."

Toen de 39-jarige vrouw B. leerde kennen, had ze grote financiële problemen. B. schreef brieven naar allerlei instanties zodat een groot deel van haar schulden werd kwijgescholden. "Ik mag niet jokken, hij heeft me in die tijd goed geholpen."

Voortdurend gaf B. haar complimenten. Hij vond het knap van haar dat zij als alleenstaande moeder zes kinderen keurig opvoedde. Voor de ontspanning nam hij haar mee uit. "Heerlijk, een avondje naar André van Duin in Carré. Mezelf lekker opdoffen. Daar hou ik van."

Om haar te ontlasten van haar dagelijkse zorg, nam B. de kinderen regelmatig mee naar pretparken. Een dagje Efteling, een dagje Duinrell. Brenda, die zelf geen geld had om haar kinderen mee uit te nemen, was hem dankbaar. Ook hielp B. haar zoons met huiswerk maken. Op school leverden ze goede prestaties.

Computer

Het seksuele contact met haar kinderen begon met haar oudste zoon Stanley. Hij ging vaak met zijn vriendje bij B. thuis 'computeren'. Stanley kwam er graag. "Het was een aardige kerel", vertelt de jongen. Zeer geleidelijk veranderde de omgang met B. Als ze gingen zwemmen, maakte B. filmpjes. Later filmde hij Stanley ook in de computerkamer, eerst in korte broek, en geleidelijk aan moest de jongen al zijn kleren uittrekken.

Stanley: "Hij had daar een video 8-camera en 100 Watt lampen staan. Als er wat tussen ons gebeurde, zei hij dat we allebei schuldig waren. Hij verbood mij niet om er over te praten, maar maakte mij als het ware medeplichtig. En als ik een beetje tegenstribbelde, begon hij over die nieuwe jas die ik van hem had gekregen of over het zakgeld dat hij me gaf. Hij deed het zo slim dat ik niet goed door had wat er aan de hand was."

Zijn andere twee broers kwamen bij B. als Stanley er niet was. Daar zorgde B. zelf voor. De kleintjes filmde hij vaak in bad, stiekem, want de camera stond dan verstopt achter planten. De videobanden werden veilig opgeborgen in een keukenkastje onder de gootsteen.

Dood

De zaak kwam aan het licht toen een man in Amsterdam na een hartstilstand dood werd gevonden in zijn woning. Daar trof de Amsterdamse politie honderden kinderporno-films aan. Na een uitgebreid onderzoek werden de kinderen van Brenda op de films herkend.

Stanley kent de inmiddels overleden kinderporno-handelaar. Met B. ging hij daar regelmatig actiefilms huren. "Hij had een hele wand vol videobanden. Daar stonden dus ook onze films tussen", vertelt Stanley. Hij gelooft er weinig van dat de banden zijn gewist, zoals de verdachte uit de gevangenis aan zijn moeder schreef. "Er zijn kopieën gemaakt. Ze zijn verkocht."

De 63-jarige B.K. werd veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf en is inmiddels weer op vrije voeten. Brenda twijfelt of ze haar voormalige 'beste vriend' ooit nog wil zien. Even verliest de moedige vrouw de controle over zichzelf en begint zachtjes te huilen. "Ik weet het gewoon niet." Voor Stanley ligt de zaak helder: als hij B. ooit nog tegenkomt, staat hij niet voor zichzelf in.

(De namen van moeder en zoon zijn op hun verzoek gefingeerd)

Escortbureau lever de kinderen

TEL 24/2

Uitgebreide klantenkring in Duitsland en Nederland

door Martijn Koolhoven

AALTEN, vrijdag

ROND AMSTERDAM 240 VERDACHTEN

Politie schrikt van kinderporno

J+E 28/2

(door Carine Neeffes en Cees van der Laan)

AMSTERDAM/DEN HAAG - Zeker 240 mensen zijn de afgelopen 3,5 jaar actief betrokken geweest bij het maken, verkopen of afnemen van kinderporno in de Amsterdamse regio. In totaal gaat het om 252 kinderpornozaken, waarbij volgens de politie 89 bedrijven zijn betrokken. Tot de verdachten behoren vooral Nederlanders, Britten en Amerikanen.

Dit blijkt uit een vertrouwelijk rapport van het Bureau Jeugd- en Zedenpolitie in Amsterdam. De zedenafdeling heeft zich in de afgelopen jaren actief ingespannen om kinderpornonetwerken in de hoofdstad bloot te leggen. „De cijfers zijn schokkend”, aldus Jaap Hoek, projectleider van het kinderpornoteam in Amsterdam.

De Amsterdamse politie meent dat de omvang van kinderporno groter is dan algemeen wordt aangenomen. „Bij incestzaken kan ook sprake zijn van kinderporno. Maar voor de politie is zo'n zaak al rond als de verdachte het seksueel misbruik bekend. Dan wordt er niet gekeken of er even-

tueel ook nog kinderporno is gemaakt”, aldus Hoek.

Voorlichtingsfilm

„Het zijn trouwens niet alleen Amsterdamse kinderen die worden misbruikt. Kinderporno komt overal in het land voor”. De politie vindt dit probleem zo ernstig dat ze een voorlichtingsfilm heeft gemaakt voor verspreiding op scholen en andere instellingen.

Het aantal van 240 verdachte personen in de regio Amsterdam is gebaseerd op processen-verbaal, dossiers, verhoren en informatie uit het buitenland. Niet alle 240 verdachten - onder wie 106 Neder-

landers - zijn vervolgd. In een aantal zaken was de bewijslast onvoldoende en bovendien was en is de capaciteit van de politie te gering om alle zaken aan te pakken. Een groot deel van de verdachten is pedofiel.

Uit het rapport blijkt dat veertig Nederlanders en 21 buitenlanders zich bezig hebben gehouden met de vervaardiging van kinderporno. De overige verdachten zijn kopers en verkopers. In bijna de helft van de zaken ging het om produktie van videobanden. Van al het kinderpornomateriaal (video's, boekjes en foto's) is ruim de helft bedoeld voor het commerciële circuit.

Een ander groot deel (34 procent) is voor privégebruik, waarbij het materiaal onderling wordt geruild. In het rapport staat dat 89 bedrijven betrokken zijn bij kinderporno.

(Lees verder pag. 3)

Videoband

Volgens een verklaring, afgelegd bij de politie, legde het bureau de kinderseks in enkele gevallen ook op videoband vast, waarschijnlijk voor de verkoop als kinderporno, of dienend om de meisjes bij de klanten te kunnen aanprijzen.

KINDERPORNO

(Vervolg voorpagina)

Bij de betrokken bedrijven gaat het onder meer om im- en exportbedrijven, seksshops en homoclubs. De politie heeft in Amsterdam ook 44 postbussen weten te traceren die werden gebruikt voor het verspreiden van kinderporno. Toch concludeert het rapport dat er geen sprake is van georganiseerde criminaliteit. „De daders opereren veelal in kleine groepjes en onderhouden onderling contacten in de vorm van netwerken”, aldus het rapport.

De Amsterdamse politie heeft twee jaar geleden een speciaal kinderpornoteam opgericht. Het korps wilde meer inzicht in deze vorm van criminaliteit. Het afgelopen jaar heeft het team 25 onderzoeken verricht, waarbij 42 mensen wegens betrokkenheid bij kinderporno werden aangehouden.

Van alle buitenlandse verdachten is het merendeel afkomstig uit Amerika en Engeland. In deze landen is de wetgeving op dit terrein veel strenger dan in ons land en daarom komen ze hier naar toe om kinderporno te produceren of te kopen. Een groot deel van deze buitenlanders is in Nederland woonachtig.

Volgens Hoek zijn de kinderpornobanden ronduit weersprekend. „Zo liggen kinderen op bed die moeten pijpen of aftrekken. Sommige kinderen worden anaal verkracht. Als ze deze handelingen niet verrichten, worden ze fysiek bedreigd”.

G+E 28-2

Van onze verslaggevers

AMSTERDAM — Zeker 240 mensen zijn de afgelopen 3,5 jaar actief betrokken geweest bij het maken, verkopen of afnemen van kinderporno in de Amsterdamse regio. In totaal gaat het om 252 kinderpornozaken, waarbij volgens de politie 89 bedrijven zijn betrokken. Tot de verdachten behoren vooral Nederlanders, Britten en Amerikanen.

Dit blijkt uit een vertrouwelijk rapport van het Bureau Jeugd- en Zedenpolitie in Amsterdam. De zedenafdeling heeft zich in de afgelopen jaren actief ingespannen om kinderpornonetwerken in de hoofdstad bloot te leggen. „De cijfers zijn schokkend”, aldus projectleider Jaap Hoek van het kinderpornoteam in Amsterdam.

Voorlichting

„Het zijn trouwens niet alleen Amsterdamse kinderen die worden misbruikt. Kinderporno komt overal in het land voor.” De politie vindt dit probleem zo ernstig dat ze een voorlichtingsfilm heeft gemaakt om op scholen en bij andere instellingen te laten zien.

Het aantal van 240 verdachte personen in de regio Amsterdam is gebaseerd op processen-verbaal, dossiers, verhoren en informatie uit het buitenland. Niet alle 240 verdachten, onder wie 106 Nederlanders, zijn vervolgd. In een aantal zaken was het bewijs onvoldoende. Bovendien was en is de capaciteit van de politie te gering om alle zaken aan te pakken. Een groot deel van de verdachten is pedofiel.

Uit het rapport blijkt dat veertig Nederlanders en 21 buitenlanders zich bezig hebben gehouden met de vervaardiging van kinderporno. De overige verdachten zijn kopers en verkopers. In bijna de helft van de zaken ging het om produktie van videobanden.

Van alle kinderporno (video's, boekjes en foto's) is ruim de helft bedoeld voor het commerciële circuit. Een ander groot deel (34 procent) is voor privégebruik, waarbij het materiaal onderling wordt geruild.

Bij de 89 bedrijven die betrokken zijn bij kinderporno, gaat het onder meer om im- en exportbedrijven, seksshops en homoclubs. De politie heeft in Amsterdam ook 44 postbussen weten te traceren die werden gebruikt voor het verspreiden van kinderporno.

Toch concludeert het rapport dat er geen sprake is van georganiseerde criminaliteit. „De daders opereren veelal in kleine groepjes en onderhouden onderling contacten in de vorm van netwerken”, aldus het rapport.

Politieteam

De Amsterdamse politie richtte twee jaar geleden een speciaal kinderpornoteam op. Het korps wilde meer inzicht in deze vorm van criminaliteit. Het afgelopen jaar heeft het team 25 onderzoeken verricht, waarbij 42 mensen wegens betrokkenheid bij kinderporno werden aangehouden.

Van alle buitenlandse verdachten is het merendeel afkomstig uit Amerika en En-

Het minderjarige escortmeisje wordt zwaar onder druk gezet om niet met de politie te praten, zo heeft ze verklaard. Zo zou ze al verschillende keren thuis zijn opgebeld waarna ze — na het opnemen van de hoorn — zichzelf hoorde gillen op een bandopname die tijdens een van de klantenbezoeken was gemaakt.

Tot de klantenkring van de escortservice behoorden volgens de verklaringen mannen in onder meer Rotterdam, Amsterdam, Groningen, Kerkrade en verschillende plaatsen in Duitsland. Het slachtoffer, met wie de politie nu contact heeft, werd volgens haar verklaring door de vader naar de verschillende adressen gereden. Na de scheiding van de ouders, nu drie jaar geleden, zou de vader zijn 'escortservice' tot op de dag van vandaag hebben voortgezet. Om die reden is de politie er ook veel aan gelegen dat het strafrechtelijke onderzoek zo snel mogelijk in gang kan worden gezet.

geland. In deze landen is de wetgeving op dit terrein veel strenger dan in ons land en daarom komen ze hier naar toe om kinderporno te produceren of te kopen. Een groot deel van deze buitenlanders is in Nederland woonachtig.

In Amsterdam 240 personen betrokken bij kinderporno

GPD 28-2

Kinderporno: veel commercie

PAR 28/2

(Van een verslaggeefster)

AMSTERDAM - Kinderporno wordt op veel grotere schaal voor de handel geproduceerd dan politie en justitie dachten. Dit is gebleken uit een inventarisatie van 252 kinderporno-zaken van de laatste drie jaar in de Amsterdamse regio. De helft van het in beslag genomen kinderpornomateriaal is afkomstig uit een commercieel circuit. Slechts eenderde van de kinderporno blijkt te zijn vervaardigd door amateurs.

Het onderzoek, uitgevoerd door de eenheid 'kinderporno' van de Amsterdamse sociale jeugd- en zedenpolitie, toont aan dat zich de laatste drie jaar ten minste 240 mensen in Amsterdam en omgeving actief hebben bezig gehouden met de vervaardiging van en de handel in kinderpornografie: zestig van hen waren

producenten (veertig Nederlanders, twintig buitenlanders, met name Engelsen en Amerikanen), de anderen waren verkopers en afnemers.

In totaal 89 bedrijven waren bij de kinderporno betrokken, zoals im- en exportbedrijven, seksshops en homoclubs. Vierenveertig 'postbussen' die werden

gebruikt voor verspreiding van kinderporno werden ontmanteld.

Van de hele groep van 240 betrokken werden slechts 42 man aangehouden. Volgens de rapportage was in veel zaken onvoldoende bewijs om mensen strafrechtelijk te vervolgen. Politie en justitie kampen nog steeds met het probleem dat de strafbaarstelling van produktie en bezit van kinderpornografie laag is. Daardoor zijn de opsporingsmiddelen die mogen worden gebruikt beperkt.

Invalen in seksshops en aftappen van telefoons bij voorbeeld, zijn niet toegestaan. Het voorstel tot wetswijziging, waarin de strafmaat voor produktie en verspreiding van kinderporno wordt verhoogd en waarin ook het bezit van kinderporno strafbaar wordt gesteld, ligt nog bij de Eerste Kamer.

Uit de rapportage van de Amsterdamse politie blijkt dat niet alleen kinderen uit de van seksuïerisme bekende landen in de films figureren. Ook Nederlandse kinderen, onder wie ook Amsterdamse kinderen, zijn na onderzoek van het in beslag genomen beeldmateriaal getraceerd. Om die reden heeft de politie een voorlichtingsfilm gemaakt, bestemd voor hulpverleners en het onderwijs, over signalen van seksueel misbruik bij kinderen.

Volgens de Amsterdamse zedenpolitie is rond de kinderporno geen sprake van georganiseerde criminaliteit. De daders, zo wordt gesteld, opereren in kleine groepjes, veelal pedoseksuele netwerken, die onderling contact hebben en materiaal ruilen.

• Lees verder op pagina 13

JAN BLOKKER

Luiers

ALS ik het woord kinderporno hoor, zie ik altijd meteen zo'n STER-spot voor luiers voor me, maar ik heb nog steeds nergens gelezen dat er al *account-executives* zijn gearresteerd of dat de ouders, die hun onnozele baby veil hadden, voor verhoor door de zedenpolitie zouden zijn meegenomen - dus het moet de verkeerde associatie zijn.

Of het kan nog erger.

Een Zweedse computerdeskundige, zag ik ergens, heeft ontdekt dat andere vieze mannen (en misschien ook vrouwen) voor het uitwisselen van hun ontuchtige boodschappen de elektronische snelweg gebruiken. Over wat ze mekaar *cyberspace* gewijs dan precies toesturen, hield het bericht zich nogal op de vlakte, zodat ik ook niet kan beoordelen of de boel in aanstotelijkheid onze gezellige reclamemakers evenaarde dan wel overtrof, maar de kop in de krant was in ieder geval gemaakt: *Kinderporno via Internet*.

Het bezorgde me eerlijk gezegd ook wel een soort opluchting, na al die door Verlichtingsidealen aangeblazen verhalen dat ik me toch ook moest gaan abonneren, want dan kon ik de ene avond en de totale *Encyclopaedia Britannica*, en de complete Proust, en alle notulen van alle ministersvergaderingen sinds 1813, en het verzameld werk

van Chriet Titulaer tot me nemen, en dan hoefde ik de volgende avond eigenlijk alleen nog maar de elektronische cursus metselen, astronomie, klavarskribo en kwantummechanica af te maken om op de derde avond als een *uomo universale* te kunnen overlijden.

Weliswaar had ik uit eerdere artikelen over de digitale mirakels begrepen dat er ook behoorlijk veel op genulzest wordt en dat veel gebruikers vooral in *plaatjes* communiceren omdat de meesten het alfabet nooit hebben geleerd, of achter hun scherm langzamerhand fundamenteel ontleesd zijn geraakt, maar laatst toch weer een stuk in de *Volkscrant* van twee kabouters die het einde van de krant voorspelden, en gisteren een bijdrage van een jonge politica die de overheid aanmoedigde om de *virtual reality* dichterbij de burger te brengen.

De snelweg, schreef ze, moet vooral ook toegankelijk worden 'in termen van begrijpelijkheid'. Want: 'Nu al fronsen velen hun voorhoofd bij het werken met een computer of het bedienen van een video. De gebruikersvriendelijkheid van computers of combinaties van computers en televisie is van groot belang. De informatiekloof is ook een generatiekloof. Steeds vaker zullen kinderen hun ouders de weg moeten wijzen. De overheid kan stimuleren

dat voor ouderen inhaalprogramma's en bijscholingscursussen worden ontwikkeld en dat gebruiksvriendelijke programmatuur de standaard wordt.'

Tja. En dan hebben die oude mensen hun achterstand met rijks-subsidie ingehaald, en wat zoeken ze dan misschien als je even niet oplet? Precies. Terwijl Melkert intussen een boycot propageert op produkten die vermoedelijk met kinderarbeid tot stand zijn gekomen!

Het probleem is oud, en dat strekt misschien tot troost.

Het eerste waaraan Erasmus

Handel in kinderporno groter dan gedacht

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

VK 1-3

Kinderpornografie wordt veel vaker voor commerciële doeleinden geproduceerd dan politie en justitie dachten. Dat blijkt uit een onderzoek van de Amsterdamse jeugd- en zedenpolitie. Uit een inventarisatie van 252 kinderporno-zaken van de laatste drie jaar blijkt dat de helft van het in beslag genomen materiaal werd gebruikt voor de handel. De resultaten van het onderzoek werden dinsdag in Amsterdam gepresenteerd.

In voorgaande jaren ontkennde de Nederlandse overheid dat kinderpornografie in Nederland op grote schaal werd gemaakt of verspreid. Specialisten van het Centrale Recherche Instituut (CRI) stelden twee jaar geleden dat 70 procent van alle in beslag genomen video-opnames voor gebruik in 'eigen kring' was.

Uit de rapportage van de Amsterdamse politie blijkt echter het tegenovergestelde; slechts eenderde van de kinderporno wordt vervaar-

digd voor eigen gebruik. Volgens een politiewoordvoerder heeft een eenheid van de jeugd- en zedenpolitie de afgelopen drie jaar 89 bedrijven ontmanteld die bij de vervaardiging van kinderporno waren betrokken. In totaal nam de politie gedurende het onderzoek 2497 videobanden in beslag, ongeveer 8 procent daarvan bevatte kinderpornografie.

Uit politieonderzoeken is verder gebleken dat personen die zich in het verleden als eenling met pedofilie en of kinderporno bezig hielden, zich momenteel bij elkaar aansluiten om groepjes en/of netwerken te vormen. 'Maar er zijn geen aanwijzingen voor het bestaan van een georganiseerde criminaliteit', aldus een woordvoerder.

Politie en justitie kampen nog steeds met het probleem van de geringe strafbepaling en de lage prioriteit bij het OM. Volgens de onderzoekers zijn de wetstechnische mogelijkheden, die de politie ter beschikking staan, te beperkt om op een efficiëntere wijze op te kunnen treden tegen kinderporno.

Speciale politie-eenheid (PAR 28-2) kinderporno beweest nut

Vervolg van pagina 1

Uit de rapportage van de Amsterdamse politie blijkt dat het instellen van een speciale onderzoekseenheid kinderpornografie geen overbodige luxe is geweest. In de jaren tachtig werd door de Nederlandse overheid nog bij herhaling ontkend dat kinderpornografie in Nederland op grote schaal werd gemaakt of verspreid. Als het al bestond, zou het uitsluitend gaan om materiaal 'voor eigen gebruik'.

Bijzondere aandacht bij lokale politiekorpsen en bij de CRI voor dit segment van de seksindustrie, heeft echter aan het licht gebracht dat wanneer actief wordt gespeurd, wel degelijk veel wordt gevonden.

Nieuw in de rapportage van de Amsterdamse politie is nu het aandeel van commerciële bedrijven in de produktie van blaadjes

en films met kinderpornografie. Nog geen twee jaar geleden stelde de CRI, die ook specialisten op dit gebied heeft, dat zeventig procent van de in beslag genomen video's met kinderporno 'home made' waren. Dit blijkt dus aanmerkelijk minder te zijn. De CRI tekende hier overigens destijds bij aan dat juist de amateuristische banden waarin sex met kinderen was gefilmd veelal gewelddadiger en sadistischer van aard waren dan commerciële banden.

De laatste categorie bestaat vaak uit 'naturalistische banden' - blote kinderen in de natuur - die overigens niet zelden zijn opgenomen op naturistenterreinen, ook Nederlandse. Dat laatste wordt bevestigd door politie en justitie in Amsterdam. De politie heeft de Nederlandse Federatie van Naturistenverenigingen hier op gewezen.

dacht nadat hij was uitgejuicht over de uitvinding van de boekdrukkunst, was de lelijke kans dat nu ook allerlei verkeerde denkbeelden op grote schaal verspreid zouden kunnen worden, en zodra voor Gutenberg de aardigheid er af was om alleen maar bijbels te drukken (wat toen toch zoets was als de *Encyclopaedia Britannica*, de complete Proust, alle notulen van alle ministersvergaderingen sinds 1813 en het verzamelde werk van Chriet Titulaer samen), nam de paus het zekere voor het onzekere, en kondigde de *Index* af.

Maar welke parsee minister houdt zelfs maar pornografische reclame voor luiers tegen?

Politie: Meer kinderporno

ND 1-3

Van onze correspondent

AMSTERDAM - Kinderporno wordt in Nederland op grotere schaal geproduceerd en verhandeld dan tot nog toe werd verondersteld. Dit blijkt uit een inventarisatie van de Amsterdamse jeugd- en zedenpolitie.

Tussen januari 1991 en juli 1994 waren in Amsterdam en omgeving ten minste 240 mensen en 89 bedrijven betrokken bij het produceren, verhandelen of afnemen van kinderporno. De politie nam 2497 videobanden in beslag en ontmantelde 44 postbus-adressen.

Het maken van de foto's en video's geschiedt doorgaans nog steeds op niet-professionele

basis, aldus de chef van de jeugd- en zedenpolitie in Amsterdam, P. Holla. Wel neemt het aandeel van de commercie toe en zijn de 'amateuristische' produkties van steeds betere kwaliteit.

Kinderporno blijft volgens de politie een zaak voor een kleine, selecte groep. Holla: 'Van georganiseerde misdaad is geen sprake. Alle verdach-

ten maken deel uit van twee informele netwerken, er is maar één commerciële producent.'

Politie en justitie kampen nog steeds met het probleem dat de betrokkenheid bij kinderporno moeilijk te bewijzen is. Van de 240 verdachten zijn er tot nog toe slechts 42 aangehouden.

Zo zijn invalen in seksshops

en het aftappen van telefoons niet toegestaan. Een wetsvoorstel voor hogere straffen op produktie en verspreiding van kinderporno en het strafbaar stellen van het bezit ervan, moet nog door de Eerste Kamer worden behandeld.

Een meerderheid van de verdachten is Nederlander, maar de lijst bevat ook de namen van 21 Britten en 11 Amerikanen.

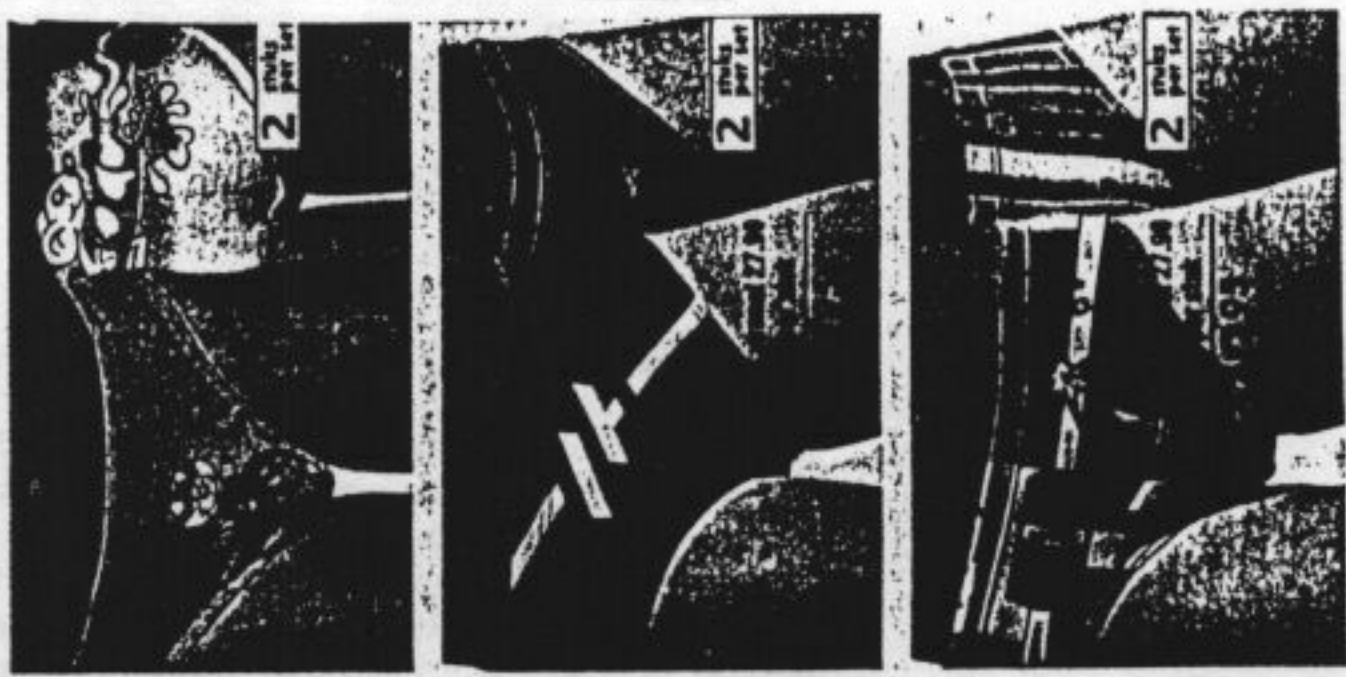
gepleegde zedendelicten," aldus de minister in zijn memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Een krachtige bestrijding van zedencriminaliteit is in het belang van kinderen en dat maakt de inmenging van overheidswege in de privéfeer van een verdachte kinderpornobezitter legitiem, meende Hirsch Ballin.

In hun reacties zetten de meeste fracties — behalve weer die van het CDA — daarbij vraagtekens. Bestrijding van seksueel misbruik vinden zij terecht, maar men is bang dat de minister in zijn wetsvoorstel dat doel voorbij schiet. GroenLInks waarschuwt voor onnodige criminalisering van mensen die een enkele afbeelding van een naakt kind in bezit hebben. De PvdA meent dat het er niet om gaat degene die "deze pornografie" in zijn bezit heeft te straffen voor het feit dat de afbeeldingen hem of haar seksueel opwinden. "Kan de regering nader aangeven waarom het voor een effectieve bestrijding van kinderpornografie nodig is dat ook de bezitter ervan strafrechtelijk kan worden vervolgd?" vraagt de PvdA-fractie. Ook D66 vindt het vervolgen van het enkele bezit twijfelachtig. Woordvoerder Ditttrich: "Ieder die thuis een foto van een bloot kind aanwezig heeft, zou in beginsel vervolgd kunnen worden, omdat hij de bezitter is van een afbeelding die de seksuele prikkeling bij een kijker kan opwekken". Verschillende fracties stellen voor om in elk geval een uitzondering te maken voor de verspreiding en tentoonstelling van afbeeldingen die een kunstzinnig, wetenschappelijk, therapeutisch of educatief doeldienen.

Inconsequent

Een aantal kamerfracties wijst op de inconsequentie in de zedenwetgeving, nu seksuele contacten met personen tussen twaalf en zestien sinds 1991 uitsluitend worden vervolgd nadat een klacht is ingediend. De fracties vinden het logischer dat een koppeling wordt gemaakt tussen de wetsartikelen over seksuele contacten met minderjarigen en het voorgestelde porno-artikel. Dat betekent bijvoorbeeld dat ook voor seksafbeeldingen een bepaling zou moeten gelden dat het openbaar ministerie uitsluitend na een klacht op pornojacht mag gaan.

Het lijkt erop dat de nieuwe minister van justitie Sorgdrager (D66) het huiswerk van haar voorganger zal moeten overdoen.

vervolg v.m pagina 1

Kinderbloot mag van Parlement

Vanaf de inwerkingtreding van de wet heeft het openbaar ministerie geprobeerd de uitleg van de term 'seksuele gedraging' op te rekken. De roemuchte Don Mader-zaak is daarvan het meest bekende voorbeeld. Mader werd uiteindelijk vrijgesproken, maar het hoogste rechtscollege zette geen streep door de omschrijving van seksuele gedraging als "...een houding waarmee kennelijk het opwekken van een seksuele prikkeling wordt beoogd." Het criterium seksueel misbruik doet daarmee niet meer ter zake. Het is de seksuele prikkeling bij de beschouwer van een plaatje die centraal komt te staan.

Geen zwembroekjes bij Wehkamp

Hirsch Ballin stelde in april van dit jaar voor om artikel 240b aan te scherpen. Hij was geschrokken van de signalen van het team van Hoek. Allereerst wilde hij de strafmaat verhogen, waardoor onder meer huiszinking bij verdachten mogelijk zou worden. Ook wilde de minister het enkele bezit van kinderporno strafbaar stellen. Niet langer zou bewezen moeten worden dat een bezitter van 'kinderporno' de bedoeling had het spul te verhandelen of tentoon te stellen.

De nieuwe fracties in de Tweede Kamer krabden zich begin september achter de oren bij de behandeling van het wetsvoorstel. Anne Lize van der Stoep (VVD) vroeg zich af of iedere afbeelding van kinderen onder de zestien jaar onder de term seksueel misbruik zou vallen. "Kortom, mogen bijvoorbeeld C&A en Wehkamp geen afbeeldingen van kinderen in zwembleding meer tonen?" aldus het kersverse liberale kamerlid. Ook GroenLInks vreesde zedenmeesterij van de overheid. "Wij zijn beducht voor een te ver doorschieten van de strafwetgeving. Wanneer iedere naaktafbeelding van kinderen aanleiding kan geven tot strafrechtelijk onderzoek," aldus woordvoerder Mohammed Rabbae namens zijn fractie. GroenLInks vond een waarschuwing op zijn plaats. Zij constateerde dat in de jurisprudentie de term 'seksuele gedraging' ver is opgerekt. Rabbae vroeg de minister om 'in heldere bewoordingen' afstand te nemen van de verre gaande uitleg van het begrip 'seksuele gedraging'.

De PvdA-fractie wenste afstand te nemen van de veroordeling van naaktfoto's van kinderen als pornografisch. Volgens de PvdA zit het strafwaardige karakter van kinderporno in het feit dat seksueel misbruik van kinderen wordt gemaakt en niet in het feit dat afbeeldingen een zinneprikkelend effect hebben bij de waarnemer. Zij meent dat het de overheid niet past te fungeren als zedenmeester.

Het meest gedetailleerd in zijn commentaar was Boris Ditttrich namens de D66-fractie. Als voor vervolging uitsluitend het prikkelend effect op de toeschouwer voldoende kan zijn, zijn er nauwelijks grenzen meer, zo vreesde D66. De vraag zou aan de orde moeten zijn of een kind heeft moeten meewerken aan handelingen die seksueel misbruik opleveren, meende Ditttrich. "Het seksueel geprikkelend raken van blootfoto's waar kinderen op afgebeeld staan, is waarbij toch geen strafbaar feit," aldus de gewezen rechter namens zijn fractie.

Veel minder kritisch was de CDA-fractie. Bij monde van Marian Soutendijk liet de grootste oppositiepartij weten weliswaar niet alle naaktafbeeldingen strafbaar te willen stellen, maar de definitie van kinderporno als 'seksueel prikkelende afbeeldingen' werkbaar te vinden.

Onnodige criminalisering

Een ander belangrijk kritiekpunt van de meeste kamerfracties betreft het voorstel om ook het enkele privébezit van kinderporno strafbaar te maken. Volgens de minister is dat nodig, omdat het "soms lastig is om te bewijzen" dat het in voorraad hebben van porno gericht is op het verspreiden of tentoonstellen. "Het in voorraad hebben bouwt voort op ten aanzien van kinderen

SEKSSTORM

blad van de NVSH / jaargang 74 nummer 6 / december 1994

Kinderbloot mag van Parlement

Tweede Kamer kritisch op huiswerk Hirsch Ballin

Nadat hij op het ministerie van Justitie was aangewezen als demissionair opvolger van Ernst Hirsch Ballin, kreeg Aad Kosto onmiddellijk de hartelijke felicitaties van de NVSH. En meteen daar overheen kwam het dringende verzoek om de door Kosto's voorganger voorgestelde aanscherping van de kinderporno-wetgeving controversieel te verklaren. De nieuwe fracties in de Tweede Kamer werden eveneens bestookt, en met succes. Een forse kamermeerderheid blijkt inmiddels niets te zien in de verruiming van de mogelijkheden om blote kinderporno's als kinderporno te vervolgen.

Van Tina Turnerhaar welgevormde onderkant

Over Raymond van Groenewoud

Degrote sprong voorwaarts

Nieuwe Sekstant' moet NVSH weer groot maken

Een mooi kontje

Waar vallen wij op? Billen, billen, billen

Verder lezen op pagina 3.

Het publiciteitsoffensief van de Amsterdamse zedenpolitie had op de CDA-minister het beoogde effect. De politie kreeg bij hem gehoor met haar bewering dat de kinderporno in de loop van de afgelopen jaren in steeds grotere hoeveelheden op de markt komt en dat de afbeeldingen ook steeds gruwelijker worden. Hirsch Ballin nam deze beweringen in zijn toelichting bij het gewraakte wetsvoorstel klakkeloos over. Zijn opvolger moet nu de vraag beantwoorden waarop de boude beweringen over de ernst en omvang van het probleem nu precies zijn gebaseerd.

In de nieuwe samenstelling lijkt de Tweede Kamer de minister van justitie weer terug te willen brengen naar het oorspronkelijke doel van de strafbaarstelling van kinderpornografie. Kinderen moesten daarmee beschermd worden tegen lieden die geld wilden slaan uit het afbeelden van seksueel misbruik van minderjarigen. In 1985 verklaarde de toenmalige minister Korthals Altes desgevraagd dat 'onschuldige afbeeldingen' van naakte

kinderen niet onder het verbod zouden vallen.

De acties uit de koker van de zedenpolitie hebben de afgelopen jaren laten zien dat een minister kennelijk wel meer kan beweren. Het openbaar ministerie is er immers sinds 1985 stelselmatig op uit geweest om ook makers van 'onschuldige afbeeldingen' voor het gerecht te slepen.

Bij het ter perse gaan van deze Sekstant was het wetsvoorstel nog niet behandeld. Het is te verwachten dat onder het bewind van paars de stemmingmakerij van blootjagers als Jaap Hoek minder kans zal krijgen. Een meer nuchtere bestrijding van de werkelijke problemen van kindermisbruik is wellicht bij de koele Sorgdrager in betere handen dan bij haar voorganger. In elk geval kan de bewindsvrouw van D66-huize rekenen op de steun van een comfortabele kamermeerderheid.

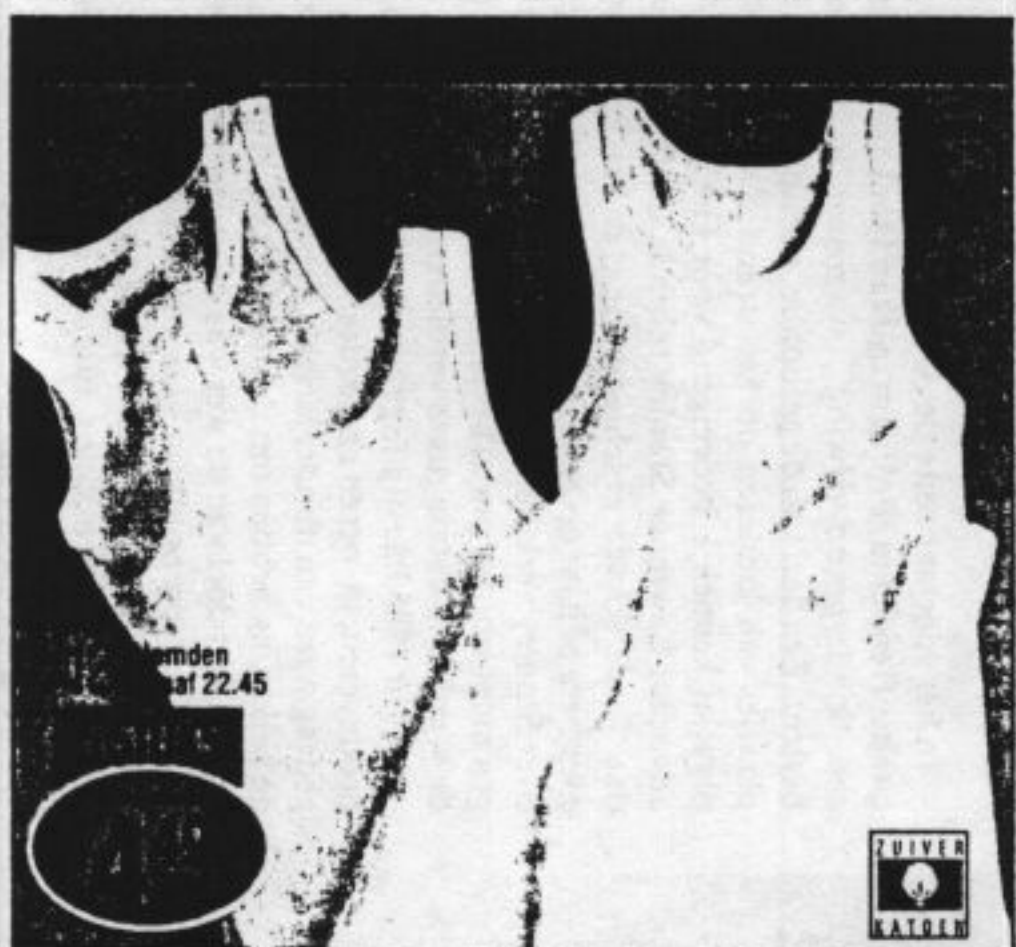
Marc van Bijsterveldt

13 Set (= 5 stuks) hemden.
KL: (wit)09.
N419/281
92 104,116 128,140 152,164 176
22,45 24,45 26,45 28,45 30,45

14 Set (= 3 stuks) jongensgarnituren. Slips met gulp. Van 100% katoen. KL: (assor)099.
N419/540
92 104,116 128,140 152,164 176
29,85 34,85 39,85 44,85 49,85

hemden
vanaf 22,45

14 6-delig

Vanaf 29,85 per set

995

NECKERMANN 583

KINDERONDERGOED IN DE
JONGSTE NECKERMANN
CATALOGUS...

Advies over tienerseks leidt tot verontwaardiging

Prim 9-2

AMERSFOORT - De keuzevrijheid van jongeren voor seks is in het geding. Dat vinden de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) en het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek (NISSO). De organisaties zijn het niet eens met bepaalde conclusies uit een recent rapport over de vernieuwde zedelijkheids-wetgeving van het Verwey-Jonker Instituut.

Heeft een achttienjarige jongen seks met een meisje van vijftien, dan is hij niet zonder meer strafbaar. Er moet eerst aangifte worden gedaan. Vervolgens moet de politie nagaan of het meisje het met die aangifte eens is. Dit klachtvereiste staat sinds 1991 in de Zedelijkheidswet. Eén van de conclusies van het rapport is dat het klachtvereiste veel te ingewikkeld is. Daardoor zouden minder mensen aangifte doen van seksuele misdrijven.

Het advies heeft tot veel verontwaardiging geleid. Zonder klachtvereiste kan vrijwillige seks met iemand tus-

sen de twaalf en zestien direct worden vervolgd als aangifte wordt gedaan. Dus zelfs als de betrokken tiener het daarmee niet eens is.

Keuzevrijheid

Gorrit Goslinga van de NVSH vindt dat er een verkeerde afweging wordt gemaakt. "Ze hebben onder andere de politie benaderd. Die zegt dat het klachtvereiste een belemmering voor haar is. Maar de keuzevrijheid van jongeren weegt zwaarder. Je moet jongeren niet tegen hun wil beschermen."

Volgens Frits Wafelbakker van het

NISSO wordt het een 'pijnlijke' zaak als het klachtvereiste wordt afgeschaft. "Wij vinden dat jongeren vrij met seks moeten kunnen experimenteren. Anderen moeten niet bepalen wat ze wel en niet mogen." Over wat er precies met het klachtvereiste moet gebeuren is het rapport te vaag, vinden zowel Wafelbakker als Goslinga.

Marjolein Goderie, onderzoeker bij het Verwey-Jonker Instituut: "We hebben niet uitgelegd hoe het klachtvereiste vereenvoudigd moet worden, omdat dat een te juridische kwestie is. Dat laten we aan de wetgever over."

Goslinga verwacht niet dat het klachtvereiste op korte termijn wordt afgeschaft. "Maar zou dat wel gebeuren, dan zijn we weer terug bij af. Dan kan bij wijze van spreken iedere jongen van achttien, die wat heeft met een meisje van vijftien, worden opgepakt." ◆

→ **Het was hel** VPRO 18-2
Dit is een reactie op 'Nooit meer zonder', #3. Ik voelde na het lezen van jouw verhaal de angst die ik zo kort maar toch ook zo lang bij me heb gedragen, want als je erachter komt dat je zwanger bent

terwijl je net 16 jaar bent, zijn 2 of 3 dagen net weken of maanden. Ik schrijf dit in de hoop dat ik meisjes ervoor kan behoeden hetzelfde mee te hoeven maken als ik, want zelfs nu, twee jaar later, merk ik de gevolgen er nog van.

Net zo's veel meisjes van 16 ging ik langzaam maar zeker wat experimenteren op seksueel gebied. Van kusjes geven en elkaar betasten kan normaal gesproken niets fout gaan, maar als je eenmaal verder wilt gaan, let dan alsjeblieft op, want ook ik dacht—net als jullie nu—"dat overkomt mij toch niet"! Maar dat had ik dus mooi mis gedacht. Zelfs wanneer je veilig vrijt (dat dacht ik althans) kunnen er dingen mis gaan. Ik deed het met de toen nog zeer nieuwe vrouwencondoom, want je wilt wel eens wat anders uitproberen dan die condoom. Ik denk dat er toen iets is misgegaan tijdens het vrijen.

Toen mijn ongesteldheid uitbleef, begon ik toch wel ongerust te worden. Toen het toch wel erg lang begon te duren, besloot ik een zwangerschapstest te kopen. Diep van binnen hoopte ik dat mijn vertraagde ongesteldheid te maken had met stress of zo. Helaas, de test was positief en wat doe je dan? Ik was werkelijk ten einde raad. Ik durfde het niet tegen mijn ouders te vertellen. Het was hel, want wat doe je als minderjarige? Ik heb er een aantal dagen mee rondgelopen zonder het tegen iemand te vertellen. 's Avonds huilend en 's nachts door het huis rondwalend op zoek naar een geschikt moment om het mijn ouders te vertellen. Ik had zelf al bedacht dat ik onder geen beding een baby wilde en ik had dus voor een abortus gekozen.

Ik heb toen de Rutgersstichting gebeld en het telefoonnummer van een kliniek in Leiden opgevraagd. Zij vertelden mij dat ik, als ik minderjarig was en het niet aan mijn ouders wilde vertellen, een gesprek moest hebben met de Rutgersstichting die hierop dan weer een brief naar de kliniek zou sturen waarin de reden van mijn abortus zou staan en dat ik hier een paar dagen over heb nagedacht. Dus dat ik niet impulsief zou handelen en er later misschien spijt van zou krijgen. Ik had nooit een gesprek met hen gehad en ik had ook het geld niet om daar met de trein naartoe te gaan. Dus hoe moest dat verder, want vrijdag (de dag waarop de abortus zou moeten plaatsvinden) naderde. Ik heb het toen toch kunnen opbrengen om het de dag ervoor aan mijn ouders te vertellen.

Hun reactie: totaal verrast, niet boos maar mijn verdriet begrijpend en verontwaardigd want hoe kon mij nou zoiets overkomen. Ik schaamde mij vreselijk en durfde hen met moeite onder ogen te komen. Ze zijn de volgende dag met mij meegegaan naar de kliniek en hebben mij enorm gesteund. Ik heb eigenlijk nooit echt spijt gehad, maar wel heb ik vaak aan deze periode in mijn leven gedacht en het was ook niet zonder consequenties, want elke keer als ik iets overtijd was (ondanks dat ik aan de pil was en gewoon een condoom gebruik) komt die hevige angst terug en krijg ik 's avonds enorme huilbuien omdat ik weer die enorme angst moet ondergaan dat ik weer zwanger ben.

Er zijn maar een paar die weten dat ik een abortus heb gehad: mijn ouders, jongere zusje van 10 jaar (die destijds 8 was en erbij zat toen ik besloot het mijn ouders te vertellen). En mijn ex-vriend die ik er ook over verteld heb (toen nog mijn vriend). Ik heb het verder nooit aan vrienden durven vertellen omdat ik mij er nog steeds erg om schaam. Niet voor mijn abortus hoor! Maar dat ik het überhaupt ooit zo ver heb kunnen laten komen om zwanger te worden. Maar ook ben ik bang voor reacties van mensen want voor veel mensen is zwanger raken op jonge leeftijd en abortus nog steeds taboe.

Eén advies dus: wees voorzichtig en vrij veilig, want een aantal minuten grote lol kan zorgen voor tranen overvol.

Een meisje van 18

Jongeren vinden vreemd gaan vaker fataal voor relatie

Van onze verslaggeefster 14-2

AMSTERDAM

Steeds minder jongeren tolereren dat hun partner vreemdgaat. Dat blijkt uit een onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In 1979 beschouwde 30 procent van de samenwonende jongeren een 'slippertje' als het einde van hun relatie; nu is dat 65 procent.

Bij jongeren zonder vaste partner steeg dit percentage van 35

naar 54 procent.

Onderzoekster C. Jol van het CBS vermoedt dat de ondervragden in 1979 niet zo zwaar tilden aan overspel omdat ze waren beïnvloed door de jaren zestig.

"Het was nog een uitloper van de flower power, de swingende tijd van vrije sex. Dat is nu echt afgelopen."

Aan het onderzoek, dat tussen 1989 en 1993 plaatsvond, deden 3800 jongeren tussen de 13 en 24 jaar mee. In 1979 waren dat er eveneens 3800.

Uit de enquête blijkt ook dat jongeren over het algemeen tevredener zijn over hun leven, de maatschappij en hun vrienden- en kennissenkring dan in 1979. Steeds meer jongeren wonen samen, maar de meesten willen uiteindelijk trouwen.

Nº 3

→ **Je zoekt niet** VPRO 4-2-45

REACTIE op 'Eenzaam en alleen', #2. Zoals je zelf al schreef, een oplossing is er niet.

Tenminste niet op de manier die jij bedoelt. Je kunt jezelf niet veranderen, wel van jezelf accepteren dat je lesbisch bent. Om te beginnen moet je daarbij in de gaten houden dat het alles behalve vies is. Dat vind je alleen omdat andere mensen er zo over praten, maar dat is weer alleen omdat ze er te weinig van weten.

Verder kan je misschien toch proberen er eens met iemand over te praten. Het lijkt onmogelijk maar dat valt heel erg mee. Het hoeft heus niet meteen je vader of moeder te zijn, het kan een goede vriend of vriendin zijn, een aardige lera(a)r(es) of zelfs iemand die je helemaal niet kent. (Er zijn verschillende instanties die je kunt bellen.) Als het maar iemand is waarvan je weet dat die weinig of geen vooroordelen heeft (en die zijn er, als je ogen er maar voor open houdt), want eigenlijk is het helemaal niet gek, raar, vies (!) of wat dan ook! Het zal je helpen het van jezelf te accepteren als er iemand met je meedenkt. Als je het niet kunt zeggen, kun je het ook opschrijven en aan iemand laten lezen. Je kan zelfs jouw verhaal in *Achterwerk* aan iemand laten zien en zeggen: dat heb ik geschreven.

Ik weet niet hoe oud je bent, maar ik ben 15 en heb hetzelfde als jij. Ik val op meisjes. Twee jaar geleden merkte ik dat voor het eerst en ondanks dat ik het mijn beste vriendin vrijwel meteen verteld had, werd ik na een half jaar al zo benauwd van het idee dat ik nooit voor m'n gevoel uit zou kunnen komen dat ik al m'n moed bij elkaar heb geraapt en het aan een vrouw verteld heb waarvan ik wist dat ze zelf ook lesbisch was. Toen heb ik het aan nog een aantal mensen verteld en binnen twee maanden wisten m'n ouders het ook. Dat had ook ik eerst nooit gedacht! Het verschil is wel dat ik er zelf nooit echt moeite mee heb gehad. Nu ben ik intussen dus twee jaar verder en ben sinds kort lid van het COC.

Als je meer wilt weten over hoe ik bepaalde dingen heb aangepakt, moet je me maar schrijven. Ik zou het leuk vinden.

Als jij 't niet wilt, wens ik je veel succes maar vergeet niet: je zoekt niet! Liefs,

Merijn (15)

→ **Lezen en nadenken**

Zelf heb ik ook een tijd gedacht dat ik lesbisch was omdat ik verliefd werd op vrouwen, fantaseerde dat ik met ze vrije en naar vrouwen en meisjes keek, ook bijvoorbeeld naar hun borsten. Misschien kan ik je met deze brief wat moed geven. Om te beginnen het allerbelangrijkste punt: je moet leren het fenomeen homoseksualiteit volledig te accepteren en normaal te vinden. Ik weet dat je dat waarschijnlijk niet als een oplossing ziet, dat jouw hoop alleen gevestigd is op het alsjeblieft een keer verliefd worden op een jongen. Wat bij mij heel erg geholpen heeft, is erover lezen en nadenken. En als je bijvoorbeeld naar de TV kijkt, zie je dat het steeds meer geaccepteerd gaat worden in de gemeenschap (m.u.v. de EO).

Je kunt het ook bij ouders en/of vriendinnen aankaarten. Bijvoorbeeld: 'Ik heb gelezen/gehoord van iemand die homo was en door z'n ouders het huis uitgezet is. Hoe vind je dat nou?' Verzin maar iets. Afhankelijk van de reactie van degene aan wie je het vertelt, kan het de eerste stap zijn naar 'bekennen'. Het kan ook gewoon een aanleiding zijn van een gesprek over homoseksualiteit. Oh ja, ook een heel belangrijk punt, probeer er niet al te veel op te letten van: 'Ik ben zo gek op Ans. Zie je wel dat ik lesbisch ben!' En ook niet te zwart-wit te denken. Een lesbiënne kan best weleens weer iets krijgen met een man terwijl ze het altijd met vrouwen gedaan heeft.

Zelf weet ik ook niet wat ik ben. Misschien bi maar waarom vind ik het andere geslacht dan op zo'n andere manier interessant dan m'n eigen? Als je het eigenlijk liever niet aan je ouders wilt vertellen, hoe je het niet te doen. Er valt toch niets op te biechten, alsof het een zonde is? Je hoeft toch ook geen naam te geven aan je seksuele geaardheid? Wordt verliefd op wie je leuk vindt en kijk naar wie je kijkt wilt, en probeer niet op het geslacht te letten. Ik hoop dat je hier wat aan hebt.

Een meisje van 15

→ **Toen wist ik het**

Gepijnigd door wroegingen, opkroppingen, depressiviteit, neutrale periodes, het

Vieze rector Italië in Geld. val gelopen 1 1/2

Door onze correspondent

ROME - Leerlingen van een middenschool in Sassari op Sardinië zijn erin geslaagd om hun ontuchtige rector in de val te laten lopen. Al sinds het begin van het schooljaar klaagden enkele meisjes van 12 en 13 jaar over de al te vriendelijke attenties van de rector.

De ouders weigerden de verhalen te geloven, maar de andere leerlingen was ook al opgevallen hoe de man met hongerige ogen om de jonge meisjes placht te draaien. Daarom besloten zij tot een truc om afdoende bewijsmateriaal te verzamelen. Het meest ondernemende meisje ging in op het voorstel van de rector voor een tête à tête met hem op een afgelegen plaats buiten de stad. Het kind verstopte daarbij een kleine cassette recorder onder haar kleren, terwijl haar klasgenootjes zich in de struiken aan de kant verstopten om zo nodig in te grijpen. Dat bleek uiteindelijk niet nodig, maar de woorden van de rector lieten aan duidelijkheid niets te wensen over.

Het bandje met het opgenomen gesprek is overgedragen aan de politie. Die heeft gezegd dat er voldoende oneerbare voorstellen geregistreerd staan om een proces te rechtvaardigen.

wegstoppen van gevoelens, huiluitbarstingen, niet weten wat ik met mezelf aanmoet, tegenstrijdigheden, anders voelen. Een masker. En toen wist ik het. Na jaren heb ik het mezelf toegegeven. Dus alleen voor mezelf en niemand anders. De buitenwereld weet van niks en ziet alleen m'n masker. Ik weet nu dat ik lesbisch ben. Ik kijk meer naar meisjes dan naar jongens. Dit heb ik altijd weggepropt en heb nooit de waarheid onder ogen durven zien. Maar waarom niet? Omdat ik dacht: ik kan het gewoon niet zijn. Met discussie-uren op school hebben we het wel eens over homoseksualiteit gehad. Waarom het nog taboe voor de samenleving is. Ik heb gezegd dat ik het wel accepteer, ik accepteer het alleen niet voor mezelf. Toch gek! Of niet?

In *Achterwerk* #2 schreef een meisje dat ze voor een miljoen of meer normaal zou willen zijn. Ik denk dat je daarmee bedoelt dat je hetero wilt zijn? Verliefd worden op jongens i.p.v. meisjes. Maar ik denk alleen dat dat niet lukt. Hoe moeilijk het ook voor jezelf is. Als je verliefd wordt op jongens duw je je gevoelens voor meisjes weg. Je voelt je al verdrietig nadat je met een jongen hebt gezoend. Natuurlijk kun je jezelf wel dwingen om 'normaal' te worden, maar ik denk dat je jezelf niet meer kunt zijn. Ik heb namelijk ook twee keer wat met een jongen gehad. Ik wou het niet toegeven en kon het niet geloven dat ik geen hetero was. Het was alleen

na een paar dagen alweer uit omdat ik niks voor die jongen voelde en toch naar meisjes bleef kijken. Ik voelde me niet lekker bij hem en had het gevoel dat ik mezelf bedroog. Ik zat fout en deed het alleen om de buitenwereld een beeld van me te geven.

Als ik een meisje leuk vind, laat ik het nooit merken omdat ik er maar vanuit ga dat ze hetero is. En om te zeggen dat je haar leuk vindt, gaat ook een beetje moeilijk. Sorry dat ik je niet een oplossing kan geven, want ik zit er zelf ook nog mee. Ik wens je in ieder geval veel sterkte toe.

Een meisje van 18

Er willen meer dan zestig mensen contact met 'Eenzaam en alleen'. Reken dus niet allemaal op antwoord. (KDB)

→ **Genoeg te bednken**

Lieve VPRO. Ik vind het jammer dat *Madelief* niet mer komt want er is nog genoeg te bednken want er zijn nog genoeg avonturen te bednken. Die staan allemaal in het boek van *Madelief*.

Sofie Jansen (7) Tolbert

PS—Mijn zusje

Julia van drie jaar wil het ook erg graag.

Terminator-trauma

Eddie speelt in A Home Of Our Own de oudste zoon van een groot, arm en vaderloos gezin. Het is een totaal andere film dan zijn grote doorbraak Terminator 2 en toont de veerkracht van de jonge Hollywood-ster

Furlong zijn doorbraak voor het grote publiek kwam met Terminator II: Judge-

ment Day, waarin hij schitterde naast Arnold Schwarzenegger. Een film waarvan hij nog goede herinneringen bewaard. 'Arnie is fantastisch om mee te werken. Hij is cool en we konden prima met elkaar overweg. Ik heb ontzettend veel lol met hem gehad en dat is volgens mij ook aan de film te zien. Het publiek kwam vooral naar die film om Schwarzenegger te zien, maar ik hoop dat ze in de toekomst voor mij komen. Want ik wil groter worden dan Arnie, zegt Eddie beslist. Alleen zal hij dan meer geluk moeten hebben bij het uitvoeren van films. In Amerika zijn zijn laatste projecten geflopt en in Nederland verschenen zijn laatste films

Eddie zoals hij te zien is in de grzeelfilm Pet Sematary 2 uit 1993

niet eens in de bioscoop. Ze kwamen direct uit op video. Maar voor zijn leeftijd heeft hij al een aardige waslijst films op zijn naam staan: Terminator 2, Pet Sematary 2, American Heart, A Home Of Our Own, Brain Scan en Little Odessa. Terminator 2 was echter de enige echte kaskraker: Edward leidt dus aan het Terminator-trauma. Eddie werd 'ontdekt' op een manier waar duizenden jongeren van dromen. Hij zat bij een jeugdclub in Pasadena, waar hij opeens benaderd werd door een vrouw. 'Ik dacht eerst dat ik iets verkeerd gedaan had, maar ze vroeg of ik zin had om in een film te spelen. Ja, natuurlijk had ik dat. Ik heb geen ogenblik gearzeld: ik heb me meteen ingeschreven voor de audities. Dat ik het uiteindelijk ook werd was voor mij een complete verrassing. Ik heb zelfs nog nooit les gehad. Ik wil later kunnen

nen lopen vanwege het succes is niets voor hem. Daar ben ik veel te nuchter voor. Ik weet als geen ander hoe het is om je uit een kansarme situatie omhoog te werken. Ik ben net zo als iedere andere jongere. Ik houd van U2, Janet Jackson en Aerosmith en ik bewonder Jodie Foster, Jack Nicholson en Kevin Costner. Kortom, ik ben een doodgewone jongen die graag een potje basketbal of een videospelletje speelt of anderszins dolen met wat vrienden. Alleen ik ben nu bekender dan de gemiddelde jongere en daar ben ik vreselijk dankbaar voor. Ik hoop dan ook dat ik het lang vol mag houden in dit vak. Je krijgt het in ieder geval niet werken, maar ik ben van nature niet zo lui van aard. Dus dat komt goed uit. Ik leef van film tot film en zet me voor de volle 100% in. Meer kun je volgens mij niet doen.

Relatie met 30-jarige privélerares

Toch blijft Furlong niet in alles op zijn leeftijdsgenoten te lijken. Hij heeft namelijk een relatie met Jacqueline Domac, zijn 14 jaar oudere privélerares. Hij woont inmiddels al een jaar met haar samen, zeer tegen de zin van zijn familie. 'Ik heb haar ontmoet tijdens de opnames van Terminator 2. Ik had geen tijd meer om naast de opnames dagelijks naar school te gaan, dus ik kreeg een privélerares, Jacqueline. Eddie woonde in die tijd nog bij zijn oom en tante. Zijn vader en moeder gingen uit elkaar toen hij nog een baby was. En omdat hij aldoor ruzie had met zijn moeder, besloot hij op zijn twaalfde bij tante Nancy te gaan wonen. Volgens Nancy Tafaya was Edward de opnames van Terminator 2. Ik had geen tijd meer om naast de opnames dagelijks naar school te gaan, dus ik kreeg een privélerares, Jacqueline.

Eddie woonde in die tijd nog bij zijn oom en tante. Zijn vader en moeder gingen uit elkaar toen hij nog een baby was. En omdat hij aldoor ruzie had met zijn moeder, besloot hij op zijn twaalfde bij tante Nancy te gaan wonen. Volgens Nancy Tafaya was Edward de opnames van Terminator 2. Ik had geen tijd meer om naast de opnames dagelijks naar school te gaan, dus ik kreeg een privélerares, Jacqueline.

Eddie's debuutfilm Terminator 2 met Arnold Schwarzenegger betekende meteen zijn grote doorbraak. Sinds die film hebben honderdduizenden meisjes hun hart aan hem verpand

aanverwante zaken onder de loep te gaan nemen. 'Registseren is ook een uitdaging voor hem. Hij heeft al een filmpje, in huiselijke kring gemaakt, op zijn naam staan. 'Ja, ik heb met de VHS-videocamera die ik van regisseur James Cameron kreeg (voor zijn rol in Terminator 2) een soort Silence of the Lambs gemaakt. Mijn grootouders speelden er allebei een rol in. Mijn opa wordt vermoord, mijn oma begraaft hem en dan staat hij weer op uit de dood. Dat was heel meel. Mijn opa en oma zijn te gekke mensen, ze doen echt alles.

Tekst: Puck Scherms • Foto's: Newsline

HITKRANT 4 FEB 95

Edward Furlong lijdt aan

Edward Furlong wordt 'mishandeld'

'Ik ga een tijdje stoppen met films'

Edward Furlong is met zijn 16 jaar al een veelgevraagd acteur in Hollywood. Sinds Terminator 2 en Pet Sematary 2 hebben zijn vele fans in Nederland lang moeten wachten, maar eindelijk laat Eddie middels twee videofilms weer van zich horen. A Home Of Our Own is zojuist verschenen en Little Odessa ligt vanaf maart in de videotheek. Ook heeft hij het afgelopen jaar voor veel opschudding gezorgd door sagen te gaan wonen met zijn 14 jaar oudere privélerares...

Openbare
aanklager
vordert één
jaar tegen
John Stamford

Van onze redactrice
Kathleen Janssens

GVA 16.02.95

Strafwet is nog beperkt

Op het Spartacus-proces voor de correctionele rechtbank van Turnhout heeft de openbare aanklager de maximale gevangenisstraf van één jaar gevorderd tegen de 55-jarige Engelsman John D. Stamford. Deze stichter van de Spartacus-gids voor homoseksuelen — een uitgave die zich ook tot pedofielen zou richten — wordt ervan beschuldigd geschriften te verspreiden die strijdig zijn met de goede zeden.

Stamford ontkent alles. De vier niet-gouvernementele organisaties (NGO's) die zich burgerlijke partij stellen, beveren precies het tegenovergestelde. Zij vroegen zelfs dat de correctionele rechtbank zich onbevoegd zou verklaren.

De NGO's — Terre des Hommes, Sentinelles, Fédération tegen de Kinderprostitutie en Défense des Enfants International — menen immers dat Stamford zich niet heeft beperkt tot de loutere publicatie van de Spartacus-gids. "Integendeel," zei mr. Pieter De Loof, "door een code-systeem in deze uitgave en andere reisgidsen zette hij pedofielen ertoe aan naar verre landen af te reizen waar ze zonder risico hun seksuele lusten op minderjarige kinderen konden botvieren."

Om aan te tonen dat de reisgidsen inderdaad niet zo onschuldig waren als Stamford beweert, haalde mr. Jean Flamme enkele frappante voorbeelden aan uit een infoblad voor de Filipijnen. Zo schreef Mister Spartacus dat een pedofiel zich buitengewoon kan vermaken op de Filipijnen. "Wij hebben zowel in Manilla als in de provincies

onze eigen specifieke knapen, en kunnen ze aan u voorstellen". Nog volgens de geschriften testte John Stamford de kinderen zelf uit en was hij overall persoonlijk aanwezig.

De burgerlijke partijen eisten een schadevergoeding van 50.000 fr. tot drie miljoen omdat zij zich persoonlijk benadeeld voelden. "Onze organisaties binden al jarenlang de strijd aan tegen kinderhandel en prostitutie. Om aan die situatie een einde te maken, hebben we heel wat geld, vrijwilligers en materiaal ingezet", verantwoordden ze zich.

Geen persmisdrif

Openbaar aanklager Broeckx ging niet zo ver in zijn vordering. "De burgerlijke partij wil Stamford associëren met ontchthuizen in het buitenland waar met kinderen wordt gewerkt. Van die betich-

ting is echter geen sprake. In recente Spartacus-gidsen staan geen directe aanwijzingen voor pedofielen. De beklaagde heeft ook geen persmisdrif gepleegd, omdat zijn publikaties onder gesloten omslag werden verstuurd."

Om die redenen vorderde de procureur een gevangenisstraf van één jaar. "Veel mensen zullen niet begrijpen dat deze strafvordering zo beperkt is", besloot hij. "Maar juridisch hebben we nog geen voet om op te staan. Want, hoewel er in ons land stemmen opgaan om de mensenhandel streng te beteugelen, is de strafwet nog altijd niet bij machte om deze vorm van criminaliteit kordaat aan te pakken."

Woensdag 22 februari komt de verdediging aan het woord. Stamford zelf heeft alvast beloofd dat hij in een betoog van minstens twee uren zijn mening op de feiten zal geven.

Professor als ooggetuige

"De gruwelijke verhalen, die de burgerlijke partijen vertellen over kinderprostitutie in de exotische landen zijn niet overdreven". Dat vertelt prof. Frans Swartelé, lector aan het departement Criminologie van de KU-Leuven. Hij verbleef onlangs in het opvangtehuis "Fountain of Life" voor minderjarige prostituées in Pataya, 150 km ten oosten van Bangkok.

"Ik had het geluk er te spreken met zeven kinderen tussen 9 en 12 jaar die zich hadden verenigd in een zelfhulpgroep. Twee meisjes vertelden over hun schokkende ervaringen. Eén van de kinderen moest zich regelmatig prostitueren voor

hun klanten, terwijl het andere werd opgesloten in een kast of WC."

Prof. Swartelé twijfelt er niet aan dat de Spartacus-gids het seks-toerisme naar deze arme landen heeft versterkt, maar hij beseft goed dat de rechtspraak niet over de juridische middelen beschikt om deze internationale mensenhandel te vervolgen. Toch meent hij dat het Spartacus-proces zijn nut kan bewijzen. "Hierdoor wordt het gerecht immers geconfronteerd met zijn eigen beperktheid. Misschien is de discussie nu geopend en wordt de samenleving dankzij dit proces verplicht eens serieus na te denken over deze materie."

Brein kinderprostitutie hoort milde straf eisen

Door Aly Knol
Turnhout

Voor de rechtbank in het Belgische Turnhout is gisteren een gevangenisstraf van één jaar geëist tegen de Engelsman John D. Stamford (55), uitgever van de Spartacus-gids. Stamford wordt al jaren verdacht van het aanzetten tot prostitutie van minderjarige jongens in de Derde Wereld. Eerdere juridische stappen tegen Stamford in Nederland en Duitsland liepen op niets uit.

Advocaat Jean Flamme, die in Turnhout onder meer optrad namens de hulporganisatie Terre des

Hommes, noemde de geëiste straf 'schandalig' laag. "Stamford testte kinderen uit en was overall aanwezig", aldus Flamme. "Hij is de spin in een wereldwijd vertakt web, verantwoordelijk voor een genocide, organisator en stimulator van het meest verfoeilijke dat in onze westerse maatschappij, als we die nog beschaaft mogen noemen, kan voortkomen".

Procureur Rudi Broeckx gaf Flamme gelijk dat de strafmaat laag was. "Stamford is een allesbehalve eerbaar figuur en vele mensen zullen niet kunnen begrijpen dat de strafvordering dermate beperkt is". Hij zei echter geen hogere straf

te kunnen eisen, omdat de aanklacht tegen Stamford niet verder was gegaan dan 'verspreiding van publicaties die strijdig zijn met de goede zeden' en 'het aanzetten door publiciteitsmiddelen tot seksuele uitbuiting van volwassene en kinderen'.

Eind 1985 deed de Nederlandse justitie al eens een inval in de toenmalige villa van Stamford in Baarn. De zaak moest echter wegens gebrek aan bewijs worden geseponeerd. In 1992 mislukte ook in Duitsland een zaak tegen Stamford. Stamford verhuisde enkele jaren geleden van ons land naar het Belgische plaatsje Geel, omdat hem, in Nederland de grond te

heet onder de voeten werd", aldus Belgische justitiekringen.

Terre des Hommes probeert al jaren op te treden tegen de Spartacus-gids en enkele daarvan gelieerde bladen. Volgens Terre des Hommes is een deel van de advertenties in de Spartacus-uitgaven 'nadrkelijk pedofiel' en is Stamford 'het brein en de animator van een internationaal prostitutie-netwerk, gespecialiseerd in pedofilie'. Zo werd via Spartacus-bladen onder meer reclame gemaakt voor 'vrij beschikbare jongens vanaf de puberteit en zelfs daarvoor' op de Filipijnen. "In de meeste hotels is er geen extra uitgave, indien de jongen de nacht doorbrengt... U gaat

binnen in de hal van het hotel met uw jongen, u neemt uw sleutel en gaat recht naar uw kamer", aldus één van de teksten.

Als aanbeveling voor een speciale club in Manilla schreef Stamford dat "ik persoonlijk veel van deze jongens heb getest". In een advertentie voor een andere bar in Manilla liet Stamford weten: "Stuur foto's van kinderen naar kinderen die u hebt verlaten. Het is toch weggegooid geld. Een wipbeurt kost 2 dollar".

Advocaat Flamme haalde woensdag ook een Britse getuige aan, die heeft verklaard dat Stamford bij tenminste twee kindermoorden was betrokken. "Een kleine jongen

werd misbruikt en gewurgd en daarna in het bijzijn van Stamford op een vuilnisbelt gedumpt", aldus Flamme.

Stamford zette Spartacus in 1970 op als internationale gids voor homobars, -clubs en -hotels. In 1981 ontdekte een medewerker van Terre des Hommes in Sri Lanka echter dat Spartacus ook 'de meest verwerpelijke kanten van het seks-toerisme, kinderprostitutie' propageerde, compleet met gegevens over 'de juiste prijs, eventuele goede en de beste seizoenen en goede en slechte adressen'. Vervolging van Stamford bleef echter uit. Door de publiciteit rond Spartacus zag hij zelfs, zoals hij in

1982 spottend in een brief aan Terre des Hommes schreef, "onze verkopen aanzienlijk stijgen". Hij spoorde Terre des Hommes des tijds dan ook aan zijn zaken vooral op als internationale gids voor homobars, -clubs en -hotels. In 1981 ontdekte een medewerker van Terre des Hommes in Sri Lanka echter dat Spartacus ook 'de meest verwerpelijke kanten van het seks-toerisme, kinderprostitutie' propageerde, compleet met gegevens over 'de juiste prijs, eventuele goede en de beste seizoenen en goede en slechte adressen'. Vervolging van Stamford bleef echter uit. Door de publiciteit rond Spartacus zag hij zelfs, zoals hij in

LA PÉDOPHILIE

ENQUÊTE

SUR UN SUJET TABOU

Chaque année, en France, des centaines d'enfants sont victimes de violences sexuelles. Pour quelques affaires jugées, combien sont étouffées ?

Car le silence est la règle. Celui des parents celui des enfants, quand ce n'est pas celui des autorités responsables.

Le 15 février va reprendre en Belgique, à Turnhout, le procès de l'homme le plus haï des associations internationales de défense des enfants. Lorsqu'il avait, en 1970, lancé « Spartacus », le premier guide touristique spécialisé à l'intention des homosexuels, le Britannique John Stamford avait eu une idée de génie. A un détail près : cet ouvrage, diffusé dans 150 pays, était discrètement codé, par un jeu d'initiales, à l'usage des pédophiles du monde entier.

Jugé pour commerce d'écrits contraires aux bonnes mœurs et publicité incitant à l'exploitation sexuelle des enfants, John Stamford encourt, au maximum, une peine d'un an de prison. Mais cet homme est un symbole : il incarne, aux yeux de ceux qui le combattent, le fléau international constitué par les pédophiles et leur extrême habileté à déjouer les interdits qui les frappent. Les clients de Stamford, touristes occidentaux qui abusent de la détresse de gamins mal nourris, resteront, eux, impunis, protégés par leur anonymat. Le procès reflète l'impuissance généralisée des institutions et des simples citoyens face au problème posé par les fous d'enfants. Car, partout, ces derniers sont protégés par la complaisance des uns, l'aveuglement des autres. Pour un scandale qui finit par exploser - comme en Irlande, où le Premier ministre est tombé pour avoir couvert les agissements d'ecclésiastiques importants - combien d'affaires sont étouffées ? En France aussi, la pédophilie reste un sujet tabou.

Bien sûr, on diabolise les pédophiles meurtriers d'enfants, les Van Geloven, Patrick Tissier et autres Gérard Lebourg, Karine, Céline, Delphine... Régulièrement des prénoms de victimes, mortes des pulsions sauvages de quelques détraqués, émaillent la chronique des faits divers. 12 hommes sont actuellement enfermés dans les prisons françaises pour viol suivi de meurtre. L'un d'eux, Willy Van Coperolle, va être jugé à Nîmes en mars prochain.

Mais la plupart des...? ... d'enfants
ne voient ni ne voient leurs victimes. Il existe une pédophilie ordinaire, beaucoup plus répandue, discrète, difficile à enrayer. En 1993, les tribunaux français ont condamné 2 300 pédophiles pour attentat à la pudeur, les deux tiers avec circonstances aggravantes. Et le nombre de criminels condamnés pour viol sur mineur de moins de 15 ans est passé de 88, en 1986, à 303, en 1993. Mais la parole d'un enfant ne pèse pas lourd face à celle d'un adulte, surtout s'il s'agit d'un notable : d'où un chiffre noir de la pédophilie. Selon une enquête réalisée par BVA à la demande du secrétariat à la Famille, en 1989, 6,2 % des jeunes adultes interrogés - 4,6 % des hommes et 7,8 % des femmes - ont admis avoir subi un ou plusieurs abus, le plus souvent entre 10 et 12 ans. Dans la majorité des cas, il s'agissait d'agressions physiques. Selon le Dr Michel Zorman et le sociologue Bernard Bouhet, qui ont dirigé l'enquête, un tiers des enfants seulement se confient à quelqu'un au moment des faits. Et il n'y a intervention d'une autorité, médicale, sociale ou judiciaire, que dans 10 % des cas...

UNE PEUR PATHOGÈNE

La loi du silence, imposée par les pédophiles aux enfants, est, consciemment ou non, relayée par une sorte de pudeur collective, un refus général de prendre ces histoires dites « de touche-pipi » au sérieux, ainsi que par la peur du scandale. Une peur pathogène : Frédéric, ce garçon de 15 ans qui a voulu témoigner publiquement de son calvaire (voir L'Express n° 2267), se remettra difficilement de l'incrédulité à laquelle il s'est heurté. Il a d'ailleurs suscité un courrier d'anciennes victimes regrettant : « Moi, je n'ai pas pu en parler. » Le silence est dangereux aussi pour les autres enfants, car les pédophiles sont notoirement récidivistes. Et le psychiatre Roland Coutanceau, qui travaille sur le sujet, insiste : « Depuis qu'on aborde l'inceste à la télévision, des filles de plus en plus nombreuses ont la force de dénoncer ce qu'elles ont subi. Il faut faire pareil avec la pédophilie : en parler. »

Encore faut-il être entendu. Combien de parents acceptent de porter plainte ? « Quand une mère me dit que sa famille risque d'être déshonorée par un procès, explique Martine Brousse, de l'association La Voix de l'enfant, je lui réponds que son enfant lui en voudra un jour, si elle ne fait pas cette démarche. » Combien d'institutions ferment les yeux ? Souvenez-vous de ce curé de Lалуque (Landes) qui, cité comme témoin en 1994 lors du procès d'un pédophile, avait déclaré qu'il trouvait certaines petites filles « plus attirantes que d'autres » et que la victime n'était pas son style. Il a dû quitter, certes, sa région. Mais il officie aujourd'hui dans une nouvelle paroisse. Quant à Guy Provoux, cet instituteur finalement condamné pour viol de deux fillettes voilà un an, il avait bénéficié de la pusillanimité de l'Education nationale, qui, à plusieurs reprises avertie des pulsions pédophiles de son fonctionnaire, l'avait, chaque fois, changé d'école pour lui confier de nouvelles classes et de nouveaux élèves.

Chaque semaine surgissent, devant les tribunaux, des affaires dramatiques qui auraient pu être évitées avec un peu de vigilance. Exemple : Alban Dupy, ce père de 7 enfants qui a comparu le 30 janvier devant la cour d'assises de Nancy. Rivalisant d'imagination avec sa femme, cet homme violait régulièrement l'une de ses filles et l'un de ses fils, et les proposait à ses amis ou les « prêtait », pour 1 000 francs, à des clients qu'il recrutait par Minitel. Des années auparavant, en 1979, Alban Dupy avait été inculpé de viol sur sa fille aînée, alors âgée de 3 ans. Placé en hôpital psychiatrique, il en était ressorti un an plus tard. « On a relâché cet homme dans la nature, sans surveillance et sans souci des 6 enfants qui sont venus après », accuse Simone Chalou, présidente des comités Alexis-Danant, partie civile dans cette affaire.

LES HIÉRARCHIES « COUVRENT »

Aujourd'hui, les associations de défense des droits de l'enfant demandent des comptes aux pouvoirs publics et privés. Premières visées : les hiérarchies qui « couvrent » leurs subordonnés, en particulier dans les milieux éducatifs et associa-

tifs. Car beaucoup de pédophiles choisissent des professions qui leur permettent d'être en contact permanent avec des enfants. Il suffit d'éplucher la chronique judiciaire récente pour s'en convaincre. Le 12 octobre 1994, Vincent Maunoury, un éducateur de 35 ans, est condamné à

quinze ans de reclusion criminelle, dont une période de sûreté de dix ans, pour viols et attentats à la pudeur sur une quinzaine d'enfants, filles et garçons. Le 14 octobre, un pompier de Sanary, animateur de l'association sportive locale, est condamné à dix-huit ans de prison pour avoir violé, pendant quatre ans, une petite fille : alors chef adjoint du poste de secours de la ville, il avait menacé l'enfant de licencier son père si elle ne se montrait pas docile. A Paris, le 2 décembre, c'est un autre animateur d'association qui est mis en examen pour viol. A Nice, le 16 décembre, il s'agit d'un employé, comme par hasard entraîneur bénévole de football, qui est accusé d'agressions sexuelles par deux joueurs âgés de 9 ans. Plus troublant encore : rien qu'à Paris, deux directeurs d'école élémentaire publique sont actuellement mis en examen pour des actes pédophiles.

Tous ces pervers qui font profession de s'occuper d'enfants - circonstance aggravante en cas d'agression sexuelle - ont souvent la réputation d'être d'excellents pédagogues et bénéficient de la considération générale. Ils se lient d'ailleurs volontiers d'amitié avec les parents des enfants par lesquels ils se sentent attirés. Stratégie doublement payante, car ils désamorcent toute velléité de soupçon de la part des adultes et, jouant sur la naïveté des enfants, les musellent. « J'étais persuadé que le directeur de la colo s'était entendu avec mes parents, et qu'ils étaient d'accord », raconte une ex-victime, un homme âgé de 23 ans qui n'a jamais pu dénoncer son agresseur.

MIS EN EXAMEN, MUTÉ

Les pédophiles prennent d'autant moins de risques qu'en cas de soupçon les institutions préfèrent déplacer le problème plutôt que le résoudre. Ce fut la « chance » de Michel Gauzi, directeur du collège privé de Joigny (Yonne), mis en examen pour avoir agressé sexuellement, non sans sadisme, parfois, une quinzaine d'élèves. « Cet homme avait déjà eu des ennuis dans un autre établissement diocésain, l'école Thenard, dont il fut le directeur, accuse Nouria Grundler, mère de l'un des enfants. Les responsables diocésains ont réglé l'affaire de façon très cléricale, en lui proposant un autre poste, la direction de Joigny. » Six mois avant l'arrestation de Michel Gauzi, son adjoint, pris de soupçons, alerte l'administration du collège : il est licencié. Pousant à l'extrême la perversité, Gauzi laisse entendre que cet homme est « trop pressant à l'égard des enfants ». Argument classique chez les pédophiles, qui se présentent souvent comme des militants anti... pédophiles.

« Mon fils pleurait régulièrement, raconte Nouria Grundler. Il ne voulait plus retourner au collège, sans expliquer pourquoi. J'ai pensé au racket, à la drogue, aux violences entre enfants, à tout sauf à cela. » Le 12 juin 1992, Gauzi est arrêté sur la plainte d'un autre élève. La même année, un surveillant de l'école Thenard, autrefois recruté par Gauzi, est mis en examen lui aussi pour pédophilie, de même qu'un enseignant de l'école Saint-Joseph : trois établissements sur les quatre du diocèse ont été salés par ce genre d'affaires. Ce qui n'empêche pas les responsables diocésains de licencier par la suite la nouvelle directrice de Joigny, coupable, elle, d'avoir remis à la justice des photos pornographiques découvertes dans le collège à la faveur d'un déménagement.

AVEUGLEMENT COMPRÉHENSIF

A Paris, Michel Guillereau, directeur de l'école élémentaire publique de la rue Milton, a, lui aussi, bénéficié d'un certain aveuglement compréhensif. Victime de ses petits jeux pendant trois ans, un enfant a fini par craquer l'été dernier : « Je peux parler, soupire un jour le jeune garçon avant

son entrée au collège, parce que je sais que je ne retournerai plus dans cette école. » Les parents portent plainte et découvrent, stupéfaits, qu'un certain nombre d'institutrices soupçonnaient les pratiques particulières de leur directeur : il avait installé un matelas dans son bureau, qui faisait office d'infirmerie. Ces enseignantes ont, ensuite, naïvement déclaré au juge qu'elles avaient insisté pour laisser la photocopieuse chez le directeur. « afin de tenter de le surprendre ». La concierge de l'école, elle, avait prévenu sa hiérarchie, en l'occurrence la mairie du IXe : on lui a proposé de quitter l'école. Plus déroutant encore : Guillereau dirigeait précédemment l'école Saint-Merri, à Paris. Là, une pétition de parents d'élèves contre ses gestes équivoques avait provoqué son départ. L'Education nationale avait réagi en le nommant à la tête de l'école de la rue Milton, ce qui ressemble plus à une promotion qu'à une sanction. Pourtant, Michel Guillereau avait un passé. Enseignant coopérant au Qatar, il avait été rapatrié, en 1986, après une affaire semblable. Son dossier aurait été expurgé par le Quai d'Orsay, que L'Express a interrogé à ce sujet. Sans obtenir de réponse.

Le ministère de l'Education nationale, lui, ne se dérobe pas aux questions. Georges Bernede, directeur adjoint des lycées et collèges, invoque le spectre de l'erreur judiciaire : « Souvenez-vous du film d'André Cayatte "Les Risques du métier", qui voyait un enseignant injustement accusé ! » Argument récusé par le psychiatre Bernard Cordier : « Les enfants inventent rarement et, s'ils le font, finissent généralement par s'enfermer. » Plus sérieusement, Georges Bernede explique : « Le ministre ne peut pas diffuser une circulaire exigeant que tout pédophile soit exclu. Il faut que l'inspecteur vérifie la véracité des propos de l'enfant, avant de traduire éventuellement l'intéressé devant le conseil de discipline... » Visiblement embarrassé, il poursuit : « Lorsqu'un enseignant est soupçonné d'être à risque, la meilleure solution consiste, sans doute, à lui donner un travail administratif... Dans toutes les institutions, on répugne à ne pas régler ces problèmes en interne. » On répugne, certes. Au mépris de la loi.

Les enfants, pourtant, sont gravement atteints par les agressions de pédophiles. A preuve, cet extrait du rapport d'un expert près les tribunaux : « Gravement perturbé par ce qu'il a subi, X. en conservera des séquelles toute sa vie. » En dépit du Code pénal, qui n'admet pas la notion de consentement lorsqu'un mineur de moins de 15 ans est en cause, les pédophiles veulent croire et faire croire que leurs victimes sont d'accord. Du coup, les enfants se sentent, à tort, les complices de leurs agresseurs, qui les enferment dans une véritable prison psychologique, en alternant menaces et séduction. Quand ils parviennent à crever le silence, ces enfants doivent encore convaincre qu'ils ont bien subi des... ?

qui, même en cas de viol, ne sont pas toujours faciles à prouver.

Ce n'est pas la moindre des difficultés auxquelles se heurtent les enquêteurs. Population extrêmement hétérogène dans ses comportements, les pédophiles sont difficiles à identifier : les uns ne s'intéressent qu'aux garçons, les autres qu'aux filles, d'autres, enfin, aux deux sexes. Le Dr Cordier distingue trois types : les prosélytes, qui invoquent des arguments pseudo-culturels et militent pour la dépénalisation de la pédophilie au nom du droit des enfants consentants au plaisir. Les « inhibés culpabilisés », qui achètent sous le

manteau des revues et s'engagent dans des relations prétendument affectives avec les enfants. Enfin, les déficients intellectuels immatures, qui ont l'âge mental de leurs victimes. Certains pédophiles ne passent à l'acte que rarement ; d'autres, des centaines de fois dans leur vie. Les uns s'efforcent de s'attacher des enfants pour des relations durables, d'autres cherchent sans cesse de nouvelles victimes. La plupart sont isolés. « Il n'existe pas en France de réseau organisé », affirme le commissaire Tricard, chef de la brigade des mineurs à la

enfant perdu

A 10 ans, Sébastien rencontre un faux éducateur qui vole son enfance. Récit d'une descente aux Enfers.

préfecture de Paris. Cela dit, ils s'agglutinent par petits groupes, correspondent entre eux, échangent des vidéos. Ils en viennent, parfois, à partager des enfants, comme ces six personnes mises en examen à Epinal, le 23 janvier.

PROSTITUTION EMBRYONNAIRE

Beaucoup de pédophiles, qui ont la manie de se photographier et de se filmer en compagnie de leurs victimes, ne détestent pas se communiquer les performances de leurs « conquêtes » respectives. Il existe une prostitution enfantine embryonnaire, certains amateurs n'hésitant pas à proposer de l'argent à des enfants des cités difficiles ou aux jeunes traînant porte Dauphine, au Trocadéro ou sur la dalle de Montparnasse, entre autres lieux (voir témoignage p. 44). Les policiers ne croient pas à une prostitution organisée. Pourtant, François Galante, ex-directeur du service éducatif du tribunal pour enfants de Paris, soupçonne l'existence de filières alimentant le marché de la prostitution en très jeunes garçons, en particulier des Maghrébins clandestins.

Les policiers concentrent leurs efforts sur la pornographie enfantine. Mais ils regrettent, en privé, l'imprécision de la définition juridique du porno. « Nous passons notre temps, dit l'un d'eux, à arrêter des auteurs ou éditeurs d'images que nous considérons, dans leur contexte, comme pornographiques. Les juges les relâchent, considérant, hors contexte, que ces images sont artistiques. » Le marché français de la pornographie enfantine « soft », largement aux mains de pédophiles issus de l'extrême droite, est très mobile et volatile.

La loi française interdit aussi aux policiers de piéger des pédophiles via le Minitel : « Si je joue au client pour découvrir le vendeur, s'indigne un inspecteur, le juge cassera la procédure pour "provocation". Pourtant, ce n'est pas pour moi que la cassette porno a été fabriquée : je n'ai pas créé le délit. » Cela dit, les policiers se sont déjà servis du Minitel pour remonter des filières.

Faute d'organisme national spécialisé, la police française est relativement démunie face aux pédophiles. La justice n'est pas mieux lotie, aux yeux des associations. Le magistrat Jean Cochard, président d'Equipes d'action contre le proxénétisme, s'insurge contre le mur du silence : « Depuis l'affaire des ballets bleus, la justice est traumatisée : dès qu'une personnalité est impliquée, le blocage est encore plus grand. » L'administration pénitentiaire n'est guère mieux armée. Pourtant, depuis l'obligation de soins instaurée par Pierre Méhaignerie, on observe un frémissement prometteur dans cette administration longtemps paralysée par le manque de moyens, l'inertie et le refus des psychothérapeutes de soigner en prison.

Comment prévenir les passages à l'acte et les récidives ? La pédophilie, considérée par l'OMS comme un « trouble de la préférence sexuelle », ne se guérit sans doute pas. Mais elle se canalise. Par la loi. Par les psychothérapies. Et par les anti-androgènes qui brident les pulsions sexuelles. « Mais on ne peut pas contraindre à se soigner un pédophile qui ne le souhaite pas, remarque le psychanalyste Jacky Bourillon, qui suit des détenus à Caen. En ce sens, l'obligation de soins est une escroquerie. »

Prevenir, disent tous les spécialistes. Pour sortir de l'incantation, on devrait « sensibiliser encore davantage les milieux scolaires », propose le juge Yvon Taillec, chef du parquet des mineurs à Paris. Déjà, des magistrats organisent des sessions d'information auprès des enseignants et des directeurs d'établissement. « Il faudrait lancer une campagne nationale, comme on l'a fait pour l'inceste », renchérit l'association La Voix de l'enfant. La France planche actuellement sur un projet de protocole additionnel à la Convention des droits de l'enfant. La campagne internationale contre le tourisme sexuel en Asie a, semble-t-il, déclenché une indignation qui commence à se révéler efficace. Un dénommé Maurice Balland signait, il y a quelques mois, un appel à la mobilisation générale des pédophiles. Daubant les lobbies de « bien-pensants » et les « malheureux enfants menacés par les monstrueux pédophiles », ce héraut de la cause déplorait la déliquescence des « groupes » européens et s'alarmait : « Depuis quelque temps, la répression s'accroît en France. »

En réalité, les amateurs d'enfants ont longtemps bénéficié d'une indulgence

Il avait 10 ans. L'âge des Carambar et des écorchures aux genoux. Il n'aimait pas l'école, dans cette banlieue nord de Paris où il traînait, déjà, sa solitude. A l'ouest, très loin, à des kilomètres de métro et de RER, son cousin s'ennuyait tout autant. Alors, Sébastien allait le rejoindre. Ils faisaient des bêtises, ils rigolaient bien. Jusqu'au jour où le cousin lui a présenté l'un de ses amis du quartier.

C'était un grand de près de 30 ans, éducateur par-dessus le marché. Sympa, comme personne ne l'avait jamais été avec eux. Il les emmenait boire des Coca et faire des flippers. Un chic type. Quand Sébastien se remémore son visage, tout miel, avec ses casquettes américaines et ses grands sourires, il a la nausée.

L'homme les invite chez lui. Il offre des baladeurs, des casquettes comme la sienne. Et puis il a des relations, il produit des papiers à en-tête d'on ne sait quel bureau officiel s'occupant d'enfants. Du coup, il séduit aussi les parents. Quand il leur rend visite, le téléphone sonne opportunément. Au bout du fil, il y a un éducateur, un vrai, un ami de l'homme, qui l'appelle pour parler d'une « affaire professionnelle ». Les parents sont contents d'avoir trouvé, dans ce monde sans pitié, quelqu'un pour s'occuper de leur progéniture délaissée.

Ils acceptent que les enfants dorment chez l'homme. D'ailleurs, il héberge aussi des petits, qui n'ont pas plus de 7 ou 8 ans. Sébastien a du mal à parler de ces premières nuits. Des caresses, pendant plusieurs mois. Pourquoi ne s'enfuit-il pas ? Une sorte d'intuition lui dit qu'il ne faut pas. Que, s'il refuse, la violence viendra... Il sent bien que ce n'est pas de l'affection, ces drôles de relations, mais qui d'autre s'intéresse à lui ? Son père vient de quitter la maison. Sa mère ? Elle est infirmière de nuit. Reste l'homme, avec ses petits cadeaux, sa gentillesse et... ses joints de marijuana. On fume un peu et tout va mieux. Souvent, il s'en souvient. Sébastien se retrouve dans un lit, la volonté annihilée par l'alcool et la drogue. C'est pour cela qu'il revient, pour les petits joints.

L'ambiance feutrée, la sécurité. Il se dit, après tout, que l'adulte lui veut du bien. Jusqu'au jour où il lui fait mal.

Après le viol, il a envie de mourir. Il se sent sale. Il rentre à toute vitesse dans l'appartement familial, se noyer sous la douche. Il souffre, mais à qui le dire ? La mère ne voit rien. Ni le sang ni l'angoisse de son enfant. Sébastien se mure dans le silence. Jusqu'à cet épisode, il ne se demandait pas si c'était bien ou mal. A cet

âge-là, on ne comprend pas bien. Les parents devraient expliquer ces choses à leurs enfants, dit-il aujourd'hui. Il se sent envahi par un sentiment inconnu, la culpabilité. Il n'a plus du tout envie de revoir l'homme. Mais, quand il tombe sur lui, dans la rue, deux ou trois mois plus tard, il se laisse de nouveau embarquer.

Cela durera deux ans. Sébastien ne va plus à l'école. Il subtilise les mots de l'administration dans la boîte aux lettres. De temps à autre, pour voir ses copains, il va en classe. Et pas un enseignant pour s'inquiéter des apparitions de cet ectoplasme d'élève... Qui pourrait se douter qu'il a plongé en enfer ? Son « protecteur » l'entraîne dans la spirale d'un réseau de pédophiles choisis. Il le présente à un « photographe » - aujourd'hui condamné et recherché par la justice - qui, sous prétexte de lui constituer un album de futur enfant-mannequin, lui fait prendre, nu, toutes sortes de poses, assorties d'accessoires de sex-shops. Sébastien passe de main en main. Les hommes qu'il rencontre traînent tous dans les mêmes lieux, où divaguent des enfants esseulés, le Trocadéro, les baraques foraines, les stands de jeux vidéo, la dalle de la gare Montparnasse. Ils lui font voir des films, où d'autres enfants sont traités comme lui. A la longue, il finit par trouver tout cela normal. Sébastien. Sa vie est devenue un jeu de séduction où l'on monnaie ses complaisances, où l'on essaie de s'attacher l'« amitié » d'un adulte. Où l'on apprend à manipuler la rivalité des « chasseurs ». Où l'on comprend, très tôt, qu'« ils » sont prêts à tout pour conserver les faveurs d'un enfant.

Il mène une existence mystérieuse et luxueuse. Son « protecteur » le présente à un ami qui dirige une société de location de voitures de luxe et occupe des fonctions prestigieuses dans une fédération sportive. Ils se promènent un jour en Rolls, un soir en F 40, un engin - tous les gamins savent cela - dont il existe peut-être quinze exemplaires en circulation. Le nouveau lui paie des vacances, envoi de l'argent jusqu'en Ardèche pour que le petit puisse louer un scooter. Une nuit, alors que Sébastien rentre chez lui par le dernier métro, des policiers, intrigués par ce loup solitaire qui batouille des explications embrouillées, l'embarquent. Il a 13 ans. Dans sa poche, un mince carnet avec les noms du gratin de la pédophilie parisienne.

Sébastien sanglote. On l'a emmené au dépôt, près de la place Denfert-Rochereau, puis à la brigade des mineurs. On lui a passé les menottes. On l'interroge

brutalement. Il se sent accusé, alors qu'il est victime. Il comprend, enfin, parce que les policiers le lui disent, sur quelle galère

il a vogué. Il reste muet. Il aurait aimé qu'on le transportât à l'hôpital pour montrer les ravages infligés à son corps d'enfant. Il dit qu'on ne lui a rendu aucune perche... Mais, en retournant chez lui, avec sa mère, dont les réactions sont étonnamment absentes de sa mémoire - comme tout ce qui se rattache à son enfance volée - il sait qu'il doit rompre avec ses singuliers amis.

Puis s'ouvre une autre histoire. Celle d'un enfant de 13 ans trop tôt poussé dans le monde interlope des grands. Celui de l'argent. Il en manque, pour les petits joints et les belles fringues. Il connaît les endroits où l'on peut en gagner. Il commence à trainer, entre le Trocadéro et la porte Dauphine. Un soir, Sébastien se poste avenue Foch et se laisse aborder. Il y prend ses habitudes, deux ou trois fois par semaine. Pour ses clients, Sébastien a changé de nom. Il hante toujours les trottoirs de Paris. Il voudrait sortir de la prostitution. Maintenant, il a 22 ans.

Sylviane Stein ■

veulent notre peau ! Vous pouvez rejouer ! Mais utilisez un pseudo sympa et pas trop hard, ou suffisamment codé pour n'être compris que par des homos branchés. Rassurez-vous, les messages échangés sont libres et strictement confidentiels. » En clair : transgressez la loi en la contournant.

Ces pratiques interdites sont, en réalité, imparables.

D'abord, il est difficile de surveiller les 519 services de rencontres entre lesquels naviguent les pédophiles, même s'ils ont une prédilection pour Vidéomat, Byboy et ADO (Antenne dialogue optimal). C'est France Télécom qui est chargé de la surveillance et qui, en cas de problème, demande l'avis du Comité de la télématique anonyme pour savoir s'il faut ou non couper la ligne en question. Des plaintes au pénal peuvent également être déposées directement chez le procureur par des particuliers ou des associations. Mais, en fait, seuls les pseudos et les annonces sont attaquables : le texte des messages entre connectés est considéré

comme privé. Certains serveurs, tel Curiosa, se sont fait coincer moins pour leurs dialogues en direct qu'« à cause des titres utilisés, du style : "Cherche petite fille violée à Sarajevo en vidéo" ou "Cherche fruit vert à ouvrir" »...

Aux Etats-Unis, en l'absence de Minitel, des pédophiles utilisent le réseau Internet ou, surtout, Bulletin Board System (BBS), sorte de réseau « on line » privé, qui, comme Internet, est accessible de France. Il suffit d'un ordinateur et d'un modem pour pouvoir se connecter. Il est alors facile de télécharger des images pornographiques. En septembre 1994, un étudiant parisien a été interpellé dans le cadre d'une enquête ayant débuté deux mois plus tôt aux Etats-Unis, et poursuivie, via Interpol, au Danemark, aux Pays-Bas, puis en France. Ce fou d'informaticien, amateur de porno, a été relâché, les policiers estimant qu'ils n'avaient pas affaire à un vrai pédophile. L'étudiant avait tout de même diffusé quelque 200 images hard, achetées sur un serveur BBS danois. Ces systèmes très discrets inquiètent les policiers, qui savent que les images informatiques, plus volatiles et codées que les magazines et les vidéos, risquent de leur échapper et de couvrir des trafics.

Christophe Agnus ■

Le Minitel de la honte

C'est souvent par le 36-15 que les pédophiles recrutent leurs victimes. Pas facile à repérer.

Le Minitel est l'un des moyens utilisés par les pédophiles pour échanger leurs fantasmes, avant de troquer leurs photos, leurs vidéos, leurs écrits, mais aussi - plusieurs affaires récentes l'ont prouvé - pour racoler ou louer les services d'enfants. Il arrive aussi que, par jeu ou délibérément, des gamins livrés à eux-mêmes attirent des adultes par écran interposé.

N'importe quel enfant peut, ainsi, être sollicité en se connectant, par le 36-15, à des messageries en apparence anodines. Certains services annoncent d'entrée qu'ils interdisent

l'accès aux mineurs et à ceux qui se livrent à la prostitution. Ce qui n'empêche ni les uns ni les autres d'en user. Nous avons essayé, sous le pseudonyme de « Gary », 12 ans : les interlocuteurs se sont housculés, et, en moins d'une heure, deux rendez-vous ont été donnés. Il arrive que les pseudonymes trop transparents soient refusés. Sur 36-15, ADO, le message est explicite : « Tilt ! Votre pseudo a franchi la ligne jaune. Avec de tels pseudos sur la liste, le service risque d'être fusillé par tous ceux qui

nourrie de discours pseudo-libertaires. Il y a dix ans, l'affaire du Coral - ce « lieu de vie » pour handicapés dont les animateurs étaient poursuivis pour pratiques pédophiles - avait suscité des pétitions de soutien signées par des escouades d'intellectuels. Le ferait-elle encore aujourd'hui ? Sans doute provoquerait-elle le silence. Mais le silence aussi, parfois, est criminel.

Jacqueline Remy, avec Sylviane Stein et Christophe Agnus ■

Affaire Doucé: le juge Ricard demande l'audition de Pasqua

L18 27-2

Le juge d'instruction parisien Jean-François Ricard a sollicité l'aval du procureur de la République de Paris Bruno Cotte, et par conséquent de la chancellerie, pour entendre comme témoin le ministre de l'Intérieur Charles Pasqua dans l'affaire Doucé.

Le juge Ricard a transmis l'ensemble de son dossier sur « l'enlèvement, la séquestration illégale, et l'homicide volontaire » du pasteur Joseph Doucé et les récentes déclarations de Charles Pasqua mettant en cause les renseignements généraux (RG) dans cette disparition le 19 juillet 1990, pour que le parquet prenne des réquisitions l'autorisant à auditionner le ministre.

Le juge a néanmoins, d'après la loi, le pouvoir d'entendre le ministre sans en passer par là.

Le magistrat a préféré pousser le parquet, qui est placé sous l'autorité du ministère de la Justice, à prendre position sur un « acte important » de son instruction.

Le procureur de la République est bien ennuyé. Car l'affaire Schuller-Maréchal a révélé des dissensions entre la police judiciaire et le parquet de Paris, s'accusant mutuellement - avec courtoisie - d'omissions voire de mensonges sur les écoutes téléphoniques illégales entre le beau-père du juge Halphen et l'élu RPR des Hauts-de-Seine Didier Schuller. Charles Pasqua

a alimenté la guerre police-justice en exigeant, par lettre, des comptes à Pierre Méhaignerie sur « l'attitude du parquet de Paris » dans la conduite de cette enquête. Le garde des Sceaux ayant choisi de calmer le jeu, le procureur de la République risque, en donnant son feu vert au juge Ricard de raviver le contentieux.

Une audition après les accusations de Pasqua

Si la position du parquet de Paris n'est pas encore officiellement arrêtée, il y a des chances pour que Bruno Cotte renvoie la balle à Jean-François Ricard d'un laconique « vu et ne s'oppose » au nom de la « logique procédurale » qui confère au magistrat ins-

tructeur le pouvoir de se saisir lui-même. Il y a fort à parier que le juge Ricard, président - jusqu'au 1er janvier 1995 - de l'Association française des magistrats instructeurs (AFMI) concrétise son souhait d'entendre le ministre, d'autant que le dossier Doucé a sommé plusieurs mois dans le cabinet de la juge d'instruction Annie Grenier, avant qu'elle ne devienne conseillère juridique de Charles Pasqua. Lundi, au cours d'une réunion électorale à Marseille, le ministre de l'Intérieur avait déversé sa colère sur le « gouvernement socialiste (...) qui a couvert des crimes et des assassinats », insistant sur le sort du « pasteur Doucé qui a été

enlevé par des inspecteurs des renseignements généraux ». (Libération du 22 février). Trois policiers des RG, chargés à l'époque de surveiller le clergymen, sont toujours suspectés de ce meurtre, sans que la justice ait pu apporter des preuves de leur culpabilité. L'un d'eux, Jean-Marc Dufourg, a été révoqué pour cette affaire, mais l'inspecteur Gilles Azéma et l'enquêteur Pascal Passamonti sont encore dans la police.

L'ex-péfet de police mis en examen

Me Olivier Metzner, défenseur du compagnon de Joseph Doucé, a demandé dès mardi au juge de convoquer leur supérieur hiérarchique, Charles Pas-

qua qui « a l'air d'en savoir long sur cette histoire et doit fournir à la justice les éléments qu'il détient sur les RG ».

De son côté, la présidente de la chambre d'accusation, Martine Anzani qui instruit un autre aspect du dossier Doucé, a mis en examen le 15 juin 1994 l'ex-péfet de police de Paris, Pierre Verbrughe, « pour conservation d'un document obtenu à l'aide d'écoutes téléphoniques illicites portant atteinte à l'intimité de la vie privée d'autrui ». La ligne de la librairie Autres cultures du pasteur Doucé avait été branchée pour les RG via le groupement interministériel de contrôle (GIC) entre le 12 et le 27 juillet 1990, à l'époque où

ces pratiques étaient encore totalement illégales. A six mois de légiférer sur ces « interceptions de sécurité », Pierre Joxe alors ministre de l'Intérieur avait donné l'autorisation au préfet Verbrughe de montrer les transcriptions de cassettes au juge chargé de l'affaire Doucé qui les réclamait.

Pour la première fois, ces documents ont été versés à un dossier d'instruction. Les avocats du compagnon du pasteur en avalent profité pour déposer une plainte pour « atteinte à l'intimité de la vie privée ». Pour avoir obéi à son ministre de tutelle, le préfet Verbrughe se retrouve épinglé pour recel de documents issus d'une écoute illégale.

Patricia TOURANCHEAU

Affaire-Doucé gaat rol spelen in Franse verkiezingsstrijd

Van onze kerkredactie
AMSTERDAM - De moord op dominee Joseph Doucé in 1990 in Parijs is volgens de Franse minister Pasqua van binnenlandse zaken door inspecteurs van de politie-inlichtingendienst gepleegd. Hij moet uitleg komen geven bij de rechter-commissaris.

De kwestie-Doucé heeft destijds grote opschudding in Frankrijk gewekt, maar ook in Nederland, waar Doucé heeft gestudeerd en hij en zijn vriend Guy Bondar veel contacten hadden. In Parijs richtte de homoseksuele predikant een centrum op voor pastorale zorg aan seksuele minderheden. De politie-inlichtingendienst vertrouwde het zaakje niet en verdacht de dominee ervan een centrum voor pedofielen en een internationale handel in kinderporno te drijven. Ook de protestantse kerk in Frankrijk wilde niets van Doucé's werk weten en ontnam hem zijn bevoegdheden als dominee. Doucé sloot zich daarop aan bij de vrije baptisten.

Nadat hij al herhaaldelijk door de politie was lastiggevallen werd de toen 45-jarige Doucé in juli 1990 op een nacht door mannen in politie-uniform van zijn bed gelicht; drie maanden later werd zijn lijk gevonden op 50 kilometer van Parijs. De precieze toedracht en de moordenaars zijn niet achterhaald. Wel werd de naam van politie-inspecteur Dufourg genoemd, die bekend stond om zijn afkeer van homoseksuelen en die later voor een andere schietpartij werd veroordeeld. Procedures tegen hem en anderen in deze zaak lopen nog.

Minister Pasqua, die zelf politiek onder vuur ligt, heeft de affaire-Doucé nu opgerakeld in de verkiezingsstijd. Hij beschuldigt de vroegere, socialistische regering ervan „ misdaden en moordaanslagen toe te hebben gedekt ”. De advocaat van Doucé's vriend Bondar, Olivier Metzner, heeft erop aangedrongen dat Pasqua, „ die de indruk wekt over deze geschiedenis meer te weten ”, aan justitie bekend moet maken wat hij over de inlichtingendienst te melden heeft.

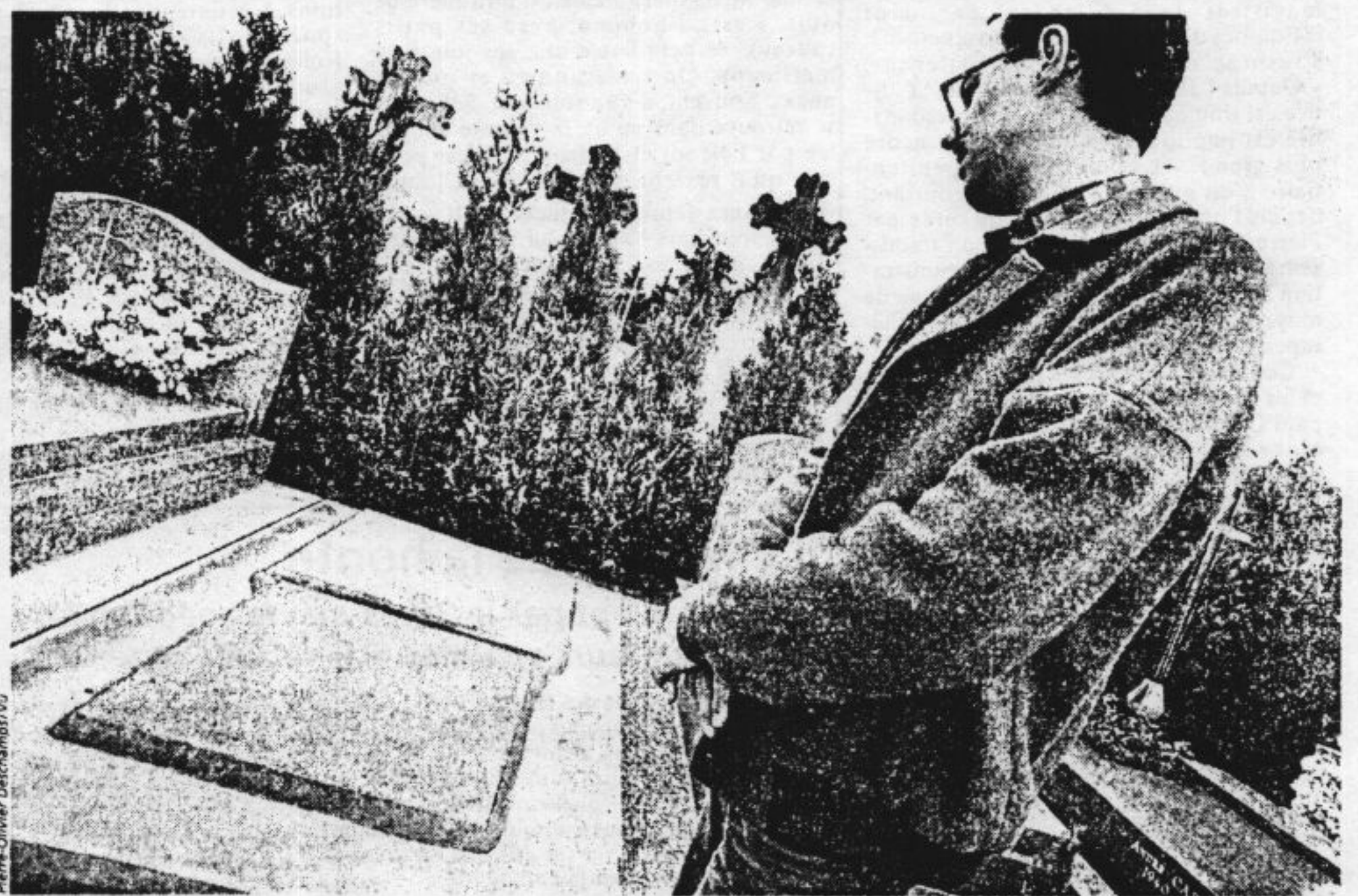
Affaire Doucé: le juge d'instruction pourrait entendre Charles Pasqua

L18 27-2

Me Olivier Metzner, avocat du compagnon du pasteur Joseph Doucé, enlevé à son domicile à Paris le 19 juillet 1990 et dont le corps avait été retrouvé trois mois plus tard en forêt de Rambouillet, a demandé hier au juge d'instruction Jean-François Ricard, chargé du dossier, d'entendre le ministre de l'Intérieur Charles Pasqua, qui a imputé cet enlèvement aux Renseignements généraux.

Le juge Ricard est sur le point de demander via le garde des Sceaux l'autorisation au conseil des ministres d'auditionner comme témoin Charles Pasqua, qui a désigné lundi les coupables de « l'arrestation et séquestration illégale, et (de) l'homicide volontaire » de Joseph Doucé. Lors d'une réunion électorale en faveur d'Edouard Balladur à Marseille, Charles Pasqua a affirmé lundi « sa détermination à défendre les policiers contre les critiques dont ils sont l'objet » et a ajouté « qu'il faillira d'autant moins que les attaques, venant de la gauche, émanent d'hommes qui ont soutenu un pouvoir qui a couvert des crimes et des assassinats ».

Le ministre de l'Intérieur a insisté sur le sort du « pasteur Doucé qui a été enlevé par des inspecteurs des Renseignements généraux ».

Guy Bondar se recueillant sur la tombe de son compagnon, le pasteur Joseph doucé en juillet 1992.

Joseph Doucé est parti en compagnie des deux inconnus pour ne plus jamais revenir.

Un dossier vide de preuves

Or une équipe de Renseignements généraux, chapeauté par l'inspecteur Jean-Marc Dufourg (révoqué depuis), surveillait Joseph Doucé encore un quart d'heure plus tôt. Ils jurent en chœur avoir « levé la planque » à 20h15 pour partir sur une autre mission. Alibi invérifiable.

Depuis quatre ans, les

trois inspecteurs des RG sont toujours les suspects numéro un, sans que la justice n'ait pu à ce jour les « accrocher » solidement. Le dossier est toujours vide de preuves et de mises en examen. Pour cette raison, les affirmations de Charles Pasqua intéressent au plus haut point Me Metzner, défenseur de Guy Bondar, qui partageait la vie du pasteur: « C'est la première fois qu'un ministre de l'Intérieur, donc le supérieur hiérarchique des policiers, accuse les RG de l'enlève-

ment et de l'assassinat de Joseph Doucé. M. Pasqua a l'air d'en savoir long sur cette affaire et de déténir des éléments permettant d'affirmer que les coupables sont des policiers. S'il sait des choses, il doit s'expliquer devant la justice ».

Une opération de basse police

Parses déclarations, le ministre de l'Intérieur a clairement laissé entendre qu'il était susceptible d'apporter des précisions sur l'identité des auteurs de l'enlève-

vement du pasteur, voire de ses meurtriers.

Les propos de Charles Pasqua confortent, en outre, l'hypothèse privilégiée par la Brigade criminelle du quai des Orfèvres d'une opération de basse police: une bande de RG, du groupe des enquêtes réservées de Paris, aux méthodes douteuses (chargé de vérifier si les activités du pasteur homosexuel ne masquaient pas un réseau de pédophilie), décide un soir « d'arracher » (embarquer pour délier la langue, ndr) Joseph Doucé pour le

faire parler... jusqu'à la mort. Son cadavre devait être retrouvé en forêt de Rambouillet trois mois après sa disparition.

A vouloir porter des coups « au gouvernement socialiste » - « ceux qui donnent des leçons aujourd'hui ne se sont pas tellement manifestés à l'époque » -, Charles Pasqua risque de devoir montrer prochainement s'il a la langue aussi bien pendue face au magistrat qui recherche en vain la vérité sur le meurtre du pasteur Doucé.

Patricia TOURANCHEAU

Die Lust am Kind: Soziologe verharmlost die Pädophilie

Bloss spielerisch oder schon widerlich?

DIE WELTWOCHEN 23-2

VON BARBARA LUKESCH

Unsere Grosseltern hielten Onanie für gefährlich. Unsere Eltern warnten uns vor den Homosexuellen. Und wir dulden es, dass die Polizei die Pädophilen verfolgt. Diese Analogie fand sich kürzlich auf einem Flugblatt, mit dem pädophile Männer zu einer öffentlichen Veranstaltung an der Universität Zürich einluden.

Seit Jahren versuchen Schweizer Pädophile, Aufmerksamkeit und gesellschaftliche Akzeptanz zu erlangen. Gemäss eigenen Worten «erheben sie den Anspruch, dass ihre Bedürfnisse und die ihrer jungen Freunde ernst genommen werden». Ihre Arbeit bezweckt «die Entkriminalisierung der Pädophilie».

Von jeher gehört es zu den bevorzugten Strategien der Pädophilen, Autoritäten, reputierte Fachleute, am liebsten Professoren

sich Lautmann zum Sprachrohr der Pädophilen, übernimmt er doch exakt deren umstrittene Eigendefinition.

Unter Wissenschaftlern stösst Lautmanns Theorie auf Widerspruch. Martin Dannecker, Sexualwissenschaftler an der Universität Frankfurt, lehnt «dieses desexualisierte Getue» entschieden ab und tarziert es als «Verleugnung und Beschönigung der Realität». Dannecker stösst sich bereits am Begriff «Pädophiler», den er stets durch «Pädosexueller» ersetzt, da bei solchen Männern sexuelle Interessen «immer vorhanden» seien.

Lautmann, soviel ist sicher, verletzt das Gebot der Wissenschaftlichkeit in mancher Hinsicht. So schreibt er, es gebe «fünf Prozent echte Pädophile». Nach der Quelle dieser Zahl sucht man im Buch allerdings vergeblich. Fragt man ihn nach der Herkunft dieser Ziffer, will er sie nur noch «als lockeren Fingerzeig» verstanden wissen.

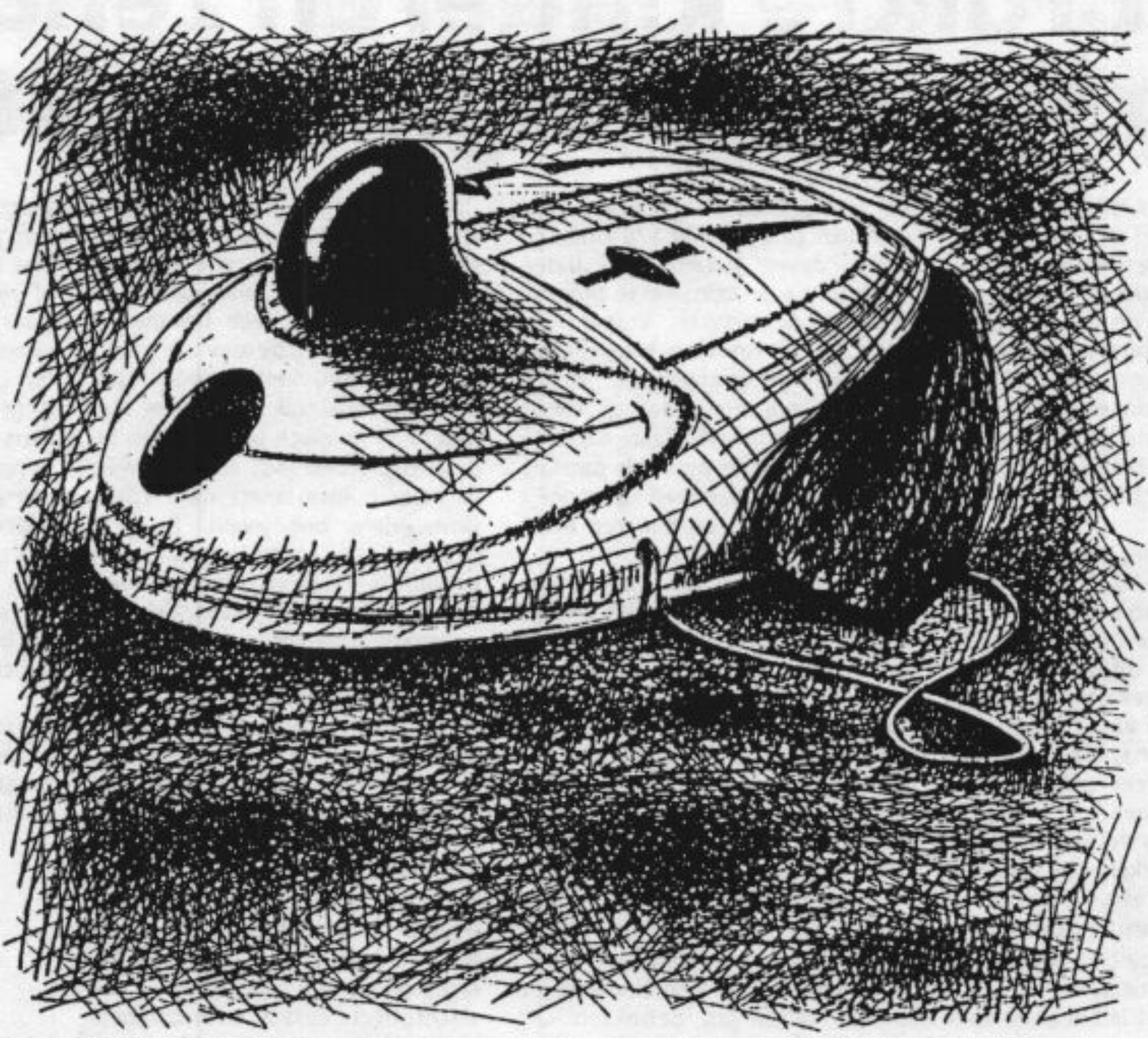
«Die entscheidende methodische Schwäche, die sich durch das ganze Buch hindurchzieht», kritisiert Professor Martin Dannecker, liege darin, «dass die andere Seite, das heisst die Kinder, nicht zu Wort kommen». Dabei verspricht Lautmann mitten im Buch selber, dass er die echte Pädophilie als «zweiseitige Kommunikation untersuchen und dabei nacheinander das Kind und den Erwachsenen betrachten» wolle. Nur: In Lautmanns Werk sagt kein Kind auch nur ein einziges Wort. Alles, was über kindliches Entgegenkommen, kindliche Lust, ja Verführung und kindliches Vergnügen, mit einem Wort über die Freiwilligkeit des kindlichen Mittuns bei sexuellen Handlungen, gesagt wird, erfährt die Leserschaft ausschliesslich aus dem Mund von Männern. Für dieses gravierende Defizit hat Lautmann eine merkwürdige Erklärung zur Hand: Kinder seien einer Befragung nicht zugänglich, behauptet er; und wenn überhaupt, müsste diese Arbeit von Psychologen geleistet werden.

Sexualwissenschaftler Dannecker lässt sich von solcher Argumentation keineswegs überzeugen. Er werde den Verdacht nicht los, sagt Dannecker, dass auf die Schwere der Kinder verzichtet wurde, «weil man Angst hatte, ihre Aussagen könnten diejenigen der Männer als beschönigend entlarven».

In methodischer Hinsicht ist Lautmanns Vorgehen, zumal für einen Soziologen, mindestens ungewöhnlich. Er definiert seine sechzig Probanden weder beruflich noch vom sozialen Status oder vom Alter her. Damit verschleiert er all jene Faktoren, die das in einer Erwachsenen-Kind-Beziehung stets angelegte Machtgefälle zusätzlich verstärken könnten: Die Abhängigkeit eines Kindes wird noch grösser sein, wenn sein eigener Lehrer eine persönliche Beziehung zu ihm sucht.

Ein so zentraler Aspekt wie das Machtgefälle scheint für Lautmann aber unwesentlich zu sein. Machtgefälle, erklärt er, könne es schliesslich auch in Beziehungen zwischen zwei Erwachsenen geben. Dieser Vergleich überzeugt indessen weder vom Inhalt noch von der Methodik her. Den Zürcher Gerichtspsychiater Martin Kiese-wetter animieren Lautmanns Verharmlosungen denn auch zu einer scharfen Replik: «Mit dem Dreck der anderen kann man sich niemals die Hände waschen.»

Bisweilen vergriff sich der Professor auch schlicht im Ton. Etwas dann, wenn er die sexuellen Praktiken der Pädophilen verharmlost: «Das Aussergewöhnliche wird offenbar ausgespart. Insoweit kann ich etwas Entwarnung geben: keine Faust in Knabendärmen, keine sechsjährige Domina mit Peitsche, keine der bekannten Perversionen.»

Verharmlosung aus Angst vor Entlarvung: Professor Rüdiger Lautmann liefert «lockere Fingerzeige»

EIN VERBRECHEN begeht gemäss Strafgesetzbuch, wer sexuelle Handlungen an Kindern vornimmt. Nun gibt sich der renommierte deutsche Soziologie-Professor Rüdiger Lautmann dazu her, dieses Verbrechen zu verharmlosen. In Zürich referierte er kürzlich auf Einladung von Schweizer Pädophilen über sein Buch «Die Lust am Kind». Schauplatz dieses Auftritts: die Universität.

zu suchen, die sich in ihren Dienst nehmen lassen. 1989 war es ihnen denn auch gelungen, eine ihrer Fachtagungen mit dem international bekanntesten Sexualwissenschaftler Ernest Borneman aufzuwerten.

In der letzten Zeit tat sich die Zürcher «Fach- und Selbsthilfegruppe Pädophilie» schwerer damit, grosse Fische an Land zu ziehen. Beim Zürcher Professor Claus Buddeberg und seinem Frankfurter Kollegen Martin Dannecker klopfte sie vergeblich an. Mehr Glück hatte sie bei Rüdiger Lautmann, dem angesehenen Professor für Soziologie aus Bremen, der jüngst das Projekt «Phänomenologie sexueller Kontakte zwischen Erwachsenen und Kindern» vorgelegt hatte. Lautmann war gern bereit, seinen ersten öffentlichen Vortrag über «Die Lust am Kind» – so der Nuchtitel seiner Forschungsergebnisse – an der Limmat zu halten.

Auf eine Publikation dieser Art hatten die Pädophilen lange warten müssen. Schon vor mehreren Jahren hatten sie ihr Interesse geäussert, dass Pädophilie «von neutralen Instanzen untersucht und Ergebnisse publiziert werden». Diese sollten dann «Eingang in die Gesetzgebung finden».

Desexualisiertes Getue

Lautmann tat ihnen den Gefallen. In einer mit rund 300'000 Franken dotierten Studie erforschte er sechzig Männer, sogenannte «echte» Pädophile, und deren Sexualleben. Gemäss eigenen Aussagen handelten diese Männer sowohl frei von sadistischen wie auch ausbeuterischen Impulsen. Eine Studie dieser Art war Neuland im deutschsprachigen Raum.

Professor Lautmann, das deklariert er ganz offen, «will den Pädophilen helfen». Er will dazu beitragen, «dass ihnen Gerechtigkeit widerfährt, da sie ein anderes Verständnis als Inzeststäter und sexuelle Ausbeuter verdienen».

Mit diesem Ansatz schaffte er es, den «echten» Pädophilen, die die Psychiatrie bis anhin auch «Kern-» oder «strukturierte» Pädophile nannte, ein überraschend harmloses Gesicht zu verpassen. Seine Probanden, wird der wohlwollende Ordinarius nicht müde zu behaupten, seien in erster Linie an sozialen Kontakten mit Kindern und erst zweitrangig an sexuellen Handlungen mit ihnen interessiert. Damit macht

Nahezu unerträglich ist sein Hang zur Koketterie: «Wie beschwerlich der Weg zum pädophilen Selbstverständnis ist – fast hätte ich gesagt: der Aufstieg – lässt sich un schwer vorstellen.» Den Kinderschützerinnen reibt er genüsslich unter die Nase, dass sie womöglich «einer Illusion aufsitzen», sollten sie sich «in der Hoffnung wiegen, den Anfängen zu wehren».

Lautmanns Goodwill für seine «Pädos», wie er sie in deren Gruppenslang bisweilen nennt, lässt ihn manche Verhaltensweisen mit erstaunlicher Nachsicht kommentieren. Auch solche, die in den Bereich der psychischen Gewalt gehören: «Sanfte Überredung», weiss er, «ist sicher harmlos und mit dem hohen Mass an Verbalisierung im pädophilen Aushandeln notwendig verbunden. Einiges Zureden erfordert es offensichtlich, wenn der Pädophile berührt werden möchte.»

Richtig schön befummeln

Regelrecht abstossend wirkt das professorale Verständnis in Zusammenhang mit massiven Übergriffen eines seiner Probanden an einem Mädchen: «Die Zwölfjährige habe ich von hinten an die Brust gefasst», beschreibt der Mann seine Handlungen, «und sie dann ins Schwimmbecken geschmissen, so dass ich richtig schön die Brust befummeln konnte. (...) Erst wollte sie nicht so recht, dann habe ich sie überzeugt und sie ausgezogen, habe ein bisschen an der Muschi rumgefummelt.» Kumpelhaft kommentiert Lautmann: «Geht der Bürsche nun bloss forsch ran, oder tut er den Mädchen etwas zuleide? (...) Ist sein Verhalten nun mehr spielerisch oder vor allem widerlich? Vielleicht blamiere ich mich schon allein dadurch, dass ich noch fragen kann.» Wie wahr.

Was Lautmanns Buch so fatal in seiner Wirkung macht, ist die Reputation seines Autors Rüdiger Lautmann, 60, ist ein anerkannter Jurist und Soziologe. Mit Publikationen wie «Homosexualität – Handbuch zur Theorie und Forschungsgeschichte» (1990) hat er sich einen guten Ruf erscriben.

So erstaunt es nicht, dass die Mehrzahl der Rezensenten seinem Buch über «Die Lust am Kind» trotz delikater Materie eher unkritisch begegnet und dem Autor viel Anerkennung zollt. Unerklärlich bleibt die Würdigung des Werks in der Fachzeitschrift «Psychologie heute», die den Autor seine Thesen nahezu unkommentiert verbreiten lässt.

Viel Sympathie findet Lautmanns Buch insbesondere bei homosexuellen Männern. In der Schwulenzeitschrift «Andersschme» stimmte ein Rezensent eine regel-

rechte Hymne auf «Die Lust am Kind» an. Er verglich das Buch mit einem «wohl-tuend differenzierten Fels, der der Brandung einer von den Boulevardmedien angeheizten Pogromstimmung trotzt».

Eitliche Schwule haben von jeher ein ungeklärtes und ambivalentes Verhältnis zur Pädophilie, das oft von mangelnder Abgrenztheit geprägt ist. Sei es, weil diese Männer selbst vor noch nicht allzu langer Zeit mit dem Vorwurf konfrontiert waren, jeder von ihnen sei ein Knabenschänder, sei es, weil sie generell und offenbar undifferenziert Solidarität mit Randgruppen empfinden, die auf Grund ihrer sexuellen Vorlieben diskriminiert werden.

So waren die organisierten Schwulen 1992 erst auf Druck der Lesben bereit, den Antrag auf assoziierte Mitgliedschaft einer Pädophilengruppe in ihren Dachverband IACI abzulehnen. Auch innerhalb der International Lesbian and Gay Association ILGA brauchte es die Drohung, die ILGA würde ihren Beobachterstatus bei der Uno verlieren, wenn die Pädophilengruppen nicht ausgeschlossen würden.

Ange-sichts dieser Konstellationen konnte es nicht überraschen, dass der Bremer Wissenschaftler nicht nur von der Pädophilengruppe, sondern auch von den Homosexuellen Arbeitsgruppen Zürich HAZ und der schwulen Studentenorganisation «zart & heftig» nach Zürich eingeladen wurde. Zwar war man sich im Vorstand der HAZ sehr wohl bewusst, damit erneut «Missverständnisse» zu provozieren, nahm das aber in Kauf «zugunsten der Möglichkeit, eine öffentliche Diskussion über Pädophilie, ein gesellschaftlich relevantes Thema, führen zu können».

Naiv und unvorsichtig überliessen die homosexuellen Männer den Pädophilen die Federführung und fanden prompt ihren Namen auf dem Einladungsflugblatt wieder, das zu einer regelrechten Propagandaveranstaltung für Kinderliebe einlud. Dreist wurden dort Onanie, Homosexualität und Pädophilie gleichgesetzt. Eine Analogie, die selbst Marcel Tappeiner, Präsident der HAZ, nachträglich als «absurd» bezeichnet und von der er sich heute «deutlich distanziert».

Um als externe Gruppierung an der Universität Zürich Gastrecht zu bekommen, suchten sich die Pädophilen ihren Partner gezielt aus: «zart & heftig», die Studentengruppe, öffnete ihnen die Türen zu den begehrten Räumlichkeiten an der Rämistrasse und trug das Ihre dazu bei, der Veranstaltung den Anstrich von Seriosität und Wissenschaftlichkeit zu verleihen.

Lautmanns Vortrag lockte denn auch

zahlreiche Besucher und Besucherinnen an. Des Professors einfühlsame Worte zugunsten der Randgruppe, seine Verharmlosung ihrer Taten bei gleichzeitiger Ausblendung der Folgen für die Opfer mögen den einen oder die andere tatsächlich irritiert haben. Sollten die wahren Opfer, die echten Kinderfreunde, die tapfersten Helden womöglich, wirklich die geächteten Männer sein?

Diese Beihilfe zur Verunsicherung danken die Pädophilen dem Professor sehr. Sie sind froh, dass sie mit seinem Büchlein nun endlich eine Festschrift zur Hand haben, um beispielsweise bei den Eltern kleiner Freunde um Goodwill und Akzeptanz zu werben.

Nicht zuletzt auf juristischem Parkett leistet ihnen Lautmanns Werk unschätzbare Dienste. Paul H. Langner, der bevorzugte Zürcher Pädophilen-Anwalt, hat sich von Klienten bereits auf die relevanten Stellen hinweisen lassen und verwertet sie seither in seinen Pädoyers. Er schätze «die aktuelle Materialsammlung», sagt er, «auch wenn die schönen Statistiken fehlen, die sich genussvoll zitieren lassen».

Tischtennis spielende «Kerlis»

Bereits ist ein Nachfolgewerk in Sicht, nicht aus Lautmanns Feder zwar, aber aus derjenigen seines Mitarbeiters und Mitforschers Rainer Hoffmann. Dieses befasst sich mit dem «Alltag pädophiler Beziehungen» und dürfte ebenfalls dazu beitragen, sexuelle Handlungen Erwachsener mit Kindern zu verharmlosen respektive, wie Lautmann sagt, «das Kind als Sexualwesen im 21. Jahrhundert plausibler zu machen».

Zu Lautmanns Fangemeinde gehört auch Silvia Tanner. Die 43jährige Mutter zweier Söhne, motiviert durch den Selbstmord eines pädophilen Freundes, aufgewühlt von Schuldgefühlen und inzwischen getrieben von viel Geltungsdrang, betreibt in Schleithem SH «die einzige Beratungsstelle für Pädophile in der Schweiz und in ganz Europa» (Eigenwerbung). Sie qualifiziert ihre «hald einmal sechzig Klienten» ganz im Sinne Lautmanns allesamt als «echte» Pädophile, die sich mit sozialen Kontakten zufriedengäben und es nicht auf Sex mit Kindern abgesehen hätten: «Die Kerlis sind ja schon glücklich», sagt Tanner, «wenn sie mit den Kindern Tischtennis spielen können.»

Dass ihr der grosse deutsche Meister anlässlich seines Vortrags in Zürich die Hand gedrückt und «viel Kraft» gewünscht hat, hat ihr «enorm gut getan».

Rüdiger Lautmann: Die Lust am Kind. Klein Verlag, Hamburg

Misbruikte kinderen zenden betrouwbaar signalen uit

JR 11/2

AMSTERDAM (ANP) - Kinderen die seksueel zijn misbruikt, zenden daarover betrouwbare signalen uit. Uitingen als seksueel agressief gedrag, veel masturbatie, angsten en te veel kennis over seksualiteit gezien de jeugdige leeftijd, tonen in de meeste gevallen aan dat het kind betrokken is geweest bij ontucht.

Dat blijkt uit een onderzoek van Francien Lamers-Winkelmann (54), waarop zij dinsdag promoveert aan de Vrije universiteit in Amsterdam. Volgens de VU is dit het eerste uitgebreide onderzoek naar de aard en betrouwbaarheid van die signalen. De onderzoekster is uitgegaan van wat jonge kinderen zelf vertellen over hun ervaringen. „Tot nu toe was datgeen wat bekend is over herkenning van misbruik afkomstig van volwassenen, die dan pas beseften wat zij zelf ooit voor aanwijzingen hadden gegeven”, zegt Lamers. Bij 227 van de 351 in het onderzoek betrokken kinderen bestonden ster-

ke vermoedens van seksueel misbruik. Uiteindelijk zijn 178 kinderen geïnterviewd, waarbij 103 inderdaad aangaven seksueel te zijn misbruikt door ouderen. Volgens Lamers geven kinderen hierover geloofwaardige verklaringen. „Ik heb geen aanwijzingen dat zij hierin minder betrouwbaar zijn dan volwassenen. Onder bepaalde omstandigheden kan beïnvloeding mogelijk zijn, maar dat is bij ouderen eveneens het geval”, zegt ze. Ook het gegeven dat kinderen een onbeperkte fantasie in hun verhaal kunnen mengen, betekent voor de onderzoekster niet dat hun verhaal niet deels zou kloppen. Lamers: „Fantasie bestaat altijd op basis van de werkelijkheid. Als wij een kind in Afrika vragen om sneeuw en een igloo te omschrijven, dan is wel een basis nodig om dit juist te vertellen. Het kind moet iets van sneeuw hebben gezien, of verzint iets compleet anders.”

In het onderzoek, uitgevoerd van 1982 tot 1990, waren kinderen onder de twaalf jaar betrokken. Om vergelijkingen te kunnen maken,

zijn de kinderen onderverdeeld in vijf groepen. De eerste groep omvatte 62 kinderen bij wie seksueel misbruik bewezen was door een strafzaak of door een bekentenis van de dader. Bij de tweede groep (125 kinderen) vermoedden hulpverleners misbruik maar was dat (nog) niet juridisch bewezen, en bij de derde groep (40) achtten twee of meer hulpverleners de eerdere vermoedens ongegrond. De rest (124) zat in de controlegroepen vier en vijf. De kinderen van groep vier waren lichamelijk mishandeld of verwaarloosd en groep vijf had hiermee helemaal geen ervaringen. De conclusie van Lamers' onderzoek is dat kinderen uit de eerste twee groepen dezelfde signalen afgeven, terwijl de anderen veel minder of andere signalen afgeven. Slachtoffers van misbruik hebben vaak psychosomatische klachten, zijn angstig. Een kwart geeft aan dat ze pijn hebben rond de anus en geslachtsdelen. Lamers wijst erop dat uit literatuuronderzoek blijkt dat niet alle slachtoffers gedrags- en emotionele problemen hebben.

Volgens haar verschillen de signalen van misbruikte kinderen duidelijk met die van kinderen die geslagen of verwaarloosd zijn. „Zij vertonen meer fysieke agressie en hebben vooral problemen hoe ze met anderen omgaan.” Angsten op zich hoeven volgens Lamers niets ernstigs te betekenen. „Vrijwel ieder kind kent een periode van angsten, zoals bang zijn voor spoken en engerds onder het bed. Dat gaat vanzelf weer over. De angsten van misbruikte kinderen zijn van een andere aard. Dan zijn kinderen bang voor bepaalde personen of willen ze niet naar de WC.”

De vraaggesprekken met de jonge kinderen verliepen wisselend. Soms praatten peuters voluit, terwijl negenjarigen juist hun mond hielden.

Seksueel misbruik hakt er diep in UN 11/2

Uit de wetenschappelijke literatuur over kinderen jonger dan 12 jaar zou blijken dat seksueel misbruikte kinderen in sterkere mate met seksualiteit bezig zijn dan niet seksueel misbruikte maar wel mishandelde of verwaarloosde kinderen. Tevens zouden ze vaak op verschillende manieren gedrags- of emotionele problemen hebben. Aan de hand van signalen van ouders en hulpverleners blijkt dat seksueel misbruik vrijwel dezelfde problemen laat zien als mishandeling of verwaarlozing. Bij misbruikte kinderen bleken meer signalen voor te komen over anus en geslachtsdelen, waren meer psychosomatische problemen en angsten en gedroegen kinderen zich meer teruggetrokken of afwijkend. Driekwart van die kinderen zijn meisjes, 68% is jonger dan 6 jaar en 62% is misbruikt door personen buiten het gezin. Ouders signaleren in meer dan de helft van de gevallen het misbruik, vooral als dat buiten het gezin plaatsvindt, terwijl hulpverleners met name binnen het gezin misbruik achterhalen. (Bron: proefschrift van mevrouw F. Lamers-Winkelmann, gepromoveerd aan de VU Amsterdam)

'Arts moet kind bij vermoeden van misbruik bekijken'

Van onze verslaggever
Maria Hendriks
AMSTERDAM

14-2-95
Een kwart van de seksueel misbruikte kinderen klaagt over pijn aan geslachtsdelen en anus. Daarom vindt F. Lamers-Winkelmann, die vandaag op dat onderwerp promoveert, dat een kind bij wie seksueel misbruik wordt vermoed, altijd door een arts moet worden onderzocht. Dat gebeurt nu eigenlijk nooit, omdat ouders en hulpverleners denken dat dit extra belastend is voor een kind. Als het met respect gebeurt, hoeft dat volgens Lamers niet zo te zijn.

Blijkens het onderzoek van Lamers zijn er geen signalen die rechtstreeks wijzen op seksueel misbruik. Wel klagen misbruikte kinderen vaker over pijn aan hun genitaliën en hun anus, vertonen ze vaker seksueel afwijkend gedrag, zijn ze vaker bang en teruggetrokken en hebben ze vaker psycho-somatische klachten dan kinderen met wie om andere redenen wat aan de hand is.

Hoewel ook niet misbruikte kinderen soms excessief masturberen, andere kinderen opdringerig seksueel benaderen of voortdurend bezig zijn met sex, vertonen misbruikte kinderen dit soort gedrag vaker. Bovendien blijken zij kennis te hebben over sex die hun leeftijd te boven gaat.

Het is niet erg duidelijk welke details kinderen op welke leeftijd normaal gesproken over sex weten. Dat moet volgens Lamers maar eens worden onderzocht. Maar weten hoe sperma smaakt, of hoe een orgasme verloopt is voor een zeventjarige niet normaal.

Lamers is herhaaldelijk aangevallen vanwege de manier waarop zij als orthopedagoog kinderen zou interviewen die vermoedelijk misbruikt zijn. De kritiek was dat ze suggestieve vragen stelde. Kinderen zouden *sowieso* onbetrouwbare getuigen zijn in incestzaken.

In haar proefschrift heeft Lamers 178 vraaggesprekken met kinderen geanalyseerd, gehouden door politie, justitie en hulpverleners tussen 1982 en 1990. De criteria die ze

hanteerde, zijn door vriend en vijand geaccepteerd. Lamers stelt vast dat de uitspraken van kinderen vanaf zes jaar voor het merendeel betrouwbaar zijn. Peuters en kleuters leggen iets vaker foutieve verklaringen af.

Dat wil nog niet zeggen dat deze kinderen seksueel misbruik verzinnen of gecoacht zijn tot het doen van onjuiste uitspraken. Ook hun fantasie is geen bron voor valse beschuldigingen, want het ontbreekt jonge kinderen aan kennis en kunde om een geloofwaardige valse verklaring in elkaar te draaien.

Basisschoolkinderen zijn goed bestand tegen suggestieve of leidende vragen. Een kwart van de peuters ging er wel in mee. Zelfs extreme druk leidt bij kinderen niet altijd tot foutieve verklaringen. Zo vertelde een meisje dat ze thuis had toegegeven dat meneer X. het had gedaan, nadat ze onder de koude douche was gezet. Maar, vertelde ze de interviewer, er was echt niets gebeurd en of hij dat ook maar aan de ouders wilde vertellen.

Jonge kinderen hebben meer hulp nodig om zich dingen te herinneren als het gebeurde langer geleden is. De eis dat kinderen zonder meer hun verhaal doen, vindt Lamers niet realistisch. Jonge kinderen moeten af en toe een zetje krijgen met vragen als 'was het voor of na je verjaardag?' of met poppen. Met anatomisch correcte poppen kunnen ze laten zien wat ze bedoelen.

Een ander criterium om getuigenissen te beoordelen zijn details in de verklaring. Het viel Lamers op dat veel kinderen het moeilijk vinden over de gepleegde seksuele handelingen te praten, vooral details over orale sex. Soms ging dat gepaard met kokhalzen, hees worden en ademhalingsmoeilijkheden.

Hoewel vaak wordt gesuggereerd dat kinderen proberen de interviewer te plezieren door altijd iets te zeggen, ook als ze niets weten, zelden de meeste kinderen wel eens: 'Ik weet het niet.' Veel kinderen (42 procent) lieten tijdens het vraaggesprek helemaal niets los. Bij die interviews stelden de ondervragers de meeste suggestieve vragen.

Kinderen betrouwbaar in signalen over ontucht ON 10/2

ANP
Amsterdam

Kinderen die seksueel zijn misbruikt, zenden daarover redelijke betrouwbare signalen uit. Uitingen als seksueel agressief gedrag, veel masturbatie, angsten en te veel kennis over seksualiteit gezien de jeugdige leeftijd, tonen in de meeste gevallen inderdaad aan dat het kind betrokken is geweest bij ontucht.

Dat blijkt uit een onderzoek van Francien Lamers-Winkelmann (54), waarop zij dinsdag promoveert aan de Vrije Universiteit in Amster-

dam. Volgens de VU is dit het eerste uitgebreide onderzoek naar de aard en betrouwbaarheid van die signalen. Bij 227 van de 351 in het onderzoek betrokken kinderen bestonden sterke vermoedens van seksueel misbruik. Uiteindelijk zijn 178 kinderen geïnterviewd, waarbij 103 inderdaad aangaven seksueel te zijn misbruikt door ouderen. Volgens Lamers geven kinderen hierover geloofwaardige verklaringen. „Ik heb geen aanwijzingen dat zij hierin minder betrouwbaar zijn dan volwassenen. Onder bepaalde omstandigheden kan beïnvloeding mogelijk zijn, maar dat is bij ouderen eveneens het ge-

val”, zegt ze. Lamers concludeert dat signalen van misbruikte kinderen duidelijk verschillen met die van kinderen die geslagen of verwaarloosd zijn. „Zij vertonen meer fysieke agressie en hebben vooral problemen hoe ze met anderen omgaan.” Angsten op zich hoeven volgens Lamers niets ernstigs te betekenen. „Vrijwel ieder kind kent een periode van angsten, zoals bang zijn voor spoken en engerds onder het bed. Dat gaat vanzelf weer over. De angsten van misbruikte kinderen zijn van een andere aard. Dan zijn kinderen bang voor bepaalde personen of willen ze niet naar de WC.”

“De praktijk is nog steeds: als het niet bewezen is, is het niet waar en dan wordt er niets ondernomen.” Orthopedagoge Francien Lamers concludeert in haar promotie-onderzoek dat veel kinderen die seksueel worden misbruikt het zonder hulp moeten stellen zolang het bewijs niet kan worden geleverd. “De vraag is of je hier de geijkte bewijslast moet toepassen.”

door LOES DE FAUWE

13-2
AMSTERDAM - Kinderen, ook heel jonge, die seksueel zijn misbruikt, kunnen daar over het algemeen goed en betrouwbaar over vertellen. Hoewel kinderen net als volwassenen zijn te beïnvloeden, blijkt in de praktijk dat zelfs heel jonge kinderen zich verzetten tegen suggestieve vragen en niet geneigd zijn te gaan fantaseren.

Dit is een van de conclusies die de orthopedagoge Francien Lamers (54) trekt in haar proefschrift 'Seksueel misbruik van jonge kinderen', waarop zij morgen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam promoveert. Lamers deed onderzoek naar de signalen die misbruikte kinderen zelf afgeven, naar degenen die mogelijk misbruik signaleerden en naar de manier waarop de zaak aan het licht kwam. Ook analyseerde ze wat kinderen zelf vertelden over wat hun was overkomen en de betrouwbaarheid van hun verhaal.

Het horen van kinderen blijkt dus heel goed mogelijk en de praktijk leert dat een kind in tweede en derde instantie, na gericht vragen, met een meer gedetailleerde verklaring komt. Het verdient dus aanbeveling de huidige (politie-)praktijk, waarin uit

angst voor sturing een kind slechts één keer gehoord mag worden, te veranderen.

De meeste kinderen die seksueel zijn misbruikt onderscheiden zich in gedrag van kinderen die 'gewoon' zijn mishandeld. Ze hebben vaker psychosomatische klachten, vertonen veel vaker afwijkend seksueel gedrag alsmede een terugval in hun ontwikkeling en ze zijn angstiger. Een kind met deze gedragsproblemen blijkt vaak betrokken te zijn geweest bij ontucht of seksueel misbruik. Ook al is vaker niet dan wel het juridisch bewijs te leveren.

Lamers analyseerde 227 Nederlandse onderzoeken in zaken waarin seksueel misbruik werd vermoed. Het betrof kinderen in de leeftijdscategorie van nul tot twaalf jaar; de gemiddelde leeftijd was 5,4 jaar. Zij verzamelde het materiaal van zaken waarin zij en twee collega's in de loop van de jaren tachtig als deskundigen betrokken zijn geweest, vergeleek gegevens en liet andere externe deskundigen de interviews met kinderen analyseren.

Van die 227 zaken bleek in veertig gevallen het vermoeden van misbruik ongegrond. In 62 gevallen werd het misbruik strafrechtelijk bewezen en in 125 zaken werd door meerdere deskun-

digen een ernstig vermoeden van misbruik vastgesteld, maar ontbrak het juridische bewijs.

Een van de belangrijkste en tevens zuurste bevindingen van Lamers is dat er grote overeenkomsten bestaan tussen de kinderen bij wie het bewijs van misbruik was geleverd en de groep waarbij het onderzoek bleef hangen in 'een ernstig vermoeden van'. Beide groepen vertonen dezelfde symptomen, in beide groepen werd door meerdere deskundigen seksueel misbruik vastgesteld, maar alleen bij de eerste groep werd ingegrepen. De meesten van de 125 kinderen bij wie het juridisch bewijs niet kan worden geleverd, worden nog steeds misbruikt, is de overtuiging van Lamers.

“De praktijk is nog steeds: als het niet bewezen is, is het niet waar en dan wordt er niets ondernomen. Kijk, is het de buurman, dan kun je het kind weghouden, maar meer dan zestig procent van de daders was iemand van binnen het gezin en dan houdt het op. Een meid van vijftien kan weglopen, maar een kind van vijf is afhankelijk van anderen. Natuurlijk is het ijszeggend dat een groot deel van de kinderen uit dit onderzoek nog steeds wordt misbruikt, maar dat mag je niet zeggen, want dan ben je emotioneel.”

Lamers is de eerste in Nederland geweest die de onderzoekspraktijk naar misbruik van jonge kinderen tegen het licht heeft gehouden. Haar onderzoek is weliswaar niet representatief, maar geeft door de willekeur van de zaken waarmee zij en haar colle-

Controversy about false memory syndrome still rages. Parents protesting their innocence of sexual abuse cite three flagship cases which they consider to be proof of the existence of the phenomenon. **Beatrix Campbell** believes they are not

Mind games

GUA WEEKLY 11.02.95

A YEAR after the spectacular entrance of False Memory Syndrome into the great controversies about childhood sexual abuse, the so-called syndrome has been successfully fielded in a criminal trial in Britain. For the first time an accused father has been acquitted of rape and indecent assault after the court heard that his daughter's chronicle could have come from "phantom memories" induced by counselling.

The daughter's defeat lends legitimacy to the False Memory Society set up in March 1993 by Roger Scotford, a former naval officer turned property developer who launched the society after two of his daughters accused him of sexually abusing them in their childhood.

The society's notion of false memory was brought from the US, where campaigners who cast doubt on children's evidence of sexual abuse in the Eighties turned their attention in the Nineties to allegations by adults that they had been abused during childhood. The False Memory Society (FMS) believes that "increasing numbers of adults who undergo psychotherapy come to believe that they have recovered memories of having been sexually abused in their childhood even though their parents

deny such abuse."

The society's thesis is that over-zealous therapists actually encourage tormented patients to conjure up these memories. Stung by this attack on their professional authority, the British Psychological Society decided to scrutinise the FMS files and to consult its own members about remembering, forgetting and repression, concepts which — until the false memory movement — enjoyed a professional consensus.

Last month the BPS published its report (now itself the subject of further controversy). It put in question the FMS's claims that all its members are the victims of false memories: the FMS files show that relatively few members referred to memories at all — the majority are merely accused adults denying allegations of abuse. Scotford insists that amnesia or repression after repeated trauma is not credible. The BPS recalls, however, that the concept has a long history — clinicians working with "shell-shocked" soldiers and concentration camp survivors have documented forgetting, or the process of postponing psychic pain, as a survival strategy. The BPS survey of about 800 clinicians found that recovered memories are common: a fifth had clients who recovered memories of abuse and even more, a third, recovered memories of other traumatic experiences. They rated these memories "essentially accurate".

Not surprisingly, since the FMS is a voluntary organisation, the BPS found many files were "sketchy, unsystematically recorded notes". About half were records of telephone enquiries. Only a quarter of the total referred to recovered memories and even these contained no data on how memories had been retrieved.

Until this year the false memory movement enjoyed remarkably sympathetic treatment in the British media. Last year's trial took Scotford's society by surprise, however. The father was not one of its members, and the deployment of the "phantom memory" defence showed the spread of its influence among defence lawyers. False memory has also been the focus of two other cases: in one, a mother accused of sadistic sexual abuse became one of the movement's flagship cases; in the other, a wife prodigiously defends her husband against allegations of abusing his son and daughter. None of the young people have pursued criminal prosecu-

tions. Like most of the FMS's caseload, these conflicts emerged when grown-up children privately confronted their own, often middle class, parents.

The question in these cases is not: did the alleged abuse happen? But does the sequence of events support false memory syndrome? Does it explain the way the story came to be told?

The Daughter

THE false memory movement's first triumph happened last year when a father came face to face with his daughter for the first time in years — in court. He is known to be a heavy drinker and a hard parent. His daughter conceded that he was "more of a disciplinarian than perhaps he even now realises he was. Perhaps he was a man who drank more in those days than he realised." She is a care assistant working with the elderly — a well-groomed, indeed glamorous woman, known among her colleagues as troubled, but capable and collected.

Father and daughter agreed on the major events in her life: running away, missing school, illnesses, journeys. Their interpretation of those events differed, however. She told the court that her father abused her until she left home. The father denied his daughter's allegations. The daughter said that she had been kept away from school after she was 13 years old so that her father could exploit her. Police inquiries confirmed that although her brother was registered in secondary school, her name was nowhere to be found on any school rolls.

The disciplinarian father agreed that eventually his daughter ran away from home, but couldn't explain why, except that she was "young, stupid".

The daughter explained, "I was trying to run away from the hell I was living in."

The daughter said she feared her violent father, that he abused her with a poker and that when she was 16 the police were called after he beat her with a dog chain. She had been out with her boyfriend — now her husband — who walked her home around midnight.

The husband still remembers the door closing and the sound of her screaming.

It was he who called the police. The father agreed that he had given her "a good hiding". Asked how she responded to his alleged abuse, the daughter recalled that she would focus her mind on a piece of furniture, a bedside table that she called her "sanity locker" to

"block out what was happening. All I felt was pain, self-hatred and disgust at myself, and terror."

The Crown Prosecution Service had lined up doctors and relatives to support the daughter's evidence about her unhappy family life and her efforts to share her story. But in the end they were not called. Into that vacuum, the defence

barrister fired his Exocet: in his closing address, he referred to "phantom memories, memories of childhood abuse, sexual abuse, brought about by counselling of women in their adult years". These memories could provide a scapegoat for a woman's problems. "You have in some way rationalised your difficulties and focused them back on your father," the barrister told the daughter during the trial.

The inspiration for his hypothesis, he explained later, was a television documentary in the BBC's Inside Story slot on "false memory" a few weeks earlier.

The judge, in his summing up, warned the jury to be very cautious with uncorroborated testimony and urged them to "bear in mind that the mistaken witness is often the most compelling witness". It took the jury 27 minutes to acquit the father.

But — regardless of the guilt or innocence of the father — is false memory syndrome sustained by the sequence of events? Did the daughter suddenly seize upon abuse to account for her unhappiness? Did hypnosis put the ideas into her head?

Her medical records — kept from the jury, but scrutinised by the Crown Prosecution Service, the court and the defence lawyers — indicate otherwise. Doctors have agreed, with the daughter's permission, to share these records. They suggest that the daughter's tragedy was that she never forgot, that her life was infused by memories that would never leave her in peace. They also show that since she was a teenager she has been giving her

ONDERZOEK GEVOLGEN SEKSUEEL GEWELD

Van onze redactie Vrouw

AMSTERDAM, woensdag

De vakgroep klinische psychologie van de Universiteit van Amsterdam verricht onder leiding van Prof. dr. A. Lange momenteel onderzoek naar de psychische gevolgen van ongewenste seksuele ervaringen. De vakgroep wil achterhalen in hoeverre er een samenhang is tussen specifieke klachten en bepaalde vormen van ongewenste seksuele ervaringen.

Volgens Sandra Sjollema, een van de initiatiefnemers, zijn er in het verleden vooral onder kleine groepen patiënten onderzoeken verricht. "Wij willen nu juist een grote groep mensen bereiken die in het verleden ongewenste seksuele ervaringen hebben gehad, die uiteenlopen van ongewenste aanrakingen tot relatief ernstigere vormen van seksueel misbruik, door familieleden, bekenden of onbekenden. De onderzoeksresultaten zijn van belang voor de hulpverlening."

Sandra Sjollema en mede-onderzoekster Tanja Lachnit zoeken mensen die (anoniem) via vragenlijsten aan het onderzoek willen meewerken. Aanmelding (tot 20 februari) geschiedt via de telefoon: 020-5256819.

ga's in aanraking kwamen, toch een redelijk beeld van de praktijk van seksuele kindermishandeling in Nederland, aldus Lamers. En, meent zij, het heeft niet zozeer nieuwe zaken aan het licht gebracht, alswel met cijfers onderbouwd wat velen al wisten.

"Voor de mensen die met deze kinderen werken is het belangrijkste dat het patroon van signalen bekend is, dat niet ieder kind met bepaalde symptomen seksueel misbruikt hoeft te zijn, maar dat bepaalde signalen wijzen op de noodzaak verder te zoeken in een bepaalde richting. Maar net zo belangrijk is de bevinding dat achttien procent van de onderzochte misbruikte kinderen geen enkel signaal heeft gegeven, terwijl misbruik wel bewezen werd, bijvoorbeeld door een bekentenis van de dader of doordat het kind op pornofilms was herkend."

Van belang is ook dat het onderzoek uitwijst dat de indertijd zo omstreden anatomisch correcte poppen een goed hulpmiddel blijken te zijn in interviews met kinderen en dat deze methode het kind niet, zoals nogal eens wordt gedacht, aanzet tot fantasieren.

Lamers' conclusie dat veel kinderen, bij wie misbruik hoogst waarschijnlijk is, het zonder hulp moeten stellen, moet in elk geval leiden tot 'beraad' bij beleidsmakers, meent ze.

Lamers: "De vraag is of je de geijkte bewijslast in dit soort zaken moet toepassen. Nu is de praktijk dat er bewijs moet worden overgelegd voordat wordt

ingegrepen en dat juridische bewijs is er vaak niet. En de meeste instanties doen dan ook niets. Maar omdat de verklaringen van de kinderen goed te toetsen zijn op betrouwbaarheid, zouden deze op zich al voldoende grond moeten bieden om in te grijpen. Dat zou een koers zijn die de maatschappij als geheel moet inzetten."

In haar proefschrift zet de promovenda vraagtekens bij het nut van specifieke campagnes aangaande seksueel misbruik die zich richten op onderwijsgeven: in het onderzoek blijkt dat slechts in vier procent van de

gevallen de school als eerste signalen onderkende. Opvallend weinig dus. Lamers: "Door gebrek aan kennis, maar ook angst. Stel je voor, dan vermoedt zo'n onderwijzer iets en de moeder van dat kind is leesmoeier, of hij denkt; het kan niet, die vader is zo'n aardige man. Het gevolg is dat de school niets doet."

Voorts wijst Lamers op grond van het onderzoek op het curieuze feit dat in slechts 22 procent van de zaken een (huis)arts betrokken is geweest, terwijl bij een kwart van de misbruikte kinderen sprake was van kwetsuren in de schaamstreek. Lamers leidt

daaruit af — en zij is niet de eerste die dat betoogt — dat artsen vaker moeten worden geraadpleegd. Zij pleit voor de instelling van specifieke diagnostische centra waar kinderen bij een vermoeden van seksueel misbruik kunnen worden onderzocht, aangezien veel huisartsen nog steeds niet bekend blijken te zijn met de symptomen.

Lamers: "Artsen moeten niet alleen onderzoek doen, maar ook ouders en natuurlijk het kind zelf eventueel geruststellen over de aard van de beschadigingen. Het zou een mooie taak zijn voor de academische ziekenhuizen."

account, tentatively at first and then tenaciously, of what had been going on in her family.

When she was 14 she saw the family doctor who recorded anxiety, panic, and stress. Two years later her medical records note "family problems" and a recommendation that the daughter should share her worries with a social worker. She didn't. Instead she left home, married and told her husband that she had been abused. Her story only confirmed his feeling that "her father was not a parent, he was a tyrant".

After their children were born, the family lived abroad and it was during this time a gynaecologist reluctantly recommended a hysterectomy. She asked whether there could be any connection between the hysterectomy and her history. She told him that she had been sexually abused. He noted it in his records. That was 11 years ago.

AFTER her husband was posted back to Britain, she became deeply depressed and tried to commit suicide. She was admitted to a psychiatric hospital in 1987 - five years after she had told her story to her gynaecologist. The hospital records note that the Cleveland child abuse crisis, which dominated the national news that year, seemed to have affected her. The pain of her past was bleeding into her present. There was a more proximate and pressing cause, which concerned her new family: her psychiatrist recalled that "one of the precipitating events was when her father visited her out of the blue. She found him stroking her daughter."

Hospital admission notes show that she had "no psychiatric history but had never been well or happy". She was suicidal because she felt so unworthy that "her family would be better off without her".

She had become distressed and dishevelled. Usually she vigorously cleaned her home and her body - for years she has bathed two or three times a day, adding bleach to the bath, "to cleanse him out of me," she explains.

Her sessions with the psychiatrist were "face to face in an unsympathetic room in a cottage hospital", according to the psychiatrist: "I asked a preliminary question - what prompted you to feel so bad that you wanted to kill yourself? - and out it all came." One session was upsetting and unambiguous. She described the last time her father allegedly raped her. She had never forgotten the date - it was the night before her wedding. There had been no "regression therapy" or hypnosis - the treatments frequently alleged to lead to false memory syndrome.

This psychiatrist had been ready to be a witness at the trial but was dropped at the last minute by the Prosecution. "I'm angry about this case and the implications for the future. We have so many patients who have been sexually abused and the idea of false memory syndrome has complicated our work considerably. I have a patient at the moment who is saying, 'Oh no, maybe false memory syndrome is making me say all this.'"

The daughter's GP - who had noted back in 1988, "depression due to sexual abuse" - made a statement to the police and he, too, expected to be called as a witness. The medical history would have shown that, far from psychiatrists conjuring up phantoms, she been trying to tell her story for more than a decade.

The daughter's husband, likewise, would have been prepared to give evidence even though he doubted that his wife would ever get justice. He had seen the father's ability to create fear, he said. "Her mother was like a mouse. She spent most of her time sat in front of the fire, staring..." The husband had noticed how his wife had tried to make sure that she was never alone with her father. "That's when things started to come out," he explained. "I used to ask her why. All she would say was 'I was abused by my dad. But she would not go into detail.'"

Her aunt also expected to be a witness. Her older brother was the accused father. She had not seen her niece since her wedding, but the two women came together again after a death in the family last year

and she called her aunt to offer her sympathies. The aunt ventured, "I think I know why you don't visit your father." Their conversations confirmed her own suspicions. "I felt sick because you really don't want to believe that your own flesh and blood could do things like that. But never for a minute have I doubted her." She had her own reasons - she told the police that her big brother had molested her, too, when she was a child.

It was the aunt's questions that ignited the prosecution - the aunt had organised a family meeting. One of the relatives was a police officer who urged the daughter to make a police statement. The police launched an investigation.

"It just snowballed," said the aunt. The daughter became a bystander in someone else's story. "I lost control of everything. At least when I was being abused I knew what was going to happen."

Her father's acquittal confirmed her worst expectations. "I walked into that court as a victim and I walked out feeling like a criminal. I cannot live with that." But the professionals with whom she had shared her story were outraged. "Their anger saved my life," she said. "They gave me a reason to live because they believed me." They rallied to support her. They were all convinced that the story of sexual abuse was the catastrophe she had brought to them, not the story they gave to her.

"Professionals close to her became engaged in a campaign against what they perceived to have been an injustice," explained one of them, "but their organisations went into panic. They responded not to her story but to false memory syndrome. That demonstrates its potency. They did not appreciate that by offering a service to survivors of sexual abuse they will inevitably be drawn into a war."

The Mother

IT was the case of a mother accused by her daughter that launched Britain's false memory syndrome movement in Britain in 1993. The frisson surrounding this case came from its inflammatory elements: a mother alleged to have sadistically sexually abused her daughter, sacked by her employer one of Britain's great charitable organisations.

The mother went public - not, she insists, to harm her daughter but to challenge her employers. They had felt that they had to act on the daughter's allegations. The mother took them to an industrial tribunal when they dismissed her. Her case is that her daughter is suffering from false memory syndrome. The mother triumphed - the industrial tribunal upheld her claim of unfair dismissal and awarded her £14,000.

The mother has never defined the time and place when her daughter's imagination was beset by "phantom" memories. However, she says, the daughter identified her, the mother, as a sadistic abuser before she had any therapy. Thus, by the mother's own account, the sequence of events doesn't match the false memory syndrome. The case became the flagship for Scotland's campaign, which began life as Adult Children Accuse Parents and metamorphosed during 1993 into the False Memory Society.

They were always confident that the employers would lose. They had good reason: the daughter did not pursue a prosecution and did not go public. The result is that an industrial tribunal appeared to have ruled on one of psychology's most contested concepts. In fact, the hearing last year concentrated on disciplinary procedures rather than the alleged criminal acts that triggered them. No expert witnesses were enlisted to help the panel think about sexual crime, women offenders, memory or children's survival strategies.

The mother is suspicious of psychotherapy and sceptical about women as sadists. Certainly she feels that her gender helped her campaign "because people are less likely to believe me guilty". Her case against her daughter's allegations - besides flat denial - is that they are, simply, unprecedented and unthinkable. "The incidence of maternal abuse is very low indeed and sadistic maternal abuse is unknown," she insists. Where maternal abuse has been uncovered "in every case it is a passive kind, a more passive, stroking role, but in a tender way. I've never come across a case of

sadistic oppressive abuse perpetrated by a mother."

She submitted to the tribunal a report by a Sheffield psychologist, Pat Pearson, which claimed that active, sadistic abuse was only referred to among women with a "psychotic illness". Invoking Freud, Pearson concluded that women suffering from "hysterical personality" were more likely to offer information "that is untruthful or fantasy".

But the mother and Pat Pearson are wrong - current estimates reckon that perhaps 10 per cent of sexual abuse is perpetrated by women. The most up-to-date research in Britain has been conducted by the Leeds clinical psychologist Jacqui Saradjian, and by Estella Weldon of London's Portman Clinic, who has worked with women abusers for many years.

Saradjian has discovered that the majority of convicted mothers she interviewed, who had abused children alone, uncoerced, described being aroused by their children's pain. Almost half of the women who had been coerced by men went on to sexually abuse children alone and they, too, described being aroused by sadistic sexual acts. Estella Weldon has found that "mothers who are sexually abusive may be very different from fathers and they produce very sadistic elements to see themselves as powerful and malignant."

Neither Saradjian nor Weldon were cited in Pearson's report, nor was their expertise called upon in the tribunal.

The mother accepted that her employers had a duty to suspend her while they investigated her daughter's distress. However, she felt she had grounds for complaint when they dismissed her without the allegations being taken up, or any official investigation. The mother argues that the police "would have come in at that point if there had been any case to

answer". But they didn't. Nor would they. The daughter kept telling her story, but she did not make a formal complaint that could initiate an investigation. Sex crime is unique in the criminal investigations hierarchy. Normally suspicion of criminal acts is enough to initiate investigations; with sex crime the police do not investigate an alleged offence, they only investigate a complaint.

Social services, however, had no alternative but to act - when the allegations were reported they made their own inquiries and alerted the employers, as they are required to do if an accused worker has access to other children.

THE daughter's first contact with the child care professions began in the late Eighties when she was 15. The family's domestic life had been turbulent - her father left when she was a baby. Her stepfather left nine or ten years later. The mother married again, for the third time, though the children continued to visit their stepfather.

One morning the mother discovered that her 15-year-old had taken an overdose before she was due to go to school. Her mother took her to hospital and she was referred to a therapy unit for young people. According to the mother, the daughter saw a doctor who "she could not even remotely consider confiding in". So her mother found her a counsellor at the NSPCC, Britain's biggest child protection agency, and insisted that there was to be no prosecution and complete confidentiality. The NSPCC was obliged, however, to refer what emerged - an allegation of rape - to social services.

"Social services came out and the police wanted to interview her. I stood up to them. I said, 'She doesn't want to be interviewed.' She defends her attempt to keep the police and child-care professionals away as being in the best interests of her daughter. "I acted as a mother, not as a social worker."

After the daughter's first attempt to talk about what she says had been happening to her, the family had some rough years. The daughter survived. It was the mother who had therapy. She arranged a session for herself at the rape crisis centre and was hospitalised in 1988 with clinical depression. "I got it into my head, through my therapy, that it was anger turned in. I had to make him [the man

her daughter had accused of rape] admit he'd done it to her and by proxy to me." The daughter had no therapy, according to her mother. But in 1992 she was suffering from an eating disorder, flashbacks and nightmares. With her mother's encouragement she sought help from a clinic in the city. It recommended a group for the survivors of sexual offences.

After a couple of sessions, the daughter faced a crisis: her problem, she now maintained, was not abuse by a man but by her mother. It is this episode, reported by the mother herself, that does not fit the format proposed by supporters of the false memory syndrome.

The mother agrees that her daughter had received no counselling that could have planted "false memories" before she identified her mother. "I don't know where these false memories are founded," says the mother, and yet she is certain, that "these amazing allegations came out in therapy." Over and over she repeats her criticism of "unregulated" therapy, her anxiety about "sacrosanct" sessions - from which she was excluded. Good therapy which works well for genuine survivors of sexual abuse, she argues, "will be attractive to very vulnerable people because they are being offered membership of a close-knit group that gives them identity and fellowship."

However this does not tally with her own version of her daughter's experience - alienation from the survivors' group - nor with the working methods of a National Health Service clinic known for its traditional psychoanalytic *modus operandi*: clinicians avoid positive suggestion by listening a lot and saying little.

Over many months detailed allegations of sadistic as well as sexual abuse emerged and eventually the clinic felt obliged to pass on the daughter's allegations to the authorities. The tribunal, eventually finding in the mother's favour, followed from there. The mother, unable to pinpoint the onset of false memory, has only this explanation of her daughter's story. "I feel she got a great deal of approval" and "perhaps she needed to have a more serious problem. That's all I can come up with."

Long before its ruling, mother and daughter were lost to each other. "If she had died that would have been easier for all of us," says the mother.

The Wife

A HUSBAND is the silent subject at the centre of a vortex: he has been accused of gross sexual crimes against his children. He has never been interviewed by the police nor questioned by social workers. Screened by his wife, he has not responded to the allegations against him.

Their scenario is classic in the false memory format - a middle-class family whose usual unhappiness has been detonated by a young woman in her twenties whose way of living with herself is self-destruction, starvation and attempted suicide. The daughter has always known why she was trying to die. When she tells her story her body buckles, her voice fades and the blood drains from her taut face. Despite her difficulty, and despite her mother's disbelief, her narrative is crisp and eloquent.

The daughter started to stop eating about ten years ago, "that took over and became more and more important than anything else," she says. Everybody was worried. But nobody asked her why she wouldn't eat. She worked hard, she did well, she swam, she lost more weight. She refused to see an eating specialist because she didn't want anyone to take away her anorexia. "I could do something, I could be thin." Emaciated and emptied, she could manage her dreads.

"It was like I would break and nobody would touch me if I was thin. My dad hated me being thin." Being thin promised protection against being handled and becoming pregnant. Her weight dropped below six stone. However, she managed distinguished examination results and went to university. Her weight dropped further, she was taking 100 laxatives a day. "I just had to be empty." Still, no one asked her why.

She was hospitalised. The regime was brutal. She was not allowed to the bathroom alone unless she ate. She could not read, watch television, make telephone calls. "They take everything away from you," she explains. There was one injunction: eat! Eating was rewarded by treats, like washing her own face.

"This is now considered unethical," commented one therapist who works with eating disorders. "People are robbed of everything. Even prisoners have more control over their own lives." Her treatment did not "cure" her rebellion against food, it created another — bulimia. She stared at food, chewed it but wouldn't swallow it. She overdosed on stashed medication. During the Nineties her life was starvation, hospital, discharge, suicide attempts, hospital again. No one had asked her why she wanted to stay in hospital or why she wanted to starve. But the daughter had her answer. Even while still a child her great fear was getting pregnant, although she had never — even now — had a sexual relationship with any of her contemporaries.

It was only when she was hospitalised and her psychiatrist asked her to talk about her childhood that she began to describe sadistic sexual abuse by her grandfather and her father. That was in 1991 when she moved between her own home — a flat to which her father had keys — and hospital. For months she wrote about it and talked about it, not only the past but the present. It had not stopped.

She tried to tell her mother: "One day she blurted out to me that she had been sexually abused. I'd just come in from shopping. All right, I didn't do the right things probably. I said, 'What do you mean, surely not.'"

The wife met the hospital psychiatrist and insisted that it could not have happened. The grandfather had been a violent, domineering man, she said, but he could not have molested the child. "I said, 'Well look, how did this happen. I never left them alone.'" But she had — twice a year, she says, the children went for holidays with their grandparents. The daughter's account of abuse by her husband is impossible: "I'm just saying I know," she says. "This could not have happened without me knowing it."

The wife contacted the accused parents' movement, PAIN, who guided her to Roger Scalford's false memory campaign. She rages, she weeps, she harangues her daughter's hospital, she has become a procedural vigilante, she keeps voluminous files of correspondence with the health and social services. She claims her daughter got her ideas from books, from other patients, from dreams, but not from her own experience. She fires False Memory Syndrome

literature at the young woman. Their conversations are consumed by it.

She demanded meetings with the psychiatrist, who, according to the wife, was not an excited advocate but "very silent. You always had to open the conversation." In one meeting at the hospital with the daughter and the psychiatrist, "I actually wanted to pick her up by the scruff of the neck and say 'come on!' She sat there, this tiny voice... curled up, absolutely quiet minute voice. I'm told I interrupt her and that indicated my relationship with her." She recalled seeing a letter saying the hospital could not treat the daughter "because of family interference".

At the end of 1991 a Christmas catalogue reminded the daughter of her baby brother being abused with a Fisher Price toy. It was a memory she hated having. But she told her psychiatrist. The implications were heavy — her brother was still a child, he could still be at risk.

The polarisation between the parents and the daughter combusted when, distraught, she took herself to hospital in the spring of 1992 and told ward staff that she had recently been raped by her father. So, if she was still being sexually abused, then there was risk to the younger child. It had to be investigated. It was hoped that between April and August the daughter would make a police statement: "But I didn't dare, I didn't want to hurt my family."

There were no dawn raids. There was no action for many weeks. When social services finally made contact, the wife says she "sort of guessed" what it was about. She was furious and refused to let them see the child. "They'd bloody well waited five months, they could wait a bit longer. I really fought them." The boy was not interviewed for another month. The wife insisted on participating in the boy's conversations with social workers. He did not say much. Her husband has never been asked to say anything. The police were reluctant to interview him and in 1993 the case was closed.

But closure did not calm the wife. "I took it to my mind that I was accused," she explains, "I would have had to have known." But why? "I just know I would have done."

A

SPECIALIST who works with the mothers of abused children comments that "often mothers don't realise they couldn't protect their children when they were being abused. They weren't there. The daughters often don't realise this either. To believe their children, the mothers have to believe that they were duped and disempowered. That's terrible. It is more attractive to keep your identity as a wife and interpret the daughter as mad or malevolent."

It was after the case was closed that the attachment to the false memory campaign became more determined, and even desperate. The wife lodged a formal complaint against the local authority for the conduct of the investigation, which was dismissed. She appealed to a special

review panel, where late last year she rehearsed her false memory hypothesis. Her complaint was again dismissed.

The wife shared her troubles with a social worker who she saw weekly for almost a year. She felt they were close, and can't quite understand why, despite their apparent affinity, he seems to take the daughter's story seriously. He heard it from the daughter herself in her mother's presence. "I told them about an incident I thought had happened," recalled the daughter, but then "my mother said, 'I want to stop you because... do you realise what you are getting into? Be sure you want to.' I stopped. And then I said it again." Her next communication from her mother was a letter saying, "If this is what I was alleging then I could no longer have a relationship with her."

The wife's resistance made the daughter doubt not the sincerity of her story, nor her psychiatrist, but herself — because she was the source. "I really believed this had happened. I really believed it was true." The false memory campaign changed the syntax if not the substance of her story, and now she talks about her past subtly and strategically by not saying what happened but what she thought happened. "I began to doubt everything that I said or did."

Could the psychiatrist have put these ideas into her head? "He didn't have to. He wasn't zealous. He didn't say, 'Great! We've got the answer to this.' He more or less let it roll, in its own time. He didn't pass judgment. And nobody went on at me to make a police statement. My hospital social worker said I didn't have to. I didn't want to."

After spending the Christmas holiday with her parents, the daughter tried to kill herself — the last of about 20 attempts to commit suicide. She was discovered by her mother and taken to hospital. Last week she announced, "I did at the time think these things happened. Now I don't because my family have been so good to me — they came to see me every day." Who put the memories into her head? "Nobody did but me." **G**

Ex-man Yolande vrijgesproken in Epe III-affaire

TEL 1/2 ARNHEM, zaterdag

Het gerechtshof in Arnhem heeft gistermorgen opvallend lagere straffen uitgedeeld aan de zeven verdachten in de zogenaamde „Epe III-zaak”.

Twee verdachten die de rechtbank had vrijgesproken, kregen van het hof toch een gevangenisstraf. De ex-man van slachtoffer Yolanda van B. uit de eerdere Eper zaak is vrijgesproken, terwijl de Zutphense rechtbank hem eerder twee jaar gevangenisstraf oplegde. De andere vier verdachten hebben van het hof strafvermindering gekregen.

In de Veluwe zedenzaak draait het om het langdurig seksueel misbruik en verkrachten van de drie kinderen H. uit Vaassen. De vader en moeder van de kinderen, twee buurjongens en hun moeder, een huisvriend en de ex-man van Yolanda stonden in hoger beroep terecht.

De moeder van de kinderen, S.H., heeft van het hof de zwaarste straf van twee jaar onvoorwaardelijk gekregen. De rechtbank legde haar eerder vier jaar gevangenisstraf op. Vader A.H. die van de rechtbank drie jaar moest zitten, heeft nu achttien maanden opgelegd gekregen.

Buurjongen R. van Z. is de enige van de verdachten die bekende dat hij de oudste dochter H. en haar broer regelmatig verkracht heeft. Hij moest voor zijn aandeel in de zaak van Yolanda en Evelien achttien maanden zitten. Het hof heeft hem nu een jaar gevangenisstraf opgelegd.

Zijn broer A. van Z. is door de rechtbank bestraft met drie jaar cel. Het hof heeft die straf gehalveerd. (ANP)

Hof spreekt ex-man van Yolanda vrij

ARNHEM, 10 FEBR. Het Gerechtshof in Arnhem heeft de twee verdachten die eerder in de 'Epe-zaak' waren vrijgesproken toch gevangenisstraf opgelegd. De ex-man van slachtoffer Yolanda van B. werd door het hof vrijgesproken. Hem was eerder twee jaar gevangenisstraf opgelegd. De andere vier verdachten kregen strafvermindering. NRC

Beroep in Eper zaak is verworpen

DEN HAAG, 22 FEBR. De Hoge Raad heeft gisteren in de Eper zedenzaak het beroep verworpen van de 57-jarige moeder van de twee slachtoffers, Yolanda en haar zusje Eveline. Zij werd vorig jaar door het Arnhemse Gerechtshof veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf. Haar advocaat ging in oktober in cassatie bij het hoogste rechtscollege. Zij zit in een woonvoorziening voor verstandelijk handcapten. NRC

Arnhem - De Hoge Raad heeft gisteren in de Eper-inzedenzaak de beroepen verworpen die waren ingesteld door de ouders van incestslachtoffer Yolanda en huisvriend Ad H. De driemoeten nu definitief hun straffen van vier en drie jaar uitzitten. Het gerechtshof in Arnhem achtte het ouderpaar schuldig aan 'weezinwekkend seksueel misbruik' van Yolanda en haar zus en het plegen van illegale abortussen. Ad H. werd in de geruchtmakende zaak veroordeeld wegens herhaalde verkrachting en mishandeling van Yolanda. De verdediging van de ouders Arie en Dinie vocht bij de Hoge Raad vergeefs aan dat er sprake was van abortussen omdat niet bewezen was dat levende vruchten waren afgedreven. De Hoge Raad vindt dat niet nodig. UN 22/2

ONTUCHT De politie heeft maandag een 47-jarige man uit Haarlem aangehouden die ervan wordt verdacht ontucht te hebben gepleegd met een meisje uit Leiderdorp. Dit zou in 1992 zijn gebeurd tijdens een trainingskamp van de club waar het meisje lid van was en waar de man werkte. Het meisje was toen twaalf.

Man vast voor seksueel misbruik

Heerde - Een 42-jarige man uit Heerde is aangehouden op verdenking van seksuele handelingen met minderjarige meisjes. Drie van hen, van wie inmiddels twee meerderjarig zijn, hebben aangifte gedaan. Uit het onderzoek moet blijken of er meer kinderen bij betrokken zijn geweest. De slachtoffers komen uit de kring van familie en kennissen van de man. De seksuele handelingen zouden hebben plaatsgevonden tussen 1978 en 1992. f. de Vries 2/2 vooraf

Clubbestuurder verdacht van ontucht met 7 kinderen

Van een onzer verslaggevers

AMSTERDAM, zaterdag De Amsterdamse politie heeft een 46-jarige man aangehouden die wordt verdacht van het plegen van ontucht met jongens en meisjes in de leeftijd van zes tot vijftien jaar.

De verdachte, die bestuurslid was van een speeltuin-, een majorettenvereniging en een zwemclub, heeft bekend een jongetje vanaf zijn zesde tot zijn negende jaar te hebben misbruikt. Zes andere zaken waarvan de man wordt verdacht, ontkent hij.

Totaal zijn er bij de politie zeven aangiften binnengekomen. Alle betrokken kinderen waren leden van de verenigingen waarvan de man bestuurslid was. TEL 4-2

Ontucht

AMSTERDAM - De jeugd- en zedenpolitie van Amsterdam heeft een 46-jarige man aangehouden die wordt verdacht van ontucht met jongens en meisjes in de leeftijd van 6 tot 15 jaar. De man bekende een jongetje drie jaar lang, tot die 9 jaar was, te hebben misbruikt. De andere zaken ontkent hij. Er zijn zeven aangiften tegen hem gedaan. Volgens de politie is de man bestuurslid van een speeltuin-, een majorette- en een zwemvereniging. Hij pleegde de ontucht met jonge leden van de clubs. BD 4 feb 95

Ontucht met zes kleuters

AERDENHOUT - Minstens zes kleuters uit het Medisch Kindercentrum Kennemerland in Aerdenhout zijn vorig jaar seksueel misbruikt. De politie heeft een 64-jarige man uit Nieuw-Vennep als verdachte aangehouden. De man werkte als chauffeur voor een Haarlems taxibedrijf dat kleuters naar het kindercentrum vervoerde. Op 24 januari werd aangifte gedaan door ouders van een 5-jarige kleuter. Na onderzoek bleek dat ook met vijf andere kinderen, eveneens verblijvend in Aerdenhout, ontucht is gepleegd. De verhalen van de slachtoffertjes wezen in de richting van de verdachte. De chauffeur ontkent alle beschuldigingen. 11/11

Man (47) gepakt wegens ontucht

ANP Leiderdorp

De politie Rijn en Braassem heeft vanochtend een 47-jarige man uit Haarlem aangehouden die ervan wordt verdacht, ontucht te hebben gepleegd met een meisje uit Leiderdorp. UN 6-2

Dat zou in 1992 zijn gebeurd tijdens een trainingskamp van de club waar het meisje lid van was en waar de man werkte. Het meisje was toen 12 jaar.

Volgens de politie is in november aangifte gedaan van de ontucht. De man is eind 1992 ontslagen bij de club. De politie wilde vandaag niet zeggen om wat voor soort vereniging het gaat.

Werkstraf na ontucht met minderjarigen

AMSTERDAM, HUIZEN - Een Huizer (42) is gisteren door de Amsterdamse rechtbank veroordeeld tot 240 uur onbetaalde arbeid en zes maanden voorwaardelijk. Bij de veroordeling werd door de rechtbank rekening gehouden met rapporten van de psychiater en van de reclassering. S/E 1/2

De man ontving met regelmaat van de klok in '91 en '92 een aantal jongens tussen de vijftien en achttien jaar in zijn huis, aan wie hij porno-video's vertoonde. Volgens drie van hen, toen nog minderjarig, zou dat steeds zijn uitmond in seksspelletjes.

De rechtbank achtte niet bewezen dat het ook tot anaal geslachtsverkeer was gekomen. Ontuchtige handelingen met minderjarige jongens vond de rechtbank wel bewezen.

Als bijzondere voorwaarde werd aan het vonnis toegevoegd dat de Huizer onder toezicht moet blijven van de reclassering. Bovendien moet hij binnen één jaar een schadevergoeding van vijftienhonderd gulden betalen aan één van de slachtoffers. Deze knaap raakte door het gebeuren in verwarring over zijn seksuele geaardheid. Bovendien liet hij zich op Aids testen en moest hij zelf opdraaien voor de kosten daarvan.

Chauffeur taxibusje verdacht van ontucht

HAARLEMMERMEER (ANP) - De politie in Haarlemmermeer heeft een 64-jarige ex-chauffeur van een Haarlems taxibedrijf aangehouden op verdenking van ontucht met kinderen die hij vervoerde. De verdachte, een inwoner van Nieuw-Vennep, werkte van april tot november vorig jaar bij het taxibedrijf. Hij vervoerde elke dag elf kinderen van vijf en zes jaar naar het medisch kindercentrum Kennemerland in Aerdenhout. In totaal zes ouders hebben aangifte gedaan van ontuchtige handelingen. De politie sluit nog meer aangiften niet uit. De verdachte heeft de ontucht niet bekend. Hij is in verzekering gesteld. 7/6 P/SG

Misschien ervaart Bertus Leendertsma (61) het wel als een wraak van zijn toornige God, dat hij in de zaal van de Utrechtse rechtbank alleen maar vrouwen tegenover zich vindt. De drie rechters, de officier van justitie, de griffier.

Vrouwen en de zondeval, ze zullen in Leendertsma's beleving altijd onlosmakelijk met elkaar verbonden blijven.

Leendertsma wordt beschuldigd van ontucht - van 1981 tot 1990 - met zijn nu 19-jarige dochter Janneke.

Leendertsma is een boer (inmiddels in ruste), ergens op de Veluwe. Een schrale man met zo'n blos die door de buitenlucht in wangen van boeren wordt gekerfd. Hij is moeilijk verstaanbaar, wat met zijn sterke accent en misschien ook wel met zijn schaamte te maken heeft.

„U heeft gezegd dat u niet met Janneke in een welles-nietes-situatie wilt komen”, zegt de rechter die de ondervraging leidt, mevrouw mr. L. Heuveling van Beek.

„Dat klopt.” „Volgens Janneke is de ontucht op haar vierde jaar begonnen. U liep met haar door de weilanden en vertelde haar hoe het tussen koeien en stieren toeging. U zou dat ook lichamelijk hebben duidelijk gemaakt.” „Ja.” „Janneke zegt dat u haar later

ook ontmoagd heeft, maar dat ontkent u?”

„Ja.”

De advocaat, mr. A. Bouw, intervenieert met de opmerking dat Janneke in de zaal aanwezig is. Zij heeft een jaar geleden, toen ze in een pleeggezin was, aangifte tegen haar vader gedaan. „Ze is bereid vragen te beantwoorden. Ze is hier ter ondersteuning van haar vader. Toen ze deze week hoorde dat haar moeder er onderdoor dreigde te gaan, belde ze me op met het verzoek de aangifte in te trekken. Ik zei haar dat dat niet kon, en daarop bood ze aan mee te gaan.”

De rechter hoort het welwillend aan, maar besluit door te gaan met de ondervraging van Leendertsma. „U heeft bij de politie bekend dat u uw andere vijf dochters ook misbruikt heeft.” „Ja.”

„Heeft u nooit gedacht: ik kan dat niet doen?”

„Ik kan het geen naam geven”, stamelt Leendertsma.

Dan begint ook de voorzittende rechter, mevrouw mr. R. Meertens, zich met de ondervraging te bemoeien. Ze constateert dat het seksueel misbruik „tamelijk gewoon” was geworden in het gezin. De vijf oudere zusjes van Janneke praatten er openlijk over met el-

BIJ DE RECHTER

kaar. Zij werden allen in dezelfde periode misbruikt. Alleen de moeder zou van niets hebben geweten. Toen Rinie als vijfde het huis uitging, bleef Janneke, de jongste van vier jaar, over. Janneke herinnert zich dat de ontucht begon op de dag dat een van haar zusters trouwde.

„Hoe vaak gebeurde het met Janneke?” vraagt mr. Meertens. „Iedere dag?”

„Af en toe, eenmaal per maand”, zegt Leendertsma.

„En dat gedurende zo'n tien jaar. Als Janneke veertien is, krijgt ze grote problemen op school. Heeft u nooit gedacht: dat kan te maken hebben met wat u deed?”

„Nee. Ik wist wel dat het fout was en ik zag haar problemen ook wel, maar ik wist niet dat het daardoor kwam.”

„Waarom is het fout, denkt u?” „Het is een ingeschapen iets

dat de mens onderbewust weet.”

„Het is volgens de wet verboden. Jonge mensen moeten opgroeien in een beschermende omgeving - is u dat duidelijk?”

„Ja.” Leendertsma buigt het hoofd zo mogelijk nog dieper dan hij daarvoor al deed.

Mr. Heuveling van Beek vraagt hem in hoeverre het gebeurde met zijn geloof te maken heeft. „Daar is die wet net zoals hier”, zegt hij. „en die heb ik overschreden. Meer kan ik er niet over zeggen.”

„U had in die tijd een slechte verhouding met uw vrouw?”

„Ik vind het tegenover mijn vrouw moeilijk om daar in het openbaar iets over te zeggen.”

„U was volledig toerekeningsvatbaar toen het gebeurde. Bent u ervan overtuigd dat u met de kleinkinderen niets zult doen?”

„Ja.”

„Wat wilt u er verder nog van zeggen?”

„Het is zo moeilijk om er woorden voor te vinden.” Leendertsma begint te huilen, terwijl hij met zijn voeten over de grond schuift.

„U heeft er veel berouw van?”

„Ja.” Hij pakt zijn zakdoek.

„Ik heb met ze gepraat, ze hebben het me allemaal vergeven. Er zijn er die weer graag komen. Maar daarmee is het feit niet

Een vader die boete wil doen NRC 1/2

Boze ouders in actie tegen pedofiele man

Door onze verslaggever **Geld** 17/2

TILBURG - In de omgeving van de Westermarkt in Tilburg is commotie ontstaan over een anonieme brief die in de buurt is verspreid. De brief bevat een kopie van een rechtbankverslag uit het Brabants Nieuwsblad van afgelopen woensdag over de ontuchtzaak tegen een 42-jarige Tilburger. De anonieme afzender heeft daar de naam en het adres van de Tilburger aan toegevoegd met de letterlijke tekst: *Pleeger van ontucht met minderjarige kinderen. Hier mede waar-schuw ik de omwoonede.* De Tilburger stond deze week in Breda terecht voor ontucht met vier jongens van 11 tot 13 jaar. De officier van justitie noemde de feiten ernstig, maar beperkte zich in haar eis tot 240 uur werkstraf en zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. De ouders van de kinderen reageerden woedend omdat ze de eis veel te laag vonden. Zij hebben de brief huis aan huis in de brievenbus gestopt, behalve bij de betrokkene.

Verpleger bestraft voor ontucht in ziekenhuis

ANP **VK 3-2**
HAARLEM

De rechtbank in Haarlem heeft donderdag een 31-jarige ex-verpleegkundige van het Waterlandziekenhuis in Purmerend wegens ontucht veroordeeld tot 240 uur dienstverlening en zes maanden voorwaardelijke gevangenisstraf. Hij mag bovendien vijf jaar lang niet als verpleegkundige werken.

Tegen hem was twee jaar gevangenisstraf geëist, waarvan acht maanden voorwaardelijk. De rechtbank acht bewezen dat de man in 1993 en 1994 ontucht heeft gepleegd met vrouwelijke patiënten van het ziekenhuis. De verpleegkundige heeft negen gevallen bekend. Twee vrouwen hebben aangifte gedaan.

De ontucht had plaats in de uit-slaapkamer van het ziekenhuis, waar de slachtoffers lagen bij te komen uit hun narcose. De ex-verpleegkundige betastte de vrouwen aan borsten en vagina.

tijk nooit echtscheidingen bij hen mee. Het is moeilijk te begrijpen: je mag niet echtbreken, maar wel je dochter benaderen. In die krin-gen moet naar de vader geluisterd worden. Dan zie je dat vaders hun toevlucht zoeken bij hun dochters als de huwelijksband met hun vrouw bekoeld is. In dit gezin speelde ook nog mee dat de kinderen met hun vader vriend-schappelijker omgingen dan met hun moeder."

Hij schildert de vader als een man die boete wil doen. "Hij vindt dat geen enkele straf vol-doende is." Dat vinden ze kenne-lijk in zijn kerk ook, want hij zal na een veroordeling voor de volle gemeente in het openbaar schuld moeten belijden — iets wat hij al in een besloten kerkvergadering heeft gedaan.

"Wilt u nog iets zeggen?" vraagt de rechter.
"Ik leg me bij alles neer", zegt Leendertsma.

Even later staat hij in de hal van het gerechtsgebouw te wach-ten totdat zijn dochter zich bij hem voegt.

(Het vonnis: een gevangenis-straf van achttien maanden waar-van zes voorwaardelijk.)

FRITS ABRAHAMS

De namen van de verdachten en getuigen in deze rubriek zijn om redenen van privacy gefingeerd.

Toch celstraf geëist voor 'dokterje spelen'

ASSEN - Voor de meervoudige strafkamer in Assen stond gister-ten de 52-jarige N.N. uit de gemeente Havelte terecht we-gens het meermalen gemeen-schap hebben met de 14-jarige dochter van zijn kennissen. Volgens zijn raadsman mr. H.P.H.C.N. Timmermans konden de 'spelletjes' met het meis-je, gezien de gelijkwaardige verstandelijke vermogens van zowel zijn cliënt als het slacht-offer, worden geschaard onder het bekende 'dokterje spelen'. Dat ging officier van justitie mr. K.R. van der Velde net iets te ver, maar hij hield wel reke-ning met de beperkte straf-baarheid van de verdachte. Hij eiste een gevangenisstraf van negen maanden, waarvan vier voorwaardelijk.

Het was allemaal begonnen tijdens een van de logeerpartij-en van het meisje. Ze was bang geworden voor het onweer en had aan N. gevraagd om bij haar in bed te komen liggen. Van het één kwam het ander. Tussen de zomers van 1993 en 1994 zou N. zo'n twee keer per maand gemeenschap hebben

gehad met het meisje. Volgens de officier moest het een emotionele klap voor het slachtoffer zijn geweest, die hem aanvankelijk zag als een tweede vader. Een jaar lang had ze het voor haar moeder geheim gehouden. Elke keer zag ze er tegenop om weer te moeten logeren. Mr. Van der Velde zag dat de verdachte stuk zat vanwege het gebeuren en vertelde dat er vanaf ver-schillende kanten een beroep op hem was gedaan om de zaak te seponeren. Maar gezien de ernst van de zaak kon hij dat tegenover de maatschappij niet maken.

Raadsman mr. Timmermans las de rechtbank letterlijk uit het psychiatrisch rapport voor, dat N. moet worden beschouwd als zwakbegaafd tot debiel. "Hij is kind onder de kinderen en heeft daarom een grote aantrekkingskracht op hen." Hij vond dat de strafbare daden niet aan zijn cliënt kunnen worden toegerekend en vorder-de daarom ontslag van alle rechtsvervolgning.

Uitspraak op 1 maart.

Politie laat van incest verdacht echtpaar vrij

Door onze verslaggever **Geld** 7/2

DRUTEN - Een van incest ver-dacht echtpaar uit Druten is in vrijheid gesteld. Volgens de ad-voaat van de vrouw is het echtpaar vrijgelaten 'wegens onvoldoende ernstige bezwaren'. Een woord-voerder van de politie heeft de vrijlating van de 56-jarige Drute-naar en zijn drie jaar jongere echt-genote bevestigd.

Het echtpaar werd een paar weken geleden aangehouden op verden-king van incest, waarvan hun 27-jarige dochter het slachtoffer zou zijn. De dochter is inmiddels op de hoogte van de vrijlating van haar ouders.

Een woordvoerder van de politie wil op dit moment geen verdere mededelingen doen. Vandaag vindt overleg plaats met de officier van justitie.

Lagere straffen in hoger beroep incestzaak geëist

ARNHEM (ANP) - In de Wester-haarse incestzaak zijn gisteren in hoger beroep lagere straffen geëist dan de Almeloze rechtbank vorig jaar oplegde. Moeder, vader, een tante en mogelijk ook een opa misbruikten jarenlang drie kinde-ren van nu 11, 9 en 5 jaar seksueel en verwaarloosden hen.

Het misbruik in het sociaal zwakke gezin begon in 1986 en duurde tot de aanhoudingen in 1994. Uitein-delijk vertelden de kinderen, twee meisjes en een jongen, een pleeg-moeder wat er was gebeurd.

Procureur-generaal mr. Y. van Cuijk eiste tegen de 41-jarige va-der drie jaar celstraf en tbs, één jaar minder dan waartoe de Alme-lose rechtbank hem eerder veroor-deelde. Volgens Van Cuijk kende de man geen grenzen.

De procureur wil de 61-jarige grootvader van de kinderen vier jaar achter de tralies zetten, de Almeloze rechtbank legde hem in-dertig vijf jaar cel op. Het hof doet uitspraak op 2 maart.

Zwemcoach George S. gepakt voor ontucht

door Roy Klopper **Tel. 712**

LEIDERDORP, dinsdag De vermaarde Haarlemse top-zwemcoach George S. (47) is gisteren aangehouden op verdenking van ontucht met een 12-jarige pupil uit Leiderdorp.

Trainer S., die zwemmers van de Oranje-ploeg begeleidt, heeft nog geen bekentenis afgele-gd.

De politie sluit niet uit dat nog meer aangiften volgen te-gen de trainer die vanwege zijn opvallende gedrevenheid door ingewijden in de zwem-sport als "gestoord" wordt om-schreven.

De trainer zou de ontucht met het 12-jarige Leiderdorp-se meisje eind 1992 hebben ge-pleegd tijdens een trainings-kamp in het buitenland. Hij was indertijd trainer van de Leidse zwemclub De Zijl/LGB.

De ouders van het misbruik-te kind sloegen aanvankelijk

alleen alarm bij de zwemclub, die het zevenjarige contract met de trainer om die reden begin 1993 verbrak. Officieel werd als reden aangevoerd dat de toptrainer te fanatiek zou zijn en dat de sporters en hun ouders daar grote moeite mee hadden.

In november vorig jaar be-sloten de ouders van het mis-bruikte meisje alsnog aangif-te te doen van de ontucht. Na een onderzoek dat maanden in beslag nam, werd L. giste-ren in zijn woning gearres-teerd. Diverse verhoren heb-ben volgens een woordvoer-der van het korps Hollands-Midden nog geen volledige be-kenntenis opgeleverd.

Rotterdamse politieagent topverdachte in incestzaak

door Martijn Koolhoven **Tel.** en Fred Pruim

ROTTERDAM, zaterdag De 25-jarige Rotterdamse politieagent Marco W. is hoofdverdachte in een om-vangrijke incestzaak in de Maasstad, waarbij jarenlang seksspelletjes werden ge-speeld met vijf zussen. De zusjes Christine, Marleen, Erica, Nelleke en Gerdien blijken jarenlang stelsel-matig ernstig seksueel te zijn misbruikt door hun broer Marco, politieagent en hun vader Jan (53), onderhouds-monteur bij het Rotterdam-se GEB.

Het incestdrama speelde zich af in een eenvoudige rijtjeswoning in de Rotter-damse wijk Ommoord, waar de familie al bijna twintig jaar woont. De familie W. was aangesloten bij de gere-formeerde kerk, waar vader Jan inmiddels publiekelijk zijn schuld heeft moeten bel-jiden. Agent Marco is over-gestapt naar een ander kerk-gehoortschap.

Stilgehouden

Politieagent W., onder meer als motoragent werk-zaam op bureau Oost, is in af-wachting van de uitkomst van het strafrechtelijk on-derzoek geschorst sinds zijn aanhouding in november vor-ig jaar. Hoewel de korpslei-ding toen bekend maakte dat een „agent wegens een ze-dendelict" was aangehou-den, zijn de schokkende de-tails over de omvangrijke in-cestzaak tot nu toe angstval-lig stil gehouden.

Agent Marco begon zijn loopbaan bij de Koninklijke Marechaussee. Twee jaar ge-leden werd hij beëdigd als politieman bij het Rotter-damse korps, na het afron-den van zijn opleiding aan politie-school 'De Cloese' in Lochem. Bij collega's staat Marco bekend als een 'zeer sociaal voelend mens.' Het nieuws over zijn betrokken-heid bij het incestschandaal sloeg dan ook in als een bom.

Tweede aangifte tegen zwemcoach wegens ontucht

Van onze Haagse redactie **LEIDERDORP, donderdag**

De eerder deze week we-gens ontucht met een 12-jari-ge pupil gearresteerde Haarl-emse zwemtrainer George S. (47), wordt ervan verdacht ook een andere pupil te heb-ben misbruikt.

Een 25-jarige Leidse vrouw heeft bij de politie in Leider-dorp aangifte gedaan van on-tucht die haar toenmalige trainer S. in 1989 met haar pleegde. Dit zou zijn gebeurd tijdens en na de zwemtrain-ningen bij de club De Zijl/LGB in haar woonplaats. Vol-gens de politie Rijn en Braas-sem heeft S. niet bekend.

Zwemmers die onder hem hebben getraind reageren verbaasd en vaak vol onge-loof op de berichten over hun coach. **TEL 9-2**

Enige jaren geleden verliet W. het ouderlijk huis om een kamer te huren van het Rot-terdamse korps in een dienst-complex bij de Humanita-taskliniek. **202 Tel. 17-2**

Agent betrokken bij incestzaak

ROTTERDAM - Een 25-jari-ge Rotterdamse politieman is betrokken bij een incestzaak. Een onderzoek van de politie is inmiddels afgerond. De resultaten liggen bij het openbaar mi-nisterie. Bij de incestzaak zouden de politieman, zijn vijf zussen en de 53-jarige vader zijn betrokken. Het is onduidelijk of de politieman wordt aangemerkt als slachtoffer of als dader. Een woordvoerder van de politie in Rotterdam wil alleen bevestigen dat de collega vorig jaar novem-ber is geschorst. Destijds maakte de politie al be-kend dat het ging om een zedendelict. De zaak kwam vorig jaar aan het rollen nadat een van de zussen aangifte deed bij de politie.

Politie-agent bij incest betrokken

Rotterdam - Een 25-jarige Rotterdamse politieman is betrokken bij een incest-zaak. De incest zou zich hebben voorgedaan tussen de politieman, zijn vijf zussen en zijn 53-jarige vader. Het is onduidelijk of de politieman wordt aangemerkt als slachtoffer of als dader. Een woordvoerder van de politie wil alleen bevestigen dat de collega vorig jaar no-vember is geschorst. De zaak kwam vorig jaar aan het rollen nadat een van de zussen aangifte deed van in-cest, gepleegd door haar va-der. **UN 20/2**

Vier jaar geëist voor ontucht

Breda - Voor de rechtbank in Breda is gisteren vier jaar gevangenisstraf geëist tegen een 21-jarige man uit Gilze Rijen voor seksueel mis-bruik van jonge kinderen in zijn woonplaats. Volgens of-ficier van justitie G. van der Berg heeft de man vier jon-gens van vier tot zes jaar van augustus tot november vorig jaar geregeld aangezet om ontucht met elkaar te ple-gen. Als dat was gebeurd, dan dwong hij de kinderen ontucht met hem te plegen. Om zijn zin te krijgen zou hij de kinderen geslagen en ge-schopt hebben. Hij gaf toe soms met een mes te hebben bedreigd. Uitspraak 27 fe-bruari. **UN 14/2**

Trainer verdacht van misbruik pupil

(Van een verslaggeefster) **LEIDERDORP - De Haarlemse zwemtrainer George S. (47) is gisteren aangehouden op verdenking van ontucht met een twaalfjarige pupil uit Leiderdorp.**

De verdachte zou eind 1992 het nu veertienjarige meisje heb-ben misbruikt tijdens een trainingskamp in het buitenland. S. werkte toen als trainer bij een Leidse zwemclub. **Par 1/2**

• Het heeft 14 jaar geduurd voordat het schokkende incestdrama van de familie W. boven water is gekomen. Het innemende gezin maakte naar buiten toe altijd een gelukkige indruk.

V.l.n.r.: De zussen Nel, Marleen, Erica, hun broer politiemann Marco en Gardien. Oudste zus Christine staat niet op de foto omdat ze al jarenlang geen contact meer heeft met haar familie.

EIGEN FOTO

INCESTZAAK

Vervolg van pag. 1

Kortgeleden kocht hij een eigen huis waarvan het onzeker is of hij er kan blijven wonen nu zijn carrière als politiemann zijn langste tijd lijkt te hebben gehad.

De incestzaak kwam aan het licht nadat Marco's oudste zus Christine enkele jaren geleden zelf naar de politie stapte omdat ze zich geen raad meer wist met de jarenlang voor de buitenwereld verborgen gehouden familieseks. Het meisje werd in eerste instantie niet geloofd, onder meer omdat vader Jan alles ontkende. Vorig jaar deed ze opnieuw aangifte, waarna de vader het stilzwijgen doorbrak. Tot grote ontzetting van de zedenrechters werd tijdens de verhoren van de vader ook de rol van hun eigen collega, Marco, duidelijk.

Christine zelf wilde gisteren liever niet inhoudelijk op de zaak ingaan. Ze beschouwt broer Marco zelf ook als incestslachtoffer, hoewel hij actief heeft meegedaan met de seks-spelletjes van zijn vader. „Dat hij meedeed was voor hem min of meer normaal, hij wist niet beter.” Zelf zegt ze door de affaire „geestelijk kapot te zijn gemaakt.”

Een goede bekende van de familie W. zei gisteren tegenover deze krant: „Het gezin was zeer innemend. Jan hielp mensen in de buurt met snoeien en klusjes in de tuin. Jan zit sinds november vast en moeder Ann woont nu nog alleen met de jongste dochter, de anderen zijn allemaal het huis uit. Moeder Ann zegt dat ze nooit iets heeft gemerkt. Maar met acht personen in zo'n betrekkelijk klein huis kun je geen twee meter lopen of je botst tegen een familielid op. Hoe kan dan zoiets veertien jaar lang onopgemerkt blijven? Dan wil je het gewoon niet zien...”

Vader Jan moet zich komende week tegenover de rechtbank in Rotterdam verantwoorden voor de jarenlange seksspelletjes met zijn vijf dochters. Het onderzoek tegen politiemann Marco loopt nog.

Delftse (19) zwanger na verkrachting Eis: dna-test voor stiefvader

BD 8 Feb 95

DEN HAAG - Een 19-jarige Delftse heeft gisteren in kort geding geëist dat haar stiefvader een dna-test ondergaat. Ze wil daarmee bewijzen dat de man de vader is van haar bijna 4 jaar oude dochtertje. De vrouw zegt dat hij haar heeft verkracht en wil dat hij meebetaalt aan de opvoeding. Het geding diende gisteren voor de Haagse rechter mr. F. Robbers. De vrouw heeft de zaak lang verzwegen uit angst en schaamte. Pas in 1993 deed ze aangif-

te. Inmiddels is het seksueel misbruik bewezen. Vorig jaar veroordeelde de rechtbank in Breda de man tot anderhalf jaar gevangenisstraf. De hogerberoepszaak loopt nog. Onlangs deed ook het zusje van het slachtoffer aangifte van seksueel misbruik door dezelfde man.

Feestje

Dat alles staat echter los van de vraag of de man de verwekker is van het kind. De Delftse zegt het zeker te weten en er zijn

getuigen die zeggen dat het kindje wel verdacht veel op de 53-jarige stiefvader lijkt. Maar de man ontkent. De jonge moeder beweerde voordat ze aangifte deed bij hoog en bij laag dat ze zwanger was geraakt van een onbekende man die haar tijdens een feestje verkrachtte. Waarom zou dat ineens niet meer waar zijn?

Naast een dna-test eist de vrouw ook dat de stiefvader een aidstest doet.

Uitspraak 16 februari. ANP □

Stiefvader heeft geen dna-test te ondergaan

Den Haag - De stiefvader van een 19-jarige vrouw uit Delft hoeft geen dna-test te ondergaan. Dat heeft de Haagse rechter F. Robbers in kort geding beslist. De vrouw had het onderzoek geëist om te kunnen bewijzen dat de man de vader is van haar vierjarig dochtertje. De Delftse zegt dat de man (53) haar heeft verkracht. Ze wil dat hij meebetaalt aan de opvoeding. De man ontkent dat hij de vader is. De rechter noemt het dna-onderzoek een 'te grote inbreuk op de lichamelijke integriteit'.

Daarbij weegt mee dat de man eerder is vrijgesproken van verkrachting. Zijn stiefdochter zou vrijwillig met hem naar bed zijn gegaan. De rechtbank in Breda veroordeelde hem derhalve alleen voor het hebben van gemeenschap met een kind van veertien jaar.

Hof straft ontucht in kindertehuizen met drie jaar

ANP VK 25-2
DEN HAAG

Het gerechtshof in Den Haag heeft vrijdag de 36-jarige Hagenaar K.H. veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf, waarvan een half jaar voorwaardelijk. Het hof acht bewezen dat de man ontucht heeft gepleegd met zes jongetjes in de kindertehuizen De Sonnenburgh in Wassenaar en De Koperwiek in Hoek van Holland. De eis was drie jaar onvoorwaardelijk.

Als bijzondere voorwaarde legde het hof hem op dat hij zich na zijn vrijlating onder toezicht van een seksuoloog stelt. Die heeft geconcludeerd dat behandeling herhaling in de toekomst kan voorkomen.

De rechtbank had H. drie jaar opgelegd, waarvan een jaar voorwaardelijk. De officier van justitie was daartegen in hoger beroep gegaan omdat hij de straf te laag vond. Het hof heeft bij zijn vonnis enerzijds de ernst van de feiten zwaar meegewogen, anderzijds heeft het rekening gehouden met de positieve opstelling van H. Die ziet in hoe erg het is wat hij heeft gedaan en wil graag zo spoedig mogelijk met de behandeling beginnen.

H. heeft na zijn aanhouding vorig jaar zestien gevallen van ontucht bekend, maar die zijn hem niet allemaal ten laste gelegd omdat er nooit aangifte is gedaan.

Justitie wacht op aangifte in zedenzaak

Door onze verslaggever

LICHTENVOORDE - Een vader van een veertienjarig meisje uit Aalten wordt er door de Lichtenvoordse politie van verdacht zijn dochter de afgelopen jaren verhuurd te hebben als escortgirl. Justitie zegt echter weinig met de zaak aan te kunnen, zolang het meisje geen aangifte doet. Het meisje zou niet alleen seksueel misbruikt zijn, er zou ook een voor commerciële doeleinden gemaakte videoband circuleren. Ze zou bovendien ernstig bedreigd zijn, om te voorkomen dat ze iets over de activiteiten naar buiten zou brengen.

„Het gaat voor zover mij bekend om één meisje”, aldus persofficier mr. Arend Lunenburg van de rechtbank in Zutphen. „De politie heeft met haar en met hulpverleners

gesprekken gevoerd, maar we wachten nu of er een aangifte komt.”

Volgens Lunenburg heeft het geen zin om actie te ondernemen zolang dat niet gebeurt. „Het is een zedenzaak, waarbij het slachtoffer de belangrijkste getuige is. Wanneer zij niet mee wil werken, zitten we met een groot probleem. Dan wordt het strafrechtelijk gezien uiterst lastig om er een zaak van te maken. Die gesprekken moeten natuurlijk wel ergens in uitmonden.” Hij kan niet bevestigen dat het gaat om een bende die jonge meisjes als escortgirls gebruikt. „Daar is mij niets van bekend.”

Naar verluidt zou het meisje in steden in het westen en zuiden van het land misbruikt zijn. De vader zou daarbij als chauffeur gefungeerd hebben.

Geen straf voor seksuele brieven

Antwerpen - Een man, die via advertenties jongens vond voor seksspelletjes, kreeg van de Antwerpse rechtbank opschorting van straf. Zijn echtgenote, die probeerde een schadevergoeding te krijgen wegens de schande die ze had moeten ondergaan, kwam van een kale reis thuis. Ze kreeg geen frank.

Jongens, die o.m. in de „Koopjeskrant” of in „Blik” een advertentie hadden geplaatst waarin ze bv. werk zochten, kregen daarop soms een brief vol vunzige praat. In de brief stond dat de jongen in kwestie geld kon verdienen voor bepaalde seksuele handelingen. Als afzender was een postbus vermeld.

De rijkswacht trok de wacht op aan twee Antwerpse postbussen en betrapte de man toen hij de post kwam ophalen. Hij bekende onmiddellijk. Zijn vrouw had hem verlaten, hij was eenzaam en zocht contact met jongens. Volgens een psychiatrisch onderzoek zou de man latent homoseksueel zijn.

Niemand had bezwaar tegen een voorwaardelijke straf als de man zich zou laten verzorgen. Het werd uiteindelijk opschorting van straf.

GVA 22.02.95

Correctionele rechtbank van Antwerpen GVA 10.02

Pornografische brieven naar jongens die werk zoeken

Van onze redactrice

Via de „Koopjeskrant” of „Blik” zocht en vond een man jongens die hij pornografische brieven zond. Tot seksuele daden kwam het nooit alhoewel een jongen een jaar lang elke zaterdag bij de man sliep. De andere jongens waren niet te spreken over de vuile praat in de brieven en dienden klacht in. De man verscheen gisteren voor de Antwerpse rechtbank.

Het onderzoek begon toen de 15-jarige Kristof een zoekertje plaatste in de Koopjeskrant waarin hij zich aanbood als jobstudent. Hij kreeg een pornografisch getinte brief als antwoord, waarin stond dat hij geld kon verdienen met bepaalde seksuele handelingen. De brief had een postbus als afzender.

Uit het onderzoek bleek dat er op zijn minst nog drie andere jongens gelijkaardige brieven hadden gekregen nadat zij in de Koopjeskrant of Blik hadden geadverteerd. Afzenders waren twee Antwerpse postbussen, die waren gehuurd met een valse identiteit. Later bleek dat de verdachte, een taxichauffeur, de identiteitskaart had gevonden in zijn taxi.

De BOB besloot de postbussen te bewaken en had na vier dagen succes. De man, die de post kwam ophalen, bekende onmiddellijk de feiten. Hij zei dat zijn vrouw hem had verlaten, dat hij eenzaam was geworden en op zo'n manier contact zocht met jongens of mannen.

De man had ook nog een dame opgelicht. Hij had een Makro-kaart gevonden en con-

tact opgenomen met een dame die in de Koopjeskrant een advertentie had geplaatst waarin ze zo'n kaart zocht. De verdachte deed zich voor als Makro-verantwoordelijke en verkocht de kaart voor 3.700 fr. De eerste keer dat de dame de kaart gebruikte, bleek dat ze was geblokkeerd.

De openbare aanklager had medelijden met de man en ging akkoord met een voorwaardelijke straf. De verdachte zou zich wel moeten laten behandelen. De verdediging was dezelfde mening toegedaan. De advocate had wel geen goed woord over voor de ex-echtgenote van de verdachte die nu voor de rechtbank schadevergoeding komt vragen voor het morele leed dat haar werd aangedaan. Uitspraak op 21 februari. C.V.N.

Wachten op wetenschap Moordzaak wordt jaar uitgesteld

ANP

NN 24-2

Arnhem - De rechtbank in Arnhem heeft gisteren de rechtszaak tegen een verdachte van de moord op een 7-jarige jongen voor een jaar aangehouden in afwachting van verder dna-onderzoek.

Tegen die tijd is de wetenschap mogelijk zo gevorderd dat een dna-onderzoek uitsluitend kan geven over de vraag of de man al dan niet schuldig is. De verdachte wacht al anderhalf jaar op behandeling van zijn zaak. Hij wordt beschuldigd van moord en seksueel misbruik.

De 45-jarige verdachte J. L. werd op 2 augustus 1993 aangehouden op verdenking van moord op de 7-jarige Nasr Achouitar uit Nijmegen. Op 2 juli 1993 werd zijn lichaam uit het Maas-Waalkanaal gevist. In zijn mond werd een minime hoeveelheid sperma aangehouden. Dit sperma moet het sluitend bewijs vormen in deze moordzaak. L. ontkent.

Het sperma ligt al die tijd al in de vrieskist van het Gerechtelijk Laboratorium te wachten op onderzoek. Gangbaar dna-onderzoek is in deze zaak te riskant. Volgens de Nederlandse dna-deskundige drs. A.T. Kloosterman vormt de kleine hoeveelheid het probleem in deze zaak. Als er iets fout gaat met het onderzoek, is er niets meer over.

Een laboratorium in het Duitse Münster, dat internationale faam heeft op dit gebied, kan met een speciale methode een spermacel 'er af plukken'. Deze methode heeft momenteel een kans van slagen van vijftig procent, zo vertelde Kloosterman de rechtbank. Rechter A. Steeg zei te hopen dat wetenschappers over een jaar zover gevorderd zijn dat de kans van slagen groter is en ze wel een dna-profiel kunnen geven.

Bij dna-onderzoek wordt een profiel gemaakt van het genetisch materiaal, het dna, dat bij ieder mens verschillend is. Dat genetisch materiaal is opgeslagen in menselijke cellen als bijvoorbeeld bloed- en spermacellen.

De verdachte, die in november 1993 uit voorlopige hechtenis werd ontslagen, mag daarop in vrijheid wachten. Hij spande vorig jaar een kort geding aan tegen de Staat der Nederlanden om zijn zaak snel afgerond te krijgen.

In t
de l

Verdachte moord op jongetje staat over twee weken terecht

Door onze verslaggeefster Geld. 24/2

NIJMEGEN - De Nijmegenaar die ervan wordt beschuldigd medio 1993 de zevenjarige Nasr-Eddine Achouitar te hebben vermoord, moet ten lange leste op 23 februari terecht staan.

De zaak heeft zo lang gesleept omdat de officier van justitie de bewijslast tegen de verdachte, die ontkent de moord gepleegd te hebben, niet rond kreeg. Op het lichaam van het misbruikte en daarna om het leven gebrachte jongetje was weliswaar een minime hoeveelheid sperma gevonden. Maar vergelijking daarvan met DNA-materiaal van de verdachte, leverde niet het onomstotelijke bewijs dat hij wel of niet de dader is. Door te treuzelen met het voorbrengen van de zaak, hoopt de officier van justitie dat de DNA-techniek ondertussen zo ver zal vorderen, dat dat bewijs wel geleverd kan worden. Dat kan echter nog wel jaren gaan duren. Al die tijd zou de verdachte Nijmegenaar, die in afwachting van de resultaten van het DNA-onderzoek

al bijna anderhalf jaar op vrije voeten is, in spanning verder moeten leven. En dat kan hij volgens zijn advocaat, mr.F.Huijbers, niet meer opbrengen.

Vrijspraak

Volgens de advocaat is de conclusie gerechtvaardigd dat er geen uitslag meer te verwachten is van het DNA-onderzoek. De verdachte won eind vorig jaar het kort geding tegen de officier van justitie waarin hij vroeg om zijn zaak zo spoedig mogelijk voor de rechtbank te brengen.

Die zitting staat nu dus voor 23 februari gepland. Advocaat Huijbers schat in dat de rechtbank dan laat weten niet langer op de DNA-uitslag te willen wachten. „Dus moet de officier dan met een eis komen. Is hij recht door zee, dan vraagt hij vrijspraak. Maar ik vrees dat hij toch een veroordeling wil. Dan zal de rechtbank, daar ben ik vrijwel zeker van, mijn cliënt vrijspreken. Uiteraard staat het de officier dan vrij om in hoger beroep te gaan. En daarmee kan hij de zaak opnieuw een jaar rekken”, aldus mr.Huijbers.

Dood Nasr-Eddine: rechtszaak jaar aangehouden

Verdachte: 'Ik hoop dat de werkelijke dader gevonden wordt'

Geld. 24/2

Door onze rechtbankverslaggever

ARNHEM - „Dan hoop ik maar dat in dat jaar de werkelijke dader gevonden wordt en dat ik hem als eerste in handen krijg. Ik ben gepakt op mijn achtergrond, niet op bewijzen. Ik ben diep geschokt.” Die emotionele ontlading van een 45-jarige Nijmegenaar volgde op de mededeling van de Arnhemse rechtbankpresident mr. A. Steeg, dat de zaak-Nasr-Eddine een jaar wordt aangehouden. De zaak van het omgebrachte zevenjarige Marokkaanse jongetje wordt vervolgd op 29 februari volgend jaar. Nasr-Eddine Achouitar werd in juli 1993 gevonden in het water van het Maas-Waalkanaal in Nijmegen. Hij bleek te zijn misbruikt en gewurgd. Op het lichaam werd met een wattenstokje een minime hoeveelheid sperma veilig gesteld. Die kleine hoeveelheid sperma blijkt nu - ruim anderhalf jaar na de vondst van het kind - de inzet van een juridische strijd geworden.

De politie arresteerde de 45-jarige Nijmegenaar. Maar de man, die een tbs-verleden heeft, moest worden vrijgelaten omdat het bewijs tegen hem nogal mager is. Het bewijs is vooral gebaseerd op verklaringen van mensen die de Nijmegenaar in de buurt van het jongetje zouden hebben gezien.

Het gevonden sperma zou aanvullend bewijs kunnen leveren, maar de hoeveelheid is zo klein dat er met de huidige stand van de techniek geen betrouwbaar DNA-onderzoek kan worden verricht. Omdat de onderzoekstechniek steeds beter wordt, trachtte officier van justitie mr. G. van de Vegt de zaak te rekken. Maar de Nijmegenaar, die vrijwillig onderzoeksmateriaal heeft afgestaan, wil van de rechtszaak af. De druk wordt hem te groot. Zijn advocaat mr. F. Huybers spande een kort geding aan en won dat ook. De officier zag zich genoodzaakt op last van de civiele rechter de aangehouden zaak voor 1 maart

weer bij de rechtbank aan te brengen. Die zitting vond gisteren plaats.

Aanhouding

Meteen aan het begin van de zitting vroeg de officier weer aanhouding van de zaak. Maar de rechtbank wilde eerst twee DNA-deskundigen van het Gerechtelijk Laboratorium horen. Dat waren de biochemici drs. A. Kloosterman en drs. J. Kox.

Kloosterman verklaarde dat er binnen enkele weken een uitslag bekend zou kunnen zijn als het materiaal nu werd onderzocht. Maar de kans op succes zou minder dan 50 procent zijn. Zijn collega schatte die kans in op 25 tot 75 procent. Bovendien kon het materiaal maar eenmalig gebruikt worden en was er geen mogelijkheid tot een tegenonderzoek. In de toekomst zal er meer mogelijk zijn, dan zal zelfs een dichtgelikte envelop bewijsmateriaal kunnen opleveren. Wanneer

een bruikbaar onderzoek van het sperma met een kans op een goed resultaat kan worden uitgevoerd kon de biochemicus niet zeggen.

Wel is het zo dat de techniek verrassende vorderingen maakt. „Wat we nu kunnen bepalen was een jaar geleden nog onmogelijk”, aldus drs. Kloosterman. Vooral het laboratorium in Münster, dat het sperma ingevroren bewaart, heeft een grote naam op het gebied van de onderzoekstechnieken.

Officier van justitie mr. Van de Vegt concludeerde uit de woorden van de biochemici dat de techniek enorm verandert. Naarmate de tijd verstrijkt, is er een grotere kans op resultaat, aldus de officier, die andermaal aan de rechtbank vroeg de zaak voor lange tijd aan te houden.

Zeer geschokt

Advocaat Huybers verzette zich daartegen. „De kans dat uiteindelijk de waarheid wordt gevonden, is te gering om daar op te wachten”,

sprak hij. En ook werd de verdachte de mogelijkheid ontnomen om een tegenonderzoek te laten instellen.

De rechtbank stond die aanhouding toch toe. Rechtbankpresident mr. Steeg erkende dat de Nijmegenaar een groot belang had bij afhandeling van de zaak. Maar het gaat om een ernstig levensdelict, dat de maatschappij zeer heeft geschokt. Bovendien had de Nijmegenaar zelf het onderzoek tegengewerkt door indertijd zijn haardracht te veranderen.

Een onschuldig-verklaring na een goed onderzoek is te prefereren boven een vrijspraak nu wegens gebrek aan bewijs, aldus de rechter. De Nijmegenaar en wat buurtbewoners op de publieke tribune waren het daar niet mee eens. En dat lieten zij ook luidruchtig weten. Mr. Steeg: „Het is van belang dat de onderste steen boven komt.”

Tilburgs project om kinderen weerbaarder te maken groot succes

TEL 612

KINDEREN LEREN 'NEE' TE ZEGGEN

■ „Een knietje, in zijn ogen prikken, bijten”, geven de kinderen van de Waalwijkse school De Besoyen hun eigen gedachten mee aan de les in zelfverdediging.

door LINDA DE KORT

TILBURG, maandag
Klaar van Helvoort is een meisje dat met haar walkman in de bus zit. Naast haar gaat een opdringerige man zitten die zijn arm om haar schouders legt. Klaar duikt ineen. De meisjes van groep zeven en acht van de Waalwijkse basisschool De Besoyen gieren het uit. Klaar speelt het spel nog een keer met haar lerares. Nu duwt ze de 'man' van haar af, kijkt 'm recht aan en zegt zelfverzekerd: „Houd je op!”

Niemand weet wat Marietje Kessels omstreeks 1900 in Tilburg tegen haar aanvaller heeft gezegd. Ze werd in de kerk gevonden, verkracht en vermoord. De dader is nooit gevonden. Maar haar naam is sinds 1989 verbonden aan een project in Tilburg om meisjes en jongens te leren hoe ze machtsmisbruik kunnen voorkomen.

Het Marietje Kessels-project is een groot succes. 45 van de 65 basisscholen doen mee. Meisjes uit groep 7 en 8 krijgen zelfverdedigingslessen en de jongens uit dezelfde klassen leren praten over gevoelens. Tweeduizend meisjes en vijfhonderd jongens hebben de cursus al gevolgd. Ook landelijk groeit de belangstelling. Zo kregen twee doven-instituten uit Rotterdam en Groningen vorige week het Marietje Kessels-materiaal van de Tilburgse wethouder A. van Blerck aangeboden. „Dove kinderen zijn veel kwetsbaarder dan horende kinderen”, meent Gert de Leeuw, coördinator activiteiten-begeleiding van het Koninklijk Instituut voor Doven H.D. Guyot in Groningen. Vandaar zijn belangstelling voor het project.

Gert de Leeuw van het doveninstituut in Groningen maakt de trieste balans op. „De kans dat een doof slachtofferje zijn mond houdt, is groter dan bij horende kinderen. Gebeurtenissen overkomen hen. Er wordt minder met hen gepraat, ze worden eerder lichamenlijk gecorrigeerd. Ook wordt hen vaak uit bescherming veel uit de handen genomen. Dat maakt ze minder weerbaar.”

Het Marietje Kessels-project is opgezet door de Stichting Jeugd en Jongerenwerk Tilburg. De lessen aan de meisjes worden sinds 1989 gegeven. Na een paar jaar werd de cursus Mini-Macho voor jongens er aan toegevoegd. Docent Pim Royackers: „Ik speel bij-

voorbeeld een jongen die door een andere knul wordt opgejut het bikinibroekje van een meisje naar beneden te trekken. Later vraag ik aan de groep hoe zij het zouden vinden als hún broek naar beneden zou worden getrokken. Pas dan realiseren ze zich hoe

vervelend dat voor een meisje is.”

Om de beurt

Vandaag moeten de jongens om de beurt een kaartje met een vraag pakken en die proberen te beantwoorden. Maar ze mogen hem ook aan hun buurman doorgeven. Met welke dingen wil je op je vader lij-

ken? is een van de vragen. „Ik zou wel net zo lekker willen koken”, zegt één jongetje. De rest van de jongens kijkt raar op. „Mijn vader is kok”, lijkt de jongen zich te verontschuldigen. „Het is toch prima als je goed wilt kunnen koken”, voegt Pim toe. De groep kijkt nog even bedenkelijk, maar ze moeten toegeven dat dat inderdaad niet zo raar is.

De meisjes van dezelfde groep krijgt op dat moment les van Klaar van Helvoort in zelfverdediging. Klaar laat de meisjes zien hoe ze zich kunnen los maken van een aanval. Door met hun arm te draaien in de tegenovergestelde richting moet de aanvaller zijn hand wel van de arm van het kind halen. „Weten jullie zelf nog meer dingen?”, vraagt ze.

De groep kent genoeg voorbeelden. „Een knietje, in zijn ogen prikken, bijten”, zijn een paar suggesties.

In de huiswerk-schriftjes wordt het ja-gevoel, nee-gevoel en het weet niet-gevoel uitgelegd. Zo wordt het voor de kinderen zelf duidelijk wat zij van een situatie vinden. „Als je wordt aangeraakt en je vindt het niet fijn, dan krijg je

een nee-gevoel’ staat er in het schriftje. Tijdens de lessen houden de docenten daarmee ook rekening. Een leerlinge hoeft geen trucje voor te doen in de zelfverdedigingslessen of een leerling hoeft geen vraag te beantwoorden als hij dat niet wil. „Kinderen mogen nee zeggen. Dat is het doel van de hele cursus. Dus ook tegen ons”, legt Pim uit.

Afwas

Gerda de Vries, projectleider vanuit de Stichting Jeugd en Jongerenwerk Tilburg, heeft het project mede opgezet. „Als de kinderen doorhebben dat zij nee mogen zeggen, proberen ze dat ook even uit bij de afwas. Ouders moeten dan wel weten waar dat vandaan komt. Wij proberen de kinderen wel mee te geven dat er altijd dingen zijn die zij tegen hun zin moeten doen. Net zoals dat ze hun tanden moeten poetsen om geen gaatjes te krijgen.”

De jongens krijgen van Pim een opdracht. Ze moeten opschrijven wat je als meisje wel of niet hoort te doen. En welke regels er gelden als je een jongen bent. De groep kijkt moeilijk. Ze beginnen, maar het wil niet echt vlotten. „Neem de opdracht maar mee naar huis dan bespreken we het volgende week”, stelt Pim voor. Nu maar afwachten of de jongens uit groep 8 volgende week hebben gesnapt dat er geen wezenlijk verschil is tussen wat een meisje of een jongen wel of niet mag doen.

Johan is vandaag elf jaar geworden. Vlak voor het speekwartier mag hij alle leerkrachten trakteren. Hij verheugt zich er nu al op, maar hij krijgt buikpijn als hij aan juffrouw Marja van groep 3 denkt. Zij zoent jarige kinderen altijd, en Johan heeft een hekel aan zoenen. Is het raar om daar wat van te zeggen, vraagt hij zich af.

Volgens de Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Tilburg is dat niet raar. De stichting heeft een preventieproject van twaalf lessen opgezet. Daarin leren jongens hoe ze over hun gevoel kunnen praten, en meisjes hoe ze zich verbaal en fysiek kunnen verdedigen.

Dit Marietje Kessels-project – genoemd naar het elfjarige meisje dat omstreeks 1900 in een kerk in Tilburg vermoord en verkracht werd gevonden – loopt sinds 1990 op 45 van de 65 scholen in Tilburg. De bedoeling van het project is dat kinderen tussen tien en twaalf jaar hun mentale en fysieke weerbaarheid vergroten. Ze moeten

‘zich bewust worden van hun ja- en nee-gevoel’, wat betekent dat ze kunnen uitmaken of ze iets prettig vinden of niet.

Projectleider G. de Vries zegt dat meisjes het dikwijls vervelend vinden als een onbekende man hen aanraakt. „Een meisje weet vaak niet dat ze nee mag zeggen. Soms zegt ze dat terwijl ze erbij glimlacht. Dat is niet duidelijk genoeg.” In zelfverdedigingslessen leren meisjes hoe ze van zich af moeten slaan. „Meisjes zijn zich niet bewust van hun lichaamskracht. Ze halen er vaak iemand anders bij als ze zich willen verdedigen. Door de zelfverdedigingslessen krijgen ze meer zelfvertrouwen”, zegt De Vries.

Jongens gedragen zich ten opzichte van elkaar heel hard en stoer. Maar ze mogen hun gevoelens best uiten. „We zeggen dan bijvoorbeeld dat de mensen je niet leren kennen als je altijd maar beweert dat het je niet kan schelen. Als je iemand niet wilt zoenen, kun je ook je hand uitsteken. Dan houd je afstand en ben je toch beleefd.” Ook leren de jongens, die vaker pesten dan meisjes, zich te verplaatsen in het slachtoffer.

Katja Meertens

Project leert
kinderen
nee zeggen

VK 7-2

Opgetekend ♦ Martin Simek

Een fijne werksfeer

Mijn vader pakte mij bij mijn kruis en tilde mij op. Uittorend boven de wereld der volwassenen kraaide ik het uit. Dat is mijn eerste herinnering. Maar ik heb er nog een! Mijn moeder kuste mijn blote biljetjes, gevolgd door de buurvrouw, mijn tante Marenka en haar hartsvriendin Ludmilla. Heerlijk vond ik dat!

Ik op mijn beurt communiceerde in die tijd met mijn omgeving door diverse handtastelijkheden. Pas later, toen ik die biljetjes eigenhandig had leren afvegen, leerde ik langzaam aan mijn handjes thuis te houden. Vreemd is het niet. Ouder worden betekent in onze geciviliseerde maatschappij steeds minder aanraken en aangeraakt worden.

Maar nu. Naarmate ik de vijftig nader dringen de jeugdherinneringen zich steeds meer aan mij op. Ik begon het aanraken te missen. Vooral op mijn werk. Dus begon ik mijn collega's (jong en oud, mooi en lelijk, man en vrouw) in hun kont te knijpen hetzij in hun kruis te voelen. En ik eiste dat zij hetzelfde deden bij mij. Zij gehoorzaamden zonder uitzondering.

Ik ben nu eenmaal de chef. Niet iedereen had helaas mijn bedoelingen begrepen. Een aantal van mijn ondergeschikten legde in hun kruiperigheid of in hun hitsigheid in aanrakingen een erotische lading. Zwaar teleurgesteld ontsloeg ik ze op staande voet.

Wij zijn op de afdeling nu al drie jaar handtastelijk bezig. En ik kan u vertellen dat wij een fijne sfeer hebben. Valt de verlies- en winstrekening een keertje tegen, geen man/vrouw overboord. Wij knijpen elkaar in de ballen en wensen elkaar meer geluk in het komende boekjaar.

Hebben wij dan helemaal geen problemen meer? Neen, niet onder elkaar. Wel met de buitenwacht. Zoals gisteren, toen de inspecteur van de belastingen over de vloer kwam. Wij ontvingen hem met een hartelijk: 'Lijkt onze reet!' Zwijgend klapte hij zijn koffertje weer dicht en verdween, wiegend met zijn achterwerk, door de draaideur.

VESUVIUS. Na alle publiciteit over

(ongewenste) intimiteit op het werk, Postbus 51-spotjes en nicuwe Arbo-wetgeving, zijn veel mannen huiverig geworden voor een te hartelijke omgang met vrouwen op hun werk, constateert Vesuvius. Het programma verkent de kritische grens tussen warm en klet. Een gesprek met Sarah Verroen, die flirt op het werk aangenaam vindt, jeugdhulpverlener Herman Schmol, die een herwaardingering wil van het knuffelen, *Sextant*-hoofdredacteur Martin Maassen, die zich rot ergert aan de campagne van Postbus 51 en Marian Bonink die als cursusleidster veel mannen tegenkomt die vragen wat nog wel mag. Titel: Jaaaá grááág. *Nederland 1, 21.05 uur.* VK 16-2

Huismans gepluk aan bloesje blijft raadsel

Was de veelbesproken actie van Henny Huisman tijdens de tv-actie 'Red-ongelopen-Nederland', kortweg 'het gepeuter aan het bloesje', in scène gezet of niet? 'Het was in zoverre verzonnen', zegt het Clara Wichmann Instituut, die de vrouw zonodig juridische bijstand wil verlenen en contact met haar heeft gehad, 'dat haar werd gevraagd of ze in was voor een grapje. Er was wel iets afgesproken, maar niet dit.'

Ook produktie maatschappij Van den Ende heeft gebeld met de vrouw. Het bedrijf blijft bij de oorspronkelijke versie. Henny Huisman dacht echt dat hij in zijn programma een vrouw ontving die voor de slachtoffers van de 'watersnood' een striptease had gehouden in een plaatselijk café. Weliswaar bleek achteraf dat die act nooit had plaatsgevonden, maar: 'Het is niet waar, dat Henny iemand uit het publiek heeft geplukt van: wil je dit doen. Hij dacht echt dat ze gestript had.'

De enige die uitsluitend kan geven, de vrouw die door Huisman voor de tv werd gepusht uit de kleren te gaan, houdt zich stil. De Van den Ende-woordvoerder: 'Zij zegt dat ze er geen schade van heeft ondervonden.' Voor het Clara Wichmann Instituut maakt het niet uit of de actie een grap was of niet: 'Toen ze nee zei, had hij het daarbij moeten laten.'

Wat zegt produktie maatschappij Van den Ende daarvan? 'Smaken verschillen. Ons bedrijf heeft geen eenduidige stelling over wat humor is of niet. Maar dat het verkeerd is overgekomen is, is duidelijk.'

Instituut verwijt Hennie Huisman seksuele intimidatie

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

Het Clara Wichmann Instituut zal desgewenst de vrouw juridisch ondersteunen die vorige week tijdens de nationale televisie-actie Watersnood 1995 door presentator Hennie Huisman tegen haar zin werd aangespoord tot een striptease. Volgens mr H. Verrein Stuart van het instituut is het ook voor derden mogelijk Huisman aan te klagen wegens seksuele intimidatie. Dat zei de juriste dinsdag voor de VPRO-radio.

Verrein Stuart riep in de uitzending luisteraars op een klacht tegen de televisiepresentator in te dienen op basis van wettelijke bepalingen tegen sekse-discriminatie. Volgens de programmamakers hebben zich gisteren diverse luisteraars gemeld die zeggen een klacht te overwegen.

Tijdens de televisie-uitzending ten behoeve van het Rampenfonds, donderdag op drie Nederlandse netten, ontving Huisman een vrouw die eerder in een café een striptease had gehouden om geld in te zamelen voor de slachtoffers van de watersnood. Zij ging echter niet op zijn verzoek in, haar actie voor de camera's te herhalen.

Nadat in de zaal geld werd doorgegeven om haar over te halen, probeerde de tv-presentator de vrouw uiteindelijk een handje te helpen. Zij bleef echter bij haar weigering.

Henny Huisman niet vervolgd voor strip-act

Van onze Haagse redactie
TEL DEN HAAG, donderdag 16-2

Henny Huisman wordt niet strafrechtelijk vervolgd voor zijn poging voor de televisie-camera een vrouw uit de kleren te praten. Het openbaar ministerie in Den Haag voelt er niets voor de presentator wegens discriminerend gedrag voor de rechter te brengen.

Huisman probeerde tijdens de Nationale Inzamelingsactie voor de Watersnood een vrouw die zei dat ze in een bar had gestript om aan geld te komen, haar act nog eens voor het Nederlandse volk te laten herhalen.

Een vrouw uit Voorburg deed vorige week in Den Haag aangifte nadat een advocaat uit Amsterdam daartoe had opgeroepen. De raadvrouw meent dat de presentator een wetsartikel over discriminatie heeft overtreden.

Volgens het openbaar ministerie heeft Huisman niet de bedoeling gehad aan te zetten tot haat of discriminatie. Henny Huisman heeft zich al uitvoerig verontschuldigd voor de uit de hand gelopen grap.

NATIONALE RAMP

HENNY HUISMAN & DE VROUW
Of: hoe Endemol zorgde dat de nationale
inzamelingsactie een succes werd

Watersnood of geen watersnood, hoe dan ook: het optreden van Henny Huisman tijdens de nationale inzamelingsactie ten behoeve van het Nationaal Rampenfonds op donderdag 3 februari heeft vele tongen los gemaakt. Helemaal nadat in het VPRO-radioprogramma Michelangelo van 7 februari duidelijk werd dat de dialoog tussen Huisman en een van zijn vrouwelijke gasten aanleiding kan zijn tot juridische aanklachten. Een opzienbarende kwestie met een mogelijk nog opzienbarender ontknoping.

6 febr. jl. Ter redactie van het radio-programma Michelangelo wordt gezocht naar een actueel 'media-onderwerp voor de uitzending van morgen'. Wie heeft de inzamelingsactie van Endemol/RTL en Veronica voor het Nationaal Rampenfonds gezien, de week ervoor, uitgezonden op drie verschillende televisienetten? Henny Huisman in gesprek met een vrouw die hij minuten lang aanzet tot een striptease. Ging ons Henny niet wat ver? Laten we hem uitnodigen voor een kort gesprek. De persdienst van RTL: 'Huisman geeft geen interviews.' Michelangelo probeert de vrouw in kwestie te traceren. Tevergeefs. RTL weigert daarbij alle medewerking en zegt: de vrouw zelf is er heel lakoniek onder. En: Ja, wij gaan een beetje de VPRO helpen!

7 febr. Kan wat Henny Huisman tijdens de actie deed eigenlijk wel juridisch door de beugel? Nog afgezien van de vrouw in kwestie, heeft menig kijker Huismans optreden als onbeschoft en intimiderend ervaren. De strafrechtjuriste Mr. Heikelen Verrijn Stuart geeft haar mening in de uitzending, nadat haar de dialoog tussen de vrouw en Huisman is voorgelegd. Waaruit de volgende zinsneden:

Huisman: 'Ik sta dames en heren naast iemand die er - laat ik het populair zeggen: - appetijtelijk uitziet (...)' Wie ben je, waar kom je vandaan, wat zijn je maten, wat zijn je hobbies kortom vertel es.'

Vrouw: 'Ik ben X, ik woon in Houten (...) en ik heb voor de actie gestript in de kroeg.'

Huisman: 'Je hebt voor de actie gestript in de kroeg! (pauze, richt zich half tot het enthousiaste publiek) En wat heeft dat opgeleverd?'

Vrouw: '500 gulden.'

Huisman: '500 gulden! (tot het publiek:) Is er iemand die zegt: ik doe er nog 500 gulden bij. En dan doet ze het hier! Wie? Is er iemand in de zaal? 250 alleen het bovenste gedeelte? Is er iemand die 500 gulden... (tot de vrouw:) durf je dat...'

Vrouw: 'Nou nee...'

Huisman: '(...) Ik kan me er niet zoveel bij voorstellen. Ikke... mag ik een klein beetje zien nog voor de actie? Ik bedoel de mensen hebben zoveel ellende al gezien, watersnood en dijken die doorbreken, een paar Houtense borsten kunnen we nog wel verwerken. Durf je het? Moet er een muziekje bij misschien?'

Vrouw: 'Ik heb de striptease al gedaan, dus één keer vind ik wel genoeg.'

Huisman, richt zich weer tot het publiek: 'Als we wat willen zien moet er toch iemand even 500 gulden dokken. Is er iemand? Of met zijn allen een tientje of weet ik veel wat. Ja? Lukt dat? Er zijn een aantal mensen die een tientje... dus 500 gulden, dan moet je wat laten zien, als je dat in een kroeg durft, dan moet je dat ook hier durven. (...) Kom op meid, voor het goede doel! Ja, er is iemand die... ze bieden GELD! GELD! ja, goed, muziek van Gordon kan nog even opgezet worden en dan ga jij het doen, kom op meid.'

Vrouw: 'Als jij met me meedoet!'

Huisman: 'Nee, nee, nee daar is niks aan. (...) Kom op. Net alsof het de kroeg is. Doe maar alsof het de kroeg is. Voor het goede doel. Kom op meid. NU.'

Vrouw: 'Nee. Nee. Ik heb het al gedaan.'

Huisman: 'Ja, hebben wij niet gezien. Kijk eens wat een geld er wordt opgehaald.'

Vrouw: 'Nee Hennie, Hennie. Ik bedank iedereen hartelijk voor de bijdragen maar helaas. Het geld blijft wel bij ons, dank u wel.'

(GEFLUIT UIT HET PUBLIEK)

Huisman: 'Ja en zie nou maar eens van wie die tientjes zijn hè? Ah, misschien alleen je hesje dan? Ja! En alleen even het overhemd, dat de camera er even in kan kijken, zo'n klein dingetje, laat nou eventjes, ik durf er niet aan te komen... (De vrouw ontbloot een schouder) Nou nou, heb je nog iets ja? Even diep bukken nog, laten zien, even die twee dijken laten zien die net niet doorgebroken zijn.'

7 febr. 's avonds Voor de microfoon meldt Heikelen Verrijn Stuart dat niet alleen de vrouw zelf een aanklacht zou kunnen indienen wegens seksuele intimidatie, elke Nederlander kan dat doen. In de uitzending roept de juriste luisteraars op dat ook daadwerkelijk te doen op basis van wettelijke bepalingen tegen sekse-discriminatie. Diverse bellers die klachten overwegen melden zich bij Michelangelo. Er blijkt iets raars aan de hand: het personeel van het café dat door Huisman driemaal in de uitzending genoemd is heeft de vrouw nooit gezien. Telefonisch zegt een barkeeper: 'Er wordt bij ons regelmatig gestript maar die vrouw van de televisie is hier niet bekend. Zeker weten.'

8 febr. De meeste kranten schrijven nu over de kwestie. Het AVRO-radioprogramma 'Van Staa tot Zeven' doet een oproep aan de vrouw om zich bekend te maken. Overigens zonder resultaat. Er wordt getwijfeld aan de ware toedracht op de avond van de inzameling.

9 febr. Henny Huisman staat De Telegraaf cq.

Henk van der Meyden te woord (hoezo: 'geen interviews') en roept: 'Ik wilde niet dat die striptease-danseres zich uitkleedde.' En: 'Als Paul de Leeuw blote kerels op tv laat zien mag dat wel, maar als ik dan zo'n grapje maak ben ik de gebeten hond.' Ook een hele goeie van Huisman is: 'Hij die zonder humor is werpe de eerste steen.'

Na de ochtendkranten is er nieuws uit verrassende hoek: de vermeende stripteasemevrouw neemt zowel contact op met het Clara Wichmanninstituut als met de VPRO-radio. Zij wil geen publiciteit, maar nu de kranten erover schrijven wil ze graag kwijt dat zij nooit gestript heeft, dat zij in eerste instantie slechts als publiek bij de inzamelingsactie aanwezig was en op speciaal verzoek van een Endemol-medewerker net heeft gedaan alsof zij 500 gulden kwam aanbieden. De vrouw had dus helemaal geen 500 gulden ingezameld!

'Wil jij voor ons net doen alsof je met een striptease 500 gulden hebt verdiend en die dan aan Huisman aanbieden?', luidde het verzoek van een Endemol-medewerker die haar apart nam achter de coulissen. Zij ging hierop in, altijd wel in voor een geintje. Haar vriend had tegen haar gezegd: 'als hij vraagt waar je dat gedaan hebt, noem dan maar de naam van dat café'. Zij had zich slechts voorbereid op een vraag in de trant van: 'Hoe ver ben je gegaan met je stripact?' Maar dat Huisman haar opeens vroeg zich alsnog uit te kleden kwam als een volslagen verrassing. En dat hij zolang aanhield helemaal. Door de situatie, de camera's, de lampen, en het publiek had zij zich flink onder druk gezet gevoeld. 'Je kunt niet zomaar weglopen.'

Ter VPRO vallen wij inmiddels van onze stoelen van verbazing. Als die vrouw die 500 gulden niet echt had ingezameld, klopten dan die andere zogenaamde giften eigenlijk wel? Welk bedrag heeft Kok uiteindelijk namens de regering verdubbeld? Als dit onderdeel van de actie fake was, wat was er dan nog meer nep allemaal? Opeens lijkt het duidelijk waarom niemand van RTL/Endemol/Veronica ons over de actie te woord wil staan.

Vragen, vragen, vragen. Of moeten we de vriendelijke woordvoerder van RTL/Veronica/Endemol, Thomas Notermans, geloven. Volgens hem is het verhaal van de vrouw volkomen uit de lucht gegrepen.

(wordt vermoedelijk vervolgd)

Anton de Goede

SIGMUND

VK 9-2

Peter de Wit

HET HEEFT ER verdacht veel van weg dat Nederland sinds de geboorte van RTL4 in twee naties is uiteengevallen. Enerzijds het Nederland à la Hilversum, met één been nog in het tijdperk van *De bonte dinsdagavond-trein* en de oppermacht der zuilen, puriteins georiënteerd, vormelijk en gewichtig, gesymboliseerd door moreel hoogstaande, enigszins hautaine volksoepvoeders als Joop van Zijl, Maartje van Weegen en Paul Witteman. Aan de andere kant staat het Nederland zoals het dagelijks wordt gemonteerd in de Aalsmeerse studio's van Joop van den Ende en zijn partner John de Mol. Hier treffen we zonder meer het moderne Nederland aan: hedonistisch, mystiek, taboeloos, brutaal en heftig, geheel gekenmerkt door een permanente klopjacht op het Grote Succes.

Cultureel en sociaal is dit Nieuwe Nederland sterk verwant aan de bakermat van de televisiecultuur: Californië, alwaar het evangelie van de New Age wordt gekoppeld aan bikkelharde economische wetten. In het Nederland van RTL gelden geheel andere normen en waarden dan in Openluchtmuseum Hilversum, aangezien RTL niet is gebonden aan de oude ethische en politieke codes van de verzuilde samenleving. Het Nederland van de firma Endemol, dat in zijn prehistorie teruggaat op de piratenzenders van de jaren zestig, heeft zijn eigen volkslied gekregen met de mega-houshit van het Amsterdamse duo 2 Unlimited: *There's No Limit*. Alles kan bij RTL, en het gevolg van die code kan men dagelijks op het scherm voorbij zien trekken. Het Nederland van RTL wordt gesymboliseerd door een giechelende Catharina Keijl in een sm-kelder, door de spiritistische séances onder leiding van de tv-prinses van het paranormale Tineke de Nooy, en door de alle mensenrechten schendende 'spelprogramma's' van de oer-Gooise kwelduivel Rolf Wouters. Maar de ware koning van dit Nieuwe Nederland is natuurlijk Henny Huisman, sinds jaar en dag officieel erkend als de leukste man van de natie.

Hoewel zijn uiterst moeizaam op gang gekomen televisiecarrière (niemand van het Hilversumse establishment zag aanvankelijk wat in de slungel uit de Zaanstreek) begon in de stal van de Katholieke Radio Omroep, is deze ex-drummer van de Margriet Eshuysband onder patronage van zijn godfather Joop van den Ende zonder twijfel uitgegroeid tot Mister RTL en tot het belangrijkste gezicht van de Nederlandse televisie in de jaren negentig.

HENNY HUISMAN (Zaandam, 18 juni 1951) beschikt over een directe verbinding met het hart van de hedendaagse gemiddelde Nederlander. Alles wat hij aanraakt, verandert in goud. Het is in hoge mate het succes van de anti-ster, hoewel Huisman naar eigen zeggen al vroeg in zijn jeugd totaal bezielde was door de wil beroemd te worden.

Huisman's schutterige motoriek tart alle conventies van het gelikte presentatiegedrag, evenals zijn altijd wat paniekerige, van de hak op de tak springende spreektrant, maar juist daarom ligt er een miljoenenpubliek aan zijn voeten. Met zijn gebogen rug, zijn net verkeerd vallende Hij-kostuums en zijn permanente paniekstemming weet Huisman altijd een gevoelige snaar te raken. In een wereld die wordt bevolkt door snelgekapte en rapgebekte gladjanussen uit het Gooi is Henny Huisman de ultieme gewone jongen, een man van het volk, een groot kindervriend ook. Hij is wat Amerikaanse sportcoaches een *natural* plegen te noemen: een uitverkoren, gezegend met een extra televisienair zintuig, een soort derde oog dat ervoor zorgt dat hij al voortdobberend op zijn instincten telkens weer het juiste doet of zegt.

Zo heeft Henny Huisman als eerste vaderlandse televisiester het spontaan in snikken uitbarsten gekanaliseerd tot machtig wapen in de kijkcijferstrijd. Was een plotseling opwellende tranenvloed in het verleden nog aanleiding tot het discreet wegdraaien van de camera's, het fenomeen Huisman heeft het tot het speerpunt van zijn *Surprise Show* gemaakt. In de formule van dat immens popu-

laire programma kan er geen reünie tussen een weggelopen poedel en diens bazinnetje plaatsvinden zonder dat Huisman zijn traanklieren in werking zet. Woedend kan Huisman worden als cynische tv-recensenten de integriteit van zo'n tranenvloed in twijfel trekken. 'Mij schiet vaak een brok in de keel', verklaarde hij ooit tegenover dagblad Trouw. 'Ik ben snel geëmotioneerd. Mijn ontroering verberg ik niet. Dat wordt me weleens kwalijk genomen. Er zijn journalisten die dan schrijven: Henny had weer eens een bos uien bij de

Heikelien M. Verrijn Stuart VK 18-2

Zonder twijfel heb ik aan Henny Huisman te danken dat ik een lijst mag maken van tien 'vreselijke' mensen.

Ach, Henny Huisman. Die heeft mij niet nodig om te tonen hoe walgelijk hij is. Dat doet hij zelf heel goed. En hij zal daarin worden beschermd door rechters en officieren van justitie die hun discriminatierecht niet kennen.

Zoals die officier die zei dat het niet discriminerend was dat een vrouw die haar baby de borst gaf van een terras werd gestuurd. Want 'als een man zijn baby de borst had gegeven, was hij ook weggestuurd'. En haar collega in Den Haag die meende dat de SGP met de uitsluiting van vrouwen misschien wel discrimineerde, maar dat politieke partijen dat mogen. En recentelijk, de rechter die oordeelde dat mijn buurman in deze kolommen, moest worden vrijgesproken van discriminatie wegens geloof, omdat er slechts één aanligte was gedaan. Er was dus geen 'groep' beledigd. Een kronkelredenering, terwijl volstaan had kunnen worden met de mededeling dat alleen de mensen die tot een onderdrukte groep behoren gediscrimineerd kunnen worden. In onze cultuur dus wel vrouwen maar geen mannen, wel homo's maar geen hetero's, wel moslims maar geen christenen.

Toen de wetgever een aantal jaren geleden besloot ook discriminatie wegens sekse in het Wetboek van Strafrecht op te nemen, heb ik in mijn commentaren op dat voorstel gewezen op het probleem dat daarmee 'normaal' gedrag, dat aan de orde van de dag is, werd strafbaar gesteld. En nu is dan de cirkel rond, want toen Henny Huisman twee jaar geleden door de Nederlandse vrouwen tot leukste en aardigste man van het jaar werd gekozen, verklaarde hij zijn succes met het feit dat hij zo'n 'normale man' was!

dat kan helemaal niet. Wat is dat voor een idiote gedachte? Waarom moeten mannen altijd stoer doen? Alleen omdat zij door een slangetje plassen en vrouwen niet?

Ondanks al die spontaneiteit werd er steeds vaker een beroep gedaan op Henny's talent als *crybaby*. Huisman houdt bij hoog en laag vol dat het in die gevallen ging om pure televisiemystiek, het toeval van het moment. De trouwe kijker kent hem dan ook als een diep religieus mens, altijd in immense verwondering verkerend over de geheimen van de schepping. Zo peinsde hij tegenover EO's biechtvader Henk Binnendijk hardop over het mysterie van een zonnebloempit ('Als je een zonnepit namaakt en je stopt hem in de grond, komt er niks uit. In een echte zonnepit zit een stukje leven'), waarna hij - de opmerkelijke lezer raadt het al - in een schokschouderend snikken uitbarstte.

HET IS DAN OOK van een wrede ironie dat juist dit warme en vrome gevoelsmens momenteel als eerste ster in de geschiedenis van de Nederlandse televisie een strafzaak wegens seksisme boven het hoofd hangt. De steen des aanstoots stamt van Huisman's optreden tijdens het tv-gala ten bate van de slachtoffers van de recente watersnood. Tijdens dat optreden, dat het hoogtepunt had moeten zijn van Huisman's status als oppergod van de Nederlandstalige televisie, moet er iets in het hoofd van de ster zijn geknapt. In één klap veranderde de ideale schoonzoon in een bronstige Hell's Angel.

Tijdens de uitzending nam Huisman vijfhonderd gulden in ontvangst van een jonge vrouw die het bedrag (helemaal in RTL-geest) met een striptease in een kroeg zou hebben ingezameld. Achteraf bleek de striptease een verzinsel van de programmaleiding (al even typerend), maar de vrouw werd niettemin klemmend verzocht haar act voor het oog van de camera te herhalen. 'Kom, laat nou even die twee dijen zien die net niet doorbroken zijn', drong Huisman aan, trekkend aan de kleren van de zichtbaar in verlegenheid gebrachte vrouw. Een luid jodelend publiek sloot zich aan bij de wens van de presentator, zwaaid met geldbiljetten om het gevraagde toch gedaan te krijgen, en in een mum van tijd ontstond er zo een onheilspellende, enigszins dierlijke stemming op de buis.

Het andere Nederland reageerde furieus. Op de VPRO-radio deed de juriste Heikelien Verrijn-Stuart van het Clara Wichmaninstituut een oproep aan de luisteraars om bij de politie aangifte te doen wegens seksdiscriminatie. Een oproep waaraan volgens de laatste berichten van het instituut inmiddels al redelijk massaal gehoor is gegeven. Ook elders bleek Huisman toorn over zich te hebben uitgeroepen. 'Hoe kan onze Henny dit nu maken?' was de teneur die sprak uit een stroom van ingezonden brieven in De Telegraaf en boze telefoontjes aan het RTL-kantoor.

HUISMAN ZELF, zich van geen schuld bewust, reageerde totaal verbouwereerd en ook gepikeerd op de ontstane ophef rond zijn persoon. 'Dat Paul de Leeuw blote kerels op tv laat zien en dat in "Lief en Leed" alle taboes worden doorbroken mag wel, maar als ik dan zo'n grapje maak ben ik de gebeten hond', zo beklagde Huisman zich tegenover Henk van der Meijden. Ter verdediging van zijn handelwijze wijst hij op de eerste prioriteit van het watergala: het inzamelen van zoveel mogelijk geld. 'Hij die zonder humor is, werpe de eerste steen', klaagt hij ook nog.

In werkelijkheid werd de tv-held natuurlijk het slachtoffer van zijn eigen brandende ambitie, van de 'het doel heiligt de middelen'-geest zoals die in RTL-kringen heerst. Henny Huisman is het slachtoffer van de kloofbrede verscheurdheid die door het krachtenspel van Hilversum versus Aalsmeer in Nederland is ontstaan. Nooit zal men meer met dezelfde ogen kijken naar zijn ontwapende geschutter. Weer eet een revolutie een van haar eigen kinderen op.

Groeneprofiel

GA 15-2

HENNY HUISMAN

Hij introduceerde de spontane huilbui op de televisie. Nu stort hij tranen om zijn eigen ellende. Henny Huisman hangt een aanklacht wegens seksuele intimidatie boven het hoofd. Wordt de ideale schoonzoon het eerste Nederlandse slachtoffer van politieke correctheid?

door René Zwaap

laire programma kan er geen reünie tussen een weggelopen poedel en diens bazinnetje plaatsvinden zonder dat Huisman zijn traanklieren in werking zet. Woedend kan Huisman worden als cynische tv-recensenten de integriteit van zo'n tranenvloed in twijfel trekken. 'Mij schiet vaak een brok in de keel', verklaarde hij ooit tegenover dagblad Trouw. 'Ik ben snel geëmotioneerd. Mijn ontroering verberg ik niet. Dat wordt me weleens kwalijk genomen. Er zijn journalisten die dan schrijven: Henny had weer eens een bos uien bij de

hand. Het is niet eerlijk zo iets over mij te zeggen. Met zulke zaken ga je toch geen komedie spelen. Mijn tranen zijn echt, zoals mijn programma echt is. Ik ben ervan overtuigd dat het gros van mijn kijkers dat zo aanvoelt. Ik schaam me niet voor mijn emoties en dat heb ik ook nooit gedaan. Mensen zijn in onze samenleving zo bang hun emoties te tonen. Als twee mannen elkaar een schouderklopje geven wordt al gauw gedacht dat het misschien wel homo's zijn of dat een van de twee iets met de vrouw van de ander wil. Mannen die huilen,

BOEKEN
NRC HANDELSBLAD

Een intimiderende rechter

Beatrijs Ritsema

JOHN C. DANFORTH:
*Resurrection. The Confirmation of
Clarence Thomas. A Story of
Friendship and Faith*
225 blz., Viking 1994, f 42,50JANE MAYER and JILL ABRAMSON:
*Strange Justice. The Selling of
Clarence Thomas*
406 blz., Houghton Mifflin
Company 1994, f 53,15

♦ NRC 4-2

Van vrijdag 11 oktober tot en met zondagnacht 13 oktober 1991 zat heel Amerika, met ettelijke miljoenen in de rest van de wereld, ademloos voor de televisie om de Senaats hoorzittingen te volgen, waarin onderzocht werd of rechter Clarence Thomas, de door president Bush voorgedragen kandidaat voor het nationale Hooggerechtshof, zich, volgens de aanklacht van professor Anita Hill, schuldig had gemaakt aan seksuele intimidatie.

Het was een zaak die niemand onberoerd liet, omdat hij werd beheerst door de belangrijkste ideologische gevoelheden van deze tijd, ras en seks. De veldslag in de Senaat werd in het voordeel van Thomas beslecht, maar het publiek werd bevangen door walging en gêne door de vernietigingstaferelen waarvan het getuige was geweest. In de hoorzittingen kwam men niet veel verder dan *he said, she said*, zodat de goedkeuring van de benoeming van Thomas tenslotte het minste van alle kwaden leek.

Twé boeken geven een terugblik op deze affaire: *Resurrection* van John Danforth en *Strange Justice* door de *Wall Street Journal*-journalistes Jane Mayer en Jill Abramson. Clarence Thomas was de protegé van senator Danforth, die op verzoek van president Bush de taak op zich had genomen Thomas te coachen van het moment af dat de voordracht voor het Hooggerechtshof bekend werd (27 juni 1991) tot de dag van de bevestiging enkele maanden later. Meer dan een relaas van die periode is *Resurrection* eigenlijk niet.

Danforth beschrijft nauwgezet wat er van dag tot dag gebeurde, hoe de pro-Thomascampagne opgezet werd en in een lijdensweg voor de kandidaat verkeerde. De analogie met de lotgevallen van Jezus van Nazareth (lijden, dood, wederopstanding) met Clarence Thomas in de rol van de heilige onschuld heeft iets bedenkelijks. Aan de andere kant geeft dit wel weer precies de onverzoenlijkheid van beide kampen aan, waarin het Goede en het Kwade tegenover elkaar stonden. De vraag was alleen: wie vertegenwoordigde wat?

Voor John Danforth, de gematigde Republikeinse senator uit Missouri, bestond geen twijfel. Hij kende Thomas al sinds 1974, het jaar dat Thomas afstudeerde aan Yale Law School. Danforth was speciaal naar Yale toe gegaan op zoek naar een zwarte, veelbelovende *graduate* om de diversiteit in zijn partij te vergroten. Thomas kreeg een baantje als medewerker bij de rechtbank in Missouri en verzeelede in conservatieve kringen. Niet veel later werd hij lid van de Republikeinse partij.

Danforth beschrijft Thomas als een vriend, iemand op wie hij gesteld was, maar uit het boek komt Thomas niet naar voren als een persoon van vlees en bloed. Hij wordt beschreven in heel algemene termen: Danforth roemt zijn toewijding aan zijn vak, zijn warme uitbundigheid (vooral zijn bulderende lach) en zijn uitgesprokenheid, ook al waren zijn ideeën conservatiever dan die van Danforth zelf. Thomas was bijvoorbeeld mordicus tegen *affirmative action* (positieve discriminatie) als middel om verscheidenheid op het werk te creëren, iets

waar Danforth een gematigd voorstander van was.

Aan het beeld van de vertrapte onschuld draagt de schildering van Thomas bij als iemand die per se niet zit te wachten op het uitverkoren ambt van rechter bij het Hooggerechtshof. Genomineerd worden viel hem zwaar te moede, schrijft Danforth. Als Jezus in Gethsemane vroeg Thomas zich af "of deze kelk niet aan mij voorbij kon gaan. Maar het is niet mijn, doch Gods wil die geschiede. Als de president je voor het Hooggerechtshof vraagt, zeg je niet nee. Dat ben je aan je vaderland verplicht." Maar Mayer en Abramson citeren vrienden van Thomas, die zeggen dat hij als student al riep dat hij ooit Thurgood Marshall zou opvolgen bij het Hooggerechtshof.

Aantijgingen

Tijdens zijn beproeving zoekt Thomas veel steun bij God. Danforth, jurist en dominee van professie, bidt vaak met hem mee in de moeilijke uren. Hij beschrijft hoe verschillende vrienden zich naar het huis van Clarence Thomas en zijn vrouw Virginia (Ginny) Lamp-Thomas spoeden voor bidstonden, hoe het echtpaar zich op de been houdt door veel samen te bidden en naar religieuze muziek te luisteren. In een van die moeilijke nachten vindt Ginny haar man in foetushouding op de grond naast het bed; hij is ervan overtuigd dat God hem straft voor de een of andere in het verleden begane zonde (niet die van seksuele intimidatie).

Anita Hills aantijgingen hebben hem kapotgemaakt. Dagenlang kan hij geen hap door zijn keel krijgen. Toch vindt hij de kracht om terug te vechten. Het gaat hem allang niet meer om het Hooggerechtshof, maar om de zuivering van zijn naam. Het hoogtepunt van pathetiek wordt bereikt, wanneer het echtpaar Thomas en het echtpaar Danforth zich vlak voor de aanvang van de hoorzitting opsluiten in de badkamer van Danforth's kantoor, alwaar ze in een kring elkaars hand vasthouden en een cassettebandje van het *Mormon Tabernacle Choir* beluisteren: 'Onwards Christian soldiers/ Marching us to war/ With the Cross of Jesus/ Going on before'.

Over Clarence Thomas komt de lezer weinig te weten, laat staan over Anita Hill die uitsluitend als katalysator van het drama figureert, des te meer daarentegen over senator Danforth. Met innemende eerlijkheid beschrijft Danforth hoe hij meegesleept werd door de gebeurtenissen en zijn gevoel voor rechtvaardigheid en decorum verloor.

Danforth geeft toe dat hij ten koste van alles wilde winnen, ook als de tegenpartij daartoe vernietigd moest worden. Hij zette ex-studenten van Anita Hill onder druk om voor haar belastende verklaringen te tekenen. Hij probeerde een psychiater als getuige-deskundige te laten optreden met de mogelijke diagnose 'erotomanie', terwijl deze 'deskundige' Anita Hill nooit gesproken had. Omdat deze elementen door de Senaatscommissie niet als bewijsmateriaal werden toegelaten, wilde hij ze 'in de publieke opinie gooien', zodat de journalisten er hun gang mee konden gaan. Op dit punt dreigde de chef van zijn staf, die vasthield aan een minimum van ethiek, met ontslag, zodat Danforth mokkend inbond.

Waarheid

Een veel breder perspectief biedt *Strange Justice*. Hierin wordt de levensloop van Clarence Thomas en Anita Hill beschreven. De auteurs hebben veel research gedaan en geven redelijk bevredigend antwoord op de vele vragen die de hoorzittingen hebben opgeroepen. De dringende vraag is wie van de twee gelogen heeft, Thomas of Hill. Mayer en Abramson tonen naar mijn mening overtuigend

aan dat Anita Hill de waarheid sprak. Ze citeren hiervoor een handvol getuigen, die Hill destijds in vertrouwen had genomen over de onaangename bejegening door haar chef. De kroongetuige, een zekere Angela Wright, werd echter nooit door de Senaatscommissie opgeroepen, hoewel ze zich wel had aangemeld met een sterk op de klachten van Hill lijkend verhaal.

Wright begon op het kantoor van de EEOC (Equal Employment Opportunity Commission) te werken, toen Hill daar al weg was en werd na een jaar door Thomas ontslagen wegens incompetentie. Dit ontslag was een van de redenen dat de Democraten niet zo happig waren op haar getuigenis. Het Thomas-kamp zou haar beschuldigingen al snel als rancune tegen een vroegere baas uitleggen.

Wright zelf zegt in het boek dat ze helemaal geen rancune had, omdat ze daarna een veel leukere baan kreeg (in de journalistiek) en dat ze alleen naar voren was gekomen om Hills verhaal te bevestigen. Ze had precies hetzelfde meegemaakt: opmerkingen over haar uiterlijk (de grootte van haar borsten), de waardering van haar kleren op een sexy-schaal, navertellingen van pornofilms en mededelingen in de trant van 'Het wordt tijd dat we samen uitgaan'. Wright zag dit niet als seksuele intimidatie, maar als grof gedrag van een kinkel, die ze in haar herinnering ook van repliek had geënd, in tegenstelling tot Hill die altijd in haar schulp kroop of probeerde de conversatie in neutralere banen te leiden. Ook Wright had een getuige, met wie ze over Thomas' merkwaardige omgangsvormen had gesproken.

Het niet oproepen van Angela Wright is waarschijnlijk de grootste fout van de commissie geweest. Maar in de politiek spelen altijd meer belangen tegelijk een rol naast de waarheid. De voordracht van Clarence Thomas vloeide voort uit een vileine actie van president Bush. De vorige benoeming in het Hooggerechtshof (van David Souter) was een keus waar de conservatieve vleugel van de Republikeinen niet blij mee was geweest, omdat Souter onvoorspelbaar was in zijn stemgedrag. De volgende voordracht zou een echte conservatief zijn, had Bush de rechtse Republikeinen beloofd.

Clarence Thomas was zowel conservatief als zwart en de manoeuvre om hem voor te dragen was bedoeld om verdeeldheid te zaaien onder de zwarte belangengroepen, die bijna allemaal aan de Democratische partij gelieerd zijn. Veel wezenlijker was dat Thomas niet tot de besten behoorde. Bij de Yalestudenten werd hij gerekend tot de middenmoot, zijn prestaties bij het EEOC waren niet indrukwekkend en als rechter had hij krap drie jaar ervaring bij een Hof van Beroep. Zelfs zijn toegewijde mentor John Danforth schrijft in zijn boek: "Ik nam aan dat er veel mensen meer ervaring hadden en betere juridische capaciteiten dan Clarence."

Tijdbom

Een dergelijke voordracht werkt verlamdend. De Republikeinen betoonden zich weliswaar verheugd over de conservatief Thomas, maar of hij sterk genoeg zou zijn om een stempel te drukken op het Hooggerechtshof, moest maar afgewacht worden. De Democraten waren op ideologische gronden tegen, maar onder de senatoren uit het Zuiden konden er wel enkelen gevonden worden die toch voor hem zouden stemmen uit diversiteitsoverwegingen. Of omdat Thomas' levensverhaal zo'n typisch Amerikaans voorbeeld was van een carrière *from rags to riches*.

Het was dus al moeilijk genoeg om de voordracht op reguliere wijze er door te slepen, maar de klacht van Anita Hill maakte er een politieke tijdbom van. Het meest kwalijk werd haar genomen dat ze in zo'n laat stadium van de procedure een spaak tus-

sen het wiel had gestoken. Waarom niet meteen al in juli, of beter nog tien jaar daarvoor, toen een en ander zich afspeelde?

Mayer en Abramson, die niet met Thomas mochten praten maar wel Hill spraken, beschrijven haar als een introverte, afwachtende persoon, beschermd opgevoed als jongste van dertien kinderen in een arm gezin met een hechte familieband in het religieuze Zuiden. Beleefdheid en de ander in zijn waarde laten stonden bij de familie Hill in hoog aanzien. Als 25-jarige juriste, afgestudeerd aan Yale, werkte ze direct onder Thomas bij het departement van onderwijs en volgde hem later naar de EEOC. Deze overstap werd als bewijs gezien dat ze loog over Thomas' misdragingen. Een seksuele bedreiger volg je immers niet. Hill voerde als verklaring aan dat Thomas was opgehouden met zijn intimidatie, toen hij een vriendin kreeg. Al maanden lang had zich niets onaangenaams meer voorgedaan en zij dacht dat het afgelopen was. Het carrièreperspectief bij de EEOC leek een stuk interessanter, daarom volgde ze haar baas. Helaas liep het later mis met de vriendin, waarna Thomas zijn oude gedragspatroon hervatte.

Hill geeft toe Thomas nooit rechtstreeks te hebben gezegd dat ze niet gediend was van zijn praatjes over *Long Dong Silver* (de porno met de extreem geschapen penis) of van grappen over schaamharen op colablikjes. Ook had ze nooit tegen hem gezegd dat ze niet met hem uit wilde, omdat ze niet 'romantisch' in hem geïnteresseerd was. Daar was ze te indirect voor.

Beerput

Vele geciteerde vrienden, studiegenoten en collega's (niet van de EEOC) van Thomas zeggen dat hij bijzonder grof in de mond kon zijn, pesterig was, platte grappen leuk vond en een voorkeur had voor het gedetailleerd naverellen van pornofilms. "Zo is hij nu eenmaal", zeiden ze, "dat hoort bij hem". John Danforth had nooit een onvertogen woord uit Thomas' mond opgevangen, maar hij is blank en een machtig man. Thomas leefde zich uit onder gelijken en ondergeschikten (en dan nog de zwarten onder hen). Tegen zijn moeder, die het weer aan Danforth doorvertelde, zei Thomas: "Anita Hill vond ik niet aantrekkelijk. Die is veel te zwart voor mij." Inderdaad heeft hij altijd relaties gehad met blanke of heel licht gekleurde vrouwen. Met zijn eigen (erg) zwarte kleur was hij in zijn jeugd vaak gepest door andere lichtere zwarten. Nadat Hills aantijgingen eenmaal openbaar waren geworden, zat er voor Thomas nog maar één ding op: glashard ontkennen. Je kunt nu eenmaal niet tien jaar na dato, al solliciterend naar het Hooggerechtshof, riposteren met: "Ach, dat waren maar geintjes."

Na hun beider optreden voor de commissie (Thomas had de hele gang van zaken veroordeeld als een *high tech lynching*) hechte de publieke opinie in peilingen meer geloof aan Thomas. Het betekende niet dat het publiek Hill als leugenaar zag (ze was een zeer geloofwaardige getuige), maar dat men tien jaar te lang geleden vond om zich er nog over op te winden. Bovendien was Hill geen haar gekrenkt. Voor de Democraten was deze opiniepeiling het sein om de zaak zo snel mogelijk af te wikkelen. De Republikeinen dreigden met het openbaren van een beerput in het verleden van Hill als de Democraten zouden besluiten Angela Wright als getuige op te roepen. Die dreiging was op loos alarm gebaseerd, zoals Mayer en Abramson in hun boek aantonen. Maar of de Democraten nu wel of niet geïntimideerd waren, is niet eens belangrijk.

De Senaatscommissie wilde haar vingers niet verder branden aan getuigenverklaringen van mensen die Clarence Thomas in de *adult section* van

de videotheek tegenkwamen. Ook deze hete aardappel ontdoen en de enige manier waarop dat kon was bij Thomas op bezoek kwam in zijn vrijgezellenappartement en de hele muur behangen zag met centerfolds uit de *Playboy*. Het was allemaal te veel het stereotype van de door seks geobsedeerde zwarte man. De senatoren wilden zich zo snel mogelijk van

Beatrijs Ritsema is freelance-journaliste in Washington en medewerkster van NRC Handelsblad

Melkert wil uitwassen bij kinderarbeid hard aanpakken

TK 11-2

Van onze redactie economie
AMSTERDAM - Minister Melkert van sociale zaken pleit ervoor landen waarin „uitwassen van kinderarbeid“ voorkomen, harder aan te pakken. Het kabinet wil de internationale discussie hierover bevorderen.

Melkert zei dat gisteren tijdens de FNV-conferentie 'Een baan om de aarde, naar een rechtvaardige wereldarbeidsmarkt'. Onmiddellijke afschaffing van kinderarbeid is volgens Melkert niet realistisch. Wel „moeten uitwassen direct bestreden worden, zoals arbeid van zeer jonge kinderen, werk in gevaarlijke beroepen, gedwongen arbeid en kinderprostitutie“. Dat de FNV vindt dat aan landen met dergelijke uitwassen handels-sancties moeten worden opgelegd, kan Melkert wel begrijpen. Of Nederland zo ver moet gaan, valt nog te bezien, zei Melkert. „Men moet nagaan hoe notoire overtreders van dergelijke minimumnormen meer onder druk gezet kunnen worden. Het invoeren van leerplicht in het onderwijs moet bij het bestrijden van deze uitwassen een heilzame rol spelen“. De FNV-conferentie blikte vooruit op de 'Sociale top' van de Verenigde Naties die volgende maand in Kopenhagen wordt gehouden. De Sociale top gaat over het sociaal beleid dat de landen voeren die bij de VN zijn aangesloten. Daarbij zal de meeste aandacht uitgaan naar de

ontwikkelingslanden. Melkert vond het daarom „bijzonder jammer“ dat de discussie over kinderarbeid van de agenda van de top af dreigt te vallen. Melkert vroeg verder aandacht voor de positie van vrouwen en kinderen. De groei van de informele sector en de verspreiding van flexibele

arbeidscontracten bedreigen de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt. De minister toonde zich dan ook verheugd dat de verklaring van Kopenhagen „verplichtende afspraken“ zal bevatten om daar iets tegen te doen. Hoewel ook de rijke landen te kampen hebben met forse werkloos-

heid, zijn de vooruitzichten voor de werkgelegenheid buiten West-Europa, Noord-Amerika en Oost-Azië nog veel somberder, zei Melkert. De komende tien jaar moeten er in de wereld een miljard banen bij komen om de werklozen in de formele sector aan werk te kunnen helpen.

Melkert steunt boycot tegen kinderarbeid

Van onze verslaggeefster VK
AMSTERDAM 11-2

Minister Melkert van Sociale Zaken en Werkgelegenheid steunt het initiatief van de vakcentrale FNV om bedrijven te boycotten die uitwassen vertonen op het gebied van kinderarbeid. Dat zei hij vrijdag tijdens de FNV-conferentie 'Een baan om de aarde, naar een rechtvaardige wereld-arbeidsmarkt'.

Melkert: „Geen econoom kan mij duidelijk maken waarom landen ongestraft tienjarige kinderen slavenarbeid laten verrichten of in de mijnbouw laten zwoegen. Hij vindt het 'bijzonder jammer' dat de discussie over kinderarbeid niet uit de verf dreigt te komen op de sociale top die volgende maand in Kopenhagen wordt gehouden. Op die top staat de sociale ontwikkeling in Derde-Wereldlanden centraal.

Melkert acht het van groot belang misstanden op het gebied van kinderarbeid direct te kunnen bestrijden. 'Het invoeren van een leerplicht in het onderwijs moet bij het bestrijden van deze uitwassen een heilzame rol spelen', aldus de minister.

Vakcentrale FNV bindt strijd aan tegen kinderarbeid

Van onze verslaggeefster VK
AMSTERDAM 10-2

De vakcentrale FNV begint vandaag campagne tegen kinderarbeid. De FNV wil kinderarbeid in de wereld bestrijden met consumentenacties, samenwerking met internationale vakorganisaties en lobbywerk bij de nationale en internationale politiek.

Bestuurder L. de Waal zegt dat tweehonderd miljoen kinderen mochten werken, vaak onder mens-

onterende omstandigheden. Elke dag komen er daar tachtigduizend bij.

'Niemand wil de middelbare scholier zijn krantenwijk afnemen. Arbeid die de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van kinderen schaadt, moet wel verboden blijven', zegt De Waal.

De FNV wil dat textielbedrijven hun leverancier dwingen geen kinderen in dienst te nemen. De bonden trachten dat te bereiken door

bedrijven een Eerlijk Handelshandvest te laten tekenen. Samen met de Schone Kleren Kampagne (SKK) en de Novib heeft de FNV een ontwerp opgesteld.

Een onafhankelijke stichting onderzoekt of een textielbedrijf stoffen inkoopt die door kinderen zijn gemaakt.

Is een bedrijf 'schoon', dan krijgt het een keurmerk. Boycots mochten ertoe leiden dat de consument alleen kleding koopt bij bedrijven met zo'n keurmerk.

Melkert wil sancties tegen kinderarbeid

Geld. 1 1/2

DEN HAAG (ANP) - Minister Melkert van sociale zaken en werkgelegenheid pleit voor handelssancties tegen ontwikkelingslanden die 'uitwassen' kennen op het gebied van kinderarbeid. Het kabinet wil de internationale discussie hierover bevorderen. Dat zei Melkert gistermorgen tijdens de FNV-conferentie 'Een baan om de aarde, naar een rechtvaardige wereld-arbeidsmarkt'.

FNV wil afrekenen met kinderarbeid

Bestuurder De Waal: 'Er is meer nodig dan alleen een boycot van produkten'

Geld. 1 3/2
Door Harry Coerver

DEN HAAG - Hij heeft gepraat met kinderen van amper vijf jaar oud. Ze werken tien tot twaalf uur op een dag. Ze gebruiken gereedschap dat is gemaakt voor volwassenen, gaan om met bijtende zuren, zitten opgesloten in werkplaatsen of vastgebonden aan weefgetouwen. Ze hebben hem verteld over de stof waar ze zo'n last van hebben, over de angst voor de stok van de baas. Dat was in India, Pakistan en Bangla Desh.

In die landen bezocht FNV-bestuurder Lodewijk de Waal een jaar geleden een aantal ontwikkelingsprojecten waaraan de FNV meebetaalt en die zijn opgezet om de ellende van de armoede te verlichten en oplossingen te bieden voor het probleem van kinderarbeid.

De Waal gaf zeer onlangs het startschot voor de FNV-campagne 'Afrekenen met kinderarbeid'. Voor 200 miljoen kinderen ouder dan vier jaar is kinderarbeid dagelijkse werkelijkheid. Meestal in verre landen, maar ook in Europa - Italië en Portugal - is er sprake van. Zelfs in Nederland komt het voor. „Niemand wil de middelbare scholier zijn krantenwijk afpakken“, zegt De Waal. „Maar arbeid die de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van kinderen schaadt, moet verboden blijven.“

De Nederlandse wet verbiedt weliswaar kinderarbeid, maar ook hier komt de politie jonge kinderen tegen in illegale naai-ateliers. „Voorstellen van Bolkestein om kinderen van illegalen niet toe te laten op Nederlandse scholen hebben daar ook mee te maken“, waarschuwt De Waal. „Waar blijven die kinderen als ze niet naar school kun-

FNV-bestuurder Lodewijk de Waal: „Kinderarbeid houdt de werkloosheid bij volwassenen vaak in stand.“ Foto: ANP

nen? De stap naar illegale kinderarbeid is dan soms snel gezet.“

Onderontwikkeling

De naam Bolkestein valt meer dan eens als Lodewijk de Waal op het hoofdkantoor van de FNV in Amsterdam praat over kinderarbeid, die alles te maken heeft met onderontwikkeling en armoede. De VVD-fractie-leider in de Tweede Kamer heeft pas geleden met een uitgebreid artikel in de Volkskrant een discussie over de noodzaak en de omvang van ontwikkelingshulp aangezwengeld. Ontwikkelingshulp leidt niet altijd tot economische ontwikkeling en is soms zelfs contraproductief, vindt Bolkestein. De Waal heeft er geen goed woord voor over. „Iedere eerstejaars filosofiestudent ziet dat de redeneringen in dat verhaal van Bolkestein niet kloppen.“ Ontwikkelingshulp speelt in de visie van de FNV een belangrijke rol in het bestrijden van kinderarbeid. Niet ontwikkelingshulp in de vorm

van grote sommen geld die naar regeringen gaan, maar wel hulp voor kleine projecten die proberen, dicht bij de kinderen, iets te verbeteren aan hun lot en aan dat van hun ouders.

De Waal: „In Karachi, Pakistan, loopt een project waar de FNV bij betrokken is. Daar wordt aan kinderen van vijf jaar of wat ouder, die de hele dag werken, soms tien of twaalf uur, 's avonds nog eens les gegeven. Ze leren lezen en schrijven. Het lijkt haast onmogelijk wat daar gebeurt, maar het werkt wel. Via de kinderen leren de ouders zelfs lezen en schrijven. Een beetje ontwikkeling verbetert het lot van mensen soms al aanzienlijk. En als je les geeft aan de kinderen, bereik je ook de ouders. Die kun je dan beter organiseren.“

C&A

Niet alleen in de landen zelf kan iets tegen kinderarbeid worden gedaan, maar ook daarbuiten. Bedrijven die door kinderhanden vervaardigde produkten verkopen, kunnen bijvoorbeeld onder druk worden gezet of geboycot. Eind vorig jaar verscheen in een Engelse krant een reeks artikelen over kinderarbeid in Bangladesh en India. Bekend werd toen ook dat C&A kleren laat maken door kleine kinderen. Meteen na de publicatie schrapte het textielbedrijf in Bangladesh een order van dertien miljoen gulden. Een woordvoerder van het bedrijf verklaarde destijds dat C&A in het vervolg beter zal inspiceren of fabrieken kinderen in dienst hebben.

De Waal noemt andere mogelijkheden. „De FNV onderhandelt met werkgevers van het grootwinkelbedrijf in de textiel over invoering van een 'Eerlijk Handels Handvest'. Alle winkels die kleding verkopen,

zouden dat handvest moeten ondertekenen. Daarmee verplichten ze zich alleen nog kleding te verkopen die onder goede arbeidsomstandigheden is gemaakt. De afgelopen jaren kwam er een speciaal keurmerk voor Indiase tapijten die zonder kinderarbeid zijn gemaakt. Aan Nederlandse bedrijven wordt gevraagd alleen Indiase tapijten te verkopen met dat keurmerk.“

Vakbonden

Maar een boycot alleen is zeker onvoldoende, vindt De Waal. „In de landen met kinderarbeid moet ook veel veranderen. We moeten er de vakbonden steunen. Op die manier kunnen werkgevers en regering onder druk gezet worden om te stoppen met kinderarbeid. Je ziet dat de werkloosheid onder volwassenen afneemt als kinderen niet langer wordt toegestaan te werken. Kinderarbeid houdt de werkloosheid bij volwassenen vaak in stand.“

Om te bewijzen dat het kan, geeft de Waal het voorbeeld van Kerala. „Dat is een van de armste deelstaten van India. Daar heeft de overheid besloten prioriteit bij het onderwijs te leggen. Alle kinderen krijgen nu gratis basisonderwijs. Van belang bleek dat de vakbeweging er sterk is. De landarbeiders in Kerala zijn goed georganiseerd. Ze verdienen beter dan hun collega's in de rest van India.“ Tenslotte wijst De Waal op de nationale en internationale politiek. „Regeringen moeten ertoe gebracht worden wetten te maken die kinderarbeid verbieden en arbeidsomstandigheden verbeteren. Ook moet ervoor gezorgd worden dat zo veel mogelijk regeringen zich aansluiten bij internationale verdragen aangaande kinderarbeid.“

In zijn toespraak blikte de minister vooruit op de Sociale Top die volgende maand in Kopenhagen plaats heeft. Op deze topconferentie staat de sociale ontwikkeling in ontwikkelingslanden centraal.

Melkert vroeg in het bijzonder aandacht voor de positie van vrouwen en kinderen. De groei van de informele sector en de verspreiding van flexibele arbeidscontracten bedreigen de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt. De minister toonde zich dan ook verheugd dat de verklaring van Kopenhagen 'verplichtende afspraken' zal bevatten om daar iets tegen te doen.

Bestrijden

Daarentegen vond de bewindsman het 'bijzonder jammer' dat de Sociale Top de discussie over kinderarbeid uit de weg dreigt te gaan. De minister acht het van groot belang om misstanden op dit gebied 'direct te kunnen bestrijden'. Voorbeelden van die misstanden zijn arbeid van zeer jonge kinderen, werk in gevaarlijke beroepen, gedwongen arbeid en kinderprostitutie. „Het invoeren van leerplicht moet bij het bestrijden van deze uitwassen een heilzame rol spelen.“

De PvdA-minister sloot zich aan bij een binnenkort te lanceren FNV-campagne tegen kinderarbeid. Die wil overtredende ontwikkelingslanden in laatste instantie met handelssancties bestraffen.

Melkert: „Ik heb daar begrip voor. Geen econoom kan mij duidelijk maken waarom landen ongestraft tienjarige kinderen slavenarbeid moeten laten verrichten of in de mijnbouw moeten laten zwoegen. Men moet daarom nagaan hoe men notoire overtreders van dergelijke minimumnormen, zeker op het terrein van fundamentele sociale rechten, meer onder druk kan zetten om hun leven te beteren.“

FNV: keurmerk als wapen tegen kinderarbeid

door Frank Siddiqui

AMSTERDAM - Enkele gulden meer betalen voor kleding, een paar tientjes extra voor een tapijt, dat is voldoende om het loon van kinderen in fabrieken in de derde wereld te verdubbelen. Nog beter is het wanneer extra loon aan volwassen arbeiders wordt betaald, zodat zij hun kinderen naar school kunnen sturen in plaats van naar de fabriek. Om zeker te weten dat de prijsverhoging naar de arbeiders gaat, kunnen keurmerken worden ingevoerd.

Tk 11-2
Dat is de inzet waarmee de FNV dit jaar actie gaat voeren tegen kinderarbeid. De actie 'stop kinderarbeid' is onderdeel van een internationale campagne van de vakbewegingen om kinderarbeid op de politieke

agenda te krijgen. Een van de doelen is regels over kinderarbeid te laten opnemen in de wereldhandelsvereenkomst.

Volgens officiële cijfers zijn in de derde wereld zo'n 200 miljoen kinderen tussen 4 en 14 jaar gedwongen te werken, vaak voor Westerse afnemers. Een goed voorbeeld daarvan zijn de kleding- en tapijtindustrie, maar kinderen worden in alle mogelijke export-industrieën ingezet. Dagelijks komen er 80.000 werkende kinderen bij.

CAO-coördinator Lodewijk de Waal van de FNV: "Ik hoor vaak vragen of dat nou zo erg is. Kinderarbeid is in veel landen toch geaccepteerd? Ik vind dat we dat wel erg moeten vinden, want we accepteren het in ons eigen land al lang niet meer."

De Waal heeft een boekje over kinderarbeid geschreven na een reis door Pakistan, India en Bangladesh. De Waal kwam er onder meer een moeder tegen, die bedelde om een lening van 1.000 roepie (nog geen tien gulden) om een dokter voor haar twee kinderen te betalen. Ze bleek haar kinderen aan een plaatselijke fabriek te hebben verkocht, om een eerdere schuld te kunnen afbetalen. De vrouw kreeg een kleine lening om een handeltje op te zetten. "Ze heeft inmiddels één van haar kinderen vrijgekocht", vertelt de Waal.

Vervolgens gaf hij VVD-leider Bolkestein een veeg uit de pan, omdat die onlangs een nieuwe aanval heeft geopend op de Nederlandse ontwikkelingshulp. "Veel ontwikkelingshulp komt wel goed terecht",

aldus De Waal. "Als ik aan die moeder denk, zou ik willen dat Bolkestein wist waar hij het over heeft." In het boekje 'afrekenen met kinderarbeid' dat de actie begeleidt, worden de minder fraaie achtergronden van het fenomeen kinderarbeid toe-

'Bolkestein taxeert ontwikkelingshulp met onvoldoende kennis'

gelicht. En ook wat er tegen kan worden gedaan. "We zeggen niet dat je geen kleding en tapijten uit de derde wereld meer moet kopen. Dat betekent inderdaad dat mensen uit bedelen

moeten gaan. Wat je wel kunt doen is ietsje meer betalen voor producten waarvan je zeker weet dat ze niet door kinderen worden gemaakt. Op dit moment zijn we in bespreking met de grootwinkelbedrijven om keurmerken voor kleding en tapijten in te voeren." Het keurmerk voor tapijten is al bekend, het is een afbeelding van een geplooid tapijtje met een lachend gezicht erop. Sinds 1 januari bestaat het al in Duitsland. Grote Duitse kledingconcerns hebben al medewerking toegezegd. Het is de bedoeling dat Verenigde Grootwinkelbedrijven Textiel (VGT, onder meer C & A en De Bijenkorf) het keurmerk dit jaar nog invoeren. Eenvoudig is dat niet. Hoe weet je bijvoorbeeld of een gezin dat thuis tapijten knoopt, de kinderen niet mee laat werken? Volgens De Waal

gaat het er echter om dat bedrijven zich openstellen voor controle, die kan worden uitgevoerd door plaatselijke vakbonden en ontwikkelingsorganisaties. Kleine prikacties kunnen de bedrijven dan attent maken op wan toestanden bij hun leveranciers. Wat het bedrijf dan te doen staat, is wat meer loon betalen aan de ouders van de kinderen en er bij voorbeeld op toezien dat de kinderen naar school kunnen. Het keurmerk kost op die manier maar heel weinig, want het aandeel van het arbeidsloon is doorgaans maar een fractie van de winkelprijs. "Bedrijven moeten gewoon een eerlijke prijs voor hun handelswaar betalen", aldus De Waal. Of het dit jaar lukt één of meer keurmerken tegen kinderarbeid in te voeren kan De Waal niet zeggen, want vooral in de kledingbranche is

de weerstand taai. Daarom gaat de FNV zich ook inspannen om de politiek voor het onderwerp te interesseren. De politiek zou zich over keurmerken kunnen uitspreken, en de regering zou zich sterk kunnen maken voor Europese druk om regels tegen kinderarbeid in de wereldhandelsovereenkomst op te nemen. De actie wordt dan ook in heel Europa gevoerd, en lijkt in een land als Engeland al resultaat te hebben. Na een recent schandaal met C & A kleding staat het onderwerp nu op de agenda van het kabinet-Majoor.

De FNV heeft tenslotte nog een sterk middel achter de hand om publiek en bedrijven bewust te maken van de ontoelaatbaarheid van kinderarbeid: boycots van producten waar de verkoper vuile handen mee blijft maken.

C & A schrap fabriek na bericht over kinderarbeid

Van onze redactie economie
AMSTERDAM - C & A heeft na berichten over kinderarbeid in een Engelse krant in december vorig jaar een contract met een fabriek in Bangladesh verbroken. De fabriek, die via een importeur aan C & A leverde maakte kleding van de bekende C & A-merken Rodeo en Avanti.

De Engelse Mail on Sunday berichtte in december over de barre omstandigheden waaronder kinderen in de Raushan fabriek in Bangladesh moeten werken. Toen de journalisten van de krant in de fabriek in de hoofdstad Dhaka arriveerden, waren juist 60 arbeiders op straat gezet omdat zij protesteerden tegen slaag en intimidatie van de kinderen in de fabriek. C & A wist aanvankelijk niet dat de fabriek op de leverancierslijst stond, maar kwam er later achter dat dit via een Duitse importeur wel het geval was. Met directe ingang verbrak C & A de contracten met leverancier en fabriek. De journalisten van de Mail on Sunday schreven korte tijd later dat ze dezelfde misstanden hadden aangetroffen in een fabriek in India. Ook daar zouden kinderen kleding van Rodeo (Kinderkleding) en Avanti maken. In de krant verschenen foto's van kinderen van 14 jaar die bij de fabriek Medonna zouden werken. De foto's en de artikelen zijn op

dit moment te zien in het gebouw van de FNV, die een campagne voert tegen kinderarbeid. C & A ontkent dat er in deze fabriek sprake is van kinderarbeid. Het artikel staat volgens de kledingverkoop per vol onjuistheden. Medewerkers van C & A die in India poolshoogte deden op de foto's niet bij de fabriek werken. De twee werknemers waar de Engelse journalisten op doelden, zijn volgens C & A 19 jaar. "Dat hebben we door een notaris en een arts laten vaststellen. We hebben alles wat we daar aantreffen vastgelegd op video en in documenten. Kom maar kijken", zegt woordvoerder J. Bosman van C & A. De twee kinderen hadden volgens C & A niet met buitenlandse journalisten gesproken. Bosman: "De commissie tegen kinderarbeid van de Verenigde Naties is daarna op bezoek geweest en bevestigde onze bevindingen." C & A heeft bij de Britse commissie voor klachten over de pers een officiële klacht ingediend tegen de Engelse krant. De journalisten blijven bij hun verhaal over kinderarbeid in de Indiase fabriek. C & A doet geen zaken met leveranciers die gebruik maken van kinderarbeid, zo zegt Bosman. "We nemen steekproeven bij fabrieken en als er berichten komen over kinderarbeid dan gaan we kijken."

De vergeten oorlog van de kinderslaaf

PvdA-Kamerlid Van Gijzel verbijstert terug uit Soedan

Geld. 10/2
Door Jan Greyn

Het Soedanese jongetje is een jaar of tien. Ongeveer acht jaar is-ie nu slaaf en zijn baas vertelde hem niet waar hij hem heeft gekocht; anders zou het jongetje maar weggelopen. Pas twee was hij toen hij werd meegenomen - 'gekregen', zegt zijn baas - en hij weet niet waar hij is geboren. Achter het huis stond een grote boom, dat is het enige dat hij weet. Maar zoek dat maar eens uit in een land zo groot als West-Europa. Rob van Gijzel, Tweede Kamerlid voor de PvdA, ontmoette het jongetje wiens naam geheim moet blijven, op een delegatieris naar Soedan. Het jongetje is inmiddels slaaf-af. Maar hij is zijn slavenverleden nog niet kwijt. Zijn leven is getekend. Hij weet niet wie hij is, wie hij was, of zal zijn. Het Kamerlid is verbijstert.

Terwijl zijn collega-Kamerleden door het hoge water waadden en een enkele gelaarsde parlementariër zich liet fotograferen achter op een legertruck die, als een rondvaartboot door de overstromde Maas reed, sjouwde PvdA-Kamerlid Rob van Gijzel door de woestijn van Soedan.

Op uitnodiging van de katholieke Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Puebla en de Europese ontwikkelingsorganisatie Dorcas ging hij onderzoeken of de berichten over kinderslavernij in Soedan waar en aantoonbaar zijn. Op momenten dat Limburgers en Gelderlanders bij vrienden, kennissen, in hotels en opvangcentra onderdak kregen en goed gevoed werden, zag Van Gijzel honderden dolende vrouwen en kinderen ondervoed hun dagen slijten in kale, droge opvangkampen aan de rand van Khartoum. Het Kamerlid kon niet veel meer dan met droefenis, met verslagenheid soms, maar altijd met medeleven de situatie bekijken.

Uitzichtloos

Na terugkeer rest Van Gijzel slechts machteloos te vertellen over de vergeten oorlog in Soedan, over de slavernij, de ellende en de uitzichtloosheid voor de kinderen in dat Noordafrikaanse land. Hij

Kinderen in een vluchtelingenkamp in het zuiden van Soedan staan te kijken naar een soldaat van het rebellenleger, dat met de Soedanese regering in oorlog is verwickeld.

Foto: AP

Het mislukte avontuur van de straatschoffies

Van onze verslaggever
Jaap Visser

AMSTERDAM

De Braziliaantjes gaan weer naar huis. Een hele opluchting voor moeder Glauco, voor de buurt in Barendrecht, voor de weldoers van Feyenoord en vooral voor de kinderen zelf. Leonardo, het 11-jarige talent, zijn boezemvriend Anselmo en hun kameraadje Bruno zijn flink geschrokken van Nederland.

Feyenoord dacht goede sier te maken met de stage van Braziliaanse pupillen, maar in de Kuip zijn ze zich wezenloos geschrokken van de negatieve reacties op wat Jorien van den Herik als 'een humanitaire actie' had bedoeld. Feyenoords praeses: 'Ik vind het heel erg allemaal, vooral de kwalijke rol van de media.'

Leonardo is een ontdekking van de Amsterdamse cineast Jos de Putter. Op een zwerftocht door Rio de Janeiro, waar hij onderzoek

deed voor een documentaire over de Braziliaanse sloppenwijken, zag voetballiefhebber De Putter Leonardo uitblinken bij Nova Safra (Nieuwe Oogst), een clubje voor de armen.

De Putter besloot Leonardo, vedette in de dop, en Anselmo te gaan volgen wat tot Solo of de wet van de Javela leidde. Met deze indrukwekkende, bekroonde film, imponeerde De Putter zijn jeugdheld Willem van Hangem. De trainer van Feyenoord stelde voor: 'Laat die gassies maar naar Rotterdam komen'.

En toen ging het mis. Van den Herik ging op 22 januari, na Feyenoord - Sparta, op de solotoer door trots de komst van Leonardo en zijn vriendjes aan te kondigen. Hij wakte de indruk dat Feyenoord in Rotterdam een opvangkamp voor kansarme Braziliaanse straatvoetballertjes ging inrichten.

Leonardo en Anselmo zouden de eerste Feyenoorders uit de criminele achterbuurt Jacarezinho worden.

Twee weken geleden arriveerden zij, voor een stage van zeker anderhalve maand. Maar vandaag keren de wonderkinderen van Van den Herik al weer naar hun favela terug, ervaringen rijker, maar volgens De Putter ook danig uit hun doen.

In het Haarlems Dagblad en Vrij Nederland heeft de cineast deze week laten doorschemeren dat Leonardo en zijn maatjes hun bezoek aan Nederland als traumatisch hebben ervaren. De Putter is van mening dat Feyenoord 'een enorme mediagekte' heeft veroorzaakt waarvan drie Braziliaanse kinderen ernstig de dupe zijn geworden.

In KRO's Brandpunt was vorige week vrijdag een reportage te zien waarin scout Piet de Visser als een bijna verdachte kindervriend rond Leonardo en Anselmo danste. De Visser, in Brazilië actief namens Feyenoord en de eerste divisieclub RBC uit Roosendaal, is door Van den Herik voor zijn tv-optreden op de vingers getikt. 'Want een scout', vindt Feyenoords voorzitter, 'hoort altijd op de achtergrond te blijven'.

Van den Herik spreekt schande van de KRO-reportage. 'Een mislukte poging om Jos de Putter met zijn uitstekende documentaire naar de kroon te steken'. Hij zegt geschrokken te zijn van de 'negatieve

invalshoek van de media'.

Feyenoord valt volgens de voorzitter niets te verwijten. 'We zijn echt nog steeds hartstikke blij dat we die mannetjes hebben uitgenodigd. Hun verblijf hier is een succes geworden, menselijk gezien. We hebben ze ook niet uitgenodigd om hun voetbalkwaliteiten, want zo bijzonder zijn die nu ook weer niet. Leonardo kan een groot talent worden, maar die andere twee hadden de grootste moeite om zich met onze eigen jeugd te meten.'

Van den Herik beweert dat het nimmer zijn bedoeling is geweest om Braziliaanse talenten in een Rotterdam kamp te stoppen. 'Vorig jaar oktober was ik zelf in Rio om Glauco vast te leggen. In een wat emotionele bui heb ik toen die

kinderen uitgenodigd om vakantie te komen vieren in Nederland. M'n hart was er goed voor om een heel vliegtuig met van die arme dondertjes te laten overkomen.'

Geen kamp in Rotterdam, wel een voetbalschool in Rio, is het streven van Van den Herik: 'Op lokatie willen we graag iets doen, in de eerste plaats voor die kinderen, maar ook om als club wat goodwill te kweken.'

Twee weken slechts hielden Leonardo, Anselmo en Bruno het in Nederland uit. Moeder Glauco, die voor de opvang van haar landgenootjes zou zorgen, liet het trio aan zijn lot over. De buurt in Barendrecht sprak schande van de straatschoffies uit Rio die 's nachts ronddoelden omdat zij de slaap niet konden vatten.

En Jos de Putter ergerde zich kapot aan de meedogenloze voetballunel. Zondag was hij met zijn

in het televisieprogramma TV Sport aan de tand gevoeld door Elsemieke Havenga.

Wanneer Elsemieke begint, breekt je hart aan één stuk door, dus dat is geen maatstaf, maar duidelijk werd dat Piet en Feyenoord niet meer zullen samenwerken om een 'grote vis' in Brazilië te vangen. Piet heeft nu alweer genoeg van Feyenoord en omgekeerd.

We zullen weinig meer van de Braziliaanse jeugdhandelen horen, de zaken liggen te delicaat. Niet één Nederlandse club zal zich nog een keer aan dergelijke praktijken de vingers branden.

Wat nu? Wij hebben de smaak te pakken en er zal voor aanvoer moeten worden gezorgd. Zwart en arm is op de een of andere manier toch aantrekkelijk. Brazilië kan niet meer, er moet dus worden uitgeweken naar andere landen.

De dag dat de Braziliaanse jongetjes weer naar huis gingen, stond in NRC Handelsblad het alternatief. Suriname. NRC achtte het sociaal-economisch en menselijk zó'n belangrijke zaak dat het artikel niet in het sportkatern maar op de pagina Opinie stond. In de eerste twee alinea's gaat de schrijver van het artikel, Hans Buddingh, nog eens in op de Braziliaantjes van Feyenoord. Ik citeer de laatste in zijn geheel: 'Veel wil Feyenoord over het project niet kwijt, want er schijnen heel wat kapers op de kust te zijn in de jacht op goedkope voetballertjes. Kennelijk zijn er meer clubs die jonge kinderen uit Derde-Wereldlanden willen 'importeren', weg van ouders en familie. De internationale voetbalmakelaars zien in deze vorm van kinderarbeid vast een heel lucratieve handel.'

Ik dacht: nu komt er een vernietigend stuk over die kinderhandel in de voetbalwereld. Dat was niet zo. Hans Buddingh had ons op het verkeerde been gezet, hij is er vóór.

In de derde alinea van zijn pleidooi voor Derde-Wereldpolitiek inzake voetballertjes herinnert Buddingh de lezer aan trainer Ronald Kolf van de Surinaamse club Robin Hood, die in NRC zeven jaar geleden een 'veel beter idee' had glancaerd: 'Waarom zet een Nederlandse profclub geen voetbalschool voor jonge voetballertjes in Suriname op? De grootste talenten kunnen als ze zestien of zeventien zijn met een contract bij de club in Nederland aan de slag.'

Tegelijkertijd zou het Surinaamse voetbal een 'enorme impuls' krijgen, aldus Buddingh en Kolf. Buddingh eindigt zijn pleidooi met de zin: 'Kolfs idee verdient een beter lot.'

De tijd is rijp: het Surinaamse voetbal is aan het verpauperen. Buddingh schetste de situatie zelf, de rillingen liepen me over de rug: Geen middelen. Losvaste buurtcompetities. Ongeschoeid voetbal. Adidaspakjes, Nikes en een net nieuwe ballen sturen. Daarna kun je ze met tientallen tegelijk geschoeid inladen en naar IJmuiden vervoeren (Telstar).

jonge vrienden bij Ajax - Feyenoord. Onder begeleiding van de ME moesten ze worden afgevoerd, omdat een groep Ajax-fans hen in de smiezen had gekregen. Leonardo heeft thuis in Rio heel wat te vertellen.

YAVOLE GELD ID-Z

vreest dat het moeilijk zal zijn de internationale, of zelfs de nationale aandacht te richten op Soedan. 'Men denkt dat Soedan een land is zoals er zoveel zijn in Afrika. Maar kinderslavernij, pure slavernij, dat verwacht je toch nergens meer?'

De Verenigde Naties schaarde zich begin vorig jaar volmondig achter een rapport van een speciale gezant, die de belabberde toestand in Soedan aan de kaak stelde. Soedan, en met name de door noorderlingen gedomineerde regering van deze islam-staat, pikte het rapport niet en sprak het doodvonnis uit over de schrijver, Gáspár Bíró, zoals eerder Iran deed met Salman Rushdie.

Daarmee leek Soedan een doeltreffende slag te hebben toegebracht aan de kritische VN, want Bíró mocht het land niet meer in - en hij keek ook wel uit.

Het Amerikaanse Puebla-instituut pakte de draad een paar maanden geleden weer op en stelde een delegatie samen met een Europese en een Amerikaanse parlementariër. Van Gijzel mocht Europa gaan vertegenwoordigen bij het onderzoek naar de positie van de kinderen, waarbij ook - het is per slot van rekening een katholieke organisatie - de godsdienstvrijheid moest worden beschouwd.

Met die godsdienstvrijheid is het niet zo best gesteld, weet Van Gijzel, maar dat was hem al uit perspublicaties en diverse andere bronnen gebleken. De regering van Soedan stelt zich tot doel om het land te islamiseren en gaat daarbij voortvarend te werk. Alleen het diepe zuiden van Soedan bleef vooralsnog wonderbaarlijk buiten schot, maar al snel werd Van Gijzel duidelijk waarom dat was.

Als ook de zuiderlingen islamiet zouden zijn, zou het met de kinderslavernij zo voorbij zijn. Je hebt toch geen moslim-broeder of -zuster als slaaf? 'Met islamiseren verpest je zogezegd je eigen handel', zegt Van Gijzel met ironische ondertoon.

De handel in kinderslaven - de prijs is rond de negentig dollar per stuk - voltrekt zich min of meer verdekkt, omdat er een oorlog woedt tussen de christelijke zuiderlingen en de islamitische noorderlingen. Een kleine groepje Soedanezen probeert een einde te maken aan de praktijken van slavernij en trekt dag in dag uit door het berggebied van Soedan, op zoek naar kinderslaven. In anderhalf jaar tijd vonden ze er 700. Sommigen werden vrijgekocht, anderen dwalend aangetroffen in het berggebied. 'De kinderen begrijpen niets meer van

hun bestaan. Volslagen de weg kwijt in hun leventje.' Als waren ze vee kregen de kinderen soms ook een nummer in hun been gebrand.

Huishouden

Kinderen die gaan dolen omdat ze vanwege het oorlogsgeweld hun ouders verliezen, worden opgepakt en ondergebracht in huisgezinnen in het noorden van Soedan, waar ze het huishouden of klussen mogen doen, of op de geiten passen. De islamitische kinderen weten daarbij niet beter dan dat ze hun leeftijdgenootje met 'slaf' moeten aanspreken.

De niet eens zo uitgebreide aandacht voor de slavernij heeft de

De kinderen zijn volslagen de weg kwijt in hun leventje

regering van Soedan een heel klein beetje aan het denken gezet; een beetje maar. 'Daarom is internationale druk onontbeerlijk,' zegt Van Gijzel. Een enkele slavenhouder maakt zich zorgen over zijn gedrag en heeft al 'collega's' gepolst met de vraag of de slaafjes niet voor een zacht prijsje over de grens kunnen worden gesmokkeld. Naar Libië bijvoorbeeld, zo weet Van Gijzel uit bronnen die hij in het grootste geheim kon raadplegen in Soedan.

De oorlog ontwricht de hele samenleving van Soedan. Uit de oorlogsgebieden in het zuiden trekken steeds meer mensen weg. In 1989 woonden nog zeven miljoen mensen in Zuid-Soedan; dat zijn er nu nog drie miljoen. Rondom de hoofdstad Khartoum wonen nu 1,9 miljoen mensen in kampjes. De regering weet geen raad met de vluchtelingen en jaagt ze constant op - kinderen worden eruit geplukt en in 'heropvoedingkampen' geplaatst, waar ze in hoog tempo worden geislamiseerd.

'Ik heb in mijn leven veel sloppenwijken gezien hier en der over de wereld, maar dit sloeg echt alles. De mensen mogen niets, geen handel, niks. Het is echt hemeltesgend - eigenlijk zijn er geen woorden voor - hoe achter die mensen wordt aangejaagd. Als ze ergens een min of meer vaste verblijfplaats hebben gevonden, worden

ze weer verdreven: Dat is triest en tragisch. Steeds verder worden ze de woestijn in gedreven.'

De 'heropgevoede' kinderen moeten eerstdaags zorgen voor een grote legermacht van een miljoen soldaten die de 'definitieve' klap moet toebrengen aan de opstandelingen in het zuiden. 'Van die kinderen blijft niet veel meer over dan een zielig hoopje mens. Ze waren vaak al jong gekidnapte, zodat ze zich niet eens meer herinneren waar ze vandaan komen. Als hun ouders nog leven, weet niemand waar die zijn.'

Van Gijzel ontmoette een jongetje van een jaar of tien, dat rond zijn tweede werd ontvoerd. Het jongetje wist zich van zijn 'thuis' niet meer te herinneren dan dat er een grote boom stond. 'En dat was het. Meer weet-ie niet. Zoek dat maar eens uit. En ze doen dat ook, hoor. Mensen kijken rond of er een boom staat ergens, zoals dat jongetje beschreef. Hij weet niets, niet hoe hij heet, zelfs niet hoe oud hij is.'

Opgeslokt

Van Gijzel heeft zijn ervaringen inmiddels in zijn dagelijkse werk als woordvoerder verkeer en waterstaat van de PvdA-fractie verwerkt. 'Het gaat toch heel snel kennelijk. Zo ben je weer opgeslokt door de bezigheden van alledag. Maar dit mag niet gebeuren, dat weet ik. Daarom vertel ik er maar over, zoveel als ik kan. De mensen in Soedan, die zich inspannen om kinderen vrij te kopen - dat gebeurt echt - verdienen onze aandacht.'

In gesprekken met Soedanese autoriteiten merkte Van Gijzel dat het bestaan van slavernij niet werd ontkend, wel dat er slavenmarkten bestaan. 'Maar dat waren gesprekken in de zin van: dat gebeurt hier allemaal niet en als het wel gebeurt vervolgen we de daders. Vertelt u ons maar wat er mis is?' Maar alras bleek dat ze niet zaten te wachten op het verhaal van Van Gijzel. En als het Nederlandse Kamerlid twijfelde aan de juistheid van een antwoord van zijn gesprekspartner, werd hem te verstaan gegeven dat hij als 'gast' maar had te geloven wat werd gezegd.

'We moeten Soedan niet doodzwijgen. Want dat gebeurt natuurlijk heel snel. Soedan plaatst zichzelf een beetje buiten de internationale gemeenschap en dan ligt het al vlug voor de hand dat de internationale gemeenschap Soedan ook maar gaat negeren. Daarmee zouden de fundamentalistische krachten binnen het islamitische regiem helemaal hun gang kunnen gaan en reageren we pas als het te laat is. Als zo vaak.'

JAN MULDER

UK 20-2
ANSELMO IS WEER in Brazilië. De voetbalvakantie is voorbij. Hij vond het fantastisch in Vlaardingen.

Piet de Visser heeft hem voor de auto's weg moeten stoten, anders was er een zelfmoord gebeurd, zo graag wilde de jongen blijven.

Anselmo vond Overschie het paradijs. Bruno was ook al helemaal ingeburgerd en gewoon geraakt met de Nederlandse samenleving.

Leonardo heeft gesmeekt en gebeden om in de buurt van Feyenoord te mogen blijven, maar de Nederlanders waren onverbiddelijk: 't is beter voor het sociale contact dat je teruggaat.'

Filmer Jos de Putter heeft nog pogingen ondernomen om Feyenoord op andere gedachten te brengen. Piet de Visser bood aan een jaar lang alle onkosten voor zijn rekening te nemen. De jongens zaten tot het laatste moment in spanning over het al of niet verlenen van hun droomreis.

Het oordeel luidde negatief. Naar huis. Aan alle mooie dingen komt eens een eind.

Mijn hart brak toen een van de jongens in het Journaal vertelde hoe fijn hij het in Nederland gevonden had. De tekst was niet door een Feyenoord-copywriter voor hem geschreven, de Braziliaanse pupil schilderde spontaan een prachtig beeld van de onvergetelijke tijd die hij in de warme schoot van Feyenoord had doorgebracht en hoe goed alles in het algemeen verlopen was: perfect.

Zo fatsoenlijk en goed opgevoed en niet-geïndoctrineerd zijn Braziliaanse jongens uit de krottenwijken van Rio de Janeiro namelijk. Ze hebben een eigen mening en durven daar ook voor uit te komen. Er hoeven geen Nederlanders omheen te staan, van wie ze net een big mac hebben gehad, willen zij beschaafd van hun dankbaarheid getuigen.

Toevallig was hun mening erg positief; had ook andersom kunnen zijn.

Over hun hoofden heen kregen Feyenoord en de nu al legendarische Brazilië-scout Piet de Visser ruzie. Feyenoord had zich geërgerd aan de reportage van Brandpunt. Piet had niet in de publiciteit mogen treden.

Feyenoord bedoelt dat Piet verkeerd in de publiciteit kwam. Dat hij Feyenoord verkeerd in de publiciteit had gebracht. Als een hengel die op grote goedkope vissen uit was. Terwijl het als een vakantie voor jongens had moeten overkomen.

In het Journaal werd ook een jeugd-coördinator van Feyenoord geïnterviewd over de versnelde retour van de Braziliaanse jongens.

Deze coördinator sprak zeer verstandig over jeugdspelers. Dat je ze op hun elfde jaar niet moet benaderen of vastleggen en zo - mijn hart brak nog een keer. Voorbeeldige taal van de jeugtleider van Feyenoord. Hiermee kan voorzitter Van den Herik voor de dag komen en is iets van de gelden schade hersteld.

Gistermiddag werd Piet de Visser

BANGKOK POST 25-2
Sex offenders not all farang

SIR: I am the president of an association in Australia that gives financial assistance to Thai NGOs. I would like to write about our confusion concerning sexual abuse of children in Thailand.

Currently, an Australian is serving a prison sentence in Thailand for the sexual abuse of children. There has been the case of a French citizen who left Thailand while out on bail for a similar charge, and a similar case against a Swedish citizen who fled to Sweden while out on bail.

A recent conference of mainstream Thai NGOs called for increased funding from countries like Australia to tackle this growing problem of sexual abuse by tourists.

My association does not approve of any adult who vis-

its Thailand to have sex with children but I would ask the people of Thailand not to lose sight of the big picture.

If one was to examine the cases of 100 children who have been sexually abused, one would find that, as is the case in Australia, 80% of them have been assaulted by members of their own families or friends of the family.

Sixty per cent of the remaining group, the strangers, are Thai citizens who abuse children. A lot of this abuse takes place in sex houses or factories that act as fronts for the sex industry.

Many of these children come to Thailand from China, Burma, Laos and in the case of boys, Bangladesh. There is, unfortunately, a demand for underage girls in the Thai sex industry who are sold to the industry by their parents both here and in other countries.

The rest of the "strangers" group are men from other countries, most of them Ma-

laysians. There are many sex houses in the towns close to the Thai-Malaysian border, where there is a demand for young girls.

Visitors from Japan and some Middle East countries account for the other important part of the strangers group.

The houses that serve the Japanese operate as exclusive clubs, resorts, etc, where again there is demand for young girls. Many bars in the Pattaya area have mainly clients from Arab countries and offer young girls.

The final group of non-Thai strangers are westerners, who can be split into two groups, one of them made up of social workers, volunteers, religious and welfare workers. Unfortunately, in Thailand, like Australia, the most dangerous place for children in regard to sexual assault are their own homes. The next most dangerous place is the institutions which are supposed to protect these children.

The other group of westerners who sexually assault children are the sex tourists, but this group is only responsible for one per cent of sexual assaults on Thai children.

Why has no action been taken in Thailand against:

- parents or friends of the family who have sex with children;

- parents or other relatives who arrange for the employment of children in sex houses or factories that act as fronts for the sex industry;

- police, public officials, welfare workers who fail to take action against parents who sell their children to the sex industry or who receive money from these industries;

- citizens of Malaysia, Japan and some Middle East countries who have sex with children;

- teachers, village heads, local NGOs who fail to act or report when children no longer attend school and are known to be working in the sex industry;

- priests, brothers, welfare workers who have sex with children under their care?

Robert Dunn, president
 Help the Children Assoc
 Post Office Box 56, Ubon

**CLINTON ^{KL}
 BEPERKT SEKS
 IN HET BUITENLAND**

Volgens Associated Press verbiedt een nieuwe strafwet van president Clinton Amerikanen ook in het buitenland seks met mensen jonger dan 18 jaar te hebben. Het maakt niet uit of de leeftijdsgrens in het land zelf lager ligt. Mondiaal verschillen deze leeftijdsgrenzen van 12 tot 21 jaar. (In Nederland: officieel 16 jaar). Op het overtreeden van de wet staat maximaal 10 jaar gevangenisstraf. Onduidelijk is of Clinton hiermee sekstoerisme naar Derde-Wereldlanden wil tegengaan. Overigens bestaan vergelijkbare wetten ook in Frankrijk en andere landen. Grote vraag is natuurlijk hoe de Nederlandse overheid gaat reageren als bijvoorbeeld een Nederlands meisje van 17 haar Amerikaanse ex-vriendin van 19 chanteert met hun relatie. ■

Halte au tourisme sexuel

Sous la pression des associations humanitaires, des lois voient le jour. Il était temps.

Munis d'alibis culturels approximatifs, un nombre toujours croissant de pédophiles des pays riches vont courir les régions les plus déshéritées du monde. Les organisations humanitaires leur ont déclaré la guerre.

Le 5 mai 1990, des représentants de diverses Eglises d'Asie, des associations caritatives, des mouvements de femmes et des travailleurs sociaux ont lancé, depuis Chiangmai (Thaïlande), un appel solennel aux bonnes volontés occidentales : « Ce sont des hommes de vos pays qui sont à l'origine de cette tragédie, et votre aide sera nécessaire si nous voulons abolir cette forme moderne de l'esclavage. » Ainsi débuta la campagne Ecpat (End Child Prostitution in Asian Tourism).

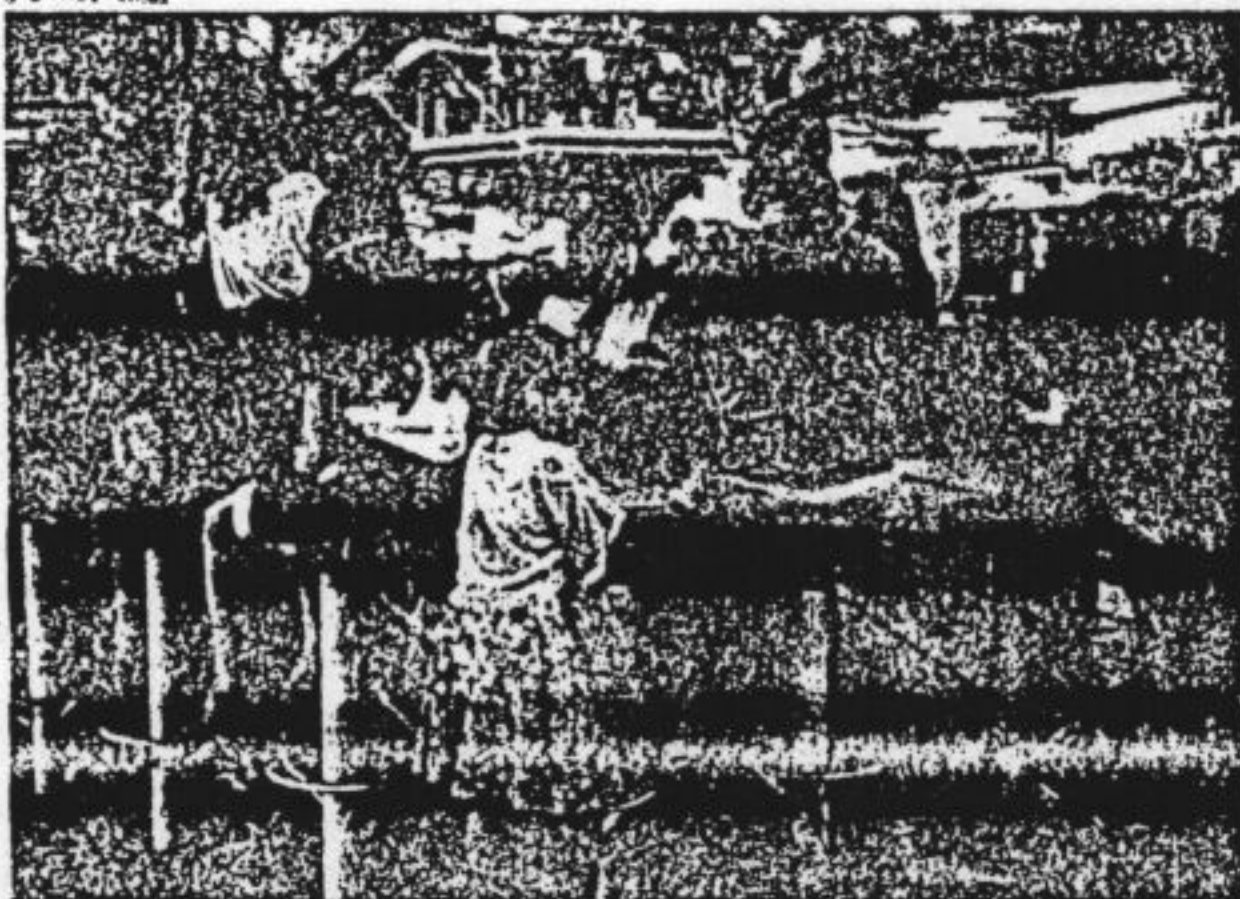
L'Asie est particulièrement touchée. Les militants humanitaires accusent l'armée américaine d'avoir, la première, habitué les mafias locales à cette source de revenus inespérée. Aujourd'hui encore, on trafique, on enlève, on prostitue des enfants avec, le cas échéant, la complicité des familles dont on achète le silence, en Thaïlande et aux Philippines, à Sri Lanka, mais aussi au Vietnam et au Cambodge, pays récemment ouverts au tourisme. Depuis la campagne Ecpat, les gouvernements locaux ont commencé à réagir. Une loi plutôt répressive est en préparation en Thaïlande et un texte assez dur vient d'être voté aux Philippines, faisant refluer les pédophiles vers d'autres pays. La prostitution enfantine se développe aujourd'hui dans

les pays d'Afrique, en Amérique du Sud - Colombie et Brésil, en particulier - et, surtout, dans les pays de l'Est.

L'appel de Chiangmai a déclenché des campagnes dans une vingtaine de pays. En France, 1 800 agences de voyages ont accepté de diffuser un dépliant dissuasif. Les personnels d'Air France ont été sensibilisés au problème. Une « charte du touriste » devrait être incessamment publiée.

Certains Etats d'où partent des touristes ont voté des lois permettant de sanctionner les pédophiles pour des délits ou des crimes sexuels commis à l'étranger. L'Allemagne a réagi la première, en juillet 1993. La Suède, la Finlande, la Nouvelle-Zélande devraient suivre.

En France, le Parlement a voté un amendement au Code pénal, le 1er février 1994. « C'est une exception très importante dans notre droit pénal, souligne le magistrat Françoise Dubreuil. Par dérogation, cette disposition est applicable lorsque le délit est commis par un Français hors du territoire national, même si l'infraction n'est pas prévue dans le pays concerné, même en l'absence de plainte de la victime ou de ses ayants droit. » Ce texte pourrait s'appliquer aux pédophiles récemment épinglés dans le Var (voir l'article de François Koch), mais aussi à Patrice Chatelet, arrêté en septembre 1994 à Pattaya (Thaïlande) en compagnie d'un Danois et d'un Japonais, s'il est extradé. Les policiers français sont sceptiques : « Cette loi est difficilement applicable, dit l'un d'eux. Comment mener l'enquête selon les règles françaises dans un pays étranger ? Il faudrait une parfaite coordination avec les autorités locales. » Utopique ou non, cette loi est considérée comme un progrès décisif par Monique Lousteau, Pierre Compagnon et Martine Brousse, animateurs de la campagne Ecpat en France. ■

Un bar à Pattaya, en Thaïlande. L'Asie est particulièrement touchée.

Naar de hemel gekeerde billen

door Henk Pröpper **VK 24-2**

Als veel meer lotgenoten heeft Georges-Arthur Goldschmidt lang gezweven. In 1938 werd hij op elfjarige leeftijd door zijn ouders in zijn geboorteplaats Hamburg op de trein gezet. Niet met (eind)bestemming het oosten zoals - later - zoveel anderen, maar naar het westen, naar Frankrijk, waar voor zijn ouders de vrijheid lag. Zij voorvoelden wat de joden te gebeuren stond en zo reisde hun zoon weg van de landschappen van zijn jeugd. Van de donkere tuin met in de herfst het vurige gebladerde waarin hij alles had ontdekt: de stilte, ver weg het geruis van fietsen, de stappen van wandelaars, de aanraking van de grond met zijn ruwe vochtigheid, de enorme hemel tussen de bladeren door.

Sindsdien is de reis nooit opgehouden. Die treinreis naar het vrije Frankrijk betekende voor de elfjarige een initiatie in de vervreemding waaruit hij nooit meer thuis zou komen. Voor altijd voelde hij ergens hoog in zijn borst een punt, de vervreemding die hij als

Lust en pijn
vermelten in
sensitieve
oorlogsherinneringen
van Georges-Arthur
Goldschmidt

bagage met zich meedroeg.

In zijn novelle *La forêt interrompue* uit 1991 (*Het onderbroken woud*) beschrijft Goldschmidt fraai gestileerd, maar zonder enige terughoudendheid de oorlogsjaren in Frankrijk, die hij ondergedoken in een kindertehuis en op boerderijen in de Alpen doorkwam. Hij overleefde, kan zich haarscherp herinneren wat hij in die periode vol angst en schuld beleefde, maar daadwerkelijk leven, zich schuldeloos en onbekommerd overgeven aan het plezier, dat heeft hij in die tijd nooit gekend. En later eigenlijk ook nooit meer. Leven zou bij overleven blijven.

Het onderbroken woud is een bijzonder indringend relaas, suggestief van toon en opzet, dat afwijkt van de meeste oorlogsliteratuur waarin het lot van de joden centraal staat. Goldschmidt heeft zich verre gehouden van de grote geschiedenis van de oorlogsmisdaden en de genocide. Er treden weliswaar Duitsers op in zijn boek, maar het zijn slechts langsoevende gestalten op ski's die aan de deur van de boerderij beleefd om brood, spek en melk vragen en zelfs keurig betalen.

Eenmaal ziet de jongen hoe Duitsers joden in een vrachtwagen laden op het dorpsplein, 'de agent' van de Gestapo hielp hen met een hand'. Onder dezelfde hemel waarin de joden verdwenen had hij een wandeling gemaakt.

Op een verrassende en gedurfde wijze hanteert Goldschmidt hier de techniek van de simultaneïteit: de een kan een wandeling maken, terwijl de ander

wordt vergast. Zoveel jaar na dato is het voor Goldschmidt niet noodzakelijk de verschrikkingen te benoemen - afgezien van een enkele fanaat weet iedereen wat zich heeft afgespeeld. Hij volstaat met het beschrijven van de wandeling in de frisse lucht, terwijl de vrachtwagen langzaam uit het landschap wegglijdt en uiteindelijk niet meer te horen is.

Na zo'n ervaring kan het leven van een jongeman nooit meer een idylle zijn. Ver weg van zijn ouders van wie het lot onzeker is, ver weg van zijn moedertaal (het Duits, nota bene de taal van de vijand), ondergedoken op telkens andere plaatsen met telkens nieuwe pleegouders, scheidt de jongen zich een hoogst particuliere binnenwereld.

De leiding van het kindertehuis waar hij het grootste deel van de oorlogstijd doorbrengt, verwacht zijn zwijzaamheid en ingekehrtheid met geniepigheid. Hij is al een vreemde, Duits en joods, hij gedraagt zich ook onaangepast. De lijfstraffen die hij moet ondergaan, nemen op den duur bijna rituele vormen aan. Secuur en met een merkwaardig geheugen voor details schildert Goldschmidt hoe hij elke keer weer zijn broek moet laten zakken en hoe de zweep zijn billen tot bloedens toe teistert. De beschrijvingen hebben bijna iets wellustigs, wat ook correspondeert met de geestesgesteldheid van de jongeman. Vervreemd als hij is van alles, gedoemd weg te duiken voor zowel de bezetter als zijn voogden,ervaart hij uiteindelijk alleen nog in de pijn een puur en authentiek gevoel. De pijn zet hem op het spoor van de masturbatie. 's Nachts in bed geeft hij zich, denkend aan het neerkomen van de zweep, over aan het verboden plezier. En wordt dit de volgende dag ontdekt, dan wijdt de directrice van het kindertehuis zich opnieuw met een grimmig plezier aan de tekening op zijn billen. Uiteraard in de overtuiging de zaak der rechtvaardigen te dienen. Maar hem verschaft de herinnering aan zijn naar de hemel en de (vrouwelijke) macht opgerichte billen nieuwe wellustige fantasieën. Schuld en lust, pijn, plezier en kwaad vermelten voor hem.

La forêt interrompue, gevoelvulvertaald door Maria Noordman, openbaart in 124 pagina's een wereld vol angst en schuldbesef. Uiterst sensitief tekent Goldschmidt die bijproducten van de terreur. De as en de rook heeft hij voor kennisgeving aangenomen, in plaats daarvan beschrijft hij de gekwelde verbeelding van een jongen die alleen maar schuldeloos denkt te kunnen zijn als hij zich wegcijfert en laat vernederen.

Uiteindelijk voelt hij dat er maar één mogelijkheid is om aan deze cyclus te ontsnappen: hij zou zonder lichaam, zelfs zonder persoonlijkheid moeten zijn. Dan kan hij niet achtervolgd worden, niet zondigen, niet gestraft worden, maar ook niet (lichamelijk) genieten. Zo jong als hij is, speurt de jongen naar de totale onthechting. Hij wil, net als vroeger in de tuin van zijn geboortehuis, opgaan in de natuur. Zich laten gaan in het geheimzinnige, nachtelijke landschap van de Alpen, 'alsof de toekomst daar voor hem lag'.

Met dit tweede boek dat van Goldschmidt werd vertaald - eerder, in 1992, verscheen *De afzondering* - wordt de lezer een blik in het rijk van de angst geboden. Op een bescheiden wijze maakt Goldschmidt dat binnenrijk bevattelijk. Hij openbaart de punt in zijn borst, zonder bravoure, zonder kwaadheid. Door dit boek te schrijven pakt hij zijn koffers uit, alsof hij wellicht toch is thuisgekomen.

Georges-Arthur Goldschmidt: *Het onderbroken woud*. Uit het Frans vertaald door Maria Noordman. De Geus, f 34,90.

Pop

Morrissey bezingt het stille verdriet van stoere jongens

World of Morrissey. Parlophone 7243 8 32448 2 9. **VK 10-2**

Echt iets voor Morrissey om zijn nieuwe album zo'n duffige, ouderwetse titel als *World of Morrissey* te geven. Morrissey's wereld bestaat nog altijd uit kitsch en klatergoud, hopeloze romantiek, liefde, pijn, en een alles doordringende melancholie. Het is een wereld die wordt bevolkt door dolende eenlingen, miskende genieën en, niet te vergeten, stoere jongens - zoals de bokser op de cover, bezongen in de nieuwe single *Boxers*.

Zijn passie voor 'echte mannen', die uitliep op een ondoordachte flirt met het zwaar foute *National front*, heeft hem in Engeland veel vijanden opgeleverd. Zelfs de *New Musical Express*, die de voormalige Smiths-zanger altijd op handen had gedragen, besloot hem voortaan zoveel mogelijk te negeren. Toch eindigde hij in de recente populariteits-poll nog altijd op de tweede plaats in de categorie solo-artiesten - achter Paul Weller, die vorig jaar een imposante come-back maakte.

Terwijl de geruchten over een Smiths-hereniging steeds sterker worden, bewijst Morrissey met zijn vijfde solo-plaat nog eens dat hij zijn oude companen eigenlijk niet meer nodig heeft. Johnny Marrs klaterende gitaarlijnen zijn door Morrissey's latere gitaristen weliswaar nooit overtroffen, maar dit album laat nog eens horen dat bij zijn onovertroffen tranen-met-tuiten-stem diverse gitaarstijlen passen.

World of Morrissey bevat een aantal sterke nieuwe tracks, aangevuld met ouder materiaal, zoals *You're the one for me, fatty* (live in Parijs) en *We'll let you know*. Een allegaartje van oud en nieuw, dat - door het ontbreken van hitsingles - net niet de pretentie heeft om een 'Best of' te zijn. Vandaar waarschijnlijk dat rare 'World of'.

Van Lamsweerde legt eigen fotowerken uit

Inez van Lamsweerde, de fotografe die zo vaardig met haar foto's manipuleert dat bij aanschouwen een gezond gevoel van afkeer ontstaat, is al te gast geweest in vele bladen. In *Credits*, *The Face*, *Avenue Box* en *Blvd* mocht ze al ruimschoots haar kunsten vertonen. Nu pronkt de enige Nederlandse mannenglossy *Man* (f 9,75) met haar veren op de omslag. Binnenin op dertien pagina's een selectie uit zeven jaar fotografie, voorzien van een uitleg van de kunstenaar en haar vaste stylist Vinoodh Matadin 'net terug van een shoot in Amerika'.

Die uitleg is prettig, want de vreesaanjagende foto's zijn niet half zo echt als ze suggereren. Zo blijkt het anorectische modelletje op de voorpagina per computer 'tien procent *gesqueezed* (versmald)'. Haar hoofd blijkt bovendien tien procent vergroot, zodat een soort handspiegel-effect ontstond. Het Venetiaanse masker is volgens Van Lamsweerde 'gewoon' make up. Wel met de computer bewerkt, dat spreekt.

Verder aandacht voor SM. De afgelopen jaren heeft zo'n beetje ieder maandblad over het spel met de lederen tuigjes geschreven, maar *Man* heeft zich blijkbaar al die tijd van de domme gehouden. Het blad komt nu doodleuk met een verhaaltje onder het kopje 'Maar wat is SM eigenlijk?' Zo hebben we daar journalist Joost (onderdanig), psychiologiestudent Erik (dominant en onderdanig) en vertaler Philip (dominant) die wat ditjes en datjes over hun passie vertellen. Niets wat niet al in andere glossies heeft gestaan, en tenslotte blijken in ieder geval de namen van de geïnterviewde SM'ers ook nog verzonnen.

Een klein meesterwerkje, dat ik in de jaarsboekenvloed bijna gemist had, begint zo:
„Ik zal je maar in het water gooien, zeker?”
zegt mijn vader. 'Vermits het toch nooit meer goed komt tussen je moeder en mij.' Hij zegt het op vragende toon, wat vreemd is, want ik zit op zijn arm en kan nog niet spreken.
Mijn moeder verwijderd zich van de brug waar we op staan, die de grens vormt tussen Sint-Jans-Molenbeek en Brussel.”

In de moeilijke-jeugdenrijke Nederlandstalige literatuur is School nummer 1, het debuut van de 49-jarige Vlaming Pierre Platteau, een fonkelende nieuwkomer. De schrijver zelf heeft deze roman aangekondigd als het eerste deel van wat de vierdelige autobiografie over de eerste vijftig jaar van zijn leven moet worden. Gelukkig zal hij het dus niet bij één boek laten.

School nummer 1 vertelt het verhaal van de vroegste jeugdijaren van de ik-figuur, uit de periode kort na de Tweede Wereldoorlog. Het belangrijkste personage in het boek is eigenlijk niet het kleine jongetje zelf, maar diens vader. Deze tyrannieke figuur heeft in de oorlog gecollaboreerd met de Duitsers, als gevolg waarvan hij enige tijd in de gevangenis heeft doorgebracht. De man is extreem gewelddadig, hoewel hij zich buitenshuis altijd zeer joviaal en correct voordoet. Hij mishandelt zijn vrouw en zoontje, en schroomt zelfs niet om de inwonende grootvader te slaan en te vernederen. Meer dan beklemmend is de scène waarin de moeder en het jongetje zich in de woonkamer moeten uitkleden, om vervolgens beurtelings met een riem te worden afgeranseld. Waarna vader zich met zijn huilen de vrouw naar de slaapkamer begeeft en het jongetje een emmer vol water met gestrekte armen voor zich uit moet houden.

Het imposante aan School nummer 1 is dat Platteau dit alles zo quasi-onaangedaan, zo ingehouden, zo onnadrukkelijk beschrijft. Het sadistische optreden van de vader is des te gruwelijker, omdat zijn zoontje het allemaal zo normaal blijkt te vinden. De jongen is constant op zijn hoede voor de onberekenbare, onredelijke uitval van de man. En

Pierre Platteau debuteert
Fonkelend
meesterwerk

toch houdt hij desondanks huiveringwekkend veel van die huistiran. Een glimp van waardering die de labiele wreedaard af en toe laat blijken is hem oneindig meer waard dan de vanzelfsprekende warmte van zijn goede grootvader.

Platteau schreef eerder scenario's voor televisiespelen. Vandaar waarschijnlijk dat zijn krachtige dialogen zo levensecht zijn, vandaar ook dat dit boek me zo goed verfilmbaar lijkt. Hoe dan ook: deze auteur is beslist een aanwinst voor onze letteren. Een aangrijpend, beheerst maar ferm geschreven debuut als School nummer 1 is absoluut een zeldzaamheid. Lezen!

Ed van Eeden

Pierre Platteau, *School nummer 1*. Uitg. Atlas, 160 blz (pap.), prijs f 32,90.

Scholen weigeren De Winters 'sex en gevloek'

Van onze verslaggever
Stieven Ramdharie

AMSTERDAM

VK
25-2

Ooit deugden Hugo Claus en W.F. Hermans van geen kant, nu mag Leon de Winter de toorn opwekken van de behoudende schoolrector. *Serenade* heet thans het duivelse geschrift, zelfs uitverkoren tot Boekenweekgeschenk.

In het Amsterdamse kantoor van CPNB-directeur H. Kraima wordt de novelle *Serenade* omschreven als een 'boek over de oorlog' maar op de Veluwe denken ze er heel anders over. Want het is een fout boek, werk dat de christelijke jeugd in het land onthouden moet worden.

Zo'n 170 duizend exemplaren van *Serenade* moeten op 15 maart bij de scholen worden afgeleverd, bestemd voor alle eindexamenkandidaten van mavo, havo, vwo en

mbo. Een cadeau van minister Ritzen. Maar twee weken voor het begin van de zestigste Boekenweek is de dosis 'sex, erotiek en gevloek' in het boek enkele tientallen directeurs van protestantse en gereformeerde scholen, al dan niet aangevoerd door ouders, in het verkeer keelgat geschoten.

Zo is de kans heel klein dat de honderden leerlingen van het Amersfoortse Lodestein College de novelle binnenkort cadeau zullen krijgen. Rector L. Jansen (54) moet *Serenade* nog lezen. Maar: 'Als het hier dezelfde genre betreft als een van zijn laatste boeken, *Kaplan*, dan doen wij het niet. De Winter berijdt in zijn werk vooral zijn erotische stokpaardjes en daar hoeven we niet voor te kiezen.'

Wat is er nou mis met *Serenade*? Uiteraard niets, vindt de CPNB. Directeur Kraima wordt dezer dagen gebeld door streng christelijke

rectoren met de vraag of het boek wel iets voor hen is. 'Dan zeg ik: Nee. Want als er in zo'n boek op zondag wordt gewerkt, is het al niet goed. Zelfs een omschrijving als 'hemels gerecht' kan niet meer. Dit werk wijkt niet af van andere boeken die we in het verleden als Boekenweekgeschenk hadden. De invalshoek is hier de oorlog, niet sex. Dit is literatuur.'

Dat vond ook rector G. van Middelkoop van de Gereformeerde Scholengemeenschap Amersfoort. Gesteund door de voltallige schoolleiding besloot de rector het boek te bestellen. Maar dat was voordat boze ouders boos aan de lijn hingen. Van Middelkoop (55), op de hoogte van de kritiek van collega's in het land, is nu helemaal omgeslagen. Het is niet de erotiek die hem stoort. Meer de boodschap.

Van Middelkoop: 'We vinden het niet zo geslaagd voor vijftien-, zes-

tienjarigen omdat het boek voortdurend een sfeer uitademt van: "In het leven maak ik alles zelf wel uit, zonder waarden en normen, zonder leiding van bovenaf."

'Het is niet de sfeer waarin ik mijn kinderen wil opvoeden en dus ook niet onze leerlingen. Als je als school zo'n boek aanneemt en aanbiedt, dan moet je er ook volledig achter staan.'

Kraima kan zich al lang niet meer druk maken om dergelijke protesten. Want sinds 1984, het jaar van het eerste Boekenweekgeschenk, doet altijd wel een christelijke boekhandel of school moeilijk over de keuze van het boek. Dan wordt weer eens de kerstman te hard aangepakt, wordt het samenvoegen gepropageerd of wordt de katholieke kerk onderuit gehaald. Kraima: 'Als de scholen het boek niet willen, dan houdt het op. Elk cadeau mag je weigeren.'

Voor de verontruste rectoren Van Middelkoop en Jansen wordt het dit jaar overigens moeilijk een alternatief te bedenken voor *Serenade*. Want zelfs in christelijke, literaire kringen is er ruzie. Voor het eerst in vijftien jaar zal het Christelijk Lektuurcontact (CLK), tegenhanger van de CPNB, niet met een eigen boekenweekgeschenk komen.

Het CLK kan het namelijk intern niet eens worden over *De rand van het heet* van Mance ter Aardere. Vooral streng gelovigen uit de reformatorische hoek stoorden zich aan het taalgebruik ('vooruitgepunte borsten') en de wijze waarop de hoofdpersoon, die kanker heeft, met de ziekte omgaat.

Als het aan secretaris C. Vroon van het Christelijk Lektuurcontact had gelegen, was het boek wel gekozen. 'Dit taalgebruik, daar moet je toch doorheen kunnen kijken? We leven in 1995.'

Wer wartet denn da auf den Musenkuß?

TAZ 18.02.95

Auf der Suche nach schwuler deutscher Gegenwartsliteratur ■ Von Rolf Spinner

Noch ein Literaturstreit gefällig? Wenn in den Feuilletons die professionellen Auguren das Elend, das Verschwinden oder die Amerikanisierung der zeitgenössischen deutschen Literatur so wortreich zu beklagen wissen – warum nicht noch einen draufsetzen und sich die Erben von Platen und George, Hans Henny Jahnn und Thomas Mann vorknöpfen: Wie steht er da, der schwule Mann, in der deutschen Literatur?

Die Ausgangslage dürfte auf den ersten Blick gar nicht so schlecht sein: Trotz der harten Konkurrenz der audiovisuellen Medien sollen ja homosexuelle Männer – will man einer Marktanalyse des *Wall Street Journal* Glauben schenken – häufiger zum Buch greifen als ihre heterosexuellen Geschlechtsgenossen. Bloß: zu welchem? Ja sicher: Ralf Königs schwule Comics verkaufen sich so gut, daß sogar Staatsanwälte neugierig wurden. Und Detlev Meyer spielt in seinen Gedichten und Prosatexten so virtuos mit allen literarischen Klischees, daß er sich den Ehrentitel *camp* heldenhaft verdient hat.

Comics und *camp style* sind urbane, postmoderne Spielarten der Literatur: Sie profitieren vom Verfall des Schriftmonopols, indem sie die Müllberge der alphabetischen Kultur wiederaufbereiten in Karikatur oder Parodie. In den heroischen Zeiten der Moderne aber hatte sich die homosexuelle Literatur der Apotheose der Schrift verschrieben. In ihr sollte sagbar sein, wovon man – Wittgenstein zufolge – nicht sprechen konnte: „the love that dare not say its name“; und festgehalten werden, was durch die vergehende Zeit zu entschwinden drohte: der Augenblick der wahren Empfindung. Prousts Roman der Erinnerung und Rettung der verlorenen Zeit wurde zum literarischen Modell einer schwulen Ästhetik, Maske und Melancholie zu ihren zentralen Stilfiguren.

Und was passiert, wenn die Homosexuellen solche Maskeraden nicht mehr nötig haben, weil sie sich nicht länger verstecken müssen? Es gibt Literaturkritiker wie Robert K. Martin, die zugeben, daß die schwule Emanzipationsbewegung der letzten 25 Jahre für die Literatur auch einen Verlust bedeutete. Wo Oscar Wilde und E.M. Forster, Henry James und Thomas Mann raffinierte Techniken der Verhüllung und Enthüllung des homosexuellen Begehrens erfinden mußten, können die schwulen Kids heute ohne Umschweife zur Sache kommen: Literatur im emphatischen Sinne brauchen sie dazu nicht mehr.

Unter der Oberfläche einer scheinbaren Vereinheitlichung schwuler Lebensstile im Zeichen der Pop-Kultur bestehen freilich sehr wohl unterschiedliche nationale Traditionen fort. Überall dort, wo sich noch Reste großbürgerlicher Lebensformen halten konnten, hat auch die klassische homosexuelle Ästhetik noch eine Chance. Am deutlichsten ist dies in den Ländern Ostmitteleuropas, wo unter der Glasglocke des Sozialismus vieles von dem konserviert wurde, was sich hier im Westen längst aufgelöst hat. So konnte Péter Nádas in seinem grandiosen „Buch der Erinnerung“ (1986) noch einmal das Proustsche Romanprojekt erneuern. Aber auch die Bücher von Juan Goytisolo, Dominique Fernandez, Gerard Reve oder Edmund White verdanken ihr stilistisches Niveau der Spannung zwischen den Traditionen und Tabus einer bürgerlichen Kultur und dem Skandal schwuler Leidenschaften und Lüste.

In Westdeutschland dagegen war nach dem verlorenen Krieg der Traditionsbruch stärker als anderswo. Allem Gerede von einer Restauration zum Trotz haben „Wirtschaftswunder“ und 68er-Kulturrevolution die traditionellen bürgerlichen Werte langsam, aber

stetig zersetzt und das alte Bildungsbürgertum durch eine neue konsumorientierte Mittelschicht ersetzt. Diesen Aufsteigern der sozialdemokratischen und neoliberalen Ära aber mußten das heroische Projekt einer Literatur der Erinnerung und die Tabuverletzung einer Literatur der Überschreitung vorkommen wie Märchen aus längst vergangenen Zeiten. Wo der Konsumhedonismus den schwulen Yuppies sexuellen Genuß ohne jeden komplizierten Umweg offeriert, wird Literatur überflüssig. Es sei denn, sie wirkt als zusätzliches Stimulans, als Flimmern und Rauschen nach Art der Videoclips und Seifenopern, das den Konsumzyklus in Gang hält. Wenn die schwulen Jünglinge in ihren 50l-Jeans sich von ihren Altersgenossen nur noch in Nuancen unterscheiden, weil bei den Mittelschichtkids auch die Heteros sich die Kennzeichen homosexuellen Lebensstils – vom Narzißmus bis zum „Single“, vom Haargel bis zum Herrenparfüm – längst als zusätzliche Duftmarken angeeignet haben, was soll da noch

dieses protestantisch-großbürgerliche Milieu beziehen seine Romane von „Wüstenfahrt“ (1984) über „Das geheime Fieber“ (1987) bis zu „Das Gefängnis der Wünsche“ (1992) ihren stilistischen Reiz wie ihre inhaltliche Spannung. Und der Kärntner Bergbauernsohn Josef Winkler inszeniert vor der Folie einer Agrargesellschaft und eines archaischen Katholizismus seine blasphemischen und obszönen Rituale in der Tradition Genets oder Pasolinis.

Während Geiser und Winkler gerade der geographischen wie sozialen Peripherie ihrer Herkunftswelt ihre poetische Sprache verdanken, macht sich in den urbanen Zentren der Mainstream-Kultur Sprach- und Phantasielosigkeit breit. „Florian [...], der Selbstmordkandidat, der sich in Mutproben beweist, der sich zögernd seiner Homosexualität bewußt wird, der Thomas auf Startbahn-West-Demos und auf den Straßenstrich folgt und sich in Frankreich von seiner Lehrerin verführen läßt“ – so annoncierte im letzten Herbst der Piper Verlag den Debütroman von Joachim Helfer über „eine westdeutsche Kindheit und Jugend in den siebziger und achtziger Jahren, zwischen Taunus, Manhattan und der Startbahn West“. Das hört sich an wie der Trailer zu einer neuen Vorabendserie der ARD – neugierig macht es nicht.

Aber vielleicht ist er ja noch irgendwo unerkannt unter uns, der Hoffnungsträger einer neuen homoerotischen Literatur. Der schwule Dichter als junger Mann: Das ist – folgt man Péter Nádas – Narziß an der Quelle, der träumerisch seinem Spiegelbild und dem Echo der eigenen Stimme nachsinnt. Und darauf wartet, daß der Kuß der Muse die Sprache der Erinnerung in ihm löst.

Wenn schwule Jungs ihren Altersgenossen gleichen, was soll da „schwule“ Literatur?

eine spezifisch „schwule“ Literatur? – So ist es denn kein Zufall, daß die beiden derzeit bedeutendsten deutschsprachigen Autoren homoerotischer Literatur keine Deutschen sind – und außerdem nicht der hierzulande doch tonangebenden neuen Mittelschicht entstammen.

Der Schweizer Christoph Geiser kann von sich zu Recht sagen, er komme aus „Buddenbrook-Verhältnissen“, wenn er über seine Kindheit in einer Basler Patrizierfamilie spricht. Aus der Verbundenheit wie der Auflehnung gegen

Haar zoontje, dat dictatortje, jengelt niet meer

door Maria Hendriks

VK 7-2
Menig moeder staat al versteld bij het eerste onderdeel van de cursus Opvoeden Zó in Enschede: 'Aandacht geven en Prijzen.' Bij het opvoeden van hun 'ettertjes' hadden ze daar eigenlijk geen oog meer voor. Het thema 'Nee zeggen en verbieden' sluit meer aan bij de ervaringen. Volgens moeder Hetty heeft de aanpak succes. Dochtertje Kim was erg druk, maar is nu 'aardig tam'.

Het zijn meest vrouwen die aan huis gebonden zijn, die weinig met andere volwassenen in aanraking komen en die zich afvragen of ze het wel goed doen.

Ze krijgen koffie en kletsen gezellig met elkaar, terwijl hun kind in de box ligt, met de oppas speelt, op schoot zit of zich daarvan af laat glijden om te gaan fietsen. Om tien uur vertrekken de moeders naar het zaaltje ernaast. Daar praten ze over onderwerpen als lastige peuters, inenten, of liedjes en versjes.

Begeleidsters Jolande Oude Nijhuis en Wilma Riemersma: 'Wij geven geen onderdeel, maar stellen soms wel vragen. Als veel moeders het belangrijk vinden bij hun kind te blijven tot het slaapt, wijzen wij op het gevaar dat je je kind zo van jou afhankelijk maakt, dat je geen kant meer op kunt. Maar als zij dat de beste oplossing vinden, is dat de beste oplossing.'

Yvonne Hamer komt elke week naar de Kruipgroep. 'Mijn oudste is bang in het donker, en ik kreeg van andere moeders goeie tips, bijvoorbeeld om samen de monsters weg te jagen.' Moniek de Kort, moeder van de eenjarige Tonia: 'Ik ga elke woensdag en donderdag, naar twee buurthuizen. Voor Tonia is het leuk dat ze andere kinderen ziet, en voor mezelf is het is een gezellig uurtje.' Opvoeden Zó is meer gericht op problemen. De cursus kost vijftig gulden, oppas inbegrepen, en duurt vijf weken. Er worden zes thema's behandeld, te beginnen met Aandacht geven en Prijzen. Voor menig moeder is dat een schok, want vanwege hun zorgen waren de positieve kanten van de opvoeding uit het zicht verdwenen. Op de eerste twee thema's volgen Nee zeggen en verbieden, Negeren, Apart zetten en Straffen.

Volgens cursusleiders Güzide Ay en Lenie van Driel willen veel moeders het vreselijk goed doen, maar in de praktijk

DESIREE JENGELDE altijd, en dan gaf ik maar toe. Nu zeg ik: "Je hebt me gehoord, ik heb nee gezegd". Dan draait ze zich om en gaat spelen.' Anja Woldering, moeder van Desiree (4) en Pascal (1), komt met dit voorbeeld om aan te geven hoe goed de cursus Opvoeden Zó is die ze volgde in het Gezondheidscentrum Noord in Enschede.

Hetty Snuverink, moeder van Danny (5) en Kim (3), is ook heel enthousiast: 'Kim was heel druk, maar ze is aardig tam geworden.' Elita Altinbezer over haar zoon Ersin (2): 'Mijn zoon was een klein dictatortje. Maar na een week was hij al omgedraaid als een blad aan een boom. Hij luistert, jengelt niet meer met het naar bed gaan. Hij is gewoon veel liever geworden.'

De verandering van de kinderen heeft direct te maken met hun eigen andere aanpak. Elita: 'Ik ben nu consequent. Nee is nee. En ik geef andere aandacht.' Hetty: 'Ik laat niet meer over me lopen. Ik ben zekerder geworden. En als ze helpt opruimen zeg ik: "Wat kun je dat goed".' Anja: 'Je geeft vaak aandacht als ze iets uitvreten, maar wat ze goed doet wordt vergeten.'

Opvoeden Zó is een van de initiatieven die in Enschede worden uitgevoerd om ouders te steunen bij de opvoeding van hun kinderen. Sinds kort subsidiëren rijk, provincies en gemeenten in het hele land ongeveer vijftig projecten en experimenten om laagdrempelige steun voor ouders van de grond te krijgen.

De gedachte is dat er eigenlijk alleen maar hulp is voor ouders en kinderen als het helemaal uit de hand loopt. Hulp in een eerder stadium kan erger voorkomen. Dat ouders daaraan behoefte hebben, bleek uit onderzoek in Enschede onder ouders met kinderen tot zeven jaar.

De helft van die ouders zit met opvoedingsvragen. 70 Procent vindt opvoeden moeilijker dan ze hadden gedacht. Meest genoemde problemen: eten, slapen, zindelijkheid. Meest genoemd door ouders die behoefte hebben aan steun: overbeweeglijkheid, snel overstuur zijn en erg ongehoorzaam zijn.

Consultatiebureaus geven eigenlijk te weinig praktische antwoorden op zulke dringende vragen van ouders, vindt de vrijdag gepromoveerde onderzoekster

H. Habekothé. In haar proefschrift *Opvoedingsproblemen op consultatiebureaus* schrijft ze dat artsen en verpleegkundigen veel te dwingende adviezen opleggen, zonder naar de omstandigheden te kijken. Omdat ouders toch met problemen blijven zitten, juicht zij opvoedcursussen dan ook toe.

In Enschede is het project in 1994 begonnen nadat artsen, verpleegkundigen en maatschappelijk werkers van het Gezondheidscentrum Noord zich zorgen begonnen te maken over het toenemende aantal jonge 'ettertjes' in de wijk. Al sinds 1990 kent Enschede de zogeheten *Kruipgroep*, een initiatief van buurthuis Laars.

Sinds mei 1994 bestaat het *Pedagogisch Spreekuur*, ingesteld door de instellingen voor jeugdgezondheidszorg. In november zijn twee consultatiebureaus begonnen met een *Opvoedspreekuur*, omdat veel moeders aan de gebruikelijke tien minuten niet genoeg hebben. De andere consultatiebureaus willen hetzelfde gaan doen. Sinds anderhalf jaar bieden de jeugdhulpinstellingen *Opvoedingshulp aan Huis*.

Met die veelheid aan initiatieven loopt Enschede voor op veel andere plaatsen. Gemeentelijk initiatiefnemer Connie Janssen verklaart dat uit het feit dat 'alles wat in kleine kinderen doet' in Twente - crèches, GGD, en noem maar op - sinds twee jaar samenwerkt. In totaal dertig instellingen. Bovendien zijn de instellingen voor jeugdhulpverlening, zoals het Medisch Kleuterdagverblijf, vrijwel gefuseerd.

De Kruipgroep is de minst ingrijpende vorm van opvoedingssteun. Op woensdag- of donderdagochtend zijn ouders met kinderen tot tweeënehalf jaar welkom in het buurthuis. Vanaf negen uur druppelen negen, tien moeders binnen.

welgemikte oorvijg

De tuchtige werking van een

Door onze correspondent DICK WITTEBERG

Het bericht heeft de Nederlandse pers niet eens gehaald. De meeste Britse kranten volstonden met tien regels. Het ging ook alleen maar om de rechten van het kind.

Een werkgroep van de Verenigde Naties heeft de Britten in scherpe bewoordingen veroordeeld. Ze schenden op grote schaal de kinderrechten. Ze staan toe dat kinderen thuis en op school een stevig pak rammel krijgen. Ze doen veel te weinig aan verbetering van gezondheid, onderwijs en levensomstandigheden van kinderen.

Die kritiek komt vier jaar nadat premier Margaret Thatcher als moeder van de natie op de trappen van het VN-gebouw in New York verscheen, met aan haar hand het zichtbaar ongelukkige achtjarige zoontje van een Britse diplomaat. Ze had net de Conventie voor de rechten van het kind getekend. Ze riep de rest van de wereld op om het Britse voorbeeld te volgen en „de hoogste prioriteit te geven aan de rechten van de kinderen“.

Het VN-rapport is niet uitsluitend belastend voor de Britten. De onderzoekers prijzen de Britse initiatieven om wiegedood te verminderen en het pesten op scholen terug te dringen. Aan deze positieve ontwikkelingen worden vier alinea's gewijd. Maar de resterende 39 alinea's vormen één lange litanie van kinderleed.

De werkgroep maakt zich er „hoogst bezorgd“ over dat kinderen in Schotland al vanaf hun achtste voor de rechter gedaagd kunnen worden, in Engeland en Wales als ze tien zijn. Net zo onaanvaardbaar vindt de commissie dat Noordierse kinderen van tien in het kader van de anti-terrorisme-wetgeving al zeven dagen kunnen worden vastgezet zonder tenlastelegging. Ook de plannen om speciale jeugdgevangnissen in te richten voor kinderen tussen de 12 en de 14 acht de werkgroep verwerpelijk. Maar het meest verbijsterend vindt ze misschien nog wel dat ouders en verzorgers in Groot-Brittannië de kinderen vrijelijk mogen slaan.

Die vrijheid is sinds het begin

van de jaren tachtig al wel teugeld, maar dat was het gevolg van Europese regelgeving, niet van Britse wetten. Britse opvoedkundigen hebben zich destijds nog hevig verzet tegen 'die bemoeizucht uit Brussel'. „Europeanen weten niet wat goed is voor Britse kinderen.“

Niettemin is het slaan op staatsscholen inmiddels verboden. Meppen op privé-scholen mag nog wel. Sommige public schools maken er zelfs reclame mee dat ze de lijfstraffen niet schuwen, zoals St James in de Londense wijk Kensington. Daarbij verwijzen ze naar Spreuken 13 vers 24: „Wie zijn roede spaart, haat zijn zoon; maar wie hem liefheeft, tuchtigt hem

reeds vroeg.“ Ze zeggen dat de disciplinerende lel het Britse rijk in het verleden juist groot heeft gemaakt.

Dat sommige meppers niet alleen maar pedagogische oogmerken hebben, blijkt uit het vorig jaar verschenen 'Eton Revisited', de officiële geschiedschrijving van Englands beroemdste kostschool. Het voormalige schoolhoofd Chevenix-Trench wordt daarin afgeschilderd als een brutaal en een dronkelap die in één namiddag wel twintig jongens kon afranselen. Opvallend was hoeveel slachtoffers het na die onthulling opnamen voor hun oude schoolbeul. Ze zeiden dat hij altijd „met grote hoffelijkheid“ had toegeslagen en met die kastijding hun „zelfrespect aanzienlijk had vergroot“.

Voor veel Britten gaat van een welgemikte oorvijg, mits toegevend op het juiste moment, nog altijd een grote vormende werking uit. Opvoeders laten zich zo'n waardevol instrument dan ook niet zo makkelijk ontnemen. Een 34-jarige kinderverzorgster, moeder van drie kinderen, deed vorig jaar met succes een beroep

valt het ouder-zijn hun vaak tegen, omdat ze er alleen voor staan. Het grote succes van de cursus is volgens hen vooral te danken aan het feit dat de moeders weer grond onder de voeten voelen.

Gerda Krijgsman, verpleegkundige/pedagoge, houdt elke dinsdag Pedagogisch Spreekuur in Gezondheidscentrum Zuid. 'Ik zie het als een gesprek waarin je even samen oploopt. Je hoort het verhaal van de ouders, je analyseert en je vraagt: is dit het? Vaak zijn ouders in verwarring, omdat iedereen een mening heeft. Ik help ze de zaken weer helder op een rij te krijgen. Bijvoorbeeld als ouders zich afvragen of hun kind mee kan naar de begrafenis van opa.'

Ook Krijgsman signaleert dat veel ouders onzeker zijn en daardoor geen grenzen durven te stellen. En dat ze hun kinderen geen duidelijke, positieve aandacht geven. Dat de consultatiebureaus nu ook beginnen met een spreekuur, vindt ze alleen maar goed.

Ze denkt dat het Opvoedspreekuur nog laagdrempeliger is, omdat het werkt in het verlengde van het consultatiebureau. Misschien worden daardoor ook ouders bereikt in achterstandssituaties. Tenslotte komt 95 procent van de ouders naar het consultatiebureau.

Opvoedhulp aan huis wordt gegeven door pedagoge Jorine Mulder. Ze komt bij ouders voor wie woorden niet voldoende zijn. Structuur aanbrengen? Best, maar hoe doe je dat? Mulder: 'Vanaf het moment dat ik binnenstap, doe ik mee. Ik veeg de lege glazen van tafel en ga met het kind spelen, want daar kom ik voor.' Ze werkt niet met video, want dan kan ze niet meedoen met het gezin waar ze binnenkomt. Ofschoon ze wel filmde bij een moeder die haar huishouden niet durfde te doen uit angst dat haar kind zich niet zou vermaken. De opnamen wezen uit dat het kind gewoon door speelde terwijl moeder stofzooog.

Gemiddeld zijn vijf huisbezoeken voldoende. Mulder verschijnt op tijden dat het erop aan komt: om zeven uur 's ochtends als het gedonder begint, of tijdens het eten, of bij het naar bed gaan. 'Ik geef ouders een zetje in de rug, zeg wat ze goed doen en laat zien hoe sommige dingen makkelijker kunnen. Ouders waar schuwen soms zeven keer. Ik zeg na twee keer: nu mag je wel aanpakken.'

op de rechter om haar recht om te meppen te verdedigen. Volgens de rechter was ze door de plaatselijke overheid onrecht op non-actief gezet, nadat ze had geweigerd te beloven dat ze nooit kinderen zou slaan. Na afloop sprak de kinderverzorgster trouwachtig van een overwinning „voor elke ouder in dit land die gelooft in een redelijk gebruik van fysieke discipline“. John Bowis, staatssecretaris voor volksgezondheid, noemde de rechterlijke uitspraak „niet meer dan een bevestiging van het gezond verstand“.

De voorzitter van de kinderbeschermingsorganisatie Epoch (End Physical Punishment of Children) zei dat zoiets alleen maar in Groot-Brittannië kon gebeuren: „Een vrouw die naar de rechter stapte om een vierjarig kind te mogen slaan.“ Maar in geen enkel land zijn volwassenen ook zo bang voor kinderen als in Groot-Brittannië. Veel Britten beschouwen kinderen als potentiele monsters die een bedreiging vormen voor conventies. Misschien zijn de Britten wel het bangst voor het kind in zichzelf.

Raden vechten tegen imago van 'kinderdieven'

Van onze verslaggeefster
Jet Bruinsma

ROERMOND *VK 10-2-95*
De reputatie van de Raden voor de Kinderbescherming is lange tijd abominabel geweest. Als je met de kinderbescherming te maken krijgt, wordt je kind afgepakt, was een wijdverbreide opvatting. Een andere, moeilijker te bestrijden overtuiging is, dat een aantal vaders hun kinderen na de echtscheiding niet of nauwelijks meer ziet door de schuld van de kinderbescherming. En is het niet voorgekomen dat kinderen in een pleeggezin werden mishandeld, soms dodelijk, terwijl de kinderbescherming op de hoogte was en niets deed?

Dat de raden, en ook het ministerie van Justitie dat ze subsidieert, zich door die slechte reputatie miskend voelden, is niet verwonderlijk. De Raad voor de Kinderbescherming in Roermond was de eerste die plannen maakte om iets aan dat imago te doen. Niet omdat in Roermond ongelukken waren gebeurd, maar omdat ze daar genoeg hadden van de kritiek.

'Wij hadden het gevoel: we zitten hier ons stinkende best te doen en als er dan eens iets naar buiten komt, is het negatief en incompleet', vertelt manager mr P. Meulenberg. 'Bij elk incident dat bekend werd, kropen de raden in een hoekje om te wachten tot de storm voorbij was. In Roermond wilden we die ontwikkeling vóór zijn.' De raad ging de boer op. Dat Roermond met die beeldvormingscampagne voorop liep, was niet hele-

maal toevallig, meent Meulenberg. De Roermondse raad is klein en werkt voor een overzichtelijk gebied. 'En we wilden ook wel eens laten zien dat niet alle ontwikkelingen automatisch in de Randstad beginnen.'

De meest tastbare resultaten van het Roermondse project beeldvorming hangen ingelijst in de directiekamer. Scholieren van elf, twaalf jaar maakten tekeningen, nadat ze van medewerkers van de kinderbescherming, de voogdij-instellingen en kinderrechtshouders les hadden gehad over de Rechten van het Kind.

Aan de rand van een zwembad vol vrolijke kinderen zit een teurig kijkend meisje, haar lijf volblauwe plekken. De badmeester kijkt toe. 'Kindermishandeling' staat met grote letters boven de tekening.

Op een andere tekening staat vader, rugzak om, op het punt het huis uit te gaan. Moeder kijkt vastberaden toe. Hun dochttertje beseft wat er gebeurt: uit haar hoofd komt een wolkje, waarin een gebarsten familiefoto is te zien.

De lessen zijn dus duidelijk geweest, stelt Meulenberg tevreden vast. De kindertekeningen zijn echter slechts een onderdeel van het Roermondse project, dat door het ministerie van Justitie werd betaald en zeer onlangs is afgesloten. Meulenberg: 'We zijn begonnen om onze verwijzers, zoals politie, Riaggs, leerkrachten, huisartsen, kennis te laten maken met ons werk. Zij hadden daar geen goed idee van. Wij werden door deze andere hulpverleners nog te veel gezien als maatregelfabriek.'

(De Raad voor de Kinderbescherming kan de kinderrechtshouders adviseren een kind dat met lichamelijke of geestelijke ondergang wordt bedreigd, onder toezicht van een voogd te plaatsen. Zo'n ondertoezichtstelling (ots) heet een maatregel, red.)

Maar die beeldvorming is absoluut fout, vindt Meulenberg. 'In minder dan de helft van de gevallen adviseert de raad aan de kinderrechtshouder om een ots uit te spreken.'

'Bij elk incident kroop de raad in een hoekje'

Dat geldt niet alleen voor Roermond, maar voor het hele land. Een klein aantal ots'en gaat gepaard met uithuisplaatsing, in een pleeggezin of internaat. Het beeld dat wij kinderdieven zijn, klopt dus niet.

Het enthousiasme over het project is zo groot, dat het programma op eigen kosten wordt voortgezet. Alle medewerkers van directeur tot telefoniste, volgen een cursus klantvriendelijkheid. Ze worden onder meer geïnstrueerd over de verschillende gesprekstechnieken die het best gehanteerd kunnen worden in contact met agressieve, zwijgzame, dan wel emotionele klanten.

'Maar we zijn niet opeens een heel andere raad geworden', meent Hans van Aken, die de activiteiten van de maatschappelijk werkers coördineert en begeleidt. 'Wel ma-

ken we beter dan vroeger duidelijk wat wij doen.' Dat hulpverleners van andere instellingen anoniem de raad kunnen bellen voor een advies over een kind, is bijvoorbeeld nog nauwelijks bekend.

De Raad voor de Kinderbescherming mag dan geen ommezwaai van 180 graden hebben gemaakt, veranderd is hij wel degelijk. De kritiek en de daarop gevolgde rapporten en adviezen - heeft tot verandering geleid, niet alleen in Roermond. Van Aken: 'Vroeger waren we veel meer maatregel-gericht. Nu kijken we wat de beste oplossing is.'

Paulien Kuipers, orthopedagoge: 'Als hulpverleners een kind bij ons aanmelden voor een ots, gaan we daarin niet automatisch mee. We onderzoeken aan de hand van een checklist die we hier zelf hebben ontwikkeld, of er ook andere oplossingen mogelijk zijn.'

Uit de cijfers blijkt dat thans 60 procent van de kinderen met problemen in de vrijwillige hulpverlening terecht komt. De ouders hoeven hun gezag dus niet over te dragen aan een voogd. Kuipers: 'Als we een maatregel kunnen voorkomen, als we erin slagen om de ouders zelf hun taak als opvoeder te laten uitvoeren, geeft dat echt een kick.'

De kinderbescherming is bezig haar *splendid isolation* op te geven. Langzamerhand wordt het gangbaar om samen te werken met de vrijwillige hulpverlening, die niet, zoals kinderbescherming en voogdij-instellingen, door het ministerie van Justitie wordt bekostigd. Tenminste, op de werkvloer. 'Je moet voor die samenwerking pragmati-

sche oplossingen vinden en creatief zijn', is de ervaring van Meulenberg. 'Maar je moet niet te gemakkelijk zeggen: maak deze praktijk maar tot beleid. Dat is voor Den Haag weer te creatief.'

De kritiek en de bezuinigingen die de vorige staatssecretaris van Justitie, Kostjo, hebben ook geleid tot een reorganisatie. De negentien raden gaan binnenkort op in vijf grote raden. De locatie in Roermond blijft bestaan, maar het hoofdkantoor voor de raden in Brabant en Limburg wordt in Den Bosch gevestigd.

Mr H. Krooi, plaatsvervangend directeur van dat kantoor: 'We zijn sterker uit die bezuinigingen tevoorschijn gekomen. Onze kleine sector is een levend onderdeel van de jeugdbescherming. Door de druk van de bezuinigingen waren we gedwongen ons te bezinnen op de inhoud van ons werk.'

Maar het is nog geen rozengeur en maneschijn. Maatschappelijk werker Annelies Hermans: 'Kortgeleden hebben we drie kinderen uit één gezin moeten onderbrengen op drie verschillende opvangadressen. Beeldvorming is belangrijk, maar er moet ook extra geld komen voor meer opvang.'

Mr B. van Gent, directeur van de nieuwe Raad voor de Kinderbescherming in Den Bosch, reageert gereserveerd: 'Door de reorganisatie komt extra geld vrij. We weten nog niet hoeveel daarvan ten goede komt aan het uitvoerend werk. Bezuinigingen kunnen soms een groot goed zijn, omdat ze je aan het denken zetten.'

Hulp aan gestoorde delinquent moet uitgebreid

Van onze verslaggeefster
Suzanne Baart

TILBURG *VK 10-2*
De rechter zou, naast tbs, meer mogelijkheden moeten hebben om delinquenten met een psychiatrische stoornis te laten behandelen, vindt prof dr T. Oei. Hij denkt niet alleen aan 'een grotere verscheidenheid binnen de tbs, maar ook aan andere, kortere vormen van behandeling'.

Oei is benoemd tot bijzonder hoogleraar forensische psychiatrie aan de Katholieke Universiteit Brabant. Vandaag spreekt hij zijn oratie uit. Brabant is, na Groningen en Nijmegen, de derde universiteit waar de leerstoel forensische psychiatrie weer terug is na te zijn wegbezuinigd. De leerstoelen worden betaald door de Stichting Koningsheide.

Langdurige psychotherapeutische behandeling kan nu niet worden opgelegd, zegt Oei. 'De rechter kan met zijn bijzondere voorwaarden niet verder gaan dan drie jaar. Door die grens mag een behandeling niet langer duren. Voor sommige stoornissen is dat echter te kort.

Daardoor kan een gestoorde delinquent niet kiezen tussen behandeling en gevangenisstraf. Een keuze met een beperking, want weigert hij, of haakt hij af, dan gaat de gevangenisstraf alsnog in.'

Oei heeft als psychiater bij de Mesdagkliniek en het Pieter Baan Centrum gewerkt. Hij is behalve psychotherapeut-analyticus bij twee Riaggs, districtpsychiater in Rotterdam. In die functie adviseert en informeert hij de rechter. Hij verleent ook hulp aan gedetineerden die te kampen hebben met psychische problemen. Deze laatste functie roept soms spanningen op, zegt Oei, omdat er sprake kan zijn van tegenstrijdige belangen: rapportageplicht versus zorgplicht. 'Maar dat is ook boeiend.'

De afgelopen jaren is het aantal terbeschikkingstellingen (tbs) sterk gestegen. Tbs-klinieken hebben wachtlijsten, waardoor tbs-gestelden langer in penitentiaire inrichtingen moeten verblijven. In de meeste huizen zijn, zegt Oei, niet of nauwelijks mogelijkheden voor hulp aan mensen met vaak ernstige psychiatrische stoornissen. Daarbij

gaat het om schizofrene of psychotische patiënten en 'borderline'-patiënten, mensen die zichzelf soms ook nog ernstig beschadigen.

Oei pleit voor meer differentiatie, meer verschillende behandelingsmogelijkheden, toegepast op de individuele problemen. 'Tbs is een zware belasting. Zij duurt minimaal

'Riagg's lijden soms aan koudwatervrees'

vier jaar, maar ik ken mensen die al twintig jaar worden behandeld. Er zijn andere en kortere vormen, die beter te overzien zijn. Maar daarvoor ontbreken binnen de rechtspraak nu nog de mogelijkheden.'

De behandeling van psychisch gestoorde delinquenten is sterk in ontwikkeling, zegt Oei. 'Behalve nieuwe vormen is ook een betere

samenwerking nodig met de reguliere psychiatrie. Nu zijn die werelden nog erg gescheiden. Wat kunnen penitentiaire inrichtingen doen aan ambulante nazorg? Maar ook: hoe kunnen Riaggs worden ingeschakeld? Hoe kunnen een tbs-kliniek en een Algemeen Psychiatrisch Ziekenhuis, een APZ, beter samenwerken, zodat de doorstroming beter wordt geregeld?'

Riagg's lijden soms aan koudwatervrees, vindt Oei. 'Het is natuurlijk een nieuw terrein en het gaat om andere patiënten dan de gebruikelijke Riagg-cliënten. Maar er zijn gelukkig al Riaggs, bijvoorbeeld in Utrecht, die groepstherapie voor in-cedaders aanbieden.'

Enkele huizen van bewaring hebben al speciale afdelingen voor psychiatrisch gestoorde delinquenten en voor degenen die op een tbs-plaats wachten. Oei: 'Het gaat om een kleine setting, goed te overzien, waar aangepaste hulp geboden wordt, rekening houdend met de individuele golflijnen. Want het zijn toch zwakke broeders met vaak weinig bagage.'

Bij justitie komt ook steeds meer aandacht voor jeugdige, criminelen

die psychische problemen hebben. Oei: 'In Spijkensse gaat binnenkort een aparte forensische observatie- en behandelingsafdeling voor jeugdigen tussen de twaalf en de achttien jaar open. Het gaat om opvang en hulp aan ernstig gestoorde jongeren die met de politie in aanraking zijn gekomen vanwege zware criminaliteit.'

Daarnaast is er een groep die hun eigen gevoel van onveiligheid, vaak als gevolg van affectieve verwaarlozing in het gezin waaruit ze voortkomen, overdragen op de samenleving.

'Het zijn criminelen met psychische problemen die eigenlijk moeten worden heropvoed. Dat vereist een specifieke aanpak met vaste structuren, belonen op korte termijn, samen sporten of andere dingen samen doen. Het zijn echter niet de werkkampen van oud-premier Lubbers.'

Oei zegt 'mededogen te voelen voor de groep psychisch zwakke gedetineerden, anders kun je dit werk niet lang doen'. Hij pleit 'voor een verbetering van hun rechtspositie en van hun geestelijke gezondheids-toestand'.

Bevolking steeds banger ondanks nauwelijks gestegen criminaliteit

Van onze verslaggever
DEN HAAG

VK 22-2
De veel voorkomende criminaliteit in Nederland is sinds het begin van de jaren tachtig niet of nauwelijks toegenomen. Desondanks hebben steeds meer mensen angst- en onrustgevoelens. Dit blijkt uit een enquête van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Jongeren tot 24 jaar zijn veel vaker slachtoffer van veel voorkomende criminaliteit dan ouderen. Daarom is het volgens het CBS opvallend dat 65-plussers die het minst slachtoffer worden, de meeste

angst- en onrustgevoelens kennen.

Uit het CBS-onderzoek blijkt dat op elke honderd mensen van vijftien jaar en ouder jaarlijks ruim 35 delicten worden gepleegd. Op elke honderd jongeren tot 24 jaar vinden zestig delicten plaats. Dit is zes maal zoveel als in de categorie 65-plussers. Maar meer dan 80 procent van de ouderen zegt bang te zijn om 's avonds open te doen als men alleen thuis is.

In 1994 zijn op elke honderd ondervraagde personen van vijftien jaar en ouder ongeveer zeven geweldsdelicten gepleegd. In 1982 waren dat er ongeveer acht.

Minister wil meer cellen voor jonge criminelen

GRONINGEN *VK 28-2*
Van onze verslaggever
Minister Sordrager van Justitie wil de detentiecapaciteit voor jonge lichte criminelen uitbreiden. Naast de vier grote steden moeten ook de vijftien andere steden die participeren in het grote-stedenbeleid hier voor vanaf 1996 cellen toegewezen krijgen.

Volgens de bewindsvrouw gaat het om zogenaamde C-verdachten. 'Wat ik niet wil, is dat ze doorgroeien naar de A-categorie van zware criminelen', aldus Sordrager maandagavond op een verkiezingsbijeenkomst van de D66 in Groningen.

In de C-categorie zitten voornamelijk jonge drugsverslaafden die zich schuldig hebben gemaakt aan één of enkele lichte vergripen. In elk van de vier grote steden zijn voor hen dank zij vijf eenvoudig cellen beschikbaar voor een kort verblijf. Het rijk heeft daaraan honderd miljoen gulden bijgedragen. Sordrager zei nog bezig te zijn de andere leden van het kabinet ervan te overtuigen dat hiervoor volgend jaar meer geld moet worden uitgetrokken.

FAMILIEBERICHTEN

Utrechts Nieuwsblad Amersfoortse Courant
Dagblad Rivierenland Veluws Dagblad

Hoera!
Ingrid
16 jaar
Hartelijk
gefeliciteerd
Oom

België verbiedt reclame voor sekstelefoon

Door onze correspondent **NRC**
BRUSSEL, 11 FEBR. Reclame voor sekslijnen wordt in België verboden. De Belgische Senaat keurde deze week een wetsvoorstel goed dat publiciteit voor de zogeheten roze telefoons verbiedt. De Kamer zal zich binnenkort over het wetsvoorstel uitspreken.

Doel van het reclameverbod is vooral om minderjarigen te beschermen, die nu te gemakkelijk toegang zouden krijgen tot de sekslijnen. Overtreders van het reclameverbod riskeren een gevangenisstraf van één maand tot één jaar en/of een boete van 20.000 tot 200.000 franc (ruim 1000 tot 10.000 gulden). Als wordt verwezen naar minderjarigen geldt een gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar.

Ook reclame in bedekte bewoordingen wordt bestraft. Dus niet alleen 'Sabine verwent u met een massage' wordt strafbaar, ook 'Annabel staat te uwer beschikking', zo meldt het verslag bij het wetsontwerp.

Vermelding van de roze telefoons in het telefoonboek mag wel, mits ze in dezelfde lettergrootte vermeld worden als de overige 077-informatielijnen. Maar advertenties die eruit springen door foto's of lay-out worden beschouwd als reclame en zijn daarom verboden.

Minister Wathélet zei vorig

jaar zomer bij de indiening van het wetsontwerp, dat hij weinig kan ondernemen tegen sekslijnen die vanuit het buitenland worden geëxploiteerd. Daarom moet de belangstelling voor de lijnen worden weggenomen door alle publieke verwijzingen naar dergelijke nummers te verbieden.

Begin vorig jaar deed de Belgische justitie een inval bij de telefoonmaatschappij Belgacom, waarbij de bestuursvoorzitter van het bedrijf in staat van beschuldiging werd gesteld omdat hij via het openstellen van telefoonlijnen prostitutie en ontucht in de hand zou werken. Twee jaar geleden stopte Belgacom met het uitoefenen van toezicht op de exploitatie van 'roze' lijnen, en sindsdien heeft deze vorm van dienstverlening een hoge vlucht genomen.

Justitie maakt zich zorgen over het feit dat minderjarigen de betrokken nummers onbelemmerd kunnen bellen, maar ook over het steeds bedenkelijker wordend karakter van de aangeboden gesprekken. Belgacom heeft al gereageerd door abonees de mogelijkheid te bieden dat de sekslijnen niet langer kunnen worden gedraaid. Seksadvertenties in het algemeen zijn al sinds maart 1993 officieel verboden in België, maar dat verbod is tot dusver niet streng gecontroleerd.

Blote dames scoren hoog bij gebruikers van Internet

Van onze medewerker **Francisco van Jole**

ROTTERDAM

Alle digitale wereldverbeteraars ten spijt is het hoogtepunt van Internet voor veel gebruikers nog immer het bekijken van blote dames. Begin deze maand begon de Amerikaanse Penthouse met het aanbieden van die geneugte en vrijwel meteen bezweek het systeem onder grote belangstelling. Binnen korte tijd was dat probleem verholpen en sindsdien kan de Internetgebruiker met genoeg geduld voor de wachttijden het blad elektronisch raadplegen.

De Internet-Penthouse is in meerdere opzichten een uitgekledde versie van de gedrukte editie. Slechts een deel van de artikelen is opgenomen en ook het aantal foto's is beperkt. Het is meer een pr-service dan een vervanging van het blad, wat logisch is aangezien het materiaal gratis ter beschikking wordt gesteld.

Naast de verhalen en plaatjes kan de gebruiker bestellingen verrichten via een digitale catalogus en demo-filmpjes opvragen van de al eerder door Penthouse vervaardigde cd-rom's. Van dat laatste moet niet te veel verwacht worden. Na twintig minuten wachten verschijnt

op het scherm een beeld dat slechts enkele seconden beweegt. Opmerkelijk is dat internationale bezoekers, die het systeem vanuit bijvoorbeeld Singapore raadplegen, worden gewaarschuwd dat ze de beelden wegens de daar geldende wetten eigenlijk niet mogen zien.

Aartsconcurrent Playboy was al twee maanden eerder op het net verschenen. Net als in de kiosk blijkt de elektronische Playboy stijlvoller en doordachter dan Penthouse. Het blad maakt ook meer gebruik van de mogelijkheden van het net. Zo worden jonge dames opgeroepen zich te melden voor een speciale editie die geheel is gewijd aan 'de vrouwen van Internet'. Een foto en gegevens over de maten moeten met de aanmelding meegestuurd worden. Terwijl een van de aardige

aspecten van de digitale communicatie toch juist heette te zijn dat het niet uitmaakt hoe je er uit ziet.

'Internet is voor de man van de jaren negentig, wat de kiosk was voor onze lezers in de jaren vijftig,' stelt hoofdredacteur Hugh Hefner in de openingspagina. De elektronische Playboy kent slechts één naaktfoto van de Playmate en wel eentje die niet in de papieren uitgave is opgenomen. Echte concurrenten

tie voor de uitklappagina is het niet. Zo gauw het beeld wordt opgeblazen om in aanmerking te kunnen komen voor een plaatsje aan de muur ontstaat er iets dat nog het meest aan Ministeck-huisvlijt doet denken.

Toch asiel voor vervolgde homo's

Van onze parlementaire redactie **TEL 8/2**
DEN HAAG, woensdag

Zigeuners en homoseksuelen die in veilig geachte landen het risico lopen vervolgd te worden, kunnen toch in Nederland asiel aanvragen. Staatssecretaris Schmitz (Justitie) heeft daarmee een zorg die in de Tweede Kamer leefde weggenomen.

De Tweede Kamer ging gisteren overigens akkoord met een lijst 'veilige landen' van mevrouw Schmitz.

Op grond van deze lijst is in principe voor asielzoekers uit Bulgarije, Hongarije, Polen, Roemenië, Slowakije, Tsjechoë, Ghana en Senegal geen plaats in ons land.

Medici willen asiel voor transseksuelen

AMSTERDAM, maandag

Staatssecretaris Schmitz moet transseksuelen uit landen die dergelijke mensen vervolgen uit humanitaire overwegingen de asielstatus verlenen. Deze oproep aan de bewindsvrouw van Justitie deden medici en juristen zaterdag op een bijeenkomst in het Academisch Ziekenhuis van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Volgens de congresgangers

is de tolerantie jegens transseksuelen in sommige Oosteuropese landen nog ver te zoeken. Vooral Roemenië voert een schrikbewind tegen mensen die openlijk uitkomen voor hun andere geartheid. Dat land erkent geen homo- en transseksualiteit, aldus dr. A. Verschoor zaterdag.

Nederland beschouwt Roemenië als een veilig land. Justitie laat asielzoekers uit die staat niet toe en stuurt hen bin-

nen 24 uur terug. Het ministerie ziet een transseksueel niet als een vluchteling, die op de loop is wegens oorlogsgeweld of zijn politieke overtuiging.

Het VU-ziekenhuis, waar buitenlandse transseksuelen voor geslachtsoperaties komen, vindt dat Schmitz eerst moet onderzoeken of iemand in zijn eigen land een menswaardig bestaan kan leiden, alvorens te besluiten hem of haar terug te sturen. (ANP)

Meer schadevergoeding mogelijk na misdrijf

Van onze verslaggever **Jos Slats**

DEN BOSCH

Slachtoffers van misdrijven krijgen ruimere mogelijkheden om de schade te verhalen op de dader. Op 1 april treedt de zogeheten Wet Terwee in werking, die de positie van de benadeelde partij verbetert.

Nu moet de rechter bij het toekennen van schadevergoeding zich bijvoorbeeld nog houden aan een maximum van vijftienhonderd gulden. Die grens komt straks te vervallen.

Vooruitlopend op de landelijke invoering van de wet, is in de arrondissementen Den Bosch en Dordrecht anderhalf jaar geëxperimenteerd met de nieuwe regels. Het aantal zaken waarin de rechter bepaalde dat slachtoffers van misdrijven schadeloos moesten worden gesteld, is sindsdien aanzienlijk toegenomen, aldus coördinerend officier van justitie P. Bender.

De rechtbank in Den Bosch boog zich over enkele honderden gevallen, waarbij daders werden veroordeeld tot het betalen van in totaal zo'n 150 duizend gulden aan hun slachtoffers. In het merendeel van de gevallen betrof het bedragen van een paar honderd gulden. De hoogste schadevergoeding bedroeg ruim 5400 gulden.

De mogelijkheid om de schade van een misdrijf te verhalen op de dader bestaat al langer in het Nederlandse strafrecht. Slachtoffers

kunnen zich als 'beledigde partij' voegen in een strafzaak en de rechter verzoeken om bijvoorbeeld een inbreker te veroordelen tot het vergoeden van een gestolen televisie.

Was behalve de televisie ook de videorecorder weggehaald, dan heeft het slachtoffer pech, want de rechter moet zich houden aan een limiet van vijftienhonderd gulden. De kantonrechter kan met de huidige wet zelfs niet verder gaan dan een schadevergoeding van zeshonderd gulden. Wie zich als beledigde partij in een zaak voegt, verspeelt bovendien de kans om de rest van de schade te verhalen in een civiele procedure tegen een dader.

Volgens de vice-president van de rechtbank in Den Bosch, B. Stoker-Klein, speelt het slachtoffer in het strafrecht al van oudsher een bijrol. 'De aandacht is voornamelijk gericht op de verdachte.' De Wet Terwee zal de positie van slachtoffers aanzienlijk verbeteren, denkt ze.

De wet voorziet niet alleen in hogere schadevergoedingen (rechtens zijn straks niet meer gebonden aan een maximum bedrag), maar biedt ook betere garanties dat slachtoffers de toegekende bedragen ook ontvangen. Nu nog moeten ze zelf maar zien hoe ze het toegekende geld in handen krijgen. Vanaf 1 april wordt het Openbaar Ministerie belast met de incasso de toegevoerde schadevergoeding.

Daders die weigeren te betalen, zullen worden aangehouden en krijgen vervangende hechtenis. 'Een verwarrende term in dit verband',

vindt officier van justitie Bender, 'want het uitzitten van zo'n gevangenisstraf ontslaat een dader niet van de plicht te betalen.'

Stoker-Klein waarschuwt voor al te hooggespannen verwachtingen. 'We mogen er geen wonderen van verwachten. Niet alle schade zal worden vergoed, want veel daders - denk aan verslaafden - zijn niet in staat aan dergelijke verplichtingen te voldoen. Ik denk dat het belangrijk is om slachtoffers van misdrijven goed voor te lichten over de haken en ogen. We moeten voorkomen dat mensen die als slachtoffer toch al in een moeilijke positie zitten, nog meer gefrustreerd raken.'

Het is niet de bedoeling van de Wet Terwee dat de rechter er in alle gevallen aan te pas komt. De nieuwe wet beoogt slachtoffers en daders juist in een zo vroeg mogelijk stadium met elkaar in contact te brengen, om partijen zelf tot overeenstemming te laten komen. Dat kan door tussenkomst van bijvoorbeeld een bureau voor slachtofferhulp of de reclasserings.

Ook met deze vorm van bemiddeling is geëxperimenteerd in de proef-arrondissementen Den Bosch en Dordrecht, maar de resultaten zijn niet erg hoopgevend. Zo poogde de Bossche reclasserings in 233 zaken een verdachte van een misdrijf te bewegen tot het vergoeden van de schade. In maar negentien gevallen leidde die bemoeienis tot betaling aan het slachtoffer zonder dat de rechter eraan te pas hoefde te komen.

Barbie te prikkelend voor Maleisische jeugd

TEL 9/2 KUALA LUMPUR, donderdag

Barbie, de alom in de wereld geliefde aankleedpop, roept ergernis op in Maleisië. Een consumentenorganisatie heeft erover geklaagd dat de poppen met hun blonde haar en hun lange benen de seksuele gevoelens van kinderen prikkelen.

Zij meent dat Barbie, die ook in nauwsluitende badkleding of in minirok te koop is, „zinnelijke gevoelens kan losmaken“.

Dat kan leiden tot „morele decadentie“ en de psychologische ontwikkeling van kinderen belemmeren.

Bovendien vinden sommigen in het grotendeels door moslims bewoonde Aziatische land dat de poppen een uiting zijn van een „vreemde cultuur“ die sterk afwijkt van de oosterse cultuur in Maleisië. (DPA)

